

Conditions d'utilisation des contenus du Conservatoire numérique

1- [Le Conservatoire numérique](#) communément appelé [le Cnum](#) constitue une base de données, produite par le Conservatoire national des arts et métiers et protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle. La conception graphique du présent site a été réalisée par Eclydre (www.eclydre.fr).

2- Les contenus accessibles sur le site du Cnum sont majoritairement des reproductions numériques d'œuvres tombées dans le domaine public, provenant des collections patrimoniales imprimées du Cnam.

Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n° 78-753 du 17 juillet 1978 :

- la réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur ; la mention de source doit être maintenue ([Cnum - Conservatoire numérique des Arts et Métiers - https://cnum.cnam.fr](#))
- la réutilisation commerciale de ces contenus doit faire l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

3- Certains documents sont soumis à un régime de réutilisation particulier :

- les reproductions de documents protégés par le droit d'auteur, uniquement consultables dans l'enceinte de la bibliothèque centrale du Cnam. Ces reproductions ne peuvent être réutilisées, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

4- Pour obtenir la reproduction numérique d'un document du Cnum en haute définition, contacter [cnum\(at\)cnam.fr](mailto:cnum(at)cnam.fr)

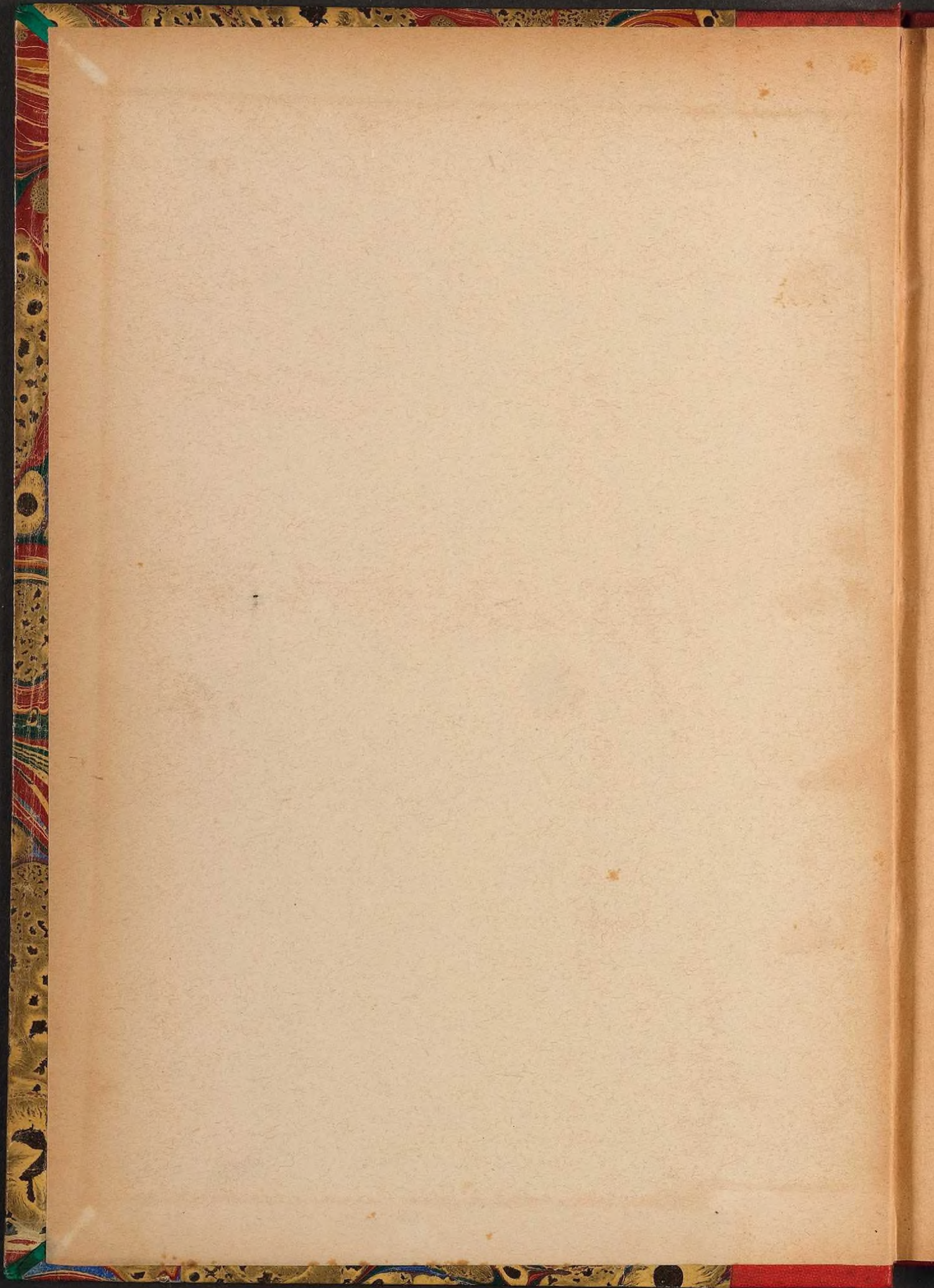
5- L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

6- Les présentes conditions d'utilisation des contenus du Cnum sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

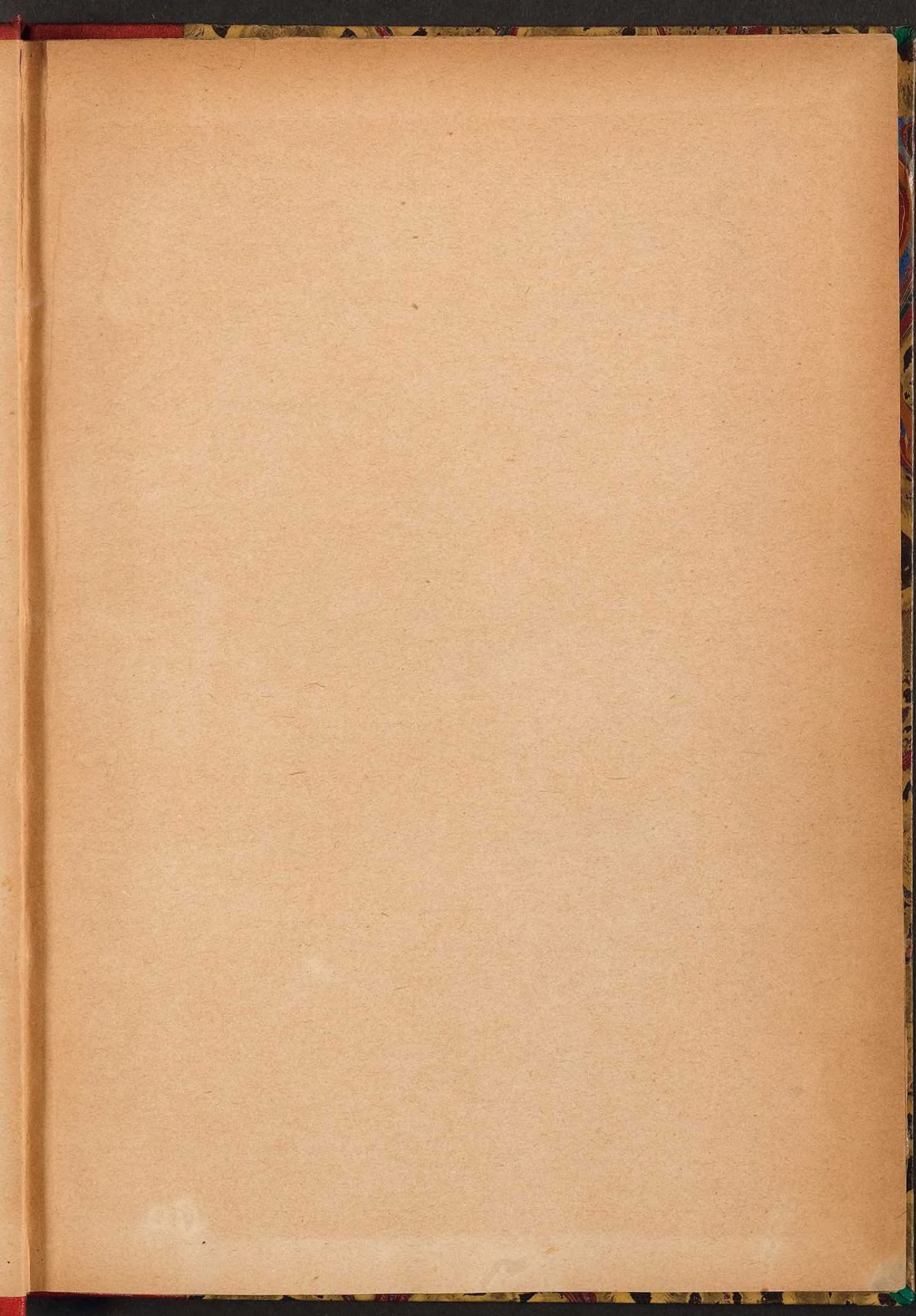
NOTICE BIBLIOGRAPHIQUE

Auteur(s)	Exposition universelle. 1878. Paris
Auteur(s) secondaire(s)	Exposition universelle. 1878. Paris. Section hongroise
Titre	Catalogue spécial de la section hongroise = A magyar osztály különleges katalogusa
Adresse	Budapest : Société d'imprimerie par actions, 1878
Edition	[Deuxième édition]
Collation	1 vol. ([2]-XXXV-[1]-177-[7] p.) ; 26 cm
Nombre de vues	228
Cote	CNAM-BIB 8 Xae 287
Sujet(s)	Exposition internationale (Paris ; 1878) Produits commerciaux -- Hongrie -- 19e siècle Hongrie -- 19e siècle
Thématique(s)	Expositions universelles
Typologie	Ouvrage
Langue	Français
Date de mise en ligne	19/03/2026
Date de génération du PDF	19/03/2026
Recherche plein texte	Disponible
Notice complète	https://www.sudoc.fr/271544015
Permalien	https://cnum.cnam.fr/redir?8XAE287

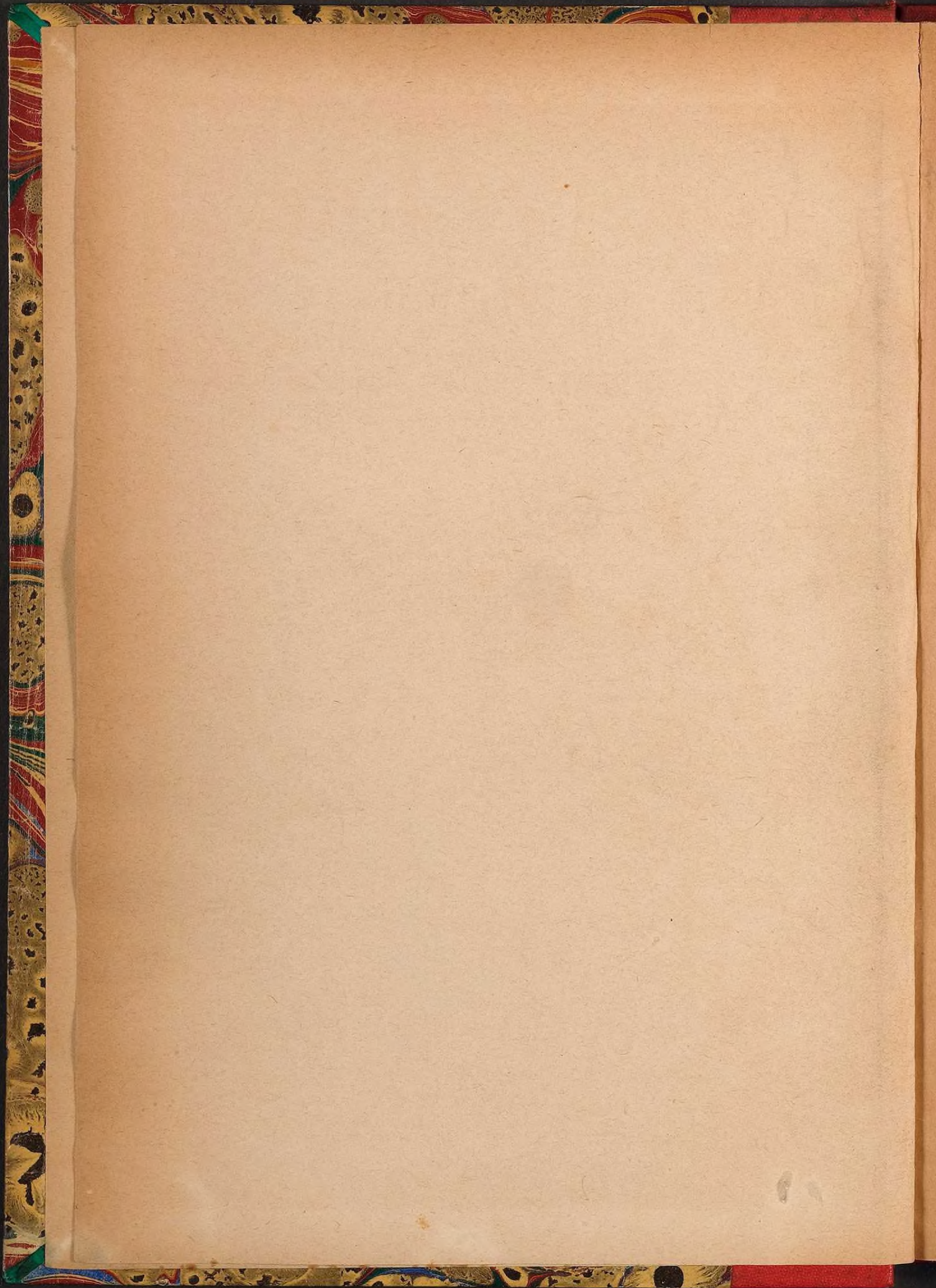

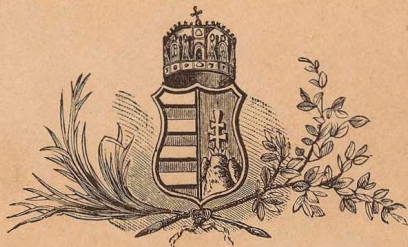
8° 426
1882. X. 133 9. 12 9. 14
8° X. 287

CATALOGUE SPÉCIAL DE LA SECTION HONGROISE

PUBLIÉ

PAR LA COMMISSION CENTRALE HONGROISE POUR L'EXPOSITION
UNIVERSELLE DE PARIS 1878.

EXPOSITION
UNIVERSELLE
DE
PARIS 1878.

KÖZKIÁLLÍTÁS
PÁRISBAN
1878-BAN.

A MAGYAR OSZTÁLY KÜLÖNLEGES KATALOGUSA

KÖZZÉTESZI

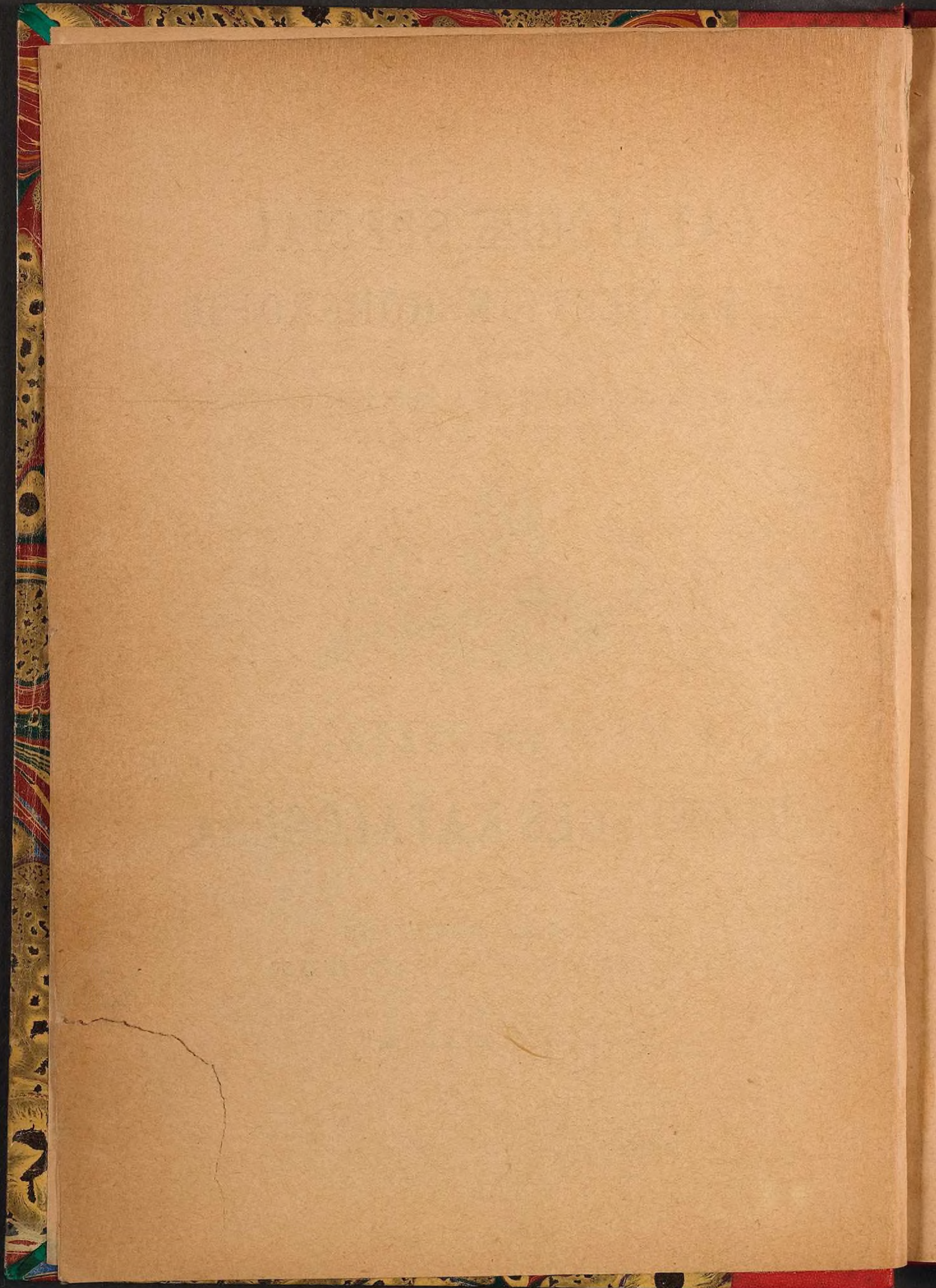
AZ 1878-KI PÁRISI KÖZKIÁLLÍTÁS
ORSZÁGOS MAGYAR KÖZPONTI BIZOTTSÁGA.

MÁSODIK KIADÁS.

BUDAPEST
SOCIÉTÉ D'IMPRIMERIE PAR ACTIONS
1878

Table des matières.

	Page
Commission centrale et autres commissions hongroises de l'exposition de Paris en 1878	VII
Hongrie. Exposé statistique	XII

I. Groupe.

Oeuvres d'art.

Classe 1. Peinture à l'huile	XXXVI
» 2. Peintures diverses et dessins	2
» 3. Sculptures et gravures sur médailles	2
» 4. Dessins et modèles d'architecture	3
» 5. Gravures et lithographies	3

II. Groupe.

Éducation et enseignement. — Matériel et procédés des arts libéraux.

Classe 6. Éducation de l'enfant. — Enseignement primaire. — Enseignement des adultes	12
Classe 7. Organisation et matériel de l'enseignement secondaire	39
Classe 8. Organisation, méthodes et matériel de l'enseignement supérieur	39
Classe 9. Imprimerie et librairie	40
» 10. Papeterie, reliures; matériel des arts de la peinture et du dessin	42
Classe 11. Application usuelle des arts au dessin et à la plastique	44
Classe 12. Épreuves et appareils de photographie ..	44
» 13. Instruments de musique	45
» 14. Médecine, hygiène et assistance publique ..	46
» 15. Instruments de précision	47
» 16. Cartes et appareils de géographie et de cosmographie	48

III. Groupe.

Mobilier et accessoires.

Classe 17. Meubles à bon marché et meubles de luxe ..	54
» 18. Ouvrages de tapisserie et de décorateur ..	55
» 19. Cristaux, verrerie et vitraux	56
» 20. Céramique	56
» 21. Tapis, tapisseries et autres tissus d'ameublement	59
Classe 22. Papiers peints	59
» 23. Coutellerie	59
» 24. Orfèvrerie	60
» 25. Bronzes d'art, fontes d'art, divers métaux repoussés	60
Classe 26. Horlogerie	60

Tartalomjegyzék.

	Lap
Az 1878. párisi közkiállítás magyar orsz. központi és egyéb bizottságai	VII
Magyarország. Statisztikai vázlat	XIII

I. csoport.

Művészeti készítmények.

1. szakoszt. Olajfestmények	XXXVI
2. » Különféle festmények és rajzok	2
3. » Szobrászat és éremverés	2
4. » Műépítési rajzok és minták	2
5. » Rézmetszetek és könyvmotók	3

II. csoport.

Nevelés és oktatás. — A szépművészetekhez tartozó anyag és munkálatok.

6. szakoszt. A gyermeknevelés. — Elemi oktatás. — Felnőttek oktatása	12
7. szakoszt. A középiskolai oktatás szervezete és anyaga	39
8. szakoszt. A felső oktatás szervezete, tanmódszerei és anyaga	39
9. szakoszt. Könyvnyomda és könyvkereskedés	40
10. » Papírgyártás, könyvkötés; a festészet és a rajz anyagai	42
11. szakoszt. A rajz és a plasztikai művészet szokásos alkalmazása	44
12. szakoszt. A fényképészet mutatványai és készülékei ..	44
13. » Hangszerek	45
14. » Gyógyítás, közegészségügy és nyilvános orvosi segély	46
15. szakoszt. Mértékűtő eszközök	47
16. » Térképek s a föld és kozmografia készülékei	48

III. csoport.

Butorzat és tartozékai.

17. szakoszt. Olcsó és fényűzési butorzat	54
18. » Kárpitos- és szőnyegmunkák	55
19. » Kristályok, üveggészítmények és üveg-táblák	56
20. szakoszt. Fazekas-ipar	56
21. » Szőnyegek, hímzések és egyéb butorszövetek	59
22. szakoszt. Színes papírok	59
23. » Késműves-ipar	59
24. » Ötvös-munkák	60
25. » Műbronzok, külöfélé művészeti öntött portékák, vert érczkészítmények	60
26. szakasz. Óraműves-ipar	60

	Page
Classe 27. Appareils et procédés de chauffage et d'éclairage	61
» 28. Parfumerie	61
» 29. Maroquinerie, tabletterie et vannerie	61

IV. Groupe

Tissus: Vêtements et accessoires.

Classe 30. Fils et tissus de coton	
» 31. Fils et tissus de lin, de chanvre, etc.	68
» 32. Fils et tissus de laine peignée	68
» 33. Fils et tissus de laine cardée	
» 34. Soies et tissus de soie	68
» 35. Châles	
» 36. Dentelles, tulles, broderies et passementeries	69
Classe 37. Articles de bonneterie et lingerie. Objets accessoires du vêtement	69
Classe 38. Habillements des deux sexes	70
Classe 39. Joaillerie et Bijouterie	76
» 40. Armes portatives. Chasse	77
» 41. Objets de voyage et de campement	77
» 42. Bimbeloterie	

V. Groupe.

Industries extractives. Produits bruts et ouvrés.

Classe 43. Produits de l'exploitation des mines de la métallurgie	86
Classe 44. Produits des exploitations et des industries forestières	93
Classe 45. Produits de la chasse. Produits, engins et instruments de pêche et de cueillette	98
Classe 46. Produits agricoles non alimentaires	98
» 47. Produits chimiques et pharmaceutiques ..	101
» 48. Procédés chimiques de blanchiment, de teinture, d'impression et d'apprêt	
Classe 49. Cuir et peaux	102

VI. Groupe.

Outillage et procédés des industries mécaniques.

Classe 50. Matériel et procédés de l'exploitation des mines et de la métallurgie	108
Classe 51. Matériel et procédés des exploitations rurales et forestières	109
Classe 52. Matériel et procédés des usines agricoles et des industries alimentaires	110
Classe 53. Matériel des arts chimiques de la pharmacie et de la tannerie	
Classe 54. Machines et appareils de la mécanique générale	110
Classe 55. Machines, outils	111
» 56. Matériel et procédés de filage et de la corderie	111
Classe 57. Matériel et procédés du tissage	
» 58. Matériel et procédés de la couture et de la confection des vêtements	
Classe 59. Matériel et procédés de la confection des objets de mobilier et d'habitation	111
Classe 60. Matériel et procédés de la papeterie, de teinture et d'impressions	
Classe 61. Machines, instruments et procédés utiles dans divers travaux	
Classe 62. Carrosserie et charronnage	112
» 63. Bourrellerie et sellerie	112
» 64. Matériel des chemins de fer	113
» 65. Matériel et procédés de la télégraphie ..	

	Lap
27. szakoszt. Fűtő- és világító-eszközök és készülékek	61
28. » Illatszerek	61
29. » Bőrdíszművek, műasztalos-, műesztrogályos- és kaskótő-ipar	61

IV. csoport.

Szövetek: Ruházat és tartozékai.

30. szakoszt. Gyapolfonalak és szövetek	
31. » Len- és kenderfonalak és szövetek	68
32. » Fésűs gyapjú-fonalak és szövetek	68
33. » Nyíradékgyapjú-fonalak és szövetek	
34. » Selymek és selyemszövetek	68
35. » Sálók	
36. » Csipkék, tüllök, hímzések és paszomá-nyok	69
37. szakoszt. A harisnyakötés és a vászon-ipar cik-kei. A ruházat tartozékai	69
38. szakoszt. Mindkét nembeli ruházat	70
39. » Ékszerészet és díszárak	76
40. » Hordható fegyverek. Vadászkeszülékek ..	77
41. » Uti és tábori cikkek	77
42. » Játékszerek	

V. csoport.

Extractiv ipar. Nyers és feldolgozott cikkek.

43. szakoszt. A bányászat és a kohászat termékei ..	86
44. » Az erdészet termékei és készítményei ..	93
45. » A vadászat termékei. A halászat és a szedés termékei, műszerei és eszközei	98
46. szakoszt. Nem tápláló földművelési termékek ..	98
47. » Vegytani és gyógyszerészeti anyagok ..	101
48. » A fehérítés, festés, sajtoltás és avatás körüli vegytani munkálatok	
49. szakoszt. Kidolgozott és nyers bőrök	102

VI. csoport.

Iparos szerszámok és a mechanikai ipar munkálatai.

50. szakoszt. A bányászat és a kohászat anyaga és munkálatai	108
51. szakoszt. A mezőgazdaság és az erdészet anyaga és munkálatai	109
52. szakoszt. A mezőgazdasági gyárak és a táplálék-ipar anyaga és munkálatai	110
53. szakoszt. A vegytani művészet, gyógyszerészet és a timáripár anyagai	
54. szakoszt. Az általános erőműtan gépei és készülékei ..	110
55. » Gépszerszámok	111
56. » A fonás és a kötélgyártás anyagai és munkálatai	111
57. szakoszt. A szövés anyaga és munkálatai	
58. szakoszt. A varrás és a ruhakészítés anyaga és munkálatai	
59. szakoszt. A bútortat elkészítésénél és a lakások berendezésénél szükségelt anyag és munkálatok ..	111
60. szakoszt. A papírgyártás, festés és könyvnyomás anyaga és munkálatai	
61. szakoszt. Különböző munkáknál használt gépek, műszerek és eljárások	
62. szakoszt. A kocsigyártás és bognár-ipar	112
63. » Szíjgyártó- és nyerges-munkák	112
64. » A vasutak anyaga	113
65. » A távírászat anyaga és munkálatai	

	Page
Classe 66. Matériel et procédés du génie civil, des travaux publics et de l'architecture	114
Classe 67. Matériel de la navigation et du sauvetage	125
» 68. Matériel et procédés de l'art militaire...	

VII. Groupe.

Produits alimentaires.

Classe 69. Céréales, produits farineux avec leurs dérivés	132
Classe 70. Produits de la boulangerie et de la pâtisserie	144
Classe 71. Corps gras alimentaires, laitages et oeufs	145
» 72. Viandes et poissons	145
» 73. Légumes et fruits	145
» 74. Condiments et stimulants, sucres et produits de la confiserie	145
Classe 75. Boissons fermentées	146

VIII. Groupe.

Agriculture et Pisciculture.

Classe 76. Spécimens d'exploitations rurales et d'usines agricoles	
Classe 77. Chevaux, ânes, mulets, etc.	176
» 78. Boeufs, buffles, etc.	
» 79. Moutons, chèvres	177
» 80. Porcs, lapins, etc.	
» 81. Oiseaux de basse-cour	
» 82. Chiens	
» 83. Insectes utiles et insectes nuisibles	
» 84. Poissons, crustacés et mollusques	177

IX. Groupe.

Horticulture.

Classe 85. Serres et matériel de l'horticulture	
» 86. Fleurs et plantes d'ornement	
» 87. Plantes potages	180
» 88. Fruits et arbres fruitiers	
» 89. Graines et plants d'essences forestières ..	
» 90. Plantes de serre	

	Lap
66. szakoszt. A polgári földmérés, a közmunkák és a műépítés anyaga és munkálatai	114
67. szakoszt. Hajózási és mentő anyagok	125
68. » A hadászat anyaga és munkálatai	

VII. csoport.

Tápláló szerek.

69. szakoszt. Gabbaneműek, lisztes termékek és származékaik	132
70. szakoszt. Pék-ipar és kalácskészítés	144
71. » Zsíros táplálékok, tejeseleitek és tojások	145
72. » Húsok és halak	145
73. » Főzelékek és gyümölcs	145
74. » Fűszerek és ingerlő szerek, cukrok és a cukrászat gyártmányai	145
75. szakoszt. Erjelt italok	146

VIII. csoport.

Földművelés és haltenyésztés.

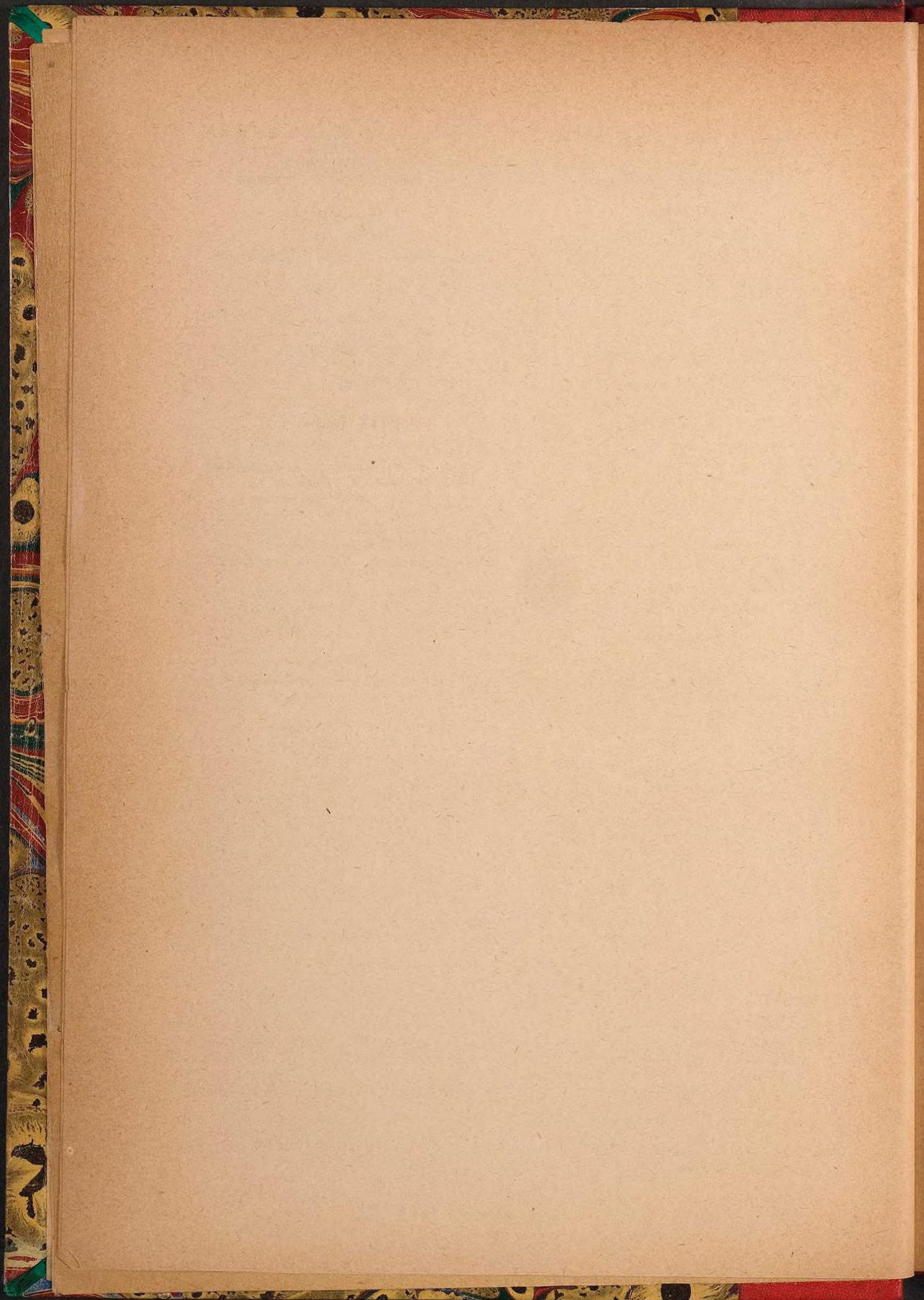
76. szakoszt. A mező termékei és a mezőgazdasági gyárak készítményeinek mutatói	
77. szakoszt. Lovak, szamarak, öszvérek stb.	176
78. » Ökrök, bivalók stb.	
79. » Juhok, kecskék	177
80. » Disznók, tengeri nyulak stb.	
81. » Baromfiak	
82. » Kutya	
83. » Hasznos és ártalmas bogarak	
84. » Halak, héjas és puha állatok	177

IX. csoport.

Kertészet.

85. szakoszt. Üvegházak és a kertészet anyaga	
86. » Virágok és dísznövények	
87. » Konyhakertészet	180
88. » Gyümölcsök és gyümölcsfák	
89. » Magvak és erdei fák	
90. » Üvegházi növények	

ERREURS — SAJTÓHIBÁK.

Page IX. — Inspecteurs :

Wagner (Guillaume) Vilmos.

Page 44 — Classe 10. szakosztály.

18. Halfer (Joseph, ouvrier à la fabrique de Mr. Charles Louis Posner) József,
segéd a Posner-féle gyárban, Budapest.

Objets de reliure:

Don Quixotte (200 fr.)

La bible (400 fr.)

3 Memorandum (à 40 et 16 fr.)

Könyvkötői munkák:

Don Quixotte (100 frt.)

Biblia (200 frt.)

3 Memorandum (20 és 8 frt.)

Page 124 — Classe 66. szakosztály.

103 a) Jungfer (Jules, serrurier artiste) Gyula, mülakatos, Budapest.

Pièces de Serrurerie du portail de la nouvelle
église du Faubourg de Ferenczváros à
Budapest. Objet d'art repr. un bouquet.

Budapesti ferenczvárosi templomajtó kovácsolt
vasból; 1 virágtartó

Page 136 — Classe 69. szakosztály.

54 a) »István« (moulin à vapeur) gőzmalom, Debreczen.

Farines.

Lisztek.

Page 168 — Classe 75. szakosztály.

277 a) Fromm (Antoine) Antal. Budapest.

Vin sec de Tokaj.

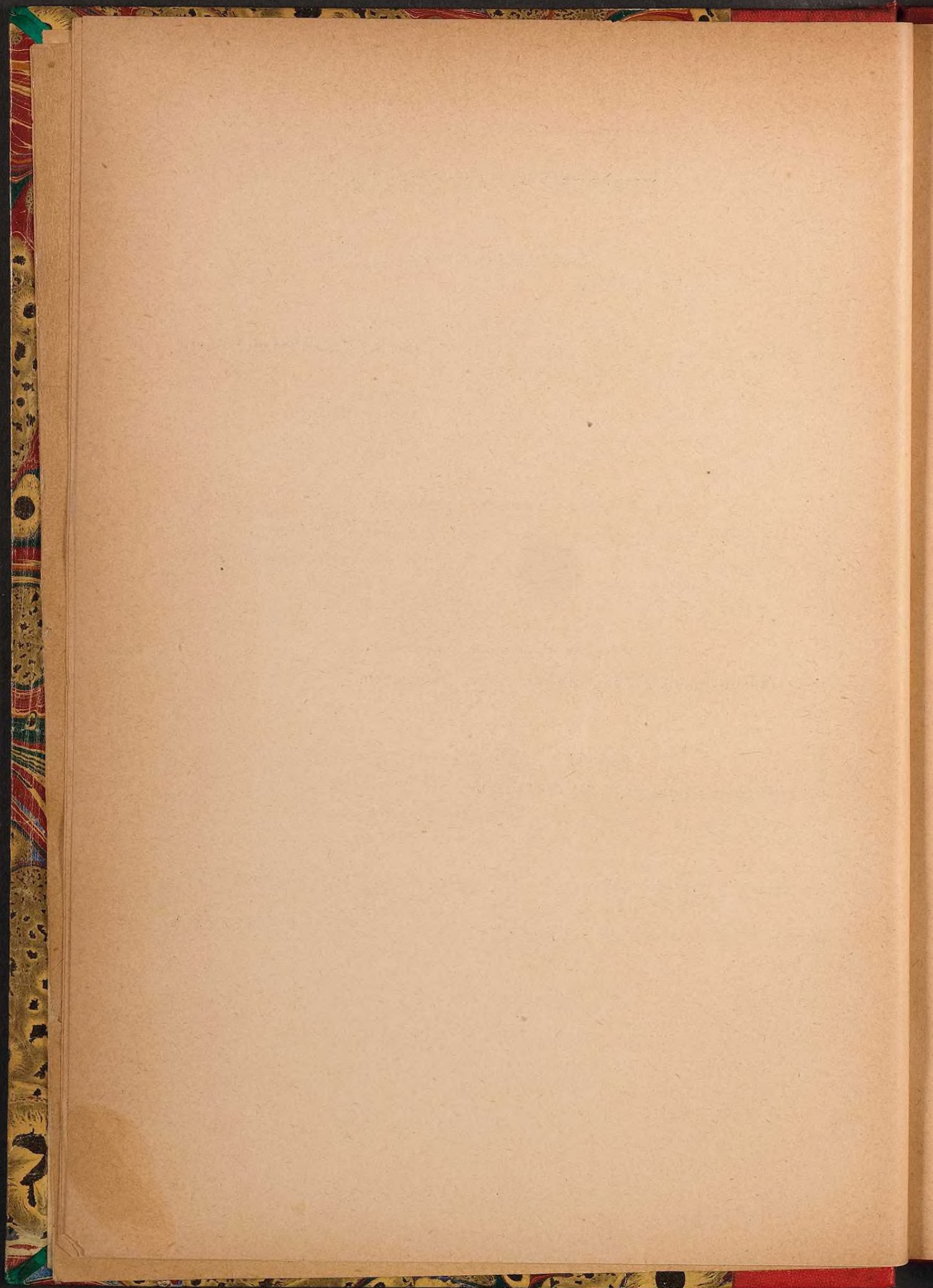
Vin doux de Tokaj.

Tokaji aszúborok.

Le texte à la page 60: »L'établissement a été fondé en 1847« etc. se rappelle à l'établissement de MR. SAMUEL KRÁLIK.

A 60-ik lapon: »Az üzlet 1847-ben lőn alapítva« stb. KRÁLIK SÁMUEL ur üzletére vonatkozik.

1. COMMISSION CENTRALE HONGROISE

DE L'EXPOSITION DE PARIS EN 1878.

1. AZ 1878. PÁRISI KÖZKIÁLLITÁS MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI BIZOTTSÁGA.

Président — Elnök:

Szapáry (le comte Jules) Gyula gróf, conseiller intime de S. M., président
de la Société agricole du pays,
v. b. t. t. és az országos gazdasági egylet elnöke.

Vice-président — Alelnök:

Harkányi (Frédéric) Frigyes, conseiller ministériel,
ministeri tanácsos.

Représentant du gouvernement — Kormányképviselő:

Németh (Emeric) Imre, conseiller au ministère du commerce,
keresk. minist. osztálytanácsos.

Membres du comité — Bizottsági tagok:

Bedő Albert, conseiller supérieur des forêts,
főerdőtanácsos.

Belházy (Jean) János, conseiller au ministère des finances,
pénzügyministeri osztálytanácsos.

Brüll (Léopold) Lipót, directeur des moulins à vapeur de Budapest,
a budapesti gőzmalmok igazgatója.

Falk (Sigismund) Zsigmond, conseiller de commerce, directeur d'une imprimerie,
keresk. tanácsos és nyomdaigazgató.

Gönczy (Paul) Pál, conseiller au ministère de l'instruction publique,
közokt. minist. tanácsos.

Hoffmann (Alexandre) Sándor, secrétaire au même ministère,
minist. titkár.

Keleti (Charles) Károly, conseiller ministériel, chef du Bureau royal de
statistique,

ministeri tanácsos, az országos statisztikai hivatal főnöke.

Lechner (Louis) Lajos, ingénieur architecte,
építész-mérnök.

Molnár (Etienne) István, professeur et directeur de l'école de viticulture,
vinczellér-képezdei igazgató tanár.

Nagy (Jean) János, conseiller de section,
minist. osztálytanácsos.

Pázmándy (Denis) Dénes, rentier,
magánzó.

Perlaky (Alexis) Elek, membre du comité de la société agricole du pays,
az orsz. gazd. egyesület választm. tagja.

Posner (Ch. Louis) K. Lajos, chevalier, fabricant,
lovag, gyártulajdonos.

Pulszky (François) Ferencz, directeur du musée national,
magyar nemz. muzeumi igazgató.

Ráth (Charles) Károly, député,
országgyűlési képviselő.

Dr. Rodiczky (Eugène) Jenő, professeur à l'académie agricole de Magyar-Óvár,
a magyar-óvári gazdasági akadémia rendes tanára.

Székely (Michel) Mihály, professeur,
tanár.

Zsigmondy (Guillaume) Vilmos, député, ingénieur des mines,
országgyűlési képviselő és bányamérnök.

2. COMITÉ EXÉCUTIF DE LA COMMISSION CENTRALE.

2. A központi bizottságnak végrehajtó bizottsága:

Président — Elnök:

Szapáry (le comte Jules) Gyula gróf.

Vice-président — Alelnök:

Harkányi (Frédéric) Frigyes.

Membres — Tagok:

*Falk (Sigismond) Zsigmond, Nagy (Jean) János, Németh (Emeric) Imre,
Zsigmondi (Guillaume) Vilmos, Lechner (Louis) Lajos.*

3. BUREAU DU COMITÉ CENTRAL.

3. A központi bizottság bureauja:

Secrétaire — Titkár:

Bernolák (Alexandre) Sándor.

Correspondant — Levelező:

Mandello Hugo.

Architecte — Építész:

Kauser (Joseph) József.

Architecte-adjoint — Építész-segéd:

Nendtrich (Gustave) Gusztáv.

Employé — Kezelő:

Szállenbach (Sigismond) Zsigmond.

Écrivain — Írnok:

Fiedler (Joseph jun.) József ifj.

4. COMMISSARIAT DU GOUVERNEMENT ROYAL DE HONGRIE A PARIS

4. Magyar királyi kormánybiztosság Párisban:

Commissaire du gouvernement — Kormánybiztos:

Harkányi (Frédéric) Frigyes.

Substitut du commissaire du gouvernement — Helyettes kormánybiztos:

Lechner (Louis) Lajos.

Membres du commissariat — Kormánybiztosi tagok:

Falk (Sigismond) Zsigmond, Lechner (Louis) Lajos, Németh (Emeric) Imre.

5. BUREAU DU COMMISSARIAT DU GOUVERNEMENT ROYAL DE HONGRIE

5. A m. kir. kormánybiztosság bureauja:

Secrétaires — Titkárok:

Bernolák (Alexandre) Sándor, Csátáry Béla.

Inspecteurs — Felügyelők:

Gamauf (Guillaume) Vilmos, Gesell (Alexandre) Sándor, Rubin Simon.

Sousinspecteur — Alfelügyelő:

Ifj. Bayersdorf Károly.

Ingénieur-architecte — Építész-mérnök:

Kauser (Joseph) József.

Ingénieur-adjoint — Segéd-építész:

Nendtrich (Gustave) Gusztáv.

Employé supérieur — Főkezelő:

Szakvárty (Charles) Károly.

Employé supérieur-adjoint — Alkezelő:

Schwarz (Ernest) Ernő.

Écrivain — Írnok:

Komáromi (George) György.

Gardiens — Őrök:

*Teszák Lajos, Hrucák József, Kreischits Ferencz, Varga Béla, Marck Péter,
Szanyó János, Gielfrich Frigyes, Konti József.*

Garçon — Küldöncz.

Féry Ágoston.

6. MEMBRES HONGROIS DU JURY INTERNATIONAL.

6. A nemzetközi jury magyar tagjai:

Szapáry (le comte Jules) Gyula, cons. intime de S. M., vice-président du VIII. groupe.

v. b. t. t., alelnök a VIII. csoportban.

MEMBRES DU JURY.

Jury-tagok :

Groupe csoport	Classe szakoszt.	
I.	1.	<i>Pulszky (Francois) Ferencz</i> , directeur du musée national, muzeumi igazgató.
II.	6.	<i>Békey (Emeric) Imre</i> , conseiller de la capitale, fővárosi tanácsnok.
II.	9.	<i>Falk (Sigismond) Zsigmond</i> , directeur d'imprimerie, nyomdaigazgató.
II.	12.	<i>Lechner (Louis) Lajos</i> , ingénieur architecte, építész-mérnök.
II.	13.	<i>Liszt (Francois) Ferencz</i> , abbé.
III.	20.	<i>Posner (Ch. Louis) K. Lajos</i> , fabricant, gyártulajdonos.
IV.	38.	<i>Ráth (Charles) Károly</i> , député, országgyűlési képviselő.
V.	43.	<i>Zsigmondy (Guillaume) Vilmos</i> , député, országgyűlési képviselő.
V.	46.	<i>Bohus (Sigismond) Zsigmond</i> , chambellan de S. M., királyi kamarás.
V.	44.	<i>Bedő Albert</i> , conseiller supérieur des forêts, magyar királyi főerdőtanácsos.
VI.	52.	<i>Dr. Rodiczky (Eugène) Jenő</i> , professeur à l'académie agricole, gazdas. akadémiai rendes tanár.
VI.	50.	<i>Schwing (Pierre) Péter</i> , inspecteur général du chemin de fer autrichien, osztrák államvaspálya-társulati főfelügyelő.
VI.	64.	<i>Szentgyörgyi Albert</i> , inspecteur général du chemin de fer autrichien, osztrák államvaspálya-társulati főfelügyelő.
VII.	69.	<i>Pekár (Emeric) Imre</i> , ingénieur machiniste, gépész-mérnök.
VII.	75.	<i>Flandorffer (Paul) Pál</i> , chevalier, marchand de vins en gros, lovag, bornagykereskedő.

MEMBRES SUBSTITUTS.

Póttagok :

Groupe
csoportban

- I. *Zichy (Michel) Mihály*, peintre-artiste,
festész.
  - III. *Fischer (Ignace) Ignác*, fabricant,
gyártulajdonos.
  - IV. *Dr. Szvetenay (Nicolas) Miklós*, conseiller royal,
királyi tanácsos.
  - V. *Gränzenstein (Albert) Béla*, secrétaire ministériel,
ministeri titkár.
  - VI. *Perlaky (Alexis) Elek*, membre du comité de la société agricole,
gazd. egyes. választm. tag.
  - VII. *Krausz (Louis) Lajos*, distillateur,
szeszgyáros.
-

HONGRIE.

EXPOSÉ STATISTIQUE.

La Hongrie, ou, dans un sens plus large, les pays de la couronne de Saint-Étienne, comprend :

1. la Hongrie proprement dite à laquelle se rattache la Transylvanie, qui lui est actuellement tout à fait réunie au point de vue politique et administratif.

2. la Croatie-Esclavonie. La superficie de la Hongrie et de la Transylvanie est de 280,389.⁸ kilomètres carrés, y compris le territoire de la ville de Fiume, qui est effectivement séparé de la Hongrie et enclavé entre la Croatie et la mer Adriatique, mais forme, en vertu des traités, une partie de la Hongrie. La Croatie-Esclavonie mesure 43,595.⁵ kilomètres carrés dont 23,263.⁵ constituaient anciennement des provinces gouvernées par des autorités civiles ; le reste forme le territoire des anciens Confins militaires.

Au Nord-ouest, au Nord et à l'Est, la Hongrie est entourée du haut rempart des Carpathes, dont les pics les plus élevés séparent la Hongrie de la Galicie et de la Moldavie et atteignant presque, en plusieurs points, la région des neiges éternelles. Des chaînes principales se détachent de nombreuses chaînes qui recouvrent presque en entier et parallèlement le nord du pays et le haut plateau transylvain.

La partie du Sud-ouest est montueuse et peu élevée, et, quant au centre, il est exclusivement occupé par la grande plaine hongroise.

Le principal fleuve du pays est le Danube qui quitte l'Autriche à Hainburg pour traverser la Hongrie sur un parcours de 950 kilomètres.

C'est dans le Danube que se jettent presque tous les autres fleuves et rivières du pays, comme le Tisza, le second après lui, et toutes les rivières de son bassin qui réunissent dans la plaine les eaux des Carpathes, puis la Dráva et la Sáva qui descendent de l'Ouest, où elles prennent leur source en Carinthie. Le littoral de l'Adriatique forme une ligne frontière du pays de la couronne de Saint-Étienne de 151.³ kilomètres,

C'est dans les régions montagneuses du Nord et de l'Est que l'hiver est le plus long et le plus rigoureux, aussi le thermomètre y tombe-t-il parfois à 30 degrés R. Dans la plaine, l'hiver est moins rigoureux, bien qu'une température de 15 degrés R. au-dessous de zéro n'y soit point rare ; l'été la chaleur s'y élève à 28 et même à 30 degrés. La température moyenne varie selon la contrée de 4.⁶¹ (49° 38^m de latitude nord) à 11.⁵¹ (45° 19^m de latitude nord).

MAGYARORSZÁG.

STATISZTIKAI VÁZLAT.

Magyarország tágabb értelemben, vagyis a Szt.-István koronájának országai magukban foglalják:

1-ször Magyarországot szorosabb értelemben, hozzá értve a politikailag s közigazgatásilag teljesen egyesített Erdélyt is.

2-szor Horvát-Szlavonországot. Az előbbennek kiterjedése 280,389.5 □ kilométer, mihez még hozzájárul Fiume városának területe, mely ugyan Magyarországtól elszigetelve Horvátország s az adriai tenger közt fekszik, de mindamellett közjogilag amazzal van egyesítve. Horvát-Szlavonország területi kiterjedése 43,595.5 □ kilométer, miből 23,263.5 esik azon kerületekre, melyek régtől fogva polgári (civil) közigazgatás alatt állanak, a többi pedig az egykori katonai határvidékre.

Magyarországot Éjszak-Nyugoton, Éjszaken és Keleten a Kárpátok magas hegylánczai övezik, melyek legmagasabb csúcsai az országot Galiciától és Moldvaországtól elválasztó határokon meredeznek, elérve több helyen az örök hó régióját, s a mellett ezen főgerinczek számos és sűrű hegylánczokat ágaztatnak el, részben alacsonyabb párhuzamos lánczok által kísértetnek, melyek az ország éjszaki részét, valamint a keleti részt, azaz Erdélyt s az ezzel határos vidékeket egészen elborítják.

Délnyugoti részét halmos vidék foglalja el, míg középett a nagy magyar síkság terül el.

Főfolyama az országnak a Duna, mely Hainburgnál lép át Ausztriából és 960 kilométernyi folyás után hagyja el azt.

Ebbe szakadnak az ország jelentékenyebb folyamai kivétel nélkül, így az ország második nagy folyama a Tisza, mely számos mellékfolyamaival együtt a Kárpátok vizeit hozza le a síkságra; a nyugatról jövő Dráva és Száva, melyek ausztriai területen erednek. Az adriai tenger 151.3 kilométernyi hosszasan képezi a Szt.-István koronája országainak határát.

Az ország éjszaki és keleti hegyes részeiben a tél hosszabb és szigorúbb; a hőmérő olykor — 30° R-ig is leszáll. Az ország sík részében enyhébb a tél, habár — 15° R. itt sem ritkaság, míg nyáron + 28, sőt + 30 fokra is emelkedik a hőség. Az évi közép hőmérsék a fekvés szerint 4.61 (49° 38' É. sz. alatt) és 11.51 (45° 19' É. sz. alatt) közt váltakozik.

Les plaines sont célèbres par leur production en blés; les contre-forts montagneux des derniers embranchements des Carpathes se distinguent par la culture des vignes qui y joue un grand rôle. — Les montagnes du nord, ainsi que celles qui s'étendent en Transylvanie, sont couvertes de vastes forêts dont le sol renferme des minerais d'or, d'argent, de cuivre, de plomb et de fer. Dans les parties où s'exploitent les mines et les forêts, l'agriculture ne joue qu'un rôle secondaire; attendu qu'elle ne vise qu'à subvenir aux besoins des habitants, mais dans les contrées du centre et du Sud l'exploitation agricole reprend son empire en produisant une telle quantité de blés que même dans des années de récolte moyenne il s'exporte en Autriche, en Allemagne, en Suisse et en Angleterre.

A l'égard des eaux thermales et minérales la Hongrie est le plus riche des pays de l'Europe. Il s'y trouve environ 140 groupes de sources chaudes et tièdes; nous nous contenterons de mentionner les thermes de Budapest, de Méhadia, de Pöstyén, de Szliács, de Vihnye etc., puis encore une quantité de sources sulfureuses, ferrugineuses, amères et acidules.

Le chiffre de la population était d'après le dernier recensement de 1870, entrepris le premier jour de l'année, de: 15.509,455, dont 7.745,681 du sexe masculin et 7.763,774 du sexe féminin. En tenant compte du mouvement de la population, ce même chiffre était en 1877:

pour la Hongrie de	13,829,000
pour la Croatie-Esclavonie de	1.837,000
Total de...	15.666,000

La répartition moyenne de la population est en Hongrie de 49, en Croatie-Esclavonie de 42 âmes par kilomètre carré.

Elle se répartit dans 191 villes, 769 bourgs, et 20,332 villages et hameaux. De ces lieux d'habitation, il y en avait d'après le recensement de 1870:

1 ayant plus de	100,000 habitants
2 » » »	50,000 »
28 » » »	20,000 »
53 » » »	10,000 »
1,346 » » »	2,000 »

Les principales villes sont les suivantes:

Budapest	ayant	300,000 habitants
Szeged	»	75,000 »
Szabadka	»	56,000 »
Hód-Mezővásárhely	»	50,000 »
Presbourg	»	50,000 »

La répartition de la population d'après ses occupations donne:

Ecclesiastiques	19,856
Fonctionnaires	35,240
Militaires actifs	92,128
Instituteurs	28,221
Enfants fréquentant les écoles	63,437
Écrivains et Artistes	12,018
Avocats	4,884
Fonctionnaires du service de l'hygiène publique	14,283
Rentiers et propriétaires	80,680
Individus s'occupant d'agriculture, d'économie forestière, de chasse ou de pêche	5,015,899

Az ország sík része gabnatermelése által tűnik ki s a halmos vidékeken, valamint a Kárpátok végső kiágazásain a bortermelés játszik jelentékeny szerepet. Az északi részekben valamint Erdélyben kiterjedt erdőségek borítják a hegyeket, melyek arany-, ezüst-, réz-, ólom- és vasérczek ereit tartalmazzák. A bányászat és erdészet mellett a gabnatermelés szerepe itt csekély és csupán az ottani lakosság fogyasztását fedezheti, míg a középső és déli vidékek közép-termésű években jelentékeny felesleget küldenek az ausztriai, svajcezi és németországi, valamint angol piacokra búzából és egyéb gabnaneműekből is.

Gyógy- és ásványos források tekintetében Magyarország Európa minden országai közt a leggazdagabb. Létezik mintegy 140 meleg és langyos forrascsoport. Említendők a számos budapesti, azután a mehádiai, pöstyéni, szlácsi, vihnyi meleg források és hévizek. Ezeken kívül számos hideg kénés, valamint keserű és savanyú vízforrás.

A lakosság létszáma a legutolsó 1870-ki népszámlálás szerint, a nevezett év első napján 15.509,455 volt, melyből 7.745,681 férfi és 7.763,774 nő. A népmozgalmi nyilvántartás alapján az 1877. év elején létező lakosság száma következőleg vehető fel:

Magyarország	13.829,000
Horvát-Szlavonország	1.837,000
Együtt	15.666,000

Az átlagos népszám Magyarországon 49, Horvát-Szlavonországon 42 lélek ☐ kilométerenként.

A lakosság csozik 191 városra, 769 mezővárosra és 20,332 falura és puszta (puszta = hameau). Ezen helységek között volt, az 1870-ki népszámlálás szerint, 1, mely 100,000 lakosnál többet, 2, mely 50,000, 28, mely 20,000, 53, mely 10,000 és 1,346, mely 2000 lakosnál többet számlált.

A nagyobb városok névszerint a következők:

Budapest	300,000 lakossal.
Szeged	75,000 »
Szabadka	56,000 »
Hódmező-Vásárhely	50,000 »
Pozsony	50,000 »

Hivatás és foglalkozás szerint következőleg oszlik el a lakosság:

Papok	19,856
Hivatalnokok	35,240
Tettleges katonai személyek	92,128
Tanítók	28,221
Tanulók	63,437
Írók és művészek	12,018
Ügyvédek	4,884
Egészségügyi személyzet	14,283
Ház- és járadékbirokozók	80,680
Föld- és erdőmiveléssel, vadászattal és halászattal foglalkozók	5.015,899

Mineurs et fondeurs	48,854
Industriels et marchands	883,885
Individus en service	1.143.075
Individus n'ayant pas d'emploi déterminé	8.116,995
Total...	15,509,455

Répartie d'après la nationalité et la langue maternelle, la population nous donne : Hongrois dont la langue officielle est le hongrois dans la Hongrie proprement dite : 5.887,000 ; Allemands : 2.070,000 ; Slovaques : 1.842,000 ; Ruthènes : 464,000 ; Roumains : 2.703,000 Croates et Serbes, dont la langue est l'idiome officiel en Croatie-Esclavonie : 2.444,500 ; les autres nationalités : Polonais, Italiens etc. comptent 257,500 âmes d'après l'état de janvier 1877.

D'après le dénombrement du 31. décembre 1869, la population se répartissait selon les confessions de la manière suivante :

catholiques	9,163,319 âmes
protestants	3.144,751 »
grecs orientaux	2.589,319 »
autres confessions chrétiennes	58,202 »
israélites	553,641 »
autres religions	223 »

Le développement de l'agriculture est favorisé par les conditions climatologiques et spécialement par la fertilité du sol. — Il n'y a que très peu de terrains stériles, comme les cimes et les crêtes des montagnes et quelques parties de la plaine de faible étendue qui sont couvertes de sables mouvants. Les grands marais disparaissent de plus en plus en conséquence des travaux entrepris en vue de régler la régularisation des fleuves et des sables mouvants. — Les principales sources de revenus du pays sont l'agriculture et l'économie forestière ; les autres branches de l'économie produisant peu de chose à l'exception de l'exploitation des mines, qui ne forme du reste qu'une partie secondaire des ressources du pays.

Aussi voyons-nous que la population agricole et sylvicole forme les 32.49 pour cent de la population entière, non compris les membres de famille qui se vouent aux mêmes occupations que leur chef.

Quant à la répartition des propriétés foncières, il est à remarquer que le chiffre qui l'emporte est celui des grands propriétaires et que le morcellement des terres, qui était entravé par la législation jusqu'en 1848, n'a pas fait de grands progrès depuis. C'est pourquoi la culture à la houe n'est qu'exceptionnelle et que la terre se travaille en général à l'aide de chevaux et de boeufs. — Le système de culture généralement en usage est le système des trois assolements, en conséquence duquel la terre labourable se divise en trois parties, dont l'une est alternativement ensemencée de blés d'hiver, l'autre de blés d'été, tandis que la troisième reste en friche. — Ces derniers temps ce système a été amélioré par le fait du défrichement des terres jusqu'alors en friche et ne servant que de pâturage ou ne produisant que des herbes fourragères. — Dans les régions sablonneuses on recourt au système des deux assolements, par lequel une partie du terrain reste chaque an-

Bányászattal és kohászattal foglalkozók	48,854
Iparral és kereskedelemmel foglalkozók	833,885
Személyes szolgálatokkal foglalkozók	1.143,075
Határozott kereset nélküliek	8.116,995
Összeg	15.509,455

Nemzetiség és anyanyelv szerint következőleg oszlik el a lakosság: magyarok, (kiknek nyelve a szorosabban vett Magyarországon a hivatalos) 5.887,000, németek 2.070,000, tótok 1.842,000, orosz 464,000, román 2.703,000, horvát és szerb, (kiknek nyelve Horvát-Szlavonországban a hivatalos) 2.444,500, egyéb nemzetiségek: lengyelek, olaszok stb. 257.500 lélek, az 1877. január 1-i állapot szerint.

A különböző vallásfelekezetek következő számokkal vannak az 1869-ki december 31-re vonatkozó népszámlálási adatok szerint képviselve:

római katolikus	9.163,319 lélek
protestáns	3.144,751 »
keleti görög	2.589,319 »
egyéb keresztény	58,202 »
izraelita	553,641 »
egyéb vallásu	223 »

A mezőgazdasági fejlődés a természeti viszonyokban, különösen a talaj minőségében kedvező alappal bír. Teljesen terméketlen terület kevés van; leginkább csak a magasabb hegyormok és gerinczek és némely futóhomokkal borított kisebb térségek tekinthetők ilyenül; az előbbi időkben nagyobb kiterjedésű mocsarak a vizek szabályozása által lassanként mindenütt eltűnnek, s a futóhomok megkötésére is történtek már kezdemények. A mezei és erdőgazdaság fő-fő jövedelmi forrását képezi az országnak, melyhez képest minden más eltűnőleg csekélynek mondható, csupán a bányászatot véve ki, mely azonban amához képest szintén csak másodrangú tétel a nemzeti vagyonban.

Ez legjobban kitűnik onnan, hogy a föld- és erdőműveléssel foglalkozó lakosság az egésznek 32.49 százalékát képezi, be nem számítva a családtagokat, kik a családfő munkája után élnek.

Mi a földbirtok felosztását illeti, megjegyezhető, hogy a nagybirtok túlnyomó, és hogy a parasztbirtok felaprózása, melynek egész 1848-ig a törvény is gátot emelt, azóta is keveset haladt. Ennélfogva az ásóval való művelés csak kivételesen fordul elő, s az ökörrrel és lóval való szántás általános. A közönségesen alkalmazott gazdasági rendszer az úgynevezett hármasság, a mely szerint a szántóföldek harmadára három évi szakokban felváltva téli gabonát, majd tavaszt vetnek, míg az utolsó harmad ugarnak marad. — Újabban sok helyt oda javították e rendszert, hogy az addig csak legelőül használt ugarba takarmánynövényeket vetnek. A homokos vidékeken két évi

née en friche, ou ne produit que de l'herbe, tandis que l'autre s'ensemence. — Mais l'emploi de la fumure qui se répand de plus en plus a déjà beaucoup contribué à modifier dans bien des contrées cet état de choses.

Malheureusement il n'est pas rare de voir encore à présent des propriétaires qui ensemencent plusieurs années consécutives leurs terres des mêmes semences, froment ou colza, de sorte qu'elles ne peuvent tarder à s'épuiser entièrement.

La mutation des biens-fonds est entièrement libre, à l'exception des fidéicommiss établis avec le consentement de Sa Majesté. La législation de 1848 a affranchi la personne et les biens des colons de tout droit seigneurial, qui accordait aux anciens seigneurs pour la perte subie une indemnité en fonds publics prise sur les revenus de l'État.

Les terres arables mesurent 109,149.⁶ kilomètres carrés, soit 33.⁷ pour cent du territoire total.

La plaine hongroise, ainsi que, en partie, les contrées montueuses sont particulièrement propres à la culture des blés et spécialement du froment; dans les terres moins fertiles, c'est le seigle qu'on cultive; dans la région montagneuse où le climat n'est pas trop rigoureux, le maïs, et enfin, dans les parties les plus élevées, l'orge et l'avoine. L'excédent de production des céréales de la Hongrie qui est considérable, s'exporte surtout dans les pays de l'ouest. L'exportation la plus importante est celle du froment qui s'effectue soit sous forme naturelle, soit sous celle de farine.

L'exportation moyenne annuelle s'évalue d'après les relevés de 8 années comme suit :

celle du froment à.....	3.650,000	quintaux	métriques
» du seigle.....	1.165,000	»	»
» de l'orge.....	1.526,000	»	»
» de l'avoine..	1.400,000	»	»
» du maïs	1.080,000	»	»
» des légumineux	240,000	quintaux	métriques.

Total de l'exportation annuelle des céréales : 9.086,000 quintaux métriques. L'exportation annuelle des farines, évaluée pour huit années, s'élevait à : 1.604,530 quintaux métriques.

Dans les contrées montagneuses et spécialement dans celles du Nord ce sont surtout les pommes de terre qui, jointes aux céréales, constituent le principal aliment de la population de plusieurs comitats.

La culture des légumineux n'est pas encore effectuée avec toute l'attention qu'elle requiert. Les plus importantes des plantes commerciales sont le colza et le tabac; vient ensuite le lin, qui n'est cultivé que dans les contrées du nord, le chanvre et le houblon.

Entravée par la régie, la culture du tabac produit au total : 420,000 quintaux métriques par an.

Le colza est aussi un article d'exportation très important. En fait de houblon, la Hongrie ne produit guère environ que 8,000 quintaux métriques.

La culture des arbres fruitiers est assez avancée dans certaines contrées et notamment dans celles où le transport en est facilité, aussi les fruits,

fordulóban is mivelik a földet, minden második évben pihentetvén és csak legelőül használván azt; a trágyázás általánosabb alkalmazása azonban sok helyt már javított e viszonyon.

Egyébiránt elég számosak még azon sajnos esetek is, midőn a birtokos évről évre ugyanazon növény, búza vagy repeze termelése által szivattyúzza ki a földet, melynek ekként ki kell merülnie.

A földbirtok és annak adás-vevése, kivéve a király ő Felsege helybenhagyásával alapított hitbizományokat, teljesen szabad, az 1848-ki törvényhozás megszüntette az urbériséget minden földesúri jogokkal s a parasztság terheivel egyetemben, az elébbinek elvesztéseért közterhet képező kárpótlást nyujtván az addigi birtokosoknak.

A szántóföld 109,149.6 □-kilométert foglal el, vagyis az összes terület 33.7 százalékát.

A magyar síkság és részben a halmos vidékek is minden gabnaneműek, de különösen buza termelésére kitünőleg alkalmas; a mostohább vidékeken rozs, a hegyes részekben, hol az éghajlat nem tulszigorú, tengeri, a legéjszakibb részekben pedig túlnyomólag zab és árpa természetlik. Mindezekből nagy feleslege van az országnak, mely nyugot felé kivitetik. Legfontosabb a buza kivitele ugy természetes alakjában, mint a buzaliszté. Telt ugyanis nyolez évi átlag:

a búza évi kivitele	3.650,000
a rozs » »	1.165,000
az árpa » »	1.526,000
a zab » »	1.400,000
a tengeri évi kivitele	1.080,000
a hüvelyesek évi kivitele	240,000

a gabnaneműek összes évi kivitele 9.086,000 méter-mázsát. Ugyancsak nyolez év átlagában kivitetett 1.604,530 métermázsa buzaliszt.

A hegyes vidékeken, különösen az északi részekben, az ottan termő gabnaneműek mellett kiváló fontossága van a burgonyának, mely némely megyékben a népesség főtápszerét képezi.

Zöldség és főzelelűk termelésére még nem elég figyelem fordittatik.

Kereskedelmi növények közül legnagyobb szerepet játszanak a repeze és dohány, kisebbet a len, (csupán az ország éjszaki részében), a kender és a komló.

A dohánytermelés még az állami egyedárúság által szabott korlátok közt mozog, átlagban 420,000 métermázsára emelkedik évenként. A repeze szintén a legfontosabb kiviteli czikkek közé tartozik. Komló Magyarországon csak mintegy 8000 métermázsa termeltetik.

A gyümölcstermelés egyes vidékeken jelentékeny, főleg a hol a közlekedési viszonyok az elszállítást megkönnyítik, onnan tetemes kivitel is történik

et particulièrement les raisins, donnent-ils lieu à une exportation assez considérable en Autriche et dans l'Allemagne du nord.

Les régions vinicoles sont nombreuses; la qualité des vins produits généralement bonne, dans plusieurs contrées, excellente. — L'extension totale des vignes est de 4.079 kilomètres carrés, produisant annuellement en moyenne 17.000,000 hectolitres de vin.

L'extension du terrain destiné à l'entretien du bétail est de 41.425 kilomètres carrés de prairies, de 46,983 kilomètres de pâturages formant les premières les 12.8 pour cent, des derniers 14.5 pour cent du territoire total. Les chiffres fournis par le recensement de décembre 1869 relativement aux bestiaux étaient les suivants :

chevaux	2.179,811
bêtes à cornes	5.279,193
moutons	15.076,997
chèvres	572,951
porcs	4.443,279
ânes et mulets	33,746

La propagation de la race chevaline, qui a toujours joué un rôle considérable, a récemment été beaucoup améliorée par le croisement opéré par des étalons anglais et arabes, entretenus à cet effet dans divers lieux de dépôt par l'État. Le nombre des étalons qui y sont entretenus est de 1,629. Les courses qui se tiennent à Budapest et dans plusieurs autres villes, où se distribuent des prix, ont de même contribué à exercer une influence favorable sur l'élève de ces animaux.

L'augmentation du bétail ne fait pas de progrès; parce que d'un côté la régularisation des fleuves, ayant permis de transformer en champs une grande superficie de prés et de prairies, a concouru à en réduire le nombre, ainsi que, de l'autre, les nombreuses épizooties qui, à diverses reprises, ont exercé ces derniers temps des ravages considérables.

Les quatre cinquièmes environ de nos bêtes à cornes sont de race Hongroise, ou de la race des steppes (jambes longues, grandes cornes et robe blanche); le reste est en partie de la petite race des montagnes ou de la race importée de la Suisse.

L'élève des moutons a acquis une grande extension; la laine produite qui constitue un des principaux articles d'exportation étant de qualité supérieure. D'après le recensement du 31. décembre 1869, il y avait au total, dans la Hongrie proprement dite: 13.761,000 moutons, dont 4.503,000 de race perfectionnée et le reste de race ordinaire; en Croatie-Esclavonie: 1.316,000 dont 79,000 de race perfectionnée. L'élève des porcs, qui est encore une branche importante de l'économie agricole, constitue également un des plus importants articles d'exportation. Celle des cochons engraisés, s'élève à 700,000 têtes, en partie, importés du pays Danube inférieur à l'état maigre pour être engraisés au maïs.

L'apiculture est assez répandue, mais la sériciculture est encore pour ainsi dire insignifiante.

Les contrées situées au nord et à l'est de la Hongrie, ainsi que la Tran-

Ausztriába és különösen Éjszak-Németországba szőlőből, valamint egyéb gyümölcsből is. A bortermelő vidékek száma nagy s a termény minősége többnyire jó, sok helyt kitünő. A szőlők kiterjedése 4,079 □ kilométer, melyen évenként átlagban mintegy 17 millió hektoliter bor terem.

A baromtenyésztésnek szolgáló földek kiterjedése kaszálókban 41,425.1, legelőkben 46,983.8 □ kilométer, az előbbeni 12.8, az utóbbi 14.5 százalékát fevén az egész területnek. A tenyészállatok száma az 1869. decz. 31-ki népszámlálással egybekötött felvételek alapján következő volt:

Ló	2,179,811
Szarvasmarha	5,279,193
Juh	15,076,997
Kecske	572,951
Disznó	4,443,279
Szamar és öszvér	33,746.

A lótenyésztés, az állatok számát tekintve, mindenkor jelentékeny volt; újabb időben azonban a faj minősége rendkívüli arányban javult az angol és arab ménekkel való keresztezés folytán, melyek e célra az ország különböző vidékein létező állami méntelepeken tartatnak. Az ezekben tartott lovak száma összesen 1629. Befolyást gyakorolnak a lónemesítés tekintetében a nyilvános lóversenyek is, melyek Budapesten, valamint az ország néhány más városában is tartatnak, és melyek díj- és jutalomkiosztásokkal vannak egybekötve.

A szarvasmarha tenyésztése nem mutat emelkedő irányzatot; a folyamatszabályozások folytán nagy kiterjedésű kaszálók és legelők voltak szántóföldekké átalakíthatók, mi a szarvasmarha állományában apadást eredményezett. A jelzett körülményhez ez irányban hozzájárult a marhavész is, mely az utóbbi évtizedben több ízben tetemes pusztításokat tett. A marhaállománynak mintegy négy ötöde a magyar vagy pusztai fajtából (nagy szarvu, magas, fehér) való, a többi részben apró, hegyi fajta, részben importált svajczi stb.

A juhtenyésztés nagy kiterjedéssel bír s a termelt gyapju — egyik legfőbb kiviteli cikk — jeles minőségű. Magyarországból szoros értelemben az 1869. decz. 31-ki állapot szerint 13,761,000 darab juh létezett, miből 4,503,000 nemesített, a többi közönséges; Horvát-Szlavonországban pedig 1,316,000 db., miből 79,000 db. nemesített.

Fontos jövedelemága a mezei gazdaságnak a sertésenyésztés is, mely a kivitel egyik legjelentékenyebb cikkét szolgáltatja; a hizott sertés évi kivitele ugyanis 700,000 darabra emelkedik, mely részben belföldi tenyésztés, részben pedig az aldunai szomszédtartományokból soványan behozott s itt tengerivel meghízalt jószág.

A méhészet meglehetősen kiterjedéssel bír, a selyembogártenyésztés ellenben egészen jelentéktelen.

Felső-, azaz Éjszak-Magyarország, továbbá a keleti rész, azaz Erdély és

sylvanie, sont en grande partie montagneuses et couvertes de grandes forêts de chênes, de hêtres et de sapins, surtout dans les Carpathes du nord; les autres espèces arborescentes y sont moins développées. La Croatie-Esclavonie possède également de grandes forêts, mais la grande plaine hongroise en est pour ainsi dite dépourvue. Ces forêts recouvrent au total un terrain de 93,271 kilomètres carrés, ce qui équivaut au 28.^s pour cent de la superficie totale. Leur exploitation rationnelle a été jusqu'à nos jours chose assez rare, la reproduction ne s'opérant que par le nature; ce n'est que depuis peu qu'on a recours aux semences et aux arbres de pépinières. — L'initiative à cet égard a été due à l'État, dont les possessions forestières ont une étendue de 2.210,000 hectares. — Les lois et ordonnances relatives à la silviculture, ainsi que les mesures restrictives quant à l'abatage, laissent encore beaucoup à désirer.

L'industrie des mines et usines est une des plus anciennes de la Hongrie; elle était même plus importante à l'égard des revenus nationaux dans les siècles passés, qu'elle ne l'est de nos jours.

En effet, la quantité de métaux précieux exploités étant depuis plusieurs siècles constamment la même, c'est-à-dire, de la valeur de 4 à 5 millions de florins par an, et la valeur intrinsèque des métaux précieux ayant considérablement baissé, les mines ne rendent plus à présent que de très modiques revenus, tandis qu'au moyen-âge et plus tard encore, le bas prix des vivres et de la main d'oeuvre aidant, elles formaient un véritable trésor national. — En revanche l'exploitation des mines de fer et de houille font de nos jours de sensibles progrès, bien qu'elle ne puisse être comparée à celle les autres pays de l'Europe; vu la richesse des mines et des gîtes métallifères.

L'exploitation du cuivre, qui était autrefois considérable, a baissé en conséquence de la diminution de prix de ce métal.

Le nombre des mineurs et ouvriers d'usines varie selon les années entre 42 et 49,000; celui des ouvriers occupés dans les salines s'élevait en 1875 à 1,992. Le premier chiffre se répartissait de manière à donner 85 pour cent pour les hommes, 10 pour cent pour les femmes et 4 pour cent pour les enfants; parmi des ouvriers des salines, il n'y a que 4 à 5 pour cent d'enfants; le reste est fourni par les hommes.

Le chiffre de l'or extrait s'élevait en 1876 à: 1,890 kilogrammes; dans les dix années précédentes, il avait varié entre 1,234 et 1,827 kilogrammes; celui de l'argent avait été la même année de 1876 de 22,784 kilogrammes; et il avait varié pendant les dix années précédentes entre 17,421 et 27,113 kilogrammes.

La valeur du cuivre extrait s'élevait encore en 1867 à deux millions de florins, mais elle était descendue en 1875 à 950,000 florins.

L'exploitation du nickel et du cyanite, qui produit encore annuellement 300 à 600,000 florins, a encore quelque importance.

Le chiffre du fer exploité annuellement varie entre 1 et 1.600,000 quintaux métriques, mais il augmente graduellement ces dernières années. L'extraction des houilles en fournit environ 16.000,000 quintaux métriques, ce qui est peu, vu la richesse des couches, mais le manque d'écoulement ne favorise guère une plus grande exploitation.

a vele határos területek túlnyomólag erdős bércekkel vannak borítva, melyek részben fenyőből (különösen a Kárpátok éjszaki csoportjaiban), részben tölgyből és bükkből állanak leginkább, habár egyéb erdei fák is fordulnak elő. Terjedelmes erdőségek léteznek Horvát-Szlavonországban. Ellenben szegény fában a nagy magyar síkság. Az erdők tesznek 93,271 □ kilométert, vagyis az összes területnek 28. s százalékát foglalják el. Az okszerű erdőművelés terjedtsége csekély; a legutolsó időig csak a természetes úton való fanevelés volt gyakorlatban; csak legújabb időben történtek kezdemények magvetés és csemegeültetéssel. Az okszerű erdőgazdaság gyakorlatában az állam jár elől jó példával, melynek erdőbirtoka 2.210,000 hektár. Az erdőművelésre vonatkozó s az irtás megakadályozására irányuló fennálló törvények és szabályok, valamint ezeknek alkalmaztatása sok kívánni valót hagynak.

A bánya- és kohó-ipar Magyarországon egyike a legrégebben meghonosult iparágaknak, sőt annak jelentősége a korábbi századokban a nemzeti jövedelem tekintetében nagyobb volt mint most. Mert a nemes fémek termelése, mely mennyiségileg századok óta mintegy egyenlő s átlagban mintegy 4—5 millió forint értékű, most a fémek mecsökkenő vásárlási ereje miatt csak kevés tiszta jövedelmet eredményez, míg a középkorban s az ezt követő korokban az akkori alacsony árak és munkabérek mellett valódi gazdagságot képezett. Ujabbban a vas- és kőszéntermelés tapasztaltak gyarapodást, habár egyéb európai államokhoz képest még most is csekély jelentőségűek azok, dacára a kiterjedt és gazdag telepeknek. A réztermelés ellenben, mely egykor jelentékenyebb volt, a termény árcsökkenése folytán hanyatlott.

A bánya- és kohó-iparban elfoglalt munkások száma az évek szerint 42 és 49 ezer közt ingadozik, ide nem számítva a sóbányáknál alkalmazottakat, kik 1875-ben 1992 főre mentek. Az előbbiek számából mintegy 86% férfi, 10% nő, 4% gyermek; a sótermelésnél 4—5% gyermek van alkalmazva, a többi férfi.

Az aranytermelés 1876-ban 1890 kilogrammra emelkedett, s a megelőző évtizedben 1234 és 1827 kgr. közt ingadozott; az ezüsté ugyanazon évben 22,784 kgr. volt s a megelőző évtizedben 17,421 és 27,113 közt váltakozott.

A réztermelés értéke, mely 1867-ben még 2 millió forinton felül volt 1875-ben leszállott 950 ezer forintra. Némi jelentőséggel bír az álny és kékeny évi 300—600,000 forint termelési értékkel.

A vastermelés 1—1.6 millió métermázsa közt ingadozik s a nagyobb számok az utolsó években fordulnak elő. Ásványszén mintegy 16 millió métermázsa nyeretik évenként, mi az országban létező telepek gazdagságát tekintve csekély; ezek belterjesebb kiaknázását a kereslet csekély volta nem engedi. Az 1876-ki termelés volt 6.369,905 mm. fekete és 8.841,388 mm. barna kőszén.

Il a été extrait en 1876: 6.369,905 quintaux métriques d'anthracite et 8.841,358 quintaux métriques de houille brune.

Les salines sont exploitées par l'État, qui extrait annuellement des inépuisables mines de l'est: 1.100,000 à 1.200,000 quintaux métriques de sel en grande partie gemme.

L'industrie des pays de la couronne de St. Etienne est principalement manuelle, par conséquent encore très limitée, aussi le dernier recensement ne donnait-il pour les industriels que le 4.2 pour cent du total de la population. — Outre les industries manuelles, celles qui ont le plus d'importance sont celles qui sont intimement liées à l'agriculture; comme celles des moulins à farine, les raffineries de sucre et les distilleries. Les moulins qui sont nombreux (leur chiffre s'élève à 28,000), sont mus en partie par la vapeur, en partie par l'eau, le vent, ou par les bêtes de somme. Non-seulement ils suffisent aux besoins du pays, mais ils produisent encore un excédent considérable de farine qui s'exporte à l'étranger.

De nos 350 brasseries, 250 sont en activité, leur production annuelle est environ de 6.700,000 hectolitres.

Nous avons environ 90,000 distilleries, au nombre desquelles on comptait en 1872: 2,180 grands établissements, tandis que les autres se rattachaient directement à l'économie rurale; leur nombre a cependant beaucoup diminué dans le cours des dernières années.

Il n'y avait en 1875 que 20 raffineries de sucre de betteraves en activité, produisant annuellement 78,007 quintaux métriques; tandis qu'en 1872 cette production était encore de 126,546 quintaux métriques, mais depuis elle a continuellement diminué.

Parmi les autres branches d'industrie de fabrique ont encore de l'importance: la verrerie et la fabrication de la porcelaine et du papier. L'extension des industries textiles de laine a à lutter contre de sérieux obstacles; mais nous avons cependant quelques fabriques de drap. C'est dans les parties septentrionales du pays et en Transylvanie que se font les tissus de lin, mais ils ne dépassent guère la sphère de l'industrie domestique; de sérieux efforts ont été tentés en vue de favoriser le développement de cette industrie. Sous le rapport de la législation, les détails concernant l'industrie sont réglés par l'article VIII. de l'année 1872. D'après ces ordonnances, toute branche d'industrie peut s'exercer librement, sauf quelques-unes dont les autorités administratives sont autorisées à régler l'exercice au point de vue de la sûreté publique, de la morale, de l'hygiène et d'autres intérêts publics, selon que le requièrent les besoins locaux.

Les ordonnances impériales du 7 décembre 1858, relatives aux marques protectrices et aux brevets, publiées par la loi XVI de 1867 ont été revêtues de l'autorité des lois constitutionnelles. En conséquence, il a été notifié à la chambre de l'Industrie que toute marque protectrice accordée aux produits des entreprises industrielles indigènes leur assurait un privilège exclusif pour des temps indéterminés, et aux modèles un privilège exclusif de trois ans;

A sóbányák művelése állami egyedárúság tárgyát képezi. Az ország keleti részében lévő kimeríthetetlen sóbányákból évenként 1.1—1.2 millió métermázsa, kevés kivétellel kőso vágatik.

Az ipar a magyar korona országaiban túlnyomólag kézműipar; a gyár-ipar kiterjedése még igen korlátolt, mivel összhangban az iparral foglalkozó népesség, az utolsó népszámlálás adatai szerint az összesnek csak 4.2 százaléka. Nagyobb jelentőséggel a kézműipar mellett leginkább a mezőgazdasággal szorosabban kapcsolatos iparágak bírnak, mint a malomipar, azután a szesz- és cukorgyártás, némileg a szeszfőzés. A számos malmok (számra 28,000), melyek részben gőz által hajtathatnak, részben víz-, szél- és állaterőre is vannak alkalmazva, nemcsak az ország szükségletét fedezik, hanem jelentékeny mennyiségű lisztet termelnek kivitelre is. Szeszfőzde mintegy 350 létezik, miből 250 van működésben; a termelés 6—700 ezer hektoliter. Szeszfőzde létezik mintegy 90,000; ezek közt volt 1872-ben még 2180 nagyobb gyár, míg a többi gazdasági; az előbbiek száma azonban az újabb években leapadt 900—1000-re.

Répacukorgyár 1875-ben 20 volt működésben, mely 78,007 métermázsa cukrot termelt; 1872-ben a termelés még 126,546 métermázsa volt; azóta folyvást hanyatlott.

A gyár- és ipar egyéb ágai közül az üveg-, porcellán- és papír-ipar bírnak még jelentőséggel. A gyapjú-ipar emelkedése erős akadályokba ütközik, habár néhány posztógyár létezik is az országban. Lentermelés és szövés leginkább mint házi ipar az ország éjszaki részében és Erdélyben; ez iparág fejlesztésére sikert ígérő törekvések irányulnak.

Jogi tekintetben a törvényhozás az 1872-ki VIII. törvénycikkkel szabályozta az ipar ügyét. E szerint az iparnak minden ága szabadon gyakorolható és csupán a közbiztonság, az erkölcsiség, az egészségügy és más közérdekek szempontjából vannak hivatva a politikai hatóságok a helyi körülményekre való tekintettel kötelező szabályrendeleteket kibocsátani, néhány iparág üzemét illetőleg.

Az iparvédjegyek és minták oltalmára 1858-ki december 7-én kelt császári patensek határozmányai az 1867-ki XVI. törvénycikk által országos törvény erejével ruháztattak fel. Ennek értelmében a belföldi iparvállalatok által saját gyártmányaik megjelölésére használt iparvédjegyeknek határozatlan idejű, valamint az ipari mintáknak három évi kirekesztő használatát biztosítja azoknak valamelyik iparkamaránál való bejelentése; iparvédjegyek, minták és rajzok jogtalan utánzására büntetés van szabva. Azon jegyeknek, vagy a min-

qu'en revanche toute imitation non autorisée de marques, modèles et dessins était condamnée par la loi.

L'enregistrement des marques protectrices ou des modèles déposés dans les Chambres d'Industrie en Autriche-Hongrie leur assure la protection du gouvernement sur toute l'étendue du territoire des deux États.

Des privilèges peuvent être obtenus pour découvertes, inventions et améliorations, mais tout au plus pour 15 ans; la taxe en est selon la durée du privilège de 21 à 735 florins. La nouveauté et l'utilité de l'objet breveté ne sont pas préalablement examinés, parce que ce serait au détriment du pétitionnaire, s'il prenait son brevet pour tel ou tel procédé déjà connu ou protégé par un brevet antérieur. Les brevets conférés par le Ministère impérial et royal de l'Autriche sont aussi en vigueur dans les pays de la couronne de St. Étienne, et vice-versâ les privilèges conférés par le Ministère royal hongrois ont force de loi dans l'autre partie de la monarchie.

L'institution des chambres de commerce et d'industrie existe depuis 1850. Elles ont à défendre les intérêts du commerce et de l'industrie (y compris l'industrie des mines). Les membres en sont élus par les commerçants et les industriels pour l'espace de 5 ans. Il existe actuellement treize de ces chambres en Hongrie.

D'après les traités douanier et de commerce conclus entre les deux États, les deux pays ne forment qu'un seul territoire au point de vue de la douane, leurs frontières sont communes, à l'exception de la Dalmatie qui a sa propre douane, ainsi que quelques autres points, comme par exemple la péninsule d'Istrie, les îles de Quarnero, les 7 ports libres et la ville de Brody en Galicie.

Il en résulte que le mouvement commercial que les pays de la couronne de Hongrie entretiennent avec l'étranger ne peut être constaté à l'aide des registres de la douane, mais il résulte des extraits des registres des sociétés de transport que le mouvement du commerce de l'Autriche avec l'étranger accuse pour les années de 1868 à 1874 des valeurs suivantes:

	Importation	Exportation
en 1868.....	319 millions de florins;	330 millions de florins
» 1869.....	409 » » »	329 » » »
» 1870.....	344 » » »	342 » » »
» 1871.....	472 » » »	357 » » »
» 1872.....	488 » » »	313 » » »
» 1873.....	456 » » »	300 » » »
» 1874.....	452 » » »	288 » » »

L'importation des articles plus importants donnait en 1874 les chiffres suivants:

Café.....	7.5 millions de florins
sucre	11.1 » » »
froment	12.3 » » »
autres céréales	8.3 » » »
farine	5.9 » » »
bétail	5.4 » » »
porcs	11.1 » » »
peaux et pelleteries.....	11.3 » » »
aliments animaux.....	6.5 » » »
graisses et huiles.....	9.5 » » »

táknak bármely osztrák-magyar iparkamaránál történt lajstromozása mindkét állam területén biztosítja a törvényes oltalmat.

Felfedezésekre, találmányokra és javításokra szabadalmak nyerhetők, melyek azonban legfeljebb 15 évre szólhatnak; az ezekért járó illeték a szabadalom tartama szerint 21—735 forint. A szabadalmazandó tárgy ujdonsága és életrevalósága eleve nem vizsgálják, a szabadalomkérő kára lévén, ha oly eljárásra vesz szabadalmat, mely már ismeretes vagy korábbi szabadalom által védve van. A cs. k. ausztriai kereskedelmi ministerium által kiadott szabadalmak érvényesek a magyar korona országában is és viszont a magyar kir. kereskedelmi ministerium által kiadottak a monarchia másik felében is.

A kereskedelmi és iparkamarák intézménye 1850 óta áll fenn. Ezek a kereskedelem és az ipar (ez utóbbihoz hozzáértve a bányászatot is) érdekeit képviselik. Tagjaikat a kereskedő és iparos osztály választja öt évre. Jelenlegi számuk a magyar korona országában tizenhárom.

A monarchia két államterülete közt fennálló vámügyi és kereskedelmi szerződés értelmében az egész egy közös vámvonal által körbezett egységes vámterületet képez, melyből csak a külön vámterületét képező Dalmátia s néhány vámkülzet (u. m. Istria félszigete, a quarneroi szigetek és 7 szabad kikötő, valamint Brody galicziai város) vannak kivéve.

A magyar korona országainak külkereskedelme ennél fogva vámhivatali kimutatások útján nem ellenőrizhető, de a közlekedési vállalatok szállítási lajstromai alapján történtek egész 1874-ig felvételek, melyek alapján kiszámítva az Ausztriával és a külfölddel folytatott kereskedelem a következő értékösszegeket mutatja:

	Behozatal:	Kivitel:
1868-ban-----	319 millió frt	330 millió frt
1869-ben-----	409 » »	329 » »
1870-ben-----	344 » »	342 » »
1871-ben-----	472 » »	357 » »
1872-ben-----	488 » »	331 » »
1873-ban-----	456 » »	300 » »
1874-ben-----	452 » »	288 » »

A fontosabb cikkek behozatala 1874-ben a következő volt:

Kávé	7.5 millió frt
Czukor	11.4 » »
Buza	12.3 » »
Egyéb gabna	8.3 » »
Liszt	5.9 » »
Szarvasmarha	5.4 » »
Sertés	11.1 » »
Bőrök és prémek	11.9 » »
Állati tápanyagok	6.3 » »
Zsírok és olajok	9.2 » »

bières et vins	2.4 millions de florins			
alcools	2.2	»	»	»
combustibles	4.2	»	»	»
pétrole	5.5	»	»	»
couleurs et bois de teinture	5.2	»	»	»
métaux	4.0	»	»	»
filés	3.2	»	»	»
filés et tissus	140.2	»	»	»
papiers	3.8	»	»	»
cuirs et marchandises de				
peau	16.5	»	»	»
verrerie et faïence	13.4	»	»	»
articles de métal	23.6	»	»	»
machines	5.5	»	»	»
marchandises diverses	69.8	»	»	»

Les principaux objets d'exportation étaient pour la même année :

sucres	4.8 millions de florins			
tabac	12.1	»	»	»
froment	25.3	»	»	»
seigle	4.8	»	»	»
orge	11.9	»	»	»
avoine	8.3	»	»	»
maïs	4.0	»	»	»
autres grains	4.1	»	»	»
fruits	1.2	»	»	»
farine	24.0	»	»	»
bêtes à cornes	9.8	»	»	»
porcs	30.8	»	»	»
peaux et pelleteries	7.6	»	»	»
plumes et crins	4.2	»	»	»
aliments animaux	3.1	»	»	»
graisses et huiles	2.8	»	»	»
vins	14.0	»	»	»
alcools	3.1	»	»	»
douves de tonneaux	5.4	»	»	»
métaux	4.7	»	»	»
laine	31.5	»	»	»
rognures et chiffons	4.6	»	»	» etc.

Communication. Il y avait le 1 janvier 1877, routes d'État : 6,140 kilomètres — autres voies publiques : 33,537 kilomètres, non compris les routes des Confins militaires et les chemins vicinaux.

La longueur des voies navigables s'évaluait à la même date comme suit :

fleuves	4,896 kilomètres
canaux	629 »
lacs	518 »

Des bateaux à vapeur desservait une longueur totale de 2,750 kilomètres.

La longueur totale des voies ferrées était le 1. janvier 1878, de 6,773 kilomètres.

Il était entré en 1875 dans les ports maritimes 794 bâtiments à vapeur ayant une cargaison de 132,608 tonnes et 2,718 vaisseaux à voiles ayant une cargaison de 72,710 tonnes.

Ser és bor	2.4 millió frt
Szesz	2.2 » »
Tüzelő anyagok	4.2 » »
Kőolaj	5.5 » »
Festékek és festő anyagok	5.2 » »
Fémek	4 » »
Fonalak	3.2 » »
Szőtt és kötött árúk	140.2 » »
Papiros	3.8 » »
Bőr és bőrárúk	16.5 » »
Úveg- és cserépárúk	13.4 » »
Fémárúk	23.6 » »
Gépek	5.5 » »
Apró árúk	69.8 » »

Ugyanazon évben a kivitel főbb cikkei voltak:

Cukor	4.8 millió frt
Dohány	12.1 » »
Buza	25.3 » »
Rosz	4.8 » »
Árpa	11.2 » »
Zab	8.8 » »
Tengeri	4.0 » »
Egyéb magvak	4.1 » »
Gyümölcs	1.2 » »
Liszt	24.0 » »
Szarvasmarha	9.8 » »
Sertés	30.8 » »
Bőrök és prémek	7.6 » »
Toll és szőr	4.2 » »
Állati tápanyagok	3.1 » »
Zsírok és olajok	2.8 » »
Bor	14.0 » »
Szesz	3.1 » »
Hordódonga	5.4 » »
Fémek	4.7 » »
Gyapjú	31.5 » »
Hulladékok	4.5 » » stb.

Közlekedés. A közutak hosszása 1877. január 1-én következő volt: államutak 6,410, egyéb közutak 33,537 kilométer. A határőrvidék utai, valamint a községi utak itt nincsenek beszámítva.

A hajózható vízi utak hossza ugyanazon időpont szerint volt:

Folyókon	4,896 kilométer
Csatornákon	629 »
Tavakon	518 »

Gőzhajók 2750 km. hosszáságu vonalokon közlekedtek.

A vasutak összes hosszása 1878. január 1-én 6773 km. volt.

A tengeri kikötőkbe 1875. év folyamában rakományval összesen befutott 794 gőzös 132,608 tonnatartalommal és 2718 vitorlás hajó 72,710 tonnatartalommal.

Le nombre des bureaux de poste était en 1876 de 159, le chiffre des lettres et journaux expédiés par la poste s'élevait à 109 millions, celui des paquets ordinaires à 950,000; la valeur des envois d'argent et de valeur montait à 750 millions de florins.

La longueur des lignes télégraphiques était en 1876 de 14,498; celle des fils de fer de 49,004 kilomètres; le nombre des bureaux était de 911 et celui des télégrammes expédiés de 2.487,998.

Établissements de Crédit. Le droit d'émettre des billets de banque est le privilège exclusif de la Banque nationale impériale et royale qui a son siège à Vienne. Les autres établissements de crédit qui s'occupent des affaires de banque se répartissent en quatre classes:

1. Les banques de commerce et d'escompte qui sont au nombre de 116 et sont toutes des sociétés anonymes; 2. les caisses d'épargne qui sont au nombre de 308, et qui sont aussi fondées par un capital représenté par des actions, à l'exception cependant de quelques établissements communaux; 3. les compagnies d'assistance mutuelle qui sont au nombre de 212, dont le capital est formé par la contribution des membres; 4. les banques de crédit, foncier, on en compte 6.

Le total des capitaux engagés dans ces établissements s'évaluait le 31 décembre 1876 à 73.4 millions de florins, auxquels il faut ajouter les capitaux de fondation qui ne peuvent être retirés et qui s'élèvent à 15.8 millions de florins, puis les fonds de réserve qui s'évaluent à 8.8 millions; la somme des capitaux placés à intérêt était de 243.7 millions, l'état du porte-feuille d'escompte s'évaluait à 113 millions, celui des lombards à 19.7 millions et la somme des emprunts hypothécaires à 163 millions de florins. Dans le même temps, le mouvement des affaires hypothécaires de la banque nationale s'évaluait à 53.8 millions, et les lettres de change escomptées par la succursale hongroise s'élevaient à une valeur de 26.8 millions de florins.

Instruction publique. Le chiffre des écoles primaires des pays de la couronne de Hongrie était en 1875 de 16,499 ayant 23,542 instituteurs et 1.595,553 élèves; il y avait en outre dans la Hongrie proprement dite 202 collèges où fonctionnaient 2534 professeurs et que fréquentaient 38,074 élèves. Les pays de la couronne de Hongrie possèdent 3 universités où fonctionnent 265 professeurs et que fréquentent 3708 étudiants; une école polytechnique où fonctionnent 51 professeurs et que fréquentent 718 étudiants; puis 47 lycées de théologie de différentes confessions, 12 facultés de droit, 5 collèges d'agriculture, une école des mines et d'économie forestière, une académie de commerce, une de musique, une école centrale de dessin, 3 écoles primaires agricoles, 8 d'agronomie et de viticulture et une école enfin que fréquentent les employés forestiers.

En outre, il existe encore des établissements spéciaux pour l'instruction militaire.

Les liens qui rattachent les deux parties de la monarchie austro-hongroise sont placés sous la sauvegarde des traités internationaux, dont le principal et fondamental est la »pragmatique sanction« (sanctio pragmática) qui a été conclue sous le règne de l'empereur Charles VI. et qui assure la succession

A postahivatalok száma 1876-ban 1959, a posta által közvetített levelek és hírlapok száma pedig 109 millió darab, közönséges csomagoké 950 ezer, a pénz- és érték-küldemények értéke végre 750 millió volt.

A távirdai vonalak hosszasa 1876-ban 14,498, a sodronyoké 49,004 kilométer, a távirda-állomások száma 911, s a közvetített sürgönyöké 2,487,998 volt.

Hitelintézetek. A bankjegykibocsátás joga a Bécsben székelő cs. kir. osztr. nemzeti bank kizárólagos élvezetében áll. Egyéb banküzletekkel foglalkozó pénzintézet négy osztályu létezik, u. m.: 1. kereskedelmi és leszámítoló bankok, melyek mindannyian részvénytársulatiak, száma 116; 2. takarékpénztárak, melyek — néhány községit kivéve — szintén részvénytársulatiak, létezik 308; 3. kölcsönös segélyző egyletek, melyek tőkéje a tagok részbefizetései által gyűl össze, száma 212; 4. földhitelintézetek, száma 6.

Ezen intézetek összes befizetett részvénytőkéje 1876. december 31-én 73.4 millió forint volt, mihez járulnak az egyletek törzsbetétei (melyek visszavonhatlanok) 15.s és a tartalékalapok 8.s millióval. A mindennemű kamatozó betétek összege 243.7, a váltótárczák állapota 113 millió, az előlegköveteléseké 19.7, a jelzálogi kölcsönöké 163 millió volt. A nemzeti bank jelzálogos kölcsönei ugyanakkor 53.3, a magyarországi fiókjainál tárczában levő váltók pedig 26.3 millió forintra mentek.

Közoktatás. A népiskolák száma a magyar korona országaiban (1875-ben) 16,499 volt, 23,542 tanítóval és 1,595,553 tanulóval. Középiskola létezett Magyarországhban szoros értelemben 202, melyekben 2534 tanár működött és 38,074 tanuló tanult. Tudományos egyetem a magyar korona országaiban 3 létezett 265 tanárral, 3708 tanulóval; műegyetem egy van 51 tanárral és 718 tanulóval. Ezeken kívül létezik 47 különböző felekezetű theologiai tanintézet, 12 jogakademia, 5 mezőgazdasági akademia, 1 bányá- és erdész-, 1 kereskedelmi, 1 zeneakademia, 1 országos minta-rajziskola, 3 bányá-, 8 földműves- és vinczellérképezde, 1 gazdasági és erdészeti iskola stb. Ezekhez járulnak a katonai képző intézetek.

Az osztrák-magyar monarchia osztrák és magyar részei közt közjogi kötelék létezik; ennek első alapja a *pragmatica sanctio*, mely VI. Károly császár alatt a trónkövetést a habsburg-lotharingiai uralkodó ház fi-ágának, ennek kihalta után pedig a leánynaknak biztosította, egyszersmind pedig kimondta a császári ház uralma alatt egyesített országok elválaszthatatlanságát és megoszt-

au trône aux descendants mâles, et à leur défunt aux descendants du sexe féminin de la maison souveraine de Habsbourg-Lorraine, et statue en même temps l'unité et l'indivisibilité des provinces et pays réunis sous le sceptre de la maison impériale.

Les affaires communes aux deux États de la monarchie ont été réglées d'un commun accord en 1867; en conséquence des articles de cette convention, les affaires étrangères sont administrées en commun, mais la ratification des traités internationaux est cependant réservée aux parlements des deux États. L'armée et la marine ont une administration commune, à l'exception toutefois de la législation relative au contingent annuel à fournir à l'armée, au service militaire obligatoire, à la dislocation et à l'alimentation de l'armée et au règlement des droits et obligations qui ne dérivent pas du service militaire des individus appartenant à l'armée; enfin les dépenses communes, spécialement celles qui concernent le budget commun et la révision des comptes qui y sont relatifs, relèvent du ministère commun des finances.

Sont traitées de temps en temps, selon des principes arrêtés, les affaires suivantes qui s'administrent séparément:

- a) les affaires du commerce, spécialement les affaires de douane;
- b) les lois relatives aux impôts et à ceux qui se prélèvent sur les produits de l'industrie;
- c) la fixation de la quantité et de la valeur des monnaies à frapper;
- d) les dispositions concernant les chemins de fer et qui touchent aux intérêts des deux parties de la monarchie;
- e) ce qui se rapporte au système de la défense nationale.

Sa Majesté l'empereur d'Autriche et Roi de Hongrie n'exerce l'autorité suprême qu'avec la coopération des corps législatifs.

La chambre des pairs se recrute des grands dignitaires (seigneurs bannerets), des prélats, comtes (préfets) et de ceux qui ont, par naissance, le droit d'y siéger; à la seconde chambre siègent 413 députés élus par autant d'arrondissements électoraux pour un espace de trois ans, auxquels il faut ajouter 34 députés croato-esclavons. Ces derniers sont délégués par l'assemblée nationale de la Croatie-Esclavonie, qui exerce une autorité autonome et indépendante dans lesdits pays pour toutes les affaires intérieures, d'instruction publique et de justice.

Pour la législation des affaires communes, les parlements sont représentés par deux délégations de 60 membres chacune; dont 40 sont délégués par la chambre des députés et 20 par la chambre des pairs.

L'administration des affaires communes aux deux pays est exercée par trois ministères. Le gouvernement central des pays appartenant à la couronne de Hongrie est formé d'un ministre-président et de 9 ministres à portefeuilles. Pour le contrôle des comptes d'état est instituée une Cour suprême des comptes, qui est indépendante du gouvernement.

La Hongrie proprement dite est divisée en 65 départements nommés comitats, la Croatie-Esclavonie en compte 8 et le territoire des anciens Confins militaires 6. En outre, il y a dans les pays appartenant à la couronne de Hongrie 43 villes dont l'administration est autonome et indépendante de l'ad-

hatlanságát. A birodalom két államának közjogi kapcsolatából eredő közös ügyek intézése 1867. évben közös megegyezés alapján rendeztetett. E megegyezés pontjai értelmében: a külügyek közösen kezeletnek, a nemzetközi szerződések jóváhagyása mindamellett a két állam parlamenti testületeinek tartatván fenn; továbbá a hadügy a hadi tengerészettel közös kezelés alatt áll, kivéven az ujonczállítást és a hadkötelezettséget illető törvényhozást, valamint a katonaság áthelyezését (Dislocirung) és élelmezését illető rendelkezést és a hadsereg tagjainak nem a katonai szolgálatra vonatkozó jogainak és kötelezettségeinek rendezését; végre a közös kiadások, különösen a közös költségvetés megállapítása és az azokat illető számadások vizsgálata közös pénzügyi hatóság alá tartoznak.

Időről időre közösen megállapítandó elvek alapján tárgyaltnak, bár elkülönített kezelés mellett:

a) a kereskedelmi ügyek, különösen a vámügyi törvényhozás;
b) az ipari termeléssel szorosabban összefüggő közvetett adókat illető törvényhozás;

c) a pénzverés és pénzláb megállapítása;
d) a birodalom mindkét részének érdekeit illető vaspályavonalokat illető rendelkezések;

e) a védelmi rendszer megállapítása. Ő felsége az ausztriai császár és magyar király a törvényhozó hatalmat csak a parlamenti testületek döntő közreműködésével gyakorolja. A magyar országgyűlés felső házát képezik az ország zászlószói, a főpapok, a megyei főispánok és örökös tagok; az alsó házat az ország 413 választó kerületében három évre választott képviselők képezik, kikhez járul 34 horvát-szlavon képviselő. Ez utóbbiakat a horvát-szlavon országgyűlés választja, mely Horvát-Szlavonország autonom beligazgatási, közoktatási és igazságügyi törvényhozásában is önállóan dönt.

A közös ügyeket illető törvényhozásban a parlamenti testületeket két küldöttség helyettesíti, melyek mindegyike 60 tagból áll, úgy hogy 40 tagot az illető parlamentek alsó- és 20 tagot azoknak felső házai választanak.

A közösügyek kezelésére 3 közös ministerium áll fenn. A magyar korona országainak központi kormányát a miniszerelnök és 9 tárczaminister képezik. Az állami számadások ellenőrzésére a kormánytól független főszámvevő-szék áll fenn. Horvát-Szlavonországnak belügyeire külön kormánya van, melynek élén a bán áll.

Magyarország, szoros értelemben, 65 közigazgatási területre oszlik, melyek megyéknek nevezetnek; Horvát-Szlavonország 8 megyére s az ide tartozó határőrvidék 6 kerületre oszlik. Azonkívül létezik a magyar korona országaiban 43 város, mely a megyétől független külön közigazgatással bír.

ministration départementale. Les départements et les villes s'administrent par corporations autonomes qui élisent elles-mêmes leurs fonctionnaires, à l'exception des préfets (főispán) qui sont à la tête des comitats et nommés par le gouvernement qu'ils représentent, tandis que l'administration est effectivement effectuée par les sous-préfets élus.

La juridiction en Hongrie relève en dernière instance de la Haute Cour royale (Curia regia) qui consiste en deux sections : la Cour de cassation et la Cour suprême de Justice ; les tribunaux d'appel sont la Table royale de Justice de Budapest et celle de Maros-Vásárhely ; ceux de première instance sont les cours royales et les tribunaux royaux d'arrondissement, les délits de presse sont jugés par des jurés. — En Croatie-Esclavonie il y a des tribunaux de première instance correspondants, une Cour d'appel, appelée la Table du Ban et une Cour suprême.

Armée e Marine. Le système de la défense nationale est fondée sur l'obligation générale du service militaire. Le temps du service est de 12 ans, dont dix sous les drapeaux, c'est-à-dire : 3 ans dans la ligne et 7 ans dans la réserve, et deux dans l'armée territoriale. Cette dernière se recrute de manière que les recrues y entrent immédiatement pour le service de 12 ans.

L'état de l'armée est le suivant :

	en temps de paix	en temps de guerre
Armée	268,172	786,241
Armée territoriale autrichienne (la landwehr)	3,822	158,598
Armée territoriale hongroise (honvéd)	10,421	156,232
Armée spéciale	15,213	15,213
Total	297,628	1.116.284 têtes.

Les forces maritimes consistent en 67 vaisseaux de 400 canons et de la force de 48,108 chevaux, dont 13 cuirassés à 162 canons et de la force de 40,052 chevaux.

Finances d'État. Les revenus ont été évalués par le budget de 1877 à 216.1 millions ; les dépenses à 236.6 millions et les dépenses communes à 117.1 millions de florins. — Les dettes de la Hongrie étaient le 1. janvier 1876 de 623.5 millions de florins.

A megyék és városok belügyeikben önkormányzati joggal bírnak, tisztviselőiket választván, kivévén a megye élén álló főispánt, kit a kormány nevez ki, s a ki a kormányt képviseli, míg a közigazgatást tényleg a választott alispán vezeti.

Az igazságszolgáltatás Magyarországon legfőbb instantiában a kir. kúriának van átadva, mely két osztálylyal, semmitőszékivel és a legfőbb törvényszékivel bír; másodfolyamodású bíróságok a budapesti és marosvásárhelyi főtörvényszékek; első folyamodásúak a kir. törvényszékek, a járásbíróságok és sajtóügyekben az esküdtszékek. Horvát-Szlavonországban megfelelő első folyamodású bíróságok mellett egy másod- és egy legfőbb folyamodású áll fenn.

Hadsereg és tengerészet. A honvédelmi rendszer az általános védkötelezettségen alapszik. Szolgálati idő 12 év, miből 10 év az állandó hadseregben (3 év a sorban és 7 év a tartalékban) és 2 év a honvédségben töltendő. Utóbbi a hadkötelezetteknek közvetlen 12 évre való beosztása által is szaporíttatik.

A szárazföldi hadsereg létszáma :

	Békelábon	Hadi lábon
Állandó hadsereg	268,172	786,241
Osztrák honvédség	3,822	158,598
Magyar »	10,421	156,232
Különös képzetek	15,213	15,213
Összesen	297,628	1,116,284

A tengeri haderőt képezi 67 hajó 400 ágyúval és 48,108 lóerővel; ezek közül 13 vértés hajó 162 ágyúval és 40,052 lóerővel.

Állami pénzügy. A magyar korona országaiban az 1877-ki költségvetés szerint a bevételek 216.1, a kiadások 236.6 millióval, a közös költségek pedig 117.1 millióval voltak felvéve. A magyar államadósság 1876. január 1-én 623.5 millió volt.

PREMIER GROUPE.

Oeuvres d'art.

ELSŐ CSOPORT.

Művészeti készítmények.

CLASSE 1. SZAKOSZTÁLY.

Peintures à l'huile.

Olajfestmények.

1. Aggházy (Jules) Gyula, Budapest.

1 Bohémiennes, cartomanciennes.

Kártyavető cigány nők.

2. Benczur (Jules) Gyula, Budapest.

2 Baptême de Vajk (St.-Etienne).

Vajk (Szt.-István) kereszteltetése.

3 Deux moines.

Két barát.

3. Brodszky (Alexandre) Sándor, Budapest.

4 Esztergom et ses environs.

Esztergom és vidéke.

5 Vue du lac Balaton.

Kilátás a Balatonra.

4. Bruck (Louis) Lajos, Paris.

6 Une dent cruelle.

Kegyetlen fog.

7 Le départ pour la ville.

Indulás a városba.

8 Le déménagement.

A hurezolkodás.

5. Ebner (Louis) Lajos, Budapest.

9 Deux bons amis.

Két jó barát.

6. Feszty Árpád, Budapest.

10 Méridienne. Lieu de repos à midi.

Delelő.

7. Flesch (Théodore) Tivadar, Paris.

11 Adieu pour jamais.

Végbucsi.

12 Des vaches, études.

Tehén tanulmány.

8. Gschwindt Robert, Paris.

13 Tête d'étude.

Tanulmányfő.

14 Tête d'étude.

»

9. Horovitz (Léopold) Lipót.

15 Portrait du comte Z.

Z. gróf arcképe.

16 Portrait de la comtesse Z.

Z. grófnő »

17 Portrait de M. H.

H. úr arcképe.

18 » de Me. H.

H. úrhölgy arcképe.

10. Ingomar (François) Ferencz, Paris.

19 Chiffonniers parisiens.

Párisi rongyszedők.

11. Keglevics (le comte Adalbert) Béla gróf, Paris.

20 Portrait de M. S.

S. úr arcképe.

12. Keleti (Gustave) Gusztáv, Budapest.

- 21 Le parc du banni. A száműzött parkja.
22 Une forêt. Erdőrészlet.

13. Ligethy (Antoine) Antal, Budapest.

- 23 Bethléhem. Bethlehem.
24 L'Étna. Aetna.

14. Marko (André) András.

- 25 Les environs de Chiusi. Chiusi környéke.

15. Marko (Charles) Károly.

- 26 Vue du pré de Stracena. Straczenai látkép.
27 Vue du lac de Valden. A Valden tó melletti látkép.

16. Br. Mednyánszky (Ladislav) László.

- 28 Soirée d'automne dans une forêt. Őszi est az erdőben.

17. Mészöly Géza.

- 29 Paysage du lac Balaton. Balaton parti tájkép.

18. Munkácsy (Michel) Mihály, Paris.

- 30 Milton aveugle dictant à sa fille le Paradis perdu. Milton elveszett paradicsomát diktálja leányainak.
31 Un atelier d'artiste. A művész műterme.
32 Les conscrits. Az újonczok.

19. Nemes (la comtesse Élise de) Eliza grófnő.

- 33 Tête d'étude. Tanulmányfő.
34 Une partie d'échecs. Sakkjátszma.

20. Paál (Ladislav) László.

- 35 Une partie de la forêt de Fontainebleau. Részlet a fontainebleau-i erdőből.

21. Paczka (Jean) János, Páris.

- 36 Un malheur. Egy baleset.
37 Un moine. A barát.
38 Tambour. Dobos.
39 L'hiver. Tél.

22. Pállik (Adalbert) Béla, Budapest.

- 40 Une bergerie. Juhakol.
41 Portrait du roi. A király arcképe.

23. Pichler Adolf, Budapest.

- 42 Mort de Jacob. Jakob halála.

24. Spányi (Adalbert) Béla, Budapest.

- 43 Paysage d'automne. Őszi tájkép.

25. Székely (Barthélemi) Bertalan, Budapest.

- 44 Marie de Széchy. Széchy Mária.
45 Fuite de Tököly. Tököly menekülése.
46 L'orpheline. Az árva.

26. Szoldatits (François) Ferencz, Rome.

- 47 La sainte vierge et l'enfant Jésus. Szűz Mária és Jézus.

27. Than (Maurice) Mór, Budapest.

48 Hector pleuré par sa famille.	Hectort családja siratja.
49 Jésus sur la croix.	Krisztus a feszületen.
50 Portrait du peintre.	A festő arcképe.
51 Tête d'étude.	Tanulmányfő.

28. Tölgyesy Arthur, Budapest.

52 Entrée d'un village.	Falu vége.

29. Valentini (Jean) János.

53 Villageoises.	Falusi nők.
54 Le bohémien violoniste.	A hegedűs cigány.

30. Weber (François Xavier) X. Ferencz, (Munich) München.

55 Les derniers moments de Szigethvár.	Szigethvár végpercei.
56 Le Moine.	Barát.

31. Waisz Adolf.

57 La fiancée roumaine.	Oláh menyasszony.
58 La religieuse mendicante.	Kéregelő apáca.
59 La fiancée alsacienne.	Elszászi menyasszony

CLASSE 3. SZAKOSZTÁLY.*Sculptures et gravures sur médailles. Szobrászat és éremvésés.***1. Huszár (Adolphe) Adolf, Budapest.**

1 Statue en plâtre.	»Izsó« fősz-szobor.
2 Une statue en plâtre.	Fősz-szobor.

2. Vay (Nicolas baron) Miklós báró (Vienne) Bécs.

3 Groupe de renards (bronze).	Játszó rókák (bronz-öntvény).

3. Julier (François) Ferencz.

4 Sculpture en gyps: Amor et Psyche.	Fősz-szobor.

4. Engel (Joseph) József, Budapest.

5 Sculpture en marbre: l'Innocence.	»Az ártatlanság« (márványszobor).

CLASSE 4. SZAKOSZTÁLY.*Dessins et modèles d'architecture. Műépítési rajzok és minták.***1. Bobula (Jean, architecte) János, építész Budapest.**

1 Plan d'un édifice, boulevard »sugárut«.	Épület a budapesti sugáruton.

2. Feszl (Ladislav, architecte) László, építész Budapest.

2 Projet de mausolée, cimetière de Pest	Síremlék a pesti köztemetőben.

3. Freund (Guillaume, architecte) Vilmos, építész, Budapest.

3 Plan de l'institut des sourds-muets israélites à Budapest.	Az izraelita siket-némák intézete Budapesten.
4 Bazar entre les rues király- & szerecsen-utca.	Bazár a király- és szerecsen-utczák közt Budapesten.

4. Kauser (Joseph, architect) József, építész Budapest.

- 4 Projet de mausolée en l'honneur de François Deák. Deák Ferencz síremléke (pályázati terv).

5. Lukse-Fábry (Albert, architecte) Béla, építész Budapest.

- 5 Projet de restauration de l'église ruthène d'Unghvár. Az unghvári ruthén templom kiegészítési és átalakítási terve.

6. Pártos (Jules, architecte) Gyula, építész Budapest.

- 6 Plan de l'hôtel de ville de Kecske-mét. Pályázati terv Kecske-mét város városházára.

7. Rauscher (Louis, professeur) Lajos, tanár Budapest.

- 7 Plan de l'école-modèle de dessins à Budapest. A budapesti minta-rajztanoda épületének terve.

8. Ray (J., architecte) J., építész Budapest.

- 8 Projets d'édifices publics et privés, en partie projetés, en partie effectués. Részben tervezett, részben foganatosított köz- és magánépületek.

9. Steindl (Emeric, professeur) Imre, tanár Budapest.

- 9 Projets d'édifices publics et privés, en partie projetés, en partie effectués. Részben tervezett, részben foganatosított köz- és magánépületek.
 10 Dessins de monuments et d'édifices hongrois du moyen-âge dessinés d'après nature par ses écoliers et non encore publiés. Tanítványai által a helyszínen felvett s még ki nem adott középkori műépítmények és műemlékek Magyarországon.

10. Weber (Antoine, architecte) Antal, építész Budapest.

- 11 Projets détaillés d'édifices publics et privés effectués. Foganatosított köz- és magánépületek és részletek.

CLASSE 5. SZAKOSZTÁLY.**Gravures et lithographies.****Rézmetszetek és könyomatok.****1. Doby (Eugène) Jenő Budapest.**

- 1 Quatre gravures. Négy rézmetszet.

2. Morelli (Gustave, professeur) Gusztáv, tanár Budapest.

- 2 Cadre avec plusieurs xylographies. Egy keret több fametszettel.

3. Oberbauer (Eugène, graveur) Jenő, kőrajzmetsző Budapest.

- 3 Cadre avec plusieurs dessins à la plume. Egy keretbe foglalt több tollrajz.

DEUXIÈME GROUPE.

Éducation et enseignement. — Matériel et procédés des arts libéraux.

Pour être à même de constater les progrès réalisés à l'égard de l'instruction publique en Hongrie, il faut remonter à l'année 1869 où la loi décrétée sur l'enseignement élémentaire entra en vigueur et où furent statuées les ordonnances relatives à l'enseignement moyen et supérieur. Les chiffres que nous allons donner concernent la Hongrie à l'exclusion de la Croatie-Esclavonie et des Confins militaires.

	Écoles primaires	
	en 1869	en 1876
Enfants astreints à fréquenter les écoles...	2.304,887	2.129,597
Enfants qui les ont fréquentées	1.093,077	1.507,031
Chiffre des écoles primaires	13,646	15,388
Instituteurs primaires	17,796	20,125
Écoles subventionnées	295	450

A peu d'exceptions près, toutes les écoles ont été pourvues d'objets propres à l'enseignement.

	En 1871	En 1876
Chiffre des séminaires	60	63*
» total des classes	119	176
» des professeurs	368	559
» des élèves	1,786	3,379

Dans l'intérêt de l'enseignement le gouvernement publie les livres d'école reconnus nécessaires, et pourvoit en partie les écoles des instruments d'enseignement dont une partie se trouvent à l'exposition. Outre les écoles qu'il entretient il a distribué 36,000 fr. entre diverses écoles communales et dépensé environ 250,000 fr. en faveur de diverses écoles non communales.

Dans l'intérêt des instituteurs et de l'industrie relative aux moyens d'enseignement, il a encore fondé un Musée d'objets propres à l'enseignement, dont le but est d'offrir la possibilité de comparer les instruments en usage dans le pays à ceux qui sont employés à l'étranger, et de mettre par là les instituteurs, aussi bien que les municipalités, à même de s'orienter et de se former un jugement à cet égard, de renseigner enfin les industriels qui s'en occupent et de les exciter à entreprendre les améliorations possibles. Ce Musée renfermait déjà en 1876 plus de 3000 livres d'école et objets d'enseignement.

* Dont: 22 séminaires d'État, à savoir 16 pour hommes et 6 pour femmes; sont compris dans ce chiffre les séminaires de Budapest pour l'enseignement élémentaire supérieur et les écoles moyennes dites bourgeoises; enfin 41 écoles fondées par des sociétés religieuses.

MÁSODIK CSOPORT.

Nevelés és oktatás. — A szabad művészetek anyagai és eljárása.

Az 1869-ik év óta, a mióta a népoktatási törvény életbelépett, ezen törvény, a közép- és felső tanodákra nézve pedig a kiadott szabályrendeletek alapján — 8 év alatt — a nevelés és oktatás ügye már is a következő eredményekre jutott:

A népiskolákra nézve:

	1869-ben	1876-ban
Tanköteles gyermek volt	2,304.887	2,129.597
Ezek közül iskolába járt	1,093.077	1,507.031
Népiskola volt	13.646	15.288
Népiskolai tanító volt	17.796	20.125
Államsegélyt nyert 1871-ben 295 isk., 1876-ban 450 isk.		

Taneszközökkel — kivétel nélkül — csaknem mindegyik iskola volt felszerelve.

	1871-ben	1876-ban
Tanítóképezdek száma	60	63*
A tanítóképezdekben volt osztály	119	176
Képezdei tanárok száma	368	559
Képezdei növendékek	1.786	3.379

A népoktatás előmozdítására készítettett és készített folyvást az állam tankönyveket és taneszközöket, melyek egy részét a nagy közönség a világi kiállításon jelenleg szemlélheti. Ezekkel nemcsak a tanítóképezdeket és az állami iskolákat szerelte föl, hanem 14,640 frt 35 kr. árut osztott ki, főképen a községi iskolák között, ezek mellett a nem községi iskoláknak taneszközökkel felszerelésére mintegy 100,000 frtot fordított.

A tanítók és a tanszer-ipar érdekében a fővárosban »országos tanszer-muzeum« állíttatott föl. Ezen intézet feladata egyrészt a bel- és külföldön használatban levő tankönyvek s taneszközök összehasonlító bemutatása, főleg a népoktatási hatóságok és tanférfiak tájékoztatására; másrészt pedig a tanszerkészítők utbaigazítása, a már meglevő taneszközök javítását és új tanszerek szerkesztését illetőleg. Ez intézet 1876-ik év végén már 3600 darab részben értékes tankönyvekből s taneszközökből állt. A tanszer-muzeummal szellemi összeköttetésben áll szintén Budapesten a közokt. ministerium támogatása

* Ezek közül 22 állami, 41 pedig felekezeti képezde; az államiak közül 16 férfitanító-, 6 pedig tanítónőképezde, beleértve a Budapesten létező felső nép- és polgári iskolai tanító- és tanítónőképezdeket is.

Outre le Musée scolaire dont nous avons parlé, il existe à Budapest sous la surveillance du ministre des cultes et de l'instruction publique un Dépôt d'instruments d'enseignement qui est rattaché à une fabrique où ils sont produits par divers industriels sous la surveillance et d'après la direction du comité de ce musée. En vue de l'instruction spéciale des industriels on a arrêté des règlements qui l'organisent dans tout le pays. Dans plusieurs écoles primaires supérieures, il se donne des cours agricoles et industriels, et, afin de favoriser le développement de l'industrie à domicile, il a été nommé un commissaire ministériel; en outre le gouvernement fait rédiger un journal spécial et il a fondé à Kassa une école industrielle où s'enseigne la fabrication des machines et dont les 3 classes ont été fréquentées en 1876 par 44 élèves.

En faveur de l'éducation des classes moyennes et inférieures, on a établi des écoles d'adultes et fondé des bibliothèques populaires. Le gouvernement s'est associé aux efforts tentés par le comité constitué à cet égard et a statué qu'une partie des taxes d'inscription serait versée, ainsi que les amendes, dans la caisse des bibliothèques, dont le nombre, qui a dépassé le chiffre de 500, augmente journellement. Des caisses d'épargne scolaires ont aussi été fondées en divers lieux et avec succès, mais le grand obstacle qu'elles rencontrent, c'est le peu d'industrie qui puisse offrir quelques secours aux enfants.

Les chiffres relatifs aux écoles secondaires ont été en 1876 les suivants:

Gymnases	147
élèves	27,800
professeurs	1,843
écoles réales	36
élèves	7,197
professeurs	472

Ces écoles ont 8 classes, même les écoles réales qui n'en avaient auparavant que 6.

Des séminaires pour les instituteurs des écoles secondaires ont été institués au sein des universités de Budapest et de Kolosvár.

Les chiffres relatifs aux écoles supérieures, — non compris la Croatie-Esclavonie et les Confins militaires, — ont fourni:

	pour 1876
Facultés de théologie	40
élèves	1,534
professeurs	253
académies de droit (lycées)	10
élèves	1,204
professeurs	130
universités	2
élèves	2,929
professeurs	164
école polytechnique	1
élèves	713
professeurs	39
adjoints	16

mellett felállított »*orsz. tanszerraktár*«, mely tanszergyárral van egybekapcsolva, a hol a taneszközök nagyobb része a tanszermuzeumra felügyelő bizottság utasítása szerint hazai iparosok által készítették. Az iparos szakoktatás szervezése érdekében szervezetek és szabályzatok bocsátattak ki, melyek ezen fontos ügy országszerte rendezésére és terjesztésére szolgálnak. Több felső népiskola van továbbá gazdasági és iparosztályokkal megtoldva; a »*házi ipar*« előmozdítása e célra kinevezett külön ministeri biztos és — a kormány támogatása mellett kiadott — szakközlöny által eszközöltetett, s végre Kassán egy »*gépészeti ipartanoda*« tartatik fenn, melynek három osztályában 1876-ban 44 tanuló tanult.

A köznép művelődése az utolsó években a felnőttek oktatása és a *nép-könyvtárak* által mozdított elő. A kormány a népkönyvtárak terjesztésére alakult bizottság törekvéseit elejétől fogva a legnagyobb erkölcsi támogatásban részesítette, s utóbb rendeletet adott ki, melynek értelmében az iskolai mulasztások után fizetendő büntetéspénzek egy része is az »iskolai s illetőleg népkönyvtár« gyarapítására fordítandó. A népkönyvtárak száma jelenleg már több mint 500, és e szám gyorsan emelkedik. Az *iskolai takarékpénztárakkal* is tétetett kísérlet, s pedig több helyütt jó eredménnyel; legnagyobb akadály ezek általános elterjedésének azonban az, hogy Magyarországon gyáripárt üző kevés oly vidék létezik, hol a tanuló gyermekek is kereshetnek pénzt, és e kereseményök megtakarítására iskolai takarékpénztárt alakíthatnának.

A középtanodák állapota 1866-ik évben következő kimutatásból látható:

a) A gymnasiumok állapota.

Fő- és algymnasium volt együtt	147
Gymnasiumi tanuló volt	27,800
Gymnasiumi tanár volt	1,843

b) A reáliskolák állapota.

Fő- és alreáltanoda volt	36
Reáltanodai tanuló volt	7,197
Reáltanodai tanár volt	472

E kétnemű középtanoda közül több egészítettett ki nyolcz osztályu gymnasiummá, különösen a reáltanodák, melyek eddig hat osztályuak voltak, nyolcz osztályuakká alakítottak át.

A budapesti és kolozsvári magyar királyi egyetemek mellett középtanodai tanképezdek állítottak.

A felső tanintézetek állapota 1876-ban:

a) Hittani intézet volt	40
Tanulója volt	1534
Tanára volt	253
b) Jogakademia volt	10
Tanulója volt	1204
Tanára volt	130
c) Egyetem volt	2
Tanulója volt	2929
Tanára volt	164
d) Műegyetem volt	1
Tanulója volt	713
Tanára volt	39
Tanársegéd volt	16

Outre ces écoles, il y a à Budapest :

- un Musée national,
- une école centrale de dessins (séminaires pour les maîtres),
- un conservatoire de musique,
- une école de déclamation.

En vue l'extension de l'enseignement public, le parlement a voté en 1877 les sommes suivantes :

pour l'administration centrale	505,120
pour la direction de l'enseignement public...	490,250
pour les écoles	7,596,170
bourses et autres buts	190,480
en faveur de l'enseignement en général...	536,730
à titre de subventions (ecclésiastiques)	736,250
à titre de pensions	173,000
pour diverses acquisitions	50,000

Au total 10,278,000 francs.

Sans compter les 5.000,000 de francs qui sont accordés annuellement en faveur de l'enseignement par les fondations religieuses et scientifiques administrées par le ministre des cultes et de l'instruction publique.

Outre cela, nombre d'écoles supérieures, secondaires et de séminaires sont entretenues par diverses sociétés religieuses, mais les frais n'en sont pas publiés ; cependant on peut admettre que ces mêmes sociétés ont, conjointement aux communes, doté les écoles primaires de plus de 18.750,000 francs.

Comme la très grande majorité des habitants portent en Hongrie de la toile de lin, le chiffre des chiffons est aussi plus élevé que dans d'autres pays, de sorte que, bien que la fabrication du papier ait pris une assez grande extension, le chiffre de l'exportation annuelle des chiffons s'est élevé à 130,000 quintaux métriques représentant une valeur de 3.750,000 francs.

La plus ancienne de nos 42 papeteries est celle de Fiume qui produit annuellement 14 à 15,000 quintaux métriques, dus à une consommation de 16,000 q. m. de chiffons ; elle occupe 5 à 600 ouvriers. Elle exporte ses produits en Angleterre, en Turquie, en Grèce, en Egypte et même au Brésil. Les plus grandes après celle-ci sont celles de Nagy-Szlabos, d'Hermanetz, de Péterfalva et de Zernyest en Transylvanie.

Nous avons aussi plusieurs établissements qui moulent les bois propres à fournir la matière première des papiers ordinaires.

L'imprimerie est une de nos plus anciennes industries. Elle a toujours cherché à se mettre au niveau des industries étrangères et a réalisé ces derniers temps des progrès qui la mettent à même de concourir avec celle des pays les plus avancés, tant sous le rapport de la technique que sous celui de la beauté des produits. Aussi ceux de nos établissements qui ont envoyé leurs produits à l'exposition de Vienne de 1873 ont-ils presque tous obtenu des distinctions de diverse nature. Un très petit nombre d'entre eux réalisent des conditions de bon marché qui ne sont par de nature à satisfaire le bon goût.

Az iskolákon kívül a közművelődés emelésére és terjesztésére áll fenn Budapesten:

- a) A nemzeti muzeum.
- b) A központi mintarajztanoda.
- c) Az országos zeneakadémia.
- d) A színészeti taanod.

A nevelés, oktatás és közművelődés folytonos fejlesztésére az országgyűlés 1877-re a következő költségeket szavazta meg:

Központi igazgatásra	202.051	frtot
Tanügyek igazgatására	196.100	>
Tanintézetekre	3,038.468	>
Ösztöndíjakra s egyéb tanulmányi czélokra	76.191	>
Közművelődési czélokra	214.690	>
Egyházi segélyekre	294.500	>
Nyugdíjakra	69.200	>
Beruházásokra	20.000	>
összesen 4,111.200 frtot.		

Ezekon kívül a felső és középtanodák, tanítóképezdek nevezetesebb számát a hitfelekezetek tartják fönn saját költségükön; az elemi iskolákra pedig ugyancsak a hitfelekezetek és községek a fennebbieken felül még 7.500,000 frtot fordítottak.

Magyarország köznépeinek legnagyobb része vászonneműeket hordván, természetes, hogy rongy is nagyobb mennyiségben akad, mint más országokban s így a *papirgyártás* is nagy terjedelemnek örvend; mindamellett a rongy kivitele évenkénti átlagban 130,000 métermázsára rúg, másfél millió frtnyi értékben.

Papirgyár mindössze 42 van az országban, köztük a legrégebb a *fiumei*, mely évenként átlag 14—15,000 métermázsát termel s körülbelül 16,000 métermázsa rongyot fogyaszt, 5—600 embert foglalkoztatván. Termékeit Angliába, Törökországba, Görögországba, Egyiptomba, sőt még Braziliába is szállítja. Utána a legnagyobb gyárak a nagy-szlabosi, hermaneczi, valamint a péterfalvi és a zernyesti Erdélyben.

Van több telepünk, mely fát őröl, mint a papirgyártás segéd- és pótszerét.

A nyomdászat egyike legrégebbi iparágainknak. Mindenha a külföldi e nembeli ipar színvonalára törekedett s utóbbi időben oly haladásokat tett, hogy mind a technikában, mind termékeinek szépségében bátran kiállja a legelőhaladottabb országok versenyét. Nyomdatelepeink nagy része különböző nemű kitüntetésben részesült, legujabban is a bécsi 1873-ki közkiállitáson. Csak igen csekély részök az, mely oly olcsón iparkodik termelni, hogy a jó izlés kívánalmainak nem képes megfelelni.

Nous comptons 208 imprimeries dont : 51 à Budapest, 138 dans la province, y compris la Transylvanie, et 19 en Croatie-Esclavonie.

Ces 208 imprimeries occupent 1052 compositeurs, 165 machinistes, 100 imprimeurs et 32 fondeurs. Le nombre des presses à grande vitesse est de 333, celui des presses à main de 199, celui des machines à fondre les caractères de 26.

Les progrès réalisés par l'imprimerie ont forcé la lithographie à marcher du même pas, aussi ses produits rivalisent-ils avec ceux de cette première industrie.

La reliure répond depuis longtemps à tout ce qu'on peut exiger de cette industrie, aussi de nombreuses distinctions ont-elles dans toutes les occasions été accordées à ses produits. En conséquence, nous voyons augmenter le nombre des grands établissements de ce genre, qui, pourvus de tous les perfectionnements réalisés jusqu'à ce jour, satisfont à toutes les exigences de la demande.

La photographie, aussi répandue chez nous qu'ailleurs, satisfait entièrement aux besoins de la demande et réalise tous les progrès désirables. Bien que les matières nécessaires à cette industrie soient importées de l'étranger, les prix de ses produits ne sont pas plus élevés pour cela.

Néanmoins, c'est généralement la photographie-portrait qui prédomine ; nos industriels artistes ne s'étant pas encore voués aux études sérieuses que requièrent la litho-photographie, la photochromie, ou autres branches de ce nouvel art.

Les établissements où se fabriquent les instruments de musique ne sont pas nombreux en Hongrie, néanmoins nos facteurs ne laissent pas de produire des pianos très estimés, de très bons cimbalons (instruments à cordes qui se placent horizontalement et duquel on joue avec deux baguettes), ainsi que beaucoup d'autres instruments. Budapest compte 26 ateliers de facteurs ; les autres villes, telles que Pozsony, Soprony, Szombathely et Szeged ont aussi les leurs.

Vu la nature de l'industrie horlogère et les progrès qu'elle a réalisés en Suisse, on ne peut guère s'attendre à la voir prendre en Hongrie un grand développement. Nos montres sont presque toutes de fabrication étrangère ; il en est de même des instruments de physique, d'optique et d'astronomie, notre industrie se bornant aux ouvrages de réparation. Cependant nous ne pouvons passer sous silence que plusieurs de nos industriels se sont distingués autant par leurs pendules que par leurs balances et leurs instruments de précision. Le nouveau système des poids et mesures métriques qui a été adopté depuis 1876 a beaucoup contribué à répandre la fabrication de ces instruments.

Nos cartes et atlas géographiques employés dans les écoles sortent en partie des ateliers qui travaillent pour les elles. Les cartes spéciales, géologiques, hydrographiques ou autres, n'ayant à satisfaire qu'à des besoins spéciaux, soit du gouvernement, soit de certaines entreprises, ne se font guère qu'au nombre de quelques exemplaires. Sous le rapport de l'exécution, nos cartes ne diffèrent guère de celles qui se font ailleurs, mais elles ne donnent que peu d'occupation à l'industrie indigène.

Nyomdaink száma 208, köztük 51 Budapesten, 133 a vidéken, oda számítva Erdélyt is, és 19 Horvát-Szlavonországban.

E 208 nyomda 1052 szedőt, 165 gépészt, 100 nyomót és 32 betűöntőt foglalkoztat. A gyorsajátók száma 333, a kézi sajtóké 199, a betűöntőké 26.

A könyvnyomdászatban elért haladás a *könyvnyomdászatot* is haladásra bírta s ez idő szerint emennek terményei is versenyeznek amazéival.

A *könyvkötészet* hosszú idő óta megfelel minden ez iparághoz köthető igényeknek és termékei eddigelé is minden alkalommal részesültek kitüntetésekben. Ennek folytán egyre szaporodnak e nemű telepek, melyek a legjobban s eddigelé legujabb találmányu gépekkel felszerelve minden kiváncsnak eleget tehetnek.

A *fényképészet* állapota is kielégítő és egyenközüen tökéletesbül az általános haladással. Noha ez iparág vegyészeti anyagának nagy részét a külföldről kénytelen szállítani, termékeinek ára nem haladja meg a külföld hasonló termelését.

Mindekkoráig azonban ez iparág kiválóan csakis az arczképek készítésével foglalkozik. Iparosaink még kevésbé fordultak komolyabb tanulmányok felé, minőket a lytho-phothografia, a pothochromia s más hasonló fényképészeti ágak igényelnének.

Noha a *hangszeripar* telepei az országban nem számosak, egyes gyárosaink mégis igen becses és keresett zongorákat, igen jó czimbalmokat, valamint minden egyébnemű hangszert készítenek. Csak magában Budapesten 26 ily teleppel bírnak; hasonlóan jóhírűek a Pozsonyban, Sopronyban, Szombathelyt és Szegeden létező ilyenmű ipartelepek.

Tekintve a nagy haladást, melyet az *óraipar* Svajczban nyert, nem igen állítható, hogy az Magyarországon is hasonló lendületnek örvend. Óraink nagy része idegen termény; hasonlóképen vagyunk a *természettani, optikai, csillagászati* vagy egyéb *műszerekkel*, melyek irányában iparunk leginkább csak kiigazításra szorul. Mindamellett el nem hallgatható, hogy saját iparosaink között is vannak, kik remek ingaórákat, mérlegeket és egyéb műszereket készítenek. Az új súly- és mértékrendszer, mely 1876 óta lőn behozva, az ily műszerek gyártását nagyban előmozdította.

A *földabroszok és térképek*, melyek az iskolákban használtatnak, nagyrészt az e nemű tanszerműhelyekből kerülnek. Különleges térképek, mint földtaniak, vizrajziak stb., csak is igen szűk használatra lévén szánva, alig néhány példányban készülnek. Térképeink belértéke alig áll hasonló külföldieknek alatta, mindamellett kivitelők csak igen kevésbé foglalkoztatja a hazai ipart.

CLASSE 6. SZAKOSZTÁLY.

Éducation de l'enfant; enseignement primaire; enseignement des adultes. *A gyermeknevelés; elemi oktatás; felnőttek oktatása.*

I. Ministère royal des cultes et de l'instruction publique.

Vallás és közoktatásügyi magy. kir. Ministerium.

A) Plans et photographies des établissements d'instruction.

Közművelődési intézetek fényképei s tervrajzai.

1 Écoles primaires et secondaires.	Elemi s polgári iskolák.
2 Collège supérieur du II. arrondissement de Budapest.	Budapesti (II. ker.) kath. főgymnasium.
3 Collège supérieur du VI. arrondissement de Budapest.	Budapesti (VI. ker.) hath. főgymnasium.
4 Institut physiolog. de la faculté de médecine.	M. k. egyetemi orvoskari élettani intézet.
5 Institut anatomique de la faculté de médecine.	M. k. egyetemi orvoskari bonczani intézet.
6 Clinique chirurgic. de la faculté de médecine.	M. k. egyet. orvoskari első sebészeti kóroda.
7 Bibliothèque de l'université roy.	M. k. egyet. könyvtár.
8 École-modèle centrale de dessin.	Országos m. k. minta-rajztanoda.
9 Séminaire israélite.	Izraelita rabbiképezde.
10 Les photographies des édifices ci-dessus.	Ezen épületek fényképei.

B) Livres d'instructions et guides.

Tan- és vezérkönyvek.

11 GÖNCZI P., ABC olvasókönyv ... frt —.12	30 BARTALUS J., Éneklő abc I. évfolyam frt —.34
12 — Vezérkönyv ... » —.15	31 — » » IV. » ... » —.34
13 — Írásbeli mozgatható betűk ... » —.60	32 — » » V. » ... » —.34
14 — Nyomtatásbeli mozgath. betűk » —.50	33 — » » VI. » ... » —.34
15 GÁSPÁR J., II. olvasókönyv ... » —.16	34 Sz. NAGY Vezérkönyv az énektanításban ... » —.32
16 — III. » ... » —.20	35 — Gyakorlókönyv az énektanításban ... » —.28
17 — IV. » ... » —.24	36 Számolókönyv a népiskolák számára ... » —.25
18 — V—VI. » ... » —.54	37 — a III. oszt. számára ... » —.18
19 NAGY L., Vezérkönyv ... » —.20	38 — a IV. » ... » —.21
20 — Nyelvt. vezérkönyv I. II. oszt. » —.16	39 BARTALUS J. Vezérkönyv a zongora-és orgona-játsz. ... » 4.—
21 — » » III. IV. » » —.26	40 EMERICZY Földrajz ... » —.40
22 — » gyakorló II. oszt. ... » —.06	41 — Eredménytár ... » —.06
22b — » » III. IV. » » —.16	42 Hozzá atlasz ... » 1.—
23 MASZÁK H., Rajztanítás ... » —.50	43 TORKOS Magyar nyelv és irodalom kézikönyve ... frt 1.20
24 — Kivágott rajzminták ... » —.30	44 SONNENFELD Német nyelv és irodalom kézikönyve ... » 1.—
25 BARTALUS J., Vezérkönyv az énektanításban I. II. ... » 1.—	
26 — III. IV. ... » 1.—	
27 — V. VI. ... » 1.—	
28 — III. ... » —.28	
29 — Éneklő abc II. évfolyam ... » —.40	

45 GÖNCZY P. Utasítás a földgömbhöz frt —.60	49 Tornatanítás ..... frt 1.20
46 KUBINYI Házi ipar kézikönyve I., II., III. .... » 3.—	50 A nemzeti muzeum római feliratos emlékei, francia ..... » 40.—
47 Az oktatásügyi minster jelentése 187 ^o /i. évről ..... » 4.—	51 — magyar ..... » 40.—
48 Az oktatásügyi minster jelentése 1872. évről ..... » 1.50	52 HENSLMAN Magyarorsz. műemlékei » 5.—

C) Règlements ministériels et diverses publications scolaires du ministère.
Minist. szabályrendeletek és a ministerium által kiadott iskolai egyéb
nyomtatványok.

53 Szabályrendelet a felső nép- és polgári isk. tanítók testüle- tekké alakulásáról ..... frt —.05	75 Tanítóképezdei anyakönyvi napló B. minta ..... frt —.05
54 Kereskedelmi iskolák szervezete ... » —.15	76 Tanítóképezdei mulasztási napló C. minta ..... » —.05
55 Tanterv a felső leányiskolák szá- mára ..... » —.25	77 Népiskolai tanítók anyakönyve ... » —.05
56 A házi ipari munkatanítónő-ké- pezde tanterve ..... » —.05	78 Polgári isk. tanítók anyakönyve... » —.08
57 A közép ipartanoda szervezete ... » —.12	79 Felső nép- és polg. tanítók anya- könyve ..... » —.08
58 Az iparos tanulók isk.-szervezete » —.12	80 Népiskolai bizonyítvány ..... frt —.02
59 Utasítás a népnevelési tanfelügye- lőségek számára ..... » —.12	81 » tanítói oklevél ..... » —.02
60 — az állami népoktatási taninté- zetek gondnoksága számára » —.12	82 Munka-mesternői bizonyítvány ... » —.02
61 — a polgári községek számára » —.12	83 Polgári fiu-iskolai bizonyítvány ... » —.02
62 — » községi iskolaszé- kek számára ..... » —.10	84 Felső népiskolai bizonyítvány fiúk számára ..... » —.02
63 Tanító- és tanítónő-képezde szer- vezete ..... » —.12	85 Felső népiskolai bizonyítvány leá- nyok számára ..... » —.02
64 Budapesti polgári iskolai tanító- képezde tanterve ..... » —.10	86 Tanítóképezdei bizonyítvány ..... » —.02
65 Szabályrendelet az állami elemi és polgári iskolai tanító- és tani- tónő-képezdek igazgatásáról » —.08	87 Tanítónőképezdei bizonyítvány(1 iv) » —.04
66 Szabályrendelet a népiskolák szá- mára ..... » —.05	88 Gazdasági szakosztályllyal megtol- dott felső népiskolai bizonyítvány » —.02
67 Szabályrendelet a felső népiskolák számára ..... » —.06	89 Ipari szakosztályllyal megtoldott felső népiskolai bizonyítvány ... » —.02
68 Tanterv a népiskolák számára ... » —.20	90 Felső nép- és polgári tanítói ok- levél ..... » —.02
69 Tanterv a polgári iskolák számára » —.15	91 Felső nép- és polgári tanítónői oklevél ..... » —.02
70 Felvételi napló A. minta ..... » —.05	92 Polgári leányiskolai bizonyítvány » —.02
71 Anyakönyvi napló B. minta ..... » —.05	93 Országos anyakönyv a népiskolai tanítókról ..... » —.05
72 Mulasztási napló C. minta ..... » —.05	94 Országos anyakönyv a felső nép- és polgári iskolai tanítókról..... » —.05
73 Nyilvántartási napló D. minta ... » —.05	95 Országos anyakönyv a népiskolai tanítónőkről ..... » —.05
74 Tanítóképezd. felvételi napló A. m. » —.05	96 Országos anyakönyv a felső nép- és polgári iskolai tanítónőkről... » —.05

Ajouter encore: — Ezekhez járul még:

97 Rapports ministériels sur l'instruction pu- blique des années 1873, 1874, 1875 et 1876 (4 volumes).	Ministeri jelentések az oktatásügy állapotáról az 1873—74. és 7 ^o /6 évben (3 kötet.)
98 »Journal des Maîtres d'Ecole« des années 1874, 1875, 1876 et 1877 (4 volumes).	A »Néptanítók lapja« 1874—75—76. és 77.év- folyam (4 kötet).

D) Matériel d'enseignement.

- 99 Globe terrestre, diamètre 21 centimètres, sans méridien.
 100 Globe terrestre, diamètre 21 centimètres, avec semi-méridien.
 101 Globe terrestre, diamètre 21 centimètres, avec méridien.
 102 Globe terrestre, diamètre 31 $\frac{5}{10}$ centimètres, avec méridien.
 103 Globe terrestre, diamètre 47 centimètres avec méridien.
 104 Carte en relief de la monarchie Austro-Hongroise par GÖNCZY.
 105 Atlas scolaire de STIELER.
 106 Anatomie du corps humain, par HARTINGER.
 107 Les champignons comestibles et vénéneux, par HARTINGER.
 108 Les plantes vénéneuses de notre pays, par HARTINGER.
 109 Tableaux d'histoire naturelle, (grand format:) par RASCH.
 110 Figures servant à l'enseignement de la physique (grand format:) par BOPP.
 111 Tableaux d'histoire naturelle, grand format, édition de luxe, coloriés, par GEISZLER B.
 112 Recueil concernant le système métrique, par BOPP.
 113 Machine à calculer.
 114 Carte générale de la Hongrie, grand format par GÖNCZY.
 115 Carte de l'Europe, grand format, p. GÖNCZY.
 116 Carte de la monarchie Austro-Hongroise grand format, par GÖNCZY.
 117 Carte des cinq parties du Monde, grand format, par GÖNCZY.
 118 Carte de l'Afrique, grand format, p. GÖNCZY.
 119 Carte de l'Asie, grand format, par GÖNCZY.
 120 Carte de l'Amérique méridionale, grand format, par GÖNCZY.
 121 Carte de la Hongrie, petit format, p. GÖNCZY.
 122 Carte de l'Europe, petit format, par GÖNCZY.
 123 Carte de la monarchie Austro-Hongroise, petit format, par GÖNCZY.
 124 Carte de l'Afrique, petit format, par GÖNCZY.
 125 Carte de l'Asie, petit format, par GÖNCZY.
 126 Carte de l'Amérique, petit format, p. GÖNCZY.
 127 Carte de la Hongrie, en relief, grand format, par GÖNCZY et LAUSCHMAN.
 128 Tableaux à démontrer. (40 pièce).
 129 Le drainage, par HARTINGER.
 130 L'irrigation des prairies, par HARTINGER.
 131 La culture du tabac, par HARTINGER.
 132 La culture du lin, par HARTINGER.
 133 La basse-cour I. par HARTINGER.

Taneszközök.

- 21 centim. átméretű földgömb délkör nélkül ... frt 2.50
 21 centim. átméretű földgömb fél délkörrel ... » 3.—
 21 centim. átm. földgömb egész délkörrel ... » 6.—
 31 $\frac{5}{10}$ centim. átm. földgömb délkörrel és emelkedési színezettel ... » 11.—
 47 centim. átm. földgömb egész délkörrel ... » 25.—
 GÖNCZY Osztrák-magyar monarchia domború térképe ... » 20.50
 STIELER iskola-atlasz ... » 2.70
 HARTINGER az emberi test bonczana » 7.50
 — az ehető és mérges gombák ... » 12.60
 — a hazai mérges növények ... » 12.60
 RASCH természetrajzi fali ábrái ... » 6.60
 BOPP természettani fali ábrái ... » 4.—
 GEISZLER B. természetrajzi nagy pompásan színezett fali ábrái ... » 19.50
 BOPP méter-mértékek gyűjtem. ... » 5.—
 Számoló-gép ... » 6.—
 GÖNCZY Magyarország fali térképe ... » 4.40
 — Európa fali térképe ... » 4.40
 — Osztrák-magyar monarchia fali térképe ... » 4.40
 — a föld öt része fali térképe ... » 4.40
 — Afrika fali térképe ... » 4.40
 — Ázsia fali térképe ... » 4.40
 — Dél-Amerika fali térképe ... » 4.40
 — Magyarország kézi térképe ... » —.20
 — Európa kézi térképe ... » —.20
 — Osztr.-magyar monarchia kézi térképe ... » —.20
 — Afrika kézi térképe ... » —.20
 — Ázsia kézi térképe ... » —.20
 — Amerika kézi térképe ... » —.20
 — és LAUSCHMANN Magyarország domború fali térképe ... » 10.—
 Szemléleti képek (40 db.) ... » 23.40
 HARTINGER alagsövelés ... » 1.—
 — rétöntözés ... » 1.—
 — dohánytermelés ... » 1.—
 — lentermelés ... » 1.—
 — baromfi-tenyésztés I. ... » 1.—

- 134 La basse-cour II. par HARTINGER.
 135 Les oiseaux utiles et nuisibles I. HARTINGER.
 136 » » » » » II. HARTINGER.
 137 Globe terrestre, diamètre $31\frac{5}{10}$ centimètres sans méridien.
 138 Globe terrestre, diamètre 47 centimètres sans méridien.
 139 Parties de mécanique, gr. format, par BOPP.
 140 Figures concernant le système métrique, gr. form., avec texte en regard, p. GÖNCZY.
 141 Plan de maison d'école, par GÖNCZY.
 142 Planche de lecture, grand format, (24 pièces) par GÖNCZY.
 143 Modèles de dessin, grand format, p. MASZÁK.
 144 Tellurium.
 145 Planétaire.
 146 Globe terrestre, Système Schotte, diamètre 8 centim., sans méridien.
 147 » 8 » avec semi méridien.
 148 » 11 » sans méridien.
 149 » 11 » semi méridien.
 150 » 16 » sans méridien.
 151 » 16 » avec méridien.
 152 » 26 » avec semi méridien.
 153 » $31\frac{5}{10}$ » avec méridien.
 154 » $31\frac{5}{10}$ » en relief, sans mérid.
 155 » $31\frac{5}{10}$ » » » semi mérid.
 156 » $31\frac{5}{10}$ » avec semi méridien.
 Système SCHOTTE:
 157 Globe terrestre diam. 7" avec semi mérid.
 158 Globe terrestre diam. 9" avec semi mérid.
 159 Globe terrestre diamètre 12" avec piédestal.
 160 Globe terrestre en relief, diamètre 16".
 161 Carte générale en relief de la monarchie Austro-Hongroise, par Schotte.
 HARTINGER baromfityesztés II. ... frt 1.—
 Hasznos és nem hasznos madarak I. » 1.—
 Hasznos és nem hasznos madarak II. » 1.—
 $31\frac{5}{10}$ centim. átm. földgömb délkör nélkül ... » 5.—
 47 centim. átmérőjű földgömb délkör nélkül ... » 12.—
 BOPP természettani (géptani) falı ábra » —.—
 GÖNCZY méter-mértékek falı táblája (szöveggel) ... » —50
 — épületterv ... » 1.—
 — falı olvasótábla (24 db.) ... » 2.—
 MASZÁK falı rajzminták ... » 1.50
 Tellurium ... » 12.—
 Planetarium ... » 20.—
 SCHOTTE-féle 8 cm. átm. földgömb délkör nélkül.
 — 8 cm. átm. földgömb fél délkörrel.
 — 11 cm. átm. földgömb délkör nélkül.
 — 11 cm. átm. földgömb fél délkörrel.
 — 16 cm. átm. földgömb délkör nélkül.
 — 16 cm. átm. földgömb egész délkörrel.
 — 26 cm. átm. földgömb fél délkörrel.
 — $31\frac{5}{10}$ cm. átm. földgömb egész délkörrel.
 — $31\frac{5}{10}$ cm. átm. domború földgömb délkör nélkül.
 — $31\frac{5}{10}$ cm. átm. domború földgömb fél délkörrel.
 — $31\frac{5}{10}$ cm. átm. földgömb fél délkörrel.
 SCHOTTE 7" átm. földgömb $\frac{1}{2}$ délkörrel.
 » 9" átm. földgömb $\frac{1}{2}$ »
 » 12" átm. állványval.
 » Domború földgömb (16" átm.)
 » Az »Osztrák-magyar monarchia domború térképe«.

E) Livres d'instruction et guides publiés par la société »Franklin«.

A »Franklin-társulat« kiadásában megjelent tan- és vezérkönyvek.

- 162 Aesop meséi ford. SZABÓ J. ... frt 1.—
 163 BALLAGI K., német nyelvtan ... » 1.—
 164 — és nagy magy. története ... » —30
 165 BALLÓ M., a vegytan alapelvei ... » 2.80
 166 — a vegytan elemei ... » 1.—
 167 BÁNHEGYI és EMERICZY népiskolai tankönyv ... » —60
 168 BARTAL A., szótár J. Caesarhoz ... » 1.60
 169 — és VERES magyar-latin szótár ... » 4.—
 170 BENDE magyar-tót nyelvvezér ... » —20
 171 BIHARI P. a philos. tud. encyclopaediája ... » —80
 172 BOZÓKY A., Egyház-jogtan kézikönyve ... » 3.60
 173 BOZÓKY A., A római jog pandekt. tankönyve ... frt 4.50
 174 —. Institutiók ... » 4.—
 175 CAPPELMANN A., Görög elemi nyelvtan I. II. ... » 1.20
 176 COX görög regék I—III ... » 2.20
 177 COURTIER francz.-magy. beszélgetések ... » 1.20
 178 CSÁSZÁR F., Algebra ... » 2.50
 179 — Geometria ... » 2.40
 180 — Számítan I—III ... » 1.80
 181 DEÁK S., Gyakorlati latin nyelvtan I—II ... » 1.20
 182 — latin szókötés I—II ... » 1.35

183 DUNAI F., formai észtan ... .. frt 1.80	226 LUTTER M., Betűszámítan ... .. frt 3.—
184 DUNCKER M., Az ókor történ. I—III » 12.—	227 — Közönséges számítan ... .. » 2.—
185 EBENSPANGER J., Földrajz I—III (3—5. oszt.)... .. » 1.20	228 — Mértan ... .. » 2.40
186 ERDÉLY INDALI abc- és vezérkönyv » —.25	229 — Felsőbb mennyiségtan elemei » 3.—
187 — népiskolai abc ... .. » —.12	230 — Ötszámjegyű sorsszámok ... .. » 1.20
188 — Olvasókönyv I—III... .. » 3.05	231 MACHIK J., Irálytan I. II. ... .. » 1.80
189 ERDŐDY Földrajz I—II... .. » —.65	232 MARISKA V., Pénzügyi törvényisme » 3.60
190 FEHÉR természettan ... .. » 4.80	233 MARKÓ L., Testgyakorlat... .. » —.60
191 GALAMBOS gyógyszeratan ... .. » 4.40	234 MATLEKOVITS S., Pénzügytan... .. » 1.50
192 GARAY magy.-német beszélgetések » 1.—	235 MIHÁLKA természetrajz elemei ... » 1.50
193 GASPEY T., Angol társalg. nyelvtan » 2.80	236 — » alapvonalai » 3.05
194 Gazdasági olvasmányok, összeáll. Sporzon ... .. » 1.20	237 — Földisme ... .. » 2.—
195 GÖNCZY P. Gyümölcs- és eperfa- tenyésztés ... .. » —.30	238 MIHÁLYIK, Svada romana I. II... » 1.10
196 HALLER K., Gazdasági jogisme ... » 1.60	239 — Palaestra I. II. ... .. » 1.20
197 HAYDU Gy., Vegytan kézikönyve... » 1.20	240 OKRUCKY Olasz nyelvtan ... .. » 1.—
198 HEISSIG F., vezérfonal mért tár- gyaknak ... .. » 2.—	241 OLLENDORFF Angol nyelvtan... .. » 1.—
199 — Vezérf. mért t. körzővel ... » 2.80	242 PHAEDRII, Fabulorum ed. Kovács » 1.20
200 HOFFMANN P., Római magánjog » 4.—	243 PURJESZ, Kór- és gyógytan ... .. » 3.—
201 — egyházjog alapvonalai ... .. » 1.20	244 RAJCSÁNYI J., Magyar. története népisk. ... .. » —.30
202 — Iustinianus institúciói ... .. » 1.20	245 REQUINYI, Európa földrajza ... .. » —.80
203 — római jog történelme... .. » 5.50	246 RIBÁRY F., Magy. okny. tört... .. » 2.50
204 HORVÁTH M., Magy. története polg. isk. sz. ... .. » 1.40	247 — Világtörténelem I.—III... .. » 3.—
205 — Magy. története rövid. előad. » 3.—	248 — Magyarország története nép- iskolák számára... .. » —.25
206 HUNFALVY J., Magyar kézi Atlasz » 12.—	249 — Földleírás ... .. » —.30
207 Jeles írók iskolai tára I. II. ... .. » 1.10	250 RÓTH Ásványtan ... .. » 1.60
208 JÁNOSI F., Föld- és természetrajz » —.40	251 SASVÁRY, Francia nyelv I. II. ... » 1.50
209 JABLONSKY F., Osztrák-magyar monarchia ... .. » 1.20	252 — Francia olvasó I. ... .. » —.70
210 JÓNÁS J., Német nyelvi tan- és olvasó I. ... .. » —.50	253 SAY M., Vegytan ... .. » 2.40
211 KARNER NOVÁK könyvvitel tan- könyve I. II. ... .. » 3.—	254 SCHILLING, Böles. jogtudomány kézikönyve ... .. » 3.50
212 KASZAP A., Földrajz... .. » —.80	255 SCHNIERER A., Büntetőjog I. II. » 5.40
213 KAUTZ Gy., Nemzetgazd. és pénz- ügytan I.—III. ... .. » 6.—	256 SCHWIEDLAND FR., Francia nyelvt. » 1.50
214 — Politika ... .. » 4.80	257 — » I.—IV. » 3.30
215 KERÉKGYÁRTÓ A., Magyarország története I.—VII. ... .. » 8.—	258 STEINER Gyermekgyógyászat ... .. » 4.—
216 — Hazánk évlapjai ... .. » 5.—	259 STOCKINGER Utmutatás ... .. » 3.—
217 KOHÁNYI S., Gyermekdalok I. II. » —.60	260 SZABÓ, Természettani földrajz ... » 2.—
218 KONEK S., Egyházjogtan... .. » 5.50	261 — csillagászati » I. II. » 2.—
219 — Magyar birod. statistika ... .. » 6.—	262 — Ásványtan... .. » 4.80
220 KOVÁCS J., Sebészki kórodája ... .. » 2.80	263 SZÉPVÁRY, Olasz-magyar beszélge- tések... .. » —.70
221 — Ó vallásbölesészet I. ... .. » 3.—	264 SZVORÉNYI, Irodalmi szemelvé- nyek I. II. ... .. » 4.—
222 KRISZ F., Szemléleti mértan I. II. » 3.—	265 — Olvasmányok I.—IV. ... .. » 2.95
223 — Ábrázoló » I. II. » 4.80	266 — Magyar nyelvtan ... .. » 1.—
224 KUBINYI L., Okszerű gazdálkodás » 1.60	267 — Ékesszólástan ... .. » 1.—
225 LÖW L., Bibliai történet... .. » —.60	268 TANKÓ, világtörténet... .. » 1.50
	269 TÉLFI, Ethika... .. » 2.—
	270 THIBAUT, Magyar-francia szótár » 3.—
	271 TIPRAY, Francia nyelvtan I. II. » 1.—
	272 TOEPLER, Német nyelvtan ... .. » —.65

2. Budapest, capitale. — Budapest főváros.**Travaux d'étude.**

- 1 Dessins de l'école industrielle du IV. arrondissement.
- 2 Dessins géométriques du IV. arrondissement.
- 3 Dessins de l'école industrielle du VIII. arrondissement.
- 4 Dessins géométriques du VIII. arrondissement.
- 5 Dessins de l'école secondaire de garçons.
- 6 » » » » » filles.
- 7 Dessins de l'école centrale de dessin.
- 8 Dessins techniques » » »
- 9 Travaux-modèles » » »
- 10 Dessins de l'école de dessin de la forteresse.
- 11 Dessins des classes III., IV., V. et VI. des écoles primaires.
- 12 Exemples calligraphi. des écoles secondaires de filles.
- 13 Exemples calligraphi. des écoles secondaires de garçons.
- 14 Exemples calligraphi. des écoles primaires de garçons.
- 15 Exemples calligraphi. des écoles primaires de filles.
- 16 Ouvrages manuels des écoles secondaires de filles.
- 17 Ouvrages manuels des écoles primaires de filles.
- 18 Une tête divisée en carré.
- 19 Colonne dorique.
- 20 Colonne ionique.
- 21 Colonne corinthienne.
- 22 Chapiteau dorique.
- 23 Chapiteau ionique.
- 24 Chapiteau corinthien.

Tanuló-munkák.

- IV. ker. reáltan. szabadkézi rajzai (1 köt. 120 l.)
- IV. » » mértani rajzai (1 k. 226 l.)
- VIII. » » szabadkézi rajzai (1 k. 265 l.)
- VIII. » » mértani rajzai (1 k. 242 l.)
- Polgári fiúiskolák rajzai (1 k. 148 l.)
- » leányiskolák rajzai (1 k. 84 l.)
- Központi rajzisk. szabadkézi rajzai (1 k. 102 l.)
- » » műszaki rajzai (1 k. 108 l.)
- » » mintázási dolg. (1 láda 7 db.)
- Várbeli rajziskola rajzai (1 kötet 107 l.)
- Elemi népiskolák III., IV., V. és VI. osztályok rajzai (1 k. 212 l.)
- Polgári leányiskolák szépírási (2 füzet).
- » fiúiskolák szépírási (1 füzet).
- Elemi fiú-népiskolák szépírási (2 füzet).
- » leány-népiskolák szépírási (2 füzet).
- Polgári leányiskolák kézimunkái (1 k. 132 db.)
- Elemi leányiskolák kézimunkái (2 k. 63–154 db.)
- Lapokra osztott fej főszminta 1 darab
Dóri oszlop	»	1	»
Jóni oszlop	»	1	»
Korinthusi oszlop	»	1	»
Dóri főpárkányzat	»	1	»
Jóni »	»	1	»
Korinthusi főpárkányzat		1	»

3. Ecole modèle centrale de dessin. — Országos m. k. mintarajztanoda.

1 12 tableaux, encadrés, peints à l'huile, têtes d'étude.	12 darab keretbe foglalt olajfestményű tanulmányfő.
2 2 tableaux, encadrés, peints à l'huile, têtes d'étude.	2 darab keretbe foglalt olajfestményű tanulmányfő.
3 2 tableaux, encadrés, peints à l'huile, têtes d'étude.	2 darab keretbe foglalt olajfestményű tanulmányfő.
4 Un grand album contenant 107 dessins figuratifs.	Egy nagy album 107 drb. figurális rajzzal.
5 Un grand album contenant 63 dessins d'ornement et 78 dessins d'architecture, en tout 141 dessins.	Egy nagy album 63 drb. ékítményes és 78 drb. építészeti, összesen 141 drb. rajzzal.
6 Deux albums, plus petits, dont l'un contient 46 dessins en perspective et l'autre 75 dessins géométriques.	Két kisebb album, egyben 46 drb. távlati, a másikban 75 drb. mértani rajzzal.

4. École normale de l'État pour filles à Budapest. (II. arrondissement).
Budapesti II. ker. állami tanítónő-képezde.

a) Écritures.

- 1 Pédagogie, exercices graphiques de la I II, III classes, 14 cahiers.
- 2 Exercices de composition hongroise, I II, III classes, Album de 88 N^{os}.
- 3 Exercices de calcul, III classe, 20 N^{os}.
- 4 Leçons d'économie domestique, devoir III classe, 9 N^{os}.
- 5 «Guide et manuel» pratique d'arithmétique
- 6 Tableau explicatif des fractions.
- 7 Grandes tables de calcul imprimées pour l'enseignement intuitif, 12 N^{os}.
- 8 Cassette en marqueterie pour l'enseignement pratique de l'arithmétique contenant divers objets exécutés d'après les indications.
- 9 Cartes de la Hongrie dressées par des élèves de III, 4 N^{os}.
- 10 Atlas géographique.
- 11 Dessins de la I, II, III classe reliés, 7 N^{os}.
- 12 Dessins, modèle de robe.

b) Ouvrages manuels

Exécutés sous la direction de Mlle Léontine Molnár.

- 13 Ruban, modèle de tricot, douze dessins grandués à l'usage de l'enseignement élémentaire.
  - 14 Ruban, modèle de tricot à l'envers, seize dessins.
  - 15 Ruban, modèle de tricot à jour, douze dessins.
  - 16 Jupon d'enfant.
  - 17 Couverture de lit, garnie de ruban rouge.
  - 18 Ruban, modèle d'ouvrage au crochet, seize dessins.
  - 19 Jupon d'enfant fait au crochet.
  - 20 Cassette noire à doublure rouge faite à la scie.
- Exécutés sous la direction de Mlle Jeanne Deutsch.*
- 21 Ruban de toile, modèle composé de dix dessins.
  - 22 Ruban, six modèles de filet.

Írásbeli dolgozatok.

- Neveléstani dolgozatok az I., II., III. osztályból, 14 darab.
- Magyar írástani dolgozatok egy albumban, az I., II., III. osztályból, 88 darab.
- Számtani gyakorlatok a III. osztályból, 20 db.
- Gazdaságtani iskolai dolgozatok a III. osztályból, 9 darab.
- Utmutató a számoláshoz, gyakorlati kézikönyvvel. SZENTE J. int. tanártól. 1 db.
- Táblázat a törtek kimutatására. SZENTE József intézeti tanártól.
- Szemléltetéshez használandó számoló-táblák, 12 db., kiadta SZENTE József int. tanár.
- Egy hintőmunkával ellátott láda gyakorlati számtanításhoz való szemléltetési eszközökkel. SZENTE József int. tanártól, 1 db.
- Magyarország térképe, 4 darab, készítették a III. osztály növendékei.
- Egy könyv térképekkel, készítette MÉSZÁROS Alajosné.
- Bekötött rajzdolgozatok az I., II., III. osztályból 7 db. készítették: VÁRADI Gizella, HEINLEIN Hermína, JEZSIK Otília, BALLÁS Betti.
- Szabászati rajzok, 1 darab, készítették: CSEHÁL Anna, NAGY Irma.

Kézimunkák

Molnár Leontin vezetése alatt.

- Fokozatos kötött mintaszalag 12 mintával, készítette LEHMANN Stefanie.
- Tömött kötéssel mintaszalag 16 mintával, készítette LEHMANN Stefanie.
- Lyukaesos kötéssel mintaszalag 12 mintával, készítette HEINLEIN Hermína.
- Egy kötött gyermekrökli, készítette FEKETE Teréz.
- Egy kötött paplan, készítette LEGMANN Szidónia.
- Horgolt mintaszalag 16 mintával, készítette LEHMANN Stefanie.
- Egy horgolt gyermekrökli, készítette WODECZKY Ludmilla.

Deutsch Janka vezetése alatt.

- Vászonra varrott mintaszalag 10 mintával, készítette NAGY Teréz.
- Hálózott mintaszalag 6 kivarrott mintával, készítette KELLER Janka.

- 23 Dix modèles de filet.
 24 Jupon et coiffe d'enfant, ouvrages au filet.
 25 Garde-coussin fait au filet.
 26 Ruban modèle brodé sur toile anglaise, treize dessins.
 27 Ruban modèle brodé sur toile anglaise, treize dessins.
 28 Chemise de femme brodée et marquée aux chiffres N. J.
 29 Camisole de nuit, brodée.

- 30 Camisole de nuit faite à la machine à coudre.
 31 Camisole de nuit.
 32 Deux mouchoirs, marqués aux chiffres D. J.

Exécutés sous la direction de Mlle Hélène Rittók.

- 33 Dessous-de-lampe en jonc, noir et jaune.
 34 Dessous-de-lampe en jonc tressé, cousu et garni de dentelles de jonc.
 35 Dessous-de-lampe en jonc noir.

- 36 Sac tressé en jonc, doublé de cuir rouge.

- 37 Couvre-pied en jonc vert, doublé lilas.

- 38 Tapis en jonc teint, doublé lilas.

- 39 Tapis en jonc noir, doublé rouge.

- 40 Sac-à-ouvrage en paille tressée, doublé lilas.

- 41 Fichu au crochet à bordure blanche et grise et dentelles blanches.

- 42 Tissu, fichu de laine fait au métier, blanc et noir.

- 43 Fichu de laine tissé au métier, blanc et rose.

- 44 Fichu de fil noué, garni de ruban rouge.

- 45 Fichu de fil noué, doublure de soie rose.

- 46 Coussin de fenêtre, doublure de soie rouge ouvrage de fil noué.

- 47 Fichu de laine jaune et brune, tissé au métier.

- 48 Coussin brodé sur toile.

Tiz db. hálózott minta, készítette NAGY Teréz.
 Egy hálózott gyermekreklí és. főköttő, készítette GALLAUNER Luiza.

Tull-anglaisra kivarrott mintaszalag 13 mintával, készítette MÉSZÁROS Alajosné.

Tull-anglaisra kivarrott mintaszalag 13 mintával, készítette NAGY Teréz.

Egy hálózott védkendő, készítette WODECZKY Ludmilla.

Egy himzett női ing N. J. betűvel, készítette NAGY Irma.

Egy himzett hálókabát, készítette MÉSZÁROS Alajosné.

Egy gépen varrott hálókabát csipkével díszítve, készítette KOSZTOLÁNYI Ilona.

Egy kézzel varrott és himzett hálókabát, készítette NAGY Irma.

Két zsebkendő D. J. betűvel, készítette FREUND K.

Rittók Ilka vezetése alatt.

Egy fekete és sárga sásból varrott lámpatálca, készítette RICHTER Gizella.

Egy sásból varrott és fonott lámpatálca, csipkével díszítve, készítette HORVÁTH Kamilla.

Egy fekete sásból varrott lámpatálca, készítette FEKETE Teréz.

Egy sásból csomózott, vörös bőrrel bélelt, acél-csattal készített kékításka, készítette DEMJÉN Erzsébet.

Egy lábszőnyeg sás-göbözéssel és lila-béléssel, készítette LÉDERER Katalin és BALÁZS Betti.

Egy lábszőnyeg lilára festett sásból lila-béléssel, készítette OLÁH Irma.

Egy lábszőnyeg feketére festett sásból, vörös béléssel, készítette MARKUS Gizella és SCHINZL Mari.

Egy szalmából fonott kézi kosár lila-béléssel, készítette SANKOVITS Ilona és EISLER Teréz.

Egy horgolt teveszőr-kendő fehér és szürke széllel, készítette LÉDERER Katalin.

Egy sárga és fehér gyapothból készített kendő (keret-munka), készítette BURIÁN Ilona.

Egy fehér és rózsaszín gyapothból készített kendő (keret-munka), készítette BURIÁN Ilona és BALLÁS Betti.

Egy kis asztalkendő vörös szalaggal, készítette LUBINSZKY Bertha.

Egy kibélelt asztaltakaró rózsaszín csokorral, készítette BURIÁN Vilma.

Egy ablakvankos vörös selyemmel bélelve, készítette KELLER Janka.

Egy himzett párna, készítette HAUSER Henriette.

Egy vörössel bélelt fekete doboz, lombfűrész-munka, készítette PAJÓR Józsa.

5. École normale de l'État pour filles à Budapest (VI. arrondissement).
Budapesti VI. ker. állami tanítónő-képezde.

Exécutés sous la direction de Mlle Zirzen Janka.

Zirzen Janka vezetése alatt.

1 Aube, brodée en soie rouge.	Alba, vörös hímzéssel.
2 Aube, brodée en soie bleue.	Alba, kék hímzéssel.
3 Purificateur, brodé en soie de couleur.	Kehelykendő, színes hímzéssel.
4 Voile de ciboire, brodé en soie de couleur.	Kehelytakaró, színes hímzéssel.
5 Jaquette et bonnet d'enfant, tricot.	Gyermekkabát és fejkötő, kötés.
6 Jaquette et bonnet d'enfant, travail au crochet.	Gyermekkabát és fejkötő, horgolás.
7 Jaquette d'enfant, broderie en point de lace.	Gyermekkabát és fejkötő, point-lace.
8 Jaquette et bonnet d'enfant, frivolités.	Gyermekkabát és fejkötő, frivolité.
9 Camisole brodée.	Hálókabát, fehér hímzéssel.
10 Chemise cousue à la machine.	Férfi-ing, gépvarrással.
11 Chemise, ouvrage manuel.	Férfi-ing, kézimunka.
12 Cravate blanche, brodée en soie bleue.	Fehér selyem nyakkendő, kék hímzéssel.
13 Tablier noir, broderie à la machine.	Fekete kötény, tambourirozva.
14 Mouchoir blanc avec dentelles en point de lace.	Fehér batist zsebkendő, point-lace csipkével.
15 Couverture de table en velours blanc, peinture à l'huile.	Fehér asztal-terítő, bársonyból, olajfestéssel.
16 Nappe et 6 serviettes en broderie de couleur.	Kávés abrosz és 6 kávéskendőcske, szín. hímzéssel.
17 Couverture de lit, en filet-guipure.	Ágyterítő, filet-guipure munka.
18 Jaquette d'enfant, ouvrage au métier.	Gyermekkabát, keret-munka.
19 Sortie de bal, ouvrage au métier.	Belépő, keret-munka.
20 Pantalon rouge d'enfant, tricoté à la machine.	Vörös gyermeknadrág, gépkötés.
21 Guêtre tricotée.	Térdmelegítő, kézikötés.
22 Corbeille de paille.	Kis kosár, szalmafonás.
23 Chaise de paille de maïs avec ornement à la brosse.	Szék, kukoricaszár-fonás és spricz-munka.
24 Chaise de jonc avec ornement à la brosse.	Szék, nád-fonás és spricz-munka.
25 Chapeau de paille.	Kalap, szalma-fonás.
26 Sous-tasse de paille.	Tálca, szalma-fonás.
27 3 Taies d'oreiller brodées.	Három párna-huzat, fehér hímzéssel.
28 Éventail blanc, brodé en soie rose.	Fehér legyező, rózsaszínű selyem hímzéssel.
29 Éventail en soie blanche, peinture à l'aquarelle.	Fehér selyem legyező, aquarelle.
30 Fichu crocheté en mohair bleu et rose.	Horgolt kendő, kék és rózsaszínű teveszőrből.
31 2 Paniers de jonc.	Két táska, sás-fonásból.
32 Gibecière nouée.	Vadász-háló, csomózás.
33 Petit panier en paille japonaise.	Kézi táska, japáni sásból.
34 Cadre, ouvrage en perles.	Reggeli cipő, fonás.
35 Pantoufle crochetée avec un talon de ficelle.	Kép-keret, gyöngy-munka.
36 Pantoufle tressée en galons.	Reggeli cipő, horgolva, zsinórtalppal.
37 Petite couverture de table, nouée.	Asztalterítőcske, csomózás.
38 Cadre en fil.	Kép-keret, ezérna-munka.
39 Modèle de broderie sur toile.	Vászon mintakendő, fehér hímzéssel.
40 Modèle de couture sur toile.	Vászon mintakendő, kivarrással.
41 Modèle de couture sur tulle anglais.	Tull anglais mintakendő, kivarrással.
42 Modèle à marquer.	Jegyző kendő.
43 5 Modèles à tricoter et à crocheter.	Öt mintaszalag.
44 Chemise d'enfant, cousue à la machine avec des dentelles guipures.	Gyermeking, gépvarrással és házicsipkével.
45 Antimacassar en galons bleus et rouges.	Védterítő, vörös és kék zsinórból.

6. École Normale de l'État à Baja. (Bajai állami tanító-képezde.)

- A) Photographie de cet établissement. A tanintézeti épület fényképe.
 B) Une Corbeille (industrie domestique). Egy kosár (Házi ipar).

7. École normale de l'État à Zilah. (Zilahi állami tanító-képezde.)

- A) Le bâtiment de l'école. Iskolai épület:
 a) Plan de la surface de terrain de la dépendance de l'école. A tanítóképezde belső telkének térképe.
 b) Plan du jardin potager de l'école, avec les dessins des bâtiments qui s'y trouvent. A képezdei gazdasági kert térképe a rajta levő épületek alaprajzaival.

- B) Travaux d'étude. Tanuló-munkák:
 a) Exemplaires des dessins des élèves de l'école. A képezdei növendékek rajzmutatványai.
 b) Exemplaires des ouvrages de paille et de mosaïque des élèves de l'école. A képezdei növendékek szalma mozaikmutatványai.

- C) Publications scolaires. Iskolai kiadványok:
 a) Les programmes des années 1875/6. et 1876/7. Az 1875/6. és 1876/7. évi értesítvények.
 b) Le premier annuaire de la corporation des instituteurs du comitat de Szilágys. A szilágymegyei tanítótestület első évkönyve.

8. École normale de l'État à Znyováralja. (Znyováraljai állami tanító-képezde.)

- A) Livres d'instruction et guides : Tan- és vegyes könyvek :
 »Histoire universelle«. SEBESZTA KÁROLY : »Világtörténelem«.

- B) Matériel d'enseignement : Taneszközök :
 Carte géologique en relief de Znyo-Váralja et Znyó-Váralja s környékének domború geológiai térképe.
 de ses environs.

- C) Travaux d'étude : Tanuló-munkák :
 Exemplaires des dessins des élèves de l'établissement. A képezdei növendékek rajzmutatványai.

**9. École supérieure industrielle de l'État à Budapest (VI. arrondissement).
 Budapesti (VI. ker.) állami főreáliskola.**

- A) Travaux d'étude : Tanuló-munkák :
 Un portefeuille, avec dessins exécutés sans aucun instrument, et avec des dessins géométriques. Egy tárcza szababadrézi s mértani rajzokkal.

10. École moyenne de l'État à Fiume. (Fiumei állami középtanoda.)

- Travaux d'étude : Tanuló-munkák :
 1 Un portefeuille avec 60 dessins. Egy tárcza 60 db. rajzzal.
 2 Un dessin au crayon, du professeur François PAUER. Ferencz tanárnak egy írónrajza.

11. École supérieure industrielle à Sopron.
Soproni állami főreáliskola.

A) Bâtiments et meubles de l'école :	Iskolai épületek s butorok :
Un chevalet de dessin, à démonter.	Egy szétbontható rajzállvány.
B) Travaux d'étude :	Tanuló-munkák :
a) Dessins exécutés sans instruments, 2 volumes.	Szabadkézi rajzok, 2 kötetben.
b) Dessins géométriques, 2 volumes.	Mértani rajzok, 2 kötetben.

12. École supérieure des professions populaires de l'État à Hosszufalu.
Hosszufalusi iparirányú állami felső népiskola.

Travaux d'étude :	Tanuló-munkák :
1 Série d'ouvrages de lattes en 14 morceaux.	14 darabból álló léczműsorozat, KÖLLŐ Miklós tanítójelölttől.
2 Série d'ouvrages de lattes, en 10 morceaux.	10 darabból álló léczműsorozat MINA Jánostól.
3 Série d'ouvrages de lattes, en 6 morceaux.	6 darabból álló léczműsorozat, FARKAS István tanítójelölttől.
4 Une étude d'ornement.	1 ornement tanulmány, FARKAS Ede tanítójelölttől.
5 Une étude d'ornement.	1 ornement tanulmány, PAP Jánostól.
6 Un porte-montre de table.	1 asztali órátartó, SÁNEK Sámuelről.
7 Un modelage de cire.	1 viasz mintázás, FARKAS Ede tanítójelölttől.

13. Société des dames israélites de Budapest.
Budapesti izraél. nőegylet.

A) bâtiments d'école et appareils.	Iskolai épületek s felszerelések :
Un dessin photographique des établissements de la société.	Az egylet intézeteiről egy drb. fényképészeti rajz.
B) Ouvrages imprimés.	Nyomtatványok :
a) Statistique de la société.	a) Az egyl. statisztikáról egy drb. graficon.
b) Histoire et statistique de la société, 2 exemplaires.	b) Az egylet történelme és statisztikája (2 pl.).
c) 250 exemplaires du même ouvrage (à distribuer).	c) 250 drb. ugyanebből (kiosztás végett).

14. Société générale pour la protection des enfants en bas âge.
Országos kisedővő egyesület.

De la part de l'asile préparatoire :	Az óvóképezde részéről :
1 Corbeille à papier ornée de perles.	Papír gyöngykosár 2 darab
2 Corbeille d'osier garnie de coton rouge.	Vessző-koász vörös pamutttal kivarrrva 1 »
3 Plateau en carton pour cartes de visite.	Névjegy-tartó tálcza papirból 1 »
4 Boite à gants.	Keztyű-tartó 1 »
5 Rose à lampe.	Lámparózsa 1 »
6 Abat-jour à lampe bombé.	Domboritott lámpaernyő 1 »
7 Abat-jour frangé à lampe.	Sallangos lámpaernyő 1 »

8 Écran à lampe.	Lámpaellenző	1 darab
9 Corbeille à tricot.	Kötéstartó kosár	1 »
10 Porte-lettres bombé.	Domborított levéltartó	1 »
11 Corbeille découpée à suspendre.	Kivágott falikosár	1 »
12 Porte-journaux brodé.	Kivarrott ujságtartó	1 »
13 Porte-montre, en forme de pantoufle.	Órapapucs	1 »
14 Cadre de paille.	Szalmaráma	1 »
15 Cendrier.	Szivarhamu-tálca	1 »
16 Soulier à semelle de ficelle.	Spárgatalpu czipő	2 »
17 Une petite corbeille de papier argenté.	Kis kosár ezüstpapírból	1 »
18 Blague à tabac, de graines de melon.	Dohányzacskó dinnyemagból	1 »
19 Plateau de graines de citrouille.	Tökmag tálca	1 »
20 Bouquet de perce-neiges et de violettes.	Hóvirág és ibolyacsokor	1 »
21 Bouquet de fleurs dans un vase d'argile.	Virágcsokor agyagpohárban	1 »
22 Dans une caisse des ouvrages d'argile coloriée.	Színezett agyagmunkák egy ládában	1 »
23 Un album avec modèles.	Album mintákkal	1 »

De la part de l'asile modèle :

24 Un dessous de lampe de carton rouge et rose.
25 Plateau garni de coton rouge et bleu.
26 Une cassette de carton garnie de coton vert et bleu.
27 Petit plateau hexagonal bombé.
28 Plateau brodé, hexagonal.
29 Petite corbeille garnie de coton lilas.
30 Rose de papier pour chandelier.
31 Pelote à épingles, doublée de drap rouge.
32 Sac d'écolier.
33 Sac de voyage.
34 Porte-cartes de visite natté en papier blanc et rose.
35 Modèles de papier à plier, collés sur du carton.
36 Plateau de carton, forme octogone et garni de coton vert.
37 Bouquet de fleurs dans un vase d'argile.

A minta-óvoda részéről :

Négyszögű, vörös és rózsaszín papírlámpatálca	1 »
Pálczika tálca vörös és kék pamuttal kivarrrva	1 »
Kis láda papírból zöld és kék pamuttal varrrva	1 »
Hatszögű kis domborított tálca	1 »
Hatszögű kivarrott tálca	1 »
Kis kosár lila pamuttal varrrva	1 »
Gyertyatartóra való papírrózsa	2 »
Vörös posztóval bélelt tűpárna	1 »
Iskolatáska	1 »
Kézitáska	1 »
Fonott névjegytartó fehér és rózsaszín papírból	1 »
Nyolcszögű papírtálca zöld pamuttal kivarrrva	1 »
Papírhajtogatási minták, kemény papírra felragasztva	1 »
Virágcsokor agyagpohárban	1 »

De la part de l'asile préparatoire :

38 Un album avec modèles.
39 Un métier de tisserand.
40 Que nouille, fuseau, dévidoir, broyeur de chanvre, dévidoir à roue pour fil.
41 Dévidoir à fil.
42 Calandre.
43 Guéridon et banc à dossier.
44 Bois de construction, système Fröbel 4 4. 5. 6. caisses.
45 Une boîte de cercles.
46 Une boîte de petites baguettes avec lesquelles les petits enfants forment toutes sortes de figures.

A minta-óvodai nevelő részéről :

Album mintákkal	1 darab
Szővőszék	1 »
Guzsaly, orsó, motola, tiló és törő, ke-rekes czérnagombolyító	6 »
Czérnagombolyító tekerő levél	1 »
Mángorló	1 »
Egylábu asztal, támlás pad	2 »
Fröbelféle építőfák : 3, 4, 5, 6-ik szek-rény	4 »
Egy doboz kör	1 »
Egy doboz lerakó pálczika	1 »

15. Institut Fröbel à Kolozsvár. (»Fröbel-intézet« Kolozsvárott.)

Travaux d'étude :

- 1 Un grand livre, dans lequel divers ouvrages manuels se trouvent collés, par ordre de classe des élèves du jardin d'enfants, de l'école primaire et de la maison d'éducation pour l'éducation des institutrices des jardins d'enfants.
- 2 Un cahier à natter.
- 3 Un cahier à découper.
- 4 Un cahier à plier.
- 5 Un cahier à découper et à coller.
- 6 Un cahier pour ouvrage de ceinture.
- 7 Un plateau hexagonal.
- 8 Un plateau octogone, pour cartes de visite.
- 9 Un dessous-de-lampe, rond et brodé.
- 10 Deux porte-montres.
- 11 Un catalogue de livres.
- 12 Un porte-serviette.
- 13 Un plateau rond nappé.
- 14 Un porte-»fidibus« (le fidibus est un morceau de papier long et mince dont on se sert pour allumer la pipe.)

Tanuló-munkák.

- Egy nagy könyv: beleragasztva a gyermekkerli, elemi iskola és gyermekkertésznőképezde növendékeinek különböző kézimunkái osztályonként.
- Egy füzési könyv.
Egy kivarrási könyv.
Egy hajtogatási könyv.
Egy boglározási könyv.
Egy kimetszési és leragasztási könyv.
Egy hatszögű tálcza.
Egy nyolcszögű névjegytartó.
Egy kerek kivarrott tálcza lámpa alá.
Két óra-tartó.
Egy könyvjegyzék
Egy asztalkendő-tartó.
Egy kerek füzött tálcza.
Egy fidibus-tartó.

16. École épiscopale d'industrie domestique à Besztercebánya.
Püspöki házi ipariskola Besztercebányán.

Travaux d'étude :

(un album de bois sculpté)

Tanuló-munkák :

Egy fafaragványu album.

17. Jacques Frim, propriétaire du premier institut pour crétins en Hongrie.
Frim Jakab, az első magyarországi hülyék tanintézetének tulajdonosa Rákospalotán.

A) Travaux d'étude :

- 2 médailles pour le mérite de l'exposition de Szegedin.
- 1 Corbeille à ouvrage.
- 2 Cage
- 3 Pupitre pour cahiers de musique.
- 4 Corbeille à suspendre.
- 5 Porte-cigares.
- 6 Une locomotive (pour cigares, tabac et allumettes).
- 7 Cassette à clefs.
- 8 Boîte à épices.
- 9 Corbeille.
- 10 Encriers (1 blanc et 1 noir).
- 11 Petit miroir.
- 12 Porte-cartes de visite.

Tanuló-munkák :

- 2 darab érdemérem a szegedi orsz. kiállításról.
- Dolgozó-kosár.
- Kalitka.
- Kotta-tartó
- Fali kosár (2 db.)
- Szívartató.
- Locomotiv (szivar-, dohány- és gyufa-tartó).
- Kulcs-szekrény.
- Fűszerszekrény.
- Kosár.
- Tentatartó (1 fehér és 1 fekete).
- Kézitükör.
- Látogatójegytartó (3 db.).

- 13 Petit écran.
14 Porte-allumettes.
15 Porte-montre.
16 Bénitier.

Gyertyaellenző (2 db.)
Gyufatartó.
Óratartó.
Szenteltvíztartó.

18. École de filles des réformés à Szatmár. Ref. nőnövelde Szatmáron.

Une couverture de lit brodée, faite par les maîtresses d'ouvrages manuels de l'établissement.

Himzett ágytérítő. (Készítették az intézet kézimunka-tanítónői.)

19. Bezsó (Jean, maitre d'école) János tanító Szenicze.

Alphabet illustré, un catechisme; en usage aux écoles élémentaires helv. ev. slaves.

Egy képes ABC és első olvasó könyv és egy katechismus; használtatik a felekezeti e. á. hitv. tótajkú iskolákban.

20. Jean Fábry, propriétaire d'une école de filles à Rimaszombat.

Fábry János, leányiskolatulajdonos Rimaszombaton.

A) Matériaux pour l'exercice des cinq sens, pour l'usage domestique et scolaire, par Jean Fábry, professeur et propriétaire d'une école supérieure de filles à Rimaszombat, en 4 parties.

Eszközök az érzékszervek gyakorlásához, házi és iskolai használatra, összeállította Fábry J. tanár, s felsőbb leánynevelőintézet tulajdonosa Rimaszombathban, négy részben.

1 Pour l'exercice de la vue; 52 planches en couleur en 8 groupes; 120 figures géométriques en 4 groupes; 6 paquets d'objets de mathématique en 3 groupes; 4 planches de lecture.

A látás gyakorlásához 52 színtábla 8 csoportban; 120 mértani alak 4 csoportban; 6 csomag mennyiségi tárgy 3 csoportban; 4 db. olvasó-tábla.

2 Pour l'exercice de l'ouïe: 8 plaques de verre (c-c), 18 feuilles circulaires de métal, 10 plaques de bois, 5 baguettes de métal.

A hallás gyakorlásához: 8 üveglemez (c-c) 18 fém-kör lap, 10 falemez, 5 fémpálcza.

3 Pour l'exercice du toucher, 8 planches pour les degrés de la surface, 10 pièces pour les degrés de l'extension, 20 pièces de poids en 2 groupes; 5 planches pour l'observation de la convexité, 4 pièces pour observer la différence de chaleur.

A tapintás gyakorlásához: 8 tábla a felület fokozataira, 10 db. a kiterjedés fokozataira, 20 db. súly 2 sorozatban, 5 tábla a domborúság észlelésére, 4 db. a hőkülömbőség észlelésére.

4 Pour l'exercice du goût: 25 espèces de matériaux en 9 groupes, pour l'exercice de l'odorat, 20 espèces de matériaux en 7 groupes.

Az ízlelés gyakorlásához 25-féle anyag 9 csoportban; a szaglás gyakorlásához 20-féle anyag 7 csoportban.

B) Travaux d'étude.

a) Livre modèle des ouvrages manuels.

- 1 Ouvrages, système Fröbel, 9 planches. 1 planche pour plier le papier, 21 pièces; 3 planches pour natter le papier, 14 pièces; 3 planches pour découper le papier, 18 pièces; 2 planches pour point de piqure bombé, 11 pièces, total 64 pièces.
- 2 Pour école populaire: I. classe 2 planches 35 pièces; II. classe 2 planches 28 pièces; III. classe 5 planches 84 pièces; IV. classe 4 planches 40 pièces; V. classe 4 planches 12 pièces; VI. classe 6 planches 42 pièces, total 241 pièces.
- 3 Pour école secondaire: 16 planches avec 145 modèles.

Ouvrages manuels de plusieurs élèves:

- 1 Bas de femme.
- 2 Voilette crochétée.
- 3 Soulier de drap brodé.
- 4 Lambrequin.
- 5 Mouchoir brodé.
- 6 Mouchoir au point lacet.
- 7 Mouchoir de tulle.
- 8 Broderie de soie en chenilles.
- 9 Tapis de table avec broderies de couleur, en toile écrue.
- 10 Cravate de femme.
- 11 Chemise de femme brodée.
- 12 Casaquin de nuit brodé.

b) Feuillet d'album (contenant des composit.)

- 1 »Myosotis« de 186⁸/₉.
- 2 »Souvenir« de 186⁹/₇₀.
- 3 »Couronnes« de 187¹/₄.
- 4 »Bouquet« de 187¹/₂.
- 5 »Printemps« de 187²/₃.
- 6 »Guirlande de fleurs« de 187³/₄.
- 7 »Souvenir« de 187⁴/₅.
- 8 »Myosotis« de 187⁵/₆.
- 9 »Souvenir« de 187⁶/₇.

c) Exemples de dessins de 187⁶/₇ en 1 volume, valeur 10 florins.d) Exemples de calligraphie de 187⁷/₈, en 1 volume, valeur 6 florins.C) Programmes des années 186⁸/₉—187⁶/₇.

1 volume valeur 4 florins.
Valeur totale 350 florins.

Tanuló-munkák.

a) Kézimunkák mintakönyve:

Fröbel-munkák 9 tábla. 1 tábla papirhajtogatás 21 db.; 3 tábla papirfűzés 14 db.; 3 tábla papirmetszés 18 db.; 2 tábla domborító tűzdelés 11 db.; összesen 64 db.

Népiskola számára: I. oszt. 2 tábla 35 db.; II. oszt. 2 tábla 28 db.; III. oszt. 5 tábla 84 db.; IV. oszt. 4 tábla 40 db.; V. oszt. 4 tábla 12 db.; VI. oszt. 6 tábla 42 db.; összesen 241 db.

Polgári iskola számára: 16 tábla 145 mintával.

Kézimunkák egyes növendékektől:

Női harisnya, BEREZCZ Erzsébet, I. oszt.
Horgolt védkendő, MAGYAR Julia, II. oszt.
Hímzett posztó-czipő, FÁBRY Ida, IV. oszt.
Lambrequin, PÁKH Berta, IV. oszt.
Hímzett zsebkendő, GRÜNWALD Matild, IV. o.
Pointlacemunka-zsebkendő, LÓRINCZY Anna, IV. oszt.
Zsebkendő tullanglais-munkával, FÁBRY Aranka tkp. I. oszt.
Selyemhímzés zseniliával (kulestartó), HANTHÓ Ilka, tkp. I. oszt.
Asztalterítő színes kivarrással nyers vásznon, KÁRMÁN Ottil.
Női nyakkötő lenge munkával (Frivolitát), SZAKÁLL Zsuzsánna.
Női ing fehérhímzés, SZLÁVY Ilka, tkp. I. oszt.
Női háló-zubbony, fehér-hímzés és varrás, SZLÁVY Julia, tkp. I. oszt.

b) Emlékkönyvek (tartalmuk: irályi dolgozatok). Nefelejts 186⁸/₉ évről.

Emlékkönyv 186⁹/₇₀. »
Koszorú 187⁰/₄. »
Bokréta 187¹/₂. »
Tavas 187²/₃. »
Virágfűzér 187³/₄. »
Emlékkönyv 187⁴/₅. »
Nefelejts 187⁵/₆. »
Emlékkönyv 187⁶/₇. »

c) Rajzmutatvány 187⁶/₇ évről, 1 kötetben, értéke 10 frt.d) Írásmutatvány 187⁷/₈ évről, 1 kötetben, értéke 6 forint.Értesítők 186⁸/₉—187⁶/₇ évekről.

1 kötet értéke 4 frt.
Összes érték: 350 frt o. é.

21. Société de saint Étienne à Budapest.

Szent István-Társulat Budapesten.

Guides, livres d'instruction et imprimés scolaires :

- 1 BÁRÁNY, ABC. (10 kr.), I. olvasó (10 kr.), II. olvasó (18 kr.), III. olvasó (24 kr.), IV. olvasó (30 kr.)
- 2 FUCHS, ABC. (10 kr.), I. Lesebuch (10 kr.), II. Lesebuch (18 kr.)
- 3 DÖLLE, III. Lesebuch (24 kr.), IV. Lesebuch (40 kr.)
- 4 ZELLIGER, Abecedar (10 kr.), I. citanka (10 kr.), II. citanka (18 kr.), III. citanka (26 kr.)
- 5 MIHÁLOVICS, pocetnica (12 kr.), I. citanka (12 kr.), II. citanka (20 kr.)
- 6 SLABIKAR (10 kr.), I. citanka (10 kr.), II. citanka (18 kr.), III. citanka (26 kr.)
- 7 BÁRÁNY, Abecednik (10 kr.), I. olvasó (10 kr.)
- 8 RÖDER, kis (21 kr.), közép (28 kr.), nagy biblia (53 kr.)
- 9 — kleine (21 kr.), mittlere (28 kr.), grosse Bibel (53 kr.)
- 10 — kis biblia (21 kr.), czime: deje biblické).

Tan- s vázkönyvek s iskolai nyomtatványok :

- 11 RÖDER kis biblia (21 kr.), (czime: zgodbe Sztároca).
- 12 — kis biblia (21 kr.)
- 13 — biblicua dogodvostina.
- 14 Elemi (9 kr.), kis (18 kr.), közép (40 kr.), nagy (56 kr.) katekizmus.
- 15 Elementar (10 kr.), kleiner (18 kr.), mittlerer Katechismus (42 kr.)
- 16 Katechismus pre počiatovníkov (9 kr.), (Elemi káté).
- 17 Maly katechismus (18 kr.), (kis káté).
- 18 Početni katekismus (9 kr.), (elemi káté).
- 19 Katekizmus (18 kr.), (kis káté).
- 20 Mali katekizam (20 kr.), (kis káté).
- 21 ZIMMERMANN, magyar nyelvtan (28 kr.)
- 22 SUPKA, egyház szépsége (35 kr.)
- 23 VESZPRÉMI, szertartások (18 kr.)
- 24 FRENCL, liturgika (88 kr.)
- 25 MARTIN, Religió I., II., (à 1 fr 40 kr.)
- 26 Rendszabálygyűjtemény (1 frt.)
- 27 Iv ABC. minta magyar, német, tót (à 5 kr.)

22. Collège réformé de Sárospatak. (Ref. főiskola Sárospatakon.)

Guides et livres d'instruction :

- 1 ZSARNAY Lajos. Keresztény egyháztörténet. Felgymnasium számára. Ötödik kiadás, 120 lap. Ára füzve 50 kr.
- 2 Bibliai bevezetés. A biblia ismeretének és értelmének előmozdítása végett, 157 l. 2-ik kiadás. Ára füzve 57 kr.
- 3 A keresztény vallás rövid foglalata. A hely. hitv. népiskolák és az algymnasium 1-ső osztálya számára, 94 lap. Ára kötve 25 kr.
- 4 SZIVÓS Mihály. Egyetemes földirat, I., II. rész. Ára füzve 90 kr.
- 5 PHÆDRI Augusti. Liberti Fabulae Aesopiae cum rotis, 152 lap. Ára kötve 50 kr.
- 6 HEGEDÜS László. Magyar nyelvtan. 7-ik kiadás, 276 lap. Ára füzve 1 frt.
- 7 BAKÓ Dániel és Dr. SOLTÉSZ János. Latin-magyar zsebszótár, 1138 lap. Ára füzve 1 frt 30 kr.
- 8 SOLTÉSZ Ferencz. Magyar-latin zsebszótár. Ára 1 frt 50 kr.
- 9 SOLTÉSZ F. és SZINYEI Endre. Görög-magyar szótár. Ára 4 frt 50 kr.

Tan- és vezérkönyvek :

- 10 Cornelii NEPOTIS vitae excellentium imperatorum cum notis. 298 l. Ára k. 80 kr.
- 11 IVÁNKA Sámuel. Vezérkönyv a magyar reformált egyházi énekek összhangzatos tanítására. Énekkarvezetők számára, 152 lap. Ára füzve 1 frt 20 kr.
- 12 — Énekész vezérkönyv. Ára 50 kr.
- 13 — Karénektár. Ára füzve 1 frt.
- 14 FINKEL József és SOLTÉSZ Ferencz. Görög nyelvtan. KRÜGER K. W. és mások után teljesen átdolgozott kiadás. Ára 1 frt 40 kr.
- 15 — Magyarok története. II-ik kiadás, 119 lap. Ára füzve 35 kr.
- 16 ZSINDELY István. Természettan alapvonalai, tekintettel a vegytanra, tanulmányrúleg előadva. A szöveg közé nyomott 136 ábrával, II-ik kiadás, 183 lap. Ára füzve 1 frt.
- 17 KÉRÉJZI István és SZINYEI Gerzson. Latin mondattan. A gymnasium III. és IV. osztálya számára. II-ik kiadás, 129 l. Ára füzve 70 kr.

- 18 FINKEI Pál. Latin nyelvtan az I-ső osztály. számára. 131 lap. Ára füzve 70 kr.
- 19 FINKEI József és SOLTÉSZ Ferencz. Latin nyelvtan az alsó és közép gymn. osztályok számára. 1. Rész. Alaktan, 157 lap. Ára 70 kr.
- 20 ZSINDELY István. Mértan, az I-ső és II-ik osztály számára. Ára 40 kr.
- 21 Dr. HEISZLER József. Magyar egyházi reformáció vázlata, II-ik kiadás, 111 lap. Ára füzve 80 kr.
- 22 Dr. SOLTÉSZ János. Növénytan, algymnasiumok számára. II-ik kiadás, 76 lap. Ára füzve 40 kr.
- 23 — Növénytan alapvonalai, felgymnasium számára, 96 lap. Ára füzve 72 kr.
- 24 — Az állattan vázlata. Algymnasium számára, 78 lap. Ára füzve 40 kr.
- 25 — Az állattan alapvonalai. Felgymnasium számára. A szöveg közé nyomott 78 ábrával, 171 lap. Ára füzve 1 frt.
- 26 — Ásványtan. Alsóbb gymnasiumi osztályok számára, 63 lap. Ára 35 kr.
- 27 — Ásványtan alaprajza. Felgymnasium számára, 95 ábrával, II-ik kiadás. Ára füzve 60 kr.
- 28 A kijelentett vallás rövid története, 79 l. Ára füzve 42 kr.
- 29 ÁRVAI József. ABC.
- 30 — Beszéd- és érzelem-gyakorlatok. Tanítók számára, 270 lap. Ára füzve 55 kr.
- 31 — Ó- és új-testamentomi szent történetek.
- 32 — Vezérkönyv az ó-testamentomi szent történetek előadásában néptanítók számára, 240 lap. Ára füzve 1 frt.
- 33 ÁRVAI József. Vezérkönyv az új-testamentomi szent történetek előadásában, 235 lap. Ára füzve 1 frt.
- 34 — Magyar nyelvtan. Ára kötve 36 kr.
- 35 HEGEDÜS László. Magyar nyelvtan, gyakorlatilag szerkesztve, 7-ik kiadás, 204 lap. Ára füzve 42 kr.
- 36 — Vezérkönyv a magyar nyelv tanításában, III-ik kiadás, 312 lap. Ára füzve 1 frt 5 kr.
- 37 ORBÁN József. Népszerű természettan vezérkönyvül néptanítók, és olvasókönyvül népiskolai növendékek számára, 208 l. 5-ik kiadás. Ára füzve 60 kr.
- 38 — Rövid természettan kérdések és feleletekben, kézi könyvül népiskolai növendékek számára, 7-ik kiadás, 115 lap. Ára füzve 22 kr.
- 39 — Kézi könyv az egyetemes és hazai történelem tanítására életrajzi irányban, 214 lap. Ára kötve 40 kr.
- 40 — Vezérkönyv ugyanahhoz, 304 lap. Ára füzve 1 frt.
- 41 SOMOSSY Orbán. Magyarország története, 9-ik kiadás, 108 lap. Ára kötve 20 kr.
- 42 SOLTÉSZ Ferencz. Világ- és földismeret, 10-ik kiadás, 149 lap. Ára kötve 25 kr.
- 43 PÁNCZÉL, Olvasókönyv. Ára kötve 16 kr.
- 44 Dr. SOLTÉSZ János. Természetrajz, 10-ik kiadás, 176 lap. Ára 35 kr.
- 45 BUZA János. Természetrajz. Ára kötve 34 kr.
- 46 Szent történetek, 7-ik kiadás. Ára kötve 14 kr.
- 47 Vallásra való bevezetés. Ára kötve 18 kr.
- 48 Keresztény erkölestudomány. Ára kötve 18 kr.

23. Arnold W. Braun, propriétaire d'une école commerciale publique à Budapest.

Braun W. Arnold, nyilvános kereskedelmi intézet-tulajdonos Budapesten.

- 1 Un livret, »Statut pour la première caisse d'épargne scolaire«.
- 2 La démonstration: »Manuel de la tenue des livres hongrois«.
- 3 Mention honorable.

Planches gravées:

- 4 1 grande et 8 petites planches gravées pour guider la main en apprenant à écrire des lettres.
- 5 Cahier colorié.
- 6 Cahier imprimé »Ceulographie«.

Egy könyvecske »Alapszabályok a legelső iskolai takarékpénztár számára.«

A hozzávaló bizonyíték: Magyar könyvviteli könyvecske

Elismerő oklevél.

Vágány táblákkal:

- 1 nagyobb és 8 kisebb darab kezelt vezető vágány-tábla.
- 1 színes füzet (Farbenheft).
- 1 nyomtatott füzet »kézműszerű írómester« (Cölografia, vágány-irtanmód).

24. La maison d'Engenberger (Hoffmann & Molnár) libraires
à Budapest.

Engenberger-féle (Hoffmann & Molnár) könyvkereskedés
Budapesten.

Guides et livres d'instruction:

- 1 BALFOUR Stewart természettan.
- 2 » » » kisebb.
- 3 BARTAL latin alaktan.
- 4 » » gyakorlókönyv.
- 5 » » olvasókönyv.
- 6 BERÉNYI földrajz I. kötet
- 7 » » II. »
- 8 FILLINGER Állatok természetrajza.
- 9 » Növények »
- 10 GREGUS természettan.
- 11 HEINRICH német olvasókönyv I. »
- 12 » » » II. »
- 13 » » » III. »
- 14 HELLER természettan.
- 15 KÁRMÁN magyar olvasókönyv I. »
- 16 » » » II. »
- 17 » » » III. »
- 18 KERÉKGYÁRTÓ » » I. »
- 19 » » » II. »
- 20 » » » III. »
- 21 KOLMÁR és SVÁBY, ford. gyakorlatok I. »
- 22 » » » II. »
- 23 LÁD német olvasókönyv I. »
- 24 » » » II. »

Tan- és vezérkönyvek:

- 25 LAKY irálytan.
- 26 NÉVY nemzeti irodalom tört.
- 27 » olvasmányok.
- 28 » írásművek elmélete.
- 29 PAGE Geologia alapvonalai.
- 30 PASZLAVSZKY. Állatok.
- 31 PAUER Logika.
- 32 » Lélektan.
- 33 PUGIN francia nyelvtan.
- 34 RIBÁRY magy. királyság földrajza.
- 35 » egyetemes földrajz. I. kötet
- 36 » » » II. »
- 37 ROLLER könyvviteltan.
- 38 ROSCOVE-LENGYEL vegytan.
- 39 » MÜLLER »
- 40 SAJÓHELYI vegytan.
- 41 SIMONYI magyar nyelvtan.
- 42 SUPPAN Geometria.
- 43 SZÉCSKAY ásványtan.
- 44 SZTOJÁNOVICS magyar nyelvtan.
- 45 THOME állattan.
- 46 » növénytan.
- 47 VAJDÁFY számítan.

25. Egger S. & C. marchands de minéraux et d'antiques à Budapest.
Egger S. és Társa, ásvány- és régiség-kereskedő Budapesten.

Matériel d'enseignement.

Collection de minéraux:

- 1 Termésarany, Verespatak.
- 2 » ezüst, Selmeczbánya.
- 3 » réz, Szibéria.
- 4 Tetradymit, Cumberland.
- 5 Termés Arsen, Andreasberg.
- 6 » Kén, Gírgenti.
- 7 » » Radoboj.
- 8 Kőszén, Mühlheim.
- 9 Lignit, Szilézia.
- 10 Turfa, Budapest.
- 11 Realgar, Felsőbánya.
- 12 Auripigment »
- 13 Dárdkéneg, »
- 14 Ezüstkéneg, Selmeczbánya.
- 15 Tarka rézércz, Szászka.
- 16 Ólomkéneg, Selmeczbánya.
- 17 Horgkéneg, Rodna.
- 18 Zinnober, Szilána.

Tanesszközök.

Ásványgyűjtemény:

- 19 Vaskéneg, Elba sziget.
- 20 Arsenkobalt, Scheeberg.
- 21 Sugárkéneg, Selmeczbánya.
- 22 Kénarsenvas, Freiberg.
- 23 Írásércz, Offenbánya.
- 24 Levélércz, Nagyg.
- 25 Molybdenkéneg, Altenberg.
- 26 Rézkéneg, Selmeczbánya.
- 27 Pyrargyrit, Joachimsthal.
- 28 Kerékércz, Kapnikbánya.
- 29 Fakóércz, Kapnikbánya.
- 30 Enargit, Parád.
- 31 Kőso veres, Aussee.
- 32 » kék, Wielicka.
- 33 Salmák, Vesuv.
- 34 Folypát, Annaberg.
- 35 Jégkő, Grönland.
- 36 Cuprit, Cornvallis.

- 37 Pleonast, Pensylvania.
 38 Magnesvasércz, Moravicza.
 39 Magnes delejes, »
 40 Chromvasércz, Orsova.
 41 Ónkő, Zinnwald.
 42 Rutil, Rőcze.
 43 Smirgel, Naxos.
 44 Saphir Szilézia.
 45 Hamatit, Csehország.
 46 » csiszolt, Csehország.
 47 Vaszény, Elba sziget.
 48 Vascillány, Karinthia.
 49 Pyrolusit Ileföld.
 50 Diaspor, Dillu.
 51 Limonit, Gömör.
 52 » »
 53 » szálas, Gömör.
 54 Hegyihegyecz, Selmeczbánya.
 55 Füsttopáz, Szilézia.
 56 Amethyst, Selmeczbánya.
 57 Rózsquarz, Bajorhon.
 58 Chrysopras, Szilézia.
 59 Avanturui, Lomnitz.
 60 Calcedan, Trestyán.
 61 Agát, Oldenburg.
 62 Vár-Agát, Oldenburg.
 63 Karneol, Tirol.
 64 Fakő, F.-Magyarország.
 65 Jaspis, »
 66 Szarukő, »
 67 Tüzkő, Franciaország.
 68 Veresquarz, Weilburg.
 69 Opál nemes, Cserevenitz.
 70 Felopál, Tokaj.
 71 Üvegopál, Walsch.
 72 Augit, »
 73 Asbest fehér, Tirol.
 74 » zöld, »
 75 Amphibol, Csehország.
 76 Sugárkő, Tirol.
 77 Tremolith, Alsó-Sebes.
 78 Smaragd, Heubachthal.
 79 Chrysolith, Wiesbaden.
 80 Gránát, Moravicza.
 81 » közönséges, Tirol.
 82 Cseh-gránát, Csehország.
 83 Jácint, É.-Amerika.
 84 Idokras, Csiklova.
 85 Epidot, Salzburg.
 86 Káli csillám, Szibéria.
 87 Lithion csillám, Rozena.
 88 Lazurkő, Perzsia.
 89 Labrador, Labrador Amerika.
 90 Apophyllit, Aussig Csehország.
 91 Periklin, Zillerthal.
 92 Földpát, Carlsbad.
 93 » Lomnitz, Szilézia.
 94 Adular, Svajcz.
 95 Obsidian, Tokaj.
 96 Andalusit, Tirol.
 97 Topáz, Schneckenstein.
 98 Cyamit, Tirol.
 99 Tajték, Natolia.
 100 Serpentin nemes, Frankhon.
 100a » közönséges Szászkon.
 101 Analcus, Fassathal.
 102 Chabasit, Aussig.
 103 Natrolith Salesl, Csehország.
 104 Heulandit, Fassathal.
 105 Stilbit, Island.
 106 Sárga ólomércz, Bleiberg.
 107 Wolframit, Altenberg.
 108 Sülypát, Buda.
 109 Sülypát, Felsőbánya.
 110 Cölestin, Herregrund.
 111 Gyps, Selmeczbánya.
 112 Alabastrom, Szászkon.
 113 Máriaüveg, Thüringia.
 114 Keramohalit, Königsberg, Selmecz mellett.
 115 Timsó, Muzsaj.
 116 Timsókő, Muzsaj.
 117 Brochantit, Rézbánya.
 118 Apatit, Schlaggenwald.
 119 Zöld ólomércz, Cumberland.
 120 Kalait, Szilézia.
 121 Libethenit, Libetbánya.
 122 Euchroit, Libetbánya.
 123 Koczkaércz, Königsberg, Selmecz mellett
 124 Kálsalétrom, Debreczen.
 125 Mészpát, Buda.
 126 » »
 127 » »
 128 » Kapnikbánya.
 129 » Boicza, Erdély.
 130 » agyupát, Andreasberg.
 131 Kettőspát, Island.
 132 Márvány, Adelsberg.
 133 » Carrara.
 134 Csígamárvány, Karinthia.
 135 Róm-márvány, Olaszország.
 136 Cseppkő, Buda.
 137 Mésztuff, Buda.
 138 Magnesit, Szilézia.
 139 Barnapát, Karinthia.
 140 Vaspát, Harczhegység.
 141 Sphärosiderit, Felsőbánya.
 142 Mángánpát, Kapnikbánya.
 143 Horgpát, Altenburg.
 144 Aragonit, Herregrund.
 145 Vasvirág, Styria.

- 146 Örvénykő, Karlsbad.
 147 Borsókő, »
 148 Fehér ólomércz, Clausthal.
 149 Malachit, Moldova.

- 150 Rézlazur, Moldova.
 151 Borostyánkő, Poroszhon.
 152 Asphalt, Holttenger.

Collection de monnaies, ayant cours
 en Hongrie :

Pièce de 20 francs ou 8 florins.

- » » 10 » » 4 »
 » » 1 ducat » 5 »
 » » un florin en argent.
 » » $\frac{1}{4}$ » » » »
 » » 20 sous.
 » » 10 »
 » » 4 »
 » » 1 »
 » » $\frac{1}{2}$ »

A Magyarországon folyó ércpénzek
 gyűjteménye.

1 dar. 20 frankos vagy 8 frt.

- » 10 » » 4 »
 » arany » 5 »
 » forintos.
 » $\frac{1}{4}$ »
 » 20 krajczáros
 » 10 »
 » 4 »
 » 1 »
 » $\frac{1}{2}$ »

26. Ladislav Feszli, architecte à Budapest.
 Feszli László, építész Budapesten.

Meubles d'école et appareils.

- a) Un tableau d'école mobile et que l'on peut
 tourner.
 b) 4 bancs d'école.

Iskolai bútorok és felszerelések.

- Egy tolható és forgatható iskolatábla.
 4 db. iskolapad.

27. Étienne Görög, propriétaire d'un magasin d'objets d'enseignement
 à Budapest.

Görög István, orsz. tanszerraktár-tulajdonos Budapesten.

Objets d'enseignement.

- a) Instruments de physique.

Système Batka, pour écoles élémentaires A savoir
 dans le magasin de verrerie d'Etienne Görög à Budapest
 rue de Hatvan, 16.

La collection des appareils de physique se divise en
 trois groupes desquels on peut se procurer chaque groupe
 séparément. Le prix des trois groupes est de 32 florins
 50 kr. Séparément, le prix du premier groupe est de 15 fl.
 50 kr., du deuxième 10 florins 50 kr., du troisième
 6 florins 50 kr.

I. GROUPE.

- 1 Fer à cheval aimanté avec armature.
- 2 Aiguille aimantée, montée sur un piédestal
 avec rose des vents et degrés, appliquée
 à la fois à la démonstration des courants
 électriques.
- 3 Bâton de cire à cacheter, forme cylindrique,
 avec feuille de drap.
- 4 Bâton de verre dont un bout est enduit
 d'une solution de gomme laque.
- 5 Deux boulettes de moelle de sureau sur du
 fil de soie.
- 6 Électromètre à lamelles d'or.

Tanesczközök.

Természettani készülékek.

Batka szerint, elemi tanodák számára. Kaphatók
 Görög István üvegraktárában Pesten, hatvani-utca 16. sz.
 alatt.

A természettani készülék gyűjteménye három cso-
 portra oszlik, melyek közül minden csoport külön sze-
 rezhető meg. Mind a három csoportnak összes ára 32 frt
 50 kr. Egyenként, még pedig az I-ső csoport ára 15 frt
 50 kr.; a másodiké 10 forint 50 kr.; a harmadiké 6 frt
 50 kr.

I. CSOPORT.

- Delejpátkó delejzárral.
 Delejtű szélrózsa és fokok beosztásával ellá-
 tott állványon — egyszersmind a villany-
 áramok beh bizonyítására alkalmazva.
- Hengeridomú peesétviaszrúd posztólappal.
- Üvegrúd, melynek egyik vége sellakoldattal
 van bevonva.
- Két bodzabélgolyó selyem szálakon.
- Villanymutató aranylevelkével.

- 7 Gâteau de résine (de caoutchouc), avec couvercle et feuille de drap pour le frottement.
- 8 Bouteille de Leyde.
- 9 Élément galvanique de zinc et de charbon.
- 10 Bouteille d'acide sulfurique.
- 11 Récipient avec une solution de bichromate de potasse pour l'élément galvanique.
- 12 2 fils conducteurs avec vis.
- 13 Appareil électro-magnétique avec armature.
- 14 Lentille biconvexe enchâssée de fil métallique (étui de carton).
- 15 Éclat de verre.
- 16 Thermomètre de Réaumur.
- 17 Trois tubes de communication, pour démontrer aussi la pression atmosphérique.
- 18 Jet d'eau effectué par la pression de l'eau.
- 19 Siphon.
- 20 Petite pompe de verre.
- 21 Piston (d'une pompe aspirante).
- 22 Fontaine d'Héron, pour expliquer la pompe à feu.
- 23 Six tubes capillaires, montés dans du liège.
- 24 Poids (de plomb) avec crampon.

II. GROUPE.

- 25 Lampe à esprit-de-vin, avec couvercle et mèche.
- 26 Trépied de fer blanc avec triangle de fil métallique.
- 27 Appareil pour démontrer l'extension des corps solides par la chaleur.
- 28 Trois alambics de verre, capacité de 2 à 6 onces, avec bouchon de liège.
- 29 Trois cylindres de recherche, de différentes grandeurs.
- 30 Tube recourbé de trois manières différentes avec bouchons de liège.
- 31 Lime de liège pour forer et pour élargir les trous.
- 32 Modèle de verre d'une fontaine (à pompe aspirante).
- 33 Une paire de plaques de verre (pour l'adhésion).
- 34 Porte cornue.
- 35 Bouteille à gaz fulminant.
- 36 Bouteille de Bologne.
- 37 Larme batavique.

III. GROUPE.

- Appareil télégraphique, système Morse, avec manipulateur et fil conducteur.
- 38 Appareil acoustique pour la répercussion des sons, avec 5 sifflets à flamme (feu) et miroir mobile.

Gyantalepény kautsukból, fűdővel és posztó-lappal a verdesésre.

Leydeni palack.

Gálván-féle horgany-szén elem.

Palack kénsavval.

Üvegedény, kettő chromsavas kali oldattal, a gálván elem töltésére.

Két vezető zsinór szorítókkal.

Villanydelej delezárral.

Kétszer domboru lencse sodrony foglalatban, papírtokban.

Üveghasáb.

Hőmérő Reaumur szerint deszkácskán.

Három közlekedő cső egyszersmind a légnyomásnak bebizonyítására.

Szőkő-kut víznyomás következtében.

Szivornya, vagyis lopó.

Fecskendező üvegből.

Szívó.

Héron labdája, egyszersmind locsoló palack és a tűzi fecskendőnek megmagyarázására.

Hat darab hajcsővecske parafába foglalva.

Ólomsúly kapocskával.

II. CSOPORT.

Borszeszlámpa fűdő- és béllel.

Háromláb bádogból sodronyháromszöggel.

Szilárd testeknek hő által való kitágulásának megmutatására szolgáló készülék.

Három főzőlombik üvegből 2—6 latnyi térfogattal, parafa-dugaszzsal.

Négy kémli henger különböző nagyságban.

Három különfélekep meghajtott cső parafa dugaszokkal.

Parafa reszelő fűrésre s lyukak tágitására.

Szívókút mintája üvegből.

Egy pár üveglemez a tapadáshoz.

Gőrebtartó.

Kisütő.

Durppalack üvegből (Knallbüchse).

Bolognai palack.

Üvegcsöpp vagyis üvegköny.

III. CSOPORT.

Morse-féle táviró-készülék kulccsal és vezető-sodronnyal.

Hangtani visszaverődési készülék (appareil d'interference) 5 lángsíp, index és forgó tűkörrel.

39 Sifflet à flamme, avec embouchoir à régulateur.	Lángsip (Flammenpfeife) szabályozható szájnyílás és mozgatható lángmutatókkal.
40 Caléidophon universel, système Melde.	Melde-féle egyetemes Caleidophon (Universal-Caleidophon.)
41 Diapason, système Marloje, monté sur un piédestal.	Hangvilla (Marloje szerint. (A) állványon.
42 Le marteau de précédent.	Tampon (kalapács) hozzá sip Savart szerint.
43 Sifflet, système Savart, prix 5 florins.	3 sip Savart szerint à 5 frt.
44 Échelle harmonique.	Összhangzó fapálcza állványon.
45 Miroir concave d'acier sur piédestal.	Párvájt tükör fémből, állványon.
46 Appareil pour expliquer la gravitation, système Attwood, avec pendule à secondes.	Attwood szerinti esgép másodperc-ingával.
	Hangábralemez-készülék.
47 Parallélogramme, système Frick.	Erő egyenközöny, Frick szerint.
48 Un appareil pour expliquer la vibration du son.	
49 Plan incliné, avec plaque de verre, courbe graduelle et voiture.	Lejtő-sík üveglemezzel és fokozott ívvel, kocsi-val.
50 Appareil pour démontrer la ligne d'oscillation du pendule, système Lissajan.	Készülék a Lissajon-féle inga-vonalak kimutatására.
51 Appareil pour démontrer la pression de l'air, système Pascal.	Pascal-készülék a fenék-nyomás kimutatására.
52 Appareil Haldat pour démontrer la pression de l'air.	Haldat-készülék a fenéknyomásra.
53 Alambic de Papin.	Papin lombikja.
54 Monocorde.	Egyhuzony (Monochord).
55 Pile de Volta.	Volta-féle állvány.
56 Appareil Ampère.	Ampère-féle állvány.
57 Plaque d'étain encadrée.	Czím tábla ráában.

28. Antoine Gyurits professeur à Budapest.

Gyurits Antal, tanár Budapesten.

»De Carminibus Homeri Epicis«.

30. Benő Komjáthy, instituteur à Kolozsvár.

Komjáthy Benő tanító Kolozsvárott.

Objets d'enseignement:

Tan-eszközök:

Une machine à calculer, nouveau système.

Új szerkezetű számoló gép.

31. Robert Lampel libraire à Budapest.

Lampel Róbert, könyvkereskedő Budapesten.

Guides et livres d'instruction:

Tan- és vezérkönyvek:

- 1 ARÁNYI, betűszám-tani példák gyűjt.
- 2 » síkelemző mértan
- 3 BÁRÁNY, olvasás tanmódja
- 4 BEREZ, kül. term. földrajz
- 5 CRÜGER, természet-tan elemei
- 6 DALLOS, Lehtang I.
- 7 » » II.
- 8 » angol nyelv-tan
- 9 » török tolmács
- 10 DÉKÁNY, elemi vegytan

- 11 EBENSPANGER, Vaterl. Geschichte
- 12 » hazai történelem
- 13 ERÉNYI, magyar nyelv-tan
- 14 » német nyelv-tan
- 15 FÁBIÁN, Cicero vegyes munkái
- 16 FELSMAN, német tankönyv I.
- 17 » » » II.
- 18 » Deutsches Lesebuch I.
- 19 » » » II.
- 20 » » » III.

- 21 FELSMAN, Deutsches Lesebuch IV.
 22 GÁSPÁR, háztartástan
 23 GYURITS, latin nyelvtan
 24 » » kules
 25 HAUCKE-CHEUVEN földirat
 26 HEINRICH, Deutsches Lesebuch I.
 27 » » » II.
 28 » » » III.
 29 HIESER, ábráz. mértan
 30 HÖNIGSBERG, francz. nyelvtan I.
 31 IHÁSZ, magyar nyelvtan
 32 KÖRNYEI, alkotmánytan
 33 KÖVI, ábráz. mértan
 34 KUTTNER, I. okt. a földrajzban
 35 » I. » a magyarok tört.
 36 » magyar irodalom tört.
 37 » Palaesztina földrajza
 38 LANDAU, diszitm. rajz elemei
 39 MARKOVITS, gyorsírázat
 40 NEY, német nyelvtan
 41 PAP, term. rajz elemei
 42 RÁKOSSI, francz. nyelvtan
 43 SCHRÖDER, vezérfonál
 44 SCHULZ-LÉVAY, lat. Synonimika
 45 SZÉNÁSY, lat. olvasókönyv
 46 TÉLFX, Szententia
 47 TRAUTWEIN, magy. olvasó I. II.
 48 VASZARY, történelem 1. 2.
 49 » világtörténet I.
 50 » » II.
 51 » » III.
 52 VISONTAY, ausztr.-magy. földirata
 53 » magy. földleírása
 54 WENINGER, könyvvitel
 55 WISZNER, magyar váltójog
 56 Görög és lat. remekírók I. Plato
 57 » » » II. Xenophon
 58 » » » III. VI. VIII. XXII.
 Caesar.
 59 Görög és lat. remekírók IV. VII. Horatius
 60 » » » V. XVIII. Cicero

- 61 Görög és lat. remekírók IX. Cicero bato
 62 » » » X. XI. Sallustius
 63 » » » XII. XXIV. Virgilius
 64 » » » XIII. Cicero Laelius
 65 » » » XIV. XV. Cornelius
 66 » » » XVI. Tacitus I.
 67 » » » XVII. Livius
 68 » » » XIX. XXV. Homer

Odyssea.

- 69 Görög és lat. remekírók XX. Quintilianus
 70 » » » XXI. XXII. Cornelius
 71 » » » XXVI. Livius
 72 » » » XXVII. Homer Mias
 73 Hellen remekírók 1—3 Xenophon
 74 » » 4. Plato
 75 » » 5. 6. 8. 11. 12. 13. Hom. Ilias
 76 » » 7. Demosthenes
 77 » » 10. Homer Odyssea
 78 » » 9. Xenophon Cyropedia
 79 Római » 1. 3. 4. Caesar Gallia hadj.
 80 » » 2. 5. 6. 7. Cicero szónoklatai
 81 » » 8. 9. 10. » polg. háboru
 82 » » 11. Tacitus
 83 » » 12. 13. Sallustius
 84 » » 14. 15. Horác ódái
 85 » » 16. 17. Cornelius
 86 » » 18. 19. Ovidius
 87 » » 20. 21. Virgil Aeneis
 88 » » 22. 27. Livius
 89 » » 23. Tacitus I.
 90 » » 24. Cicero
 91 » » 25. Laelius
 92 » » 26. Quintilianus
 93 Szótár gyűjtemény I. Cornelius
 94 » » II. Ovidius
 95 » » III. Salustius
 96 » » V. Phaedrus
 97 » » VI. Urbis romae
 98 » » VII. Caesar

99 Könyvjegyzek az összes művekből.

32. Guillaume Lauffer, libraire-éditeur à Budapest.

Lauffer Vilmos könyvkiadó Budapesten.

Guides et livres d'instruction :

- 1 Abt. A. Természettan ..... frt 2.20
 2 » » Pótfüzet a természettan-
 hoz ..... » 1.80
 3 Ács. Magyar, német, cseh, tót be-
 szélgetés ..... » 1.—
 4 — Magyar, német, szerb beszélg. » 1.—
 5 Ács. Beszélgetések 6 nyelven ..... » 2.—
 6 Ambrus SZAUTER. Tornáztat ..... » 1.20
 7 BÁRÁNY J. Nyelvgyakorlat I.—III. » —.76

Tan- és vezérkönyvek:

- 8 — Nyelvkönyv I.—III. .... frt 1.—
 9 — M. O. történet ..... » —.70
 10 — Olvasó és nyelvképző I., II. » 2.88
 11 — Tanítók könyve ..... » 1.60
 12 — Vezérkönyv az ABC. .... » —.88
 13 BAUER M. Magy. társalg. nyelv ..... » —.56
 14 BINDER K. Rajzolás mintalap ..... » —.90
 15 BOZOKY A. Praetori jog ..... » 1.—
 16 CSERNY Carolus. Tirocinium ..... » —.28

17 CSERNY Carolus. Magyarázó szótár frt —48	59 LOOS J. Tót-m.-német szótár III. r. frt 2.40
18 DÖLLE Ö. Gyakorló-iskola ... » 2.20	60 — Magyar-német és ném.-magy. szótár ... » 2.—
19 — Német nyelvtan ... » —40	61 MADZSÁR. Magyar mondattan ... » —36
20 — Nevelészet története ... » 2.20	62 MÁRTONFY M. Alkotmánytan ... » —60
21 — Rajztanítási vezérkönyv ... » 3.60	63 MITTELMANN J. Német helyesírás ... » —60
22 — Rajzolás ... » —80	64 MOLNÁR L. A nevelés tankönyve. I. Embertan ... » —60
23 DORNER József. Állattan I.—II. ... » —90	65 — A nevelés története ... » 1.20
24 — Növénytan ... » —40	66 — A női kézimunka ... » —40
25 — Ásványtan elemei ... » —50	67 NICOLAS A. A kereszt. böles. tan. I. » 2.40
26 — Ásványtan felsőbb ... » —80	68 — Ugyanaz II. ... » 3.—
27 Egyházi énekek ... » —28	69 PELZMANN G. Manuale ... » 2.20
28 EHRENTHEIL. Szótár Mózes 5 könyvéhez I., II. ... » 1.—	70 PISKO—SALAMIN. Természettan ... » 1.20
29 ELISCHER és FRÖHLICH. Szótár ... » 2.20	71 PÜTZ T. Földirat és történelem I. » 1.40
30 ENTZ Ferencz. Szőlőművelés ... » —30	72 — Ugyanaz II. ... » 1.20
31 FELSMANN S. Német grammatika ... » —90	73 — Ugyanaz III. ... » 1.20
32 — Német metrika ... » —40	74 REJTÉNYI József. Szótár I.—IV. ... » 3.20
33 FUCHS Sándor. Természettan elemei ... » —35	75 RÖSER és SCHANDEL. Áruisme ... » 1.20
34 FÜHRER Ignác. Francia nyelv ... » —30	76 SALAMIN L. Francia olvasó I., II. » 2.30
35 — Világtörténet ... » —60	77 SALAMIN és LINKES. Mennyiségtani földrajz ... » —60
36 GYULAI M. Keresk. iránytan ... » 1.20	78 — Természettani földrajz ... » 1.10
37 GYURICS A. Csillagászat ... » —54	79 SASVÁRY L. Francia szöfűzés ... » —90
38 — Ékes iránytan ... » —40	80 SCHLOTT Gy. Francia olvasó ... » 1.20
39 — Görög nyelvtan ... » 1.20	81 SEBES K. Vezérfonal a méhészetéről ... » —50
40 — Mondattan ... » —70	82 SUDY K. J. Terményrajz ... » —36
41 — Elemi magyar nyelvtan ... » —24	83 SZABÓ Ignác. Logika ... » 1.50
42 — Természettan előcsarnoka ... » —28	84 TARNÓCZY F. Világtörténet ... » —80
43 — Magyarország története ... » —40	85 VÁMOSSY M. Időszaki vezérfonal ... » 1.40
44 HECHT M. Izrael története ... » 1.20	86 VINCZE P. Magyarország földrajza I. rész ... » 1.—
45 HIESER, Rajzoló mértan ... » 2.—	87 — Ugyanaz II. rész ... » 1.—
46 HOFFMANN Gyula. Világtörténet ... » —40	88 — Ugyanaz III. rész ... » 1.—
47 HOLUB M. Latin-magyar szótár ... » 2.20	89 WARGA János. Böles. tanulmány ... » —60
48 KELEN József. Testgyakorlat ... » 1.30	90 ZIMMERMANN J. Egészségtan ... » —08
49 KLAMARIK János. Logika ... » 1.50	91 — Magyar-nyelvtan ... » —20
50 — Psychologia ... » 1.40	92 — Magyar-olvasó ... » —32
51 KOHÁNYI S. Nyelv- és elmegyak. ... » —30	93 — Szavató I., II. ... » —50
52 — Gyermekdalok ... » —28	94 DÖLLE Ö. Rajzol. vezérfonal 1—6 » 3.20
53 KOHLRAUSCH. Abt. Physika ... » 2.—	95 SZEMNÉR M. Rajzlapok 1—4 ... » 2.40
54 KÖRTING—GEREVICS. Francia gyakorló ... frt —70	96 TRUHELKA. Rajziskola 1—5 ... » 1.01
55 — Francia nyelvtan ... » 2.20	97 ENGERTH. Rajziskolája 1—4 ... » 1.60
56 LINKES M. Növénytan ... » 2.—	
57 LOOS J. Magyar-német-tót szótár I. » 2.80	
58 — Német-magyar-tót szótár II. r. » 2.40	

Bibliothèque de la jeunesse:

98 BÁRÁNY Ignác. Magyarország története ... frt 2.80
99 DIENES Lajos. A kis gazda báránya » —30
100 DIENES Lajos. Tréfaságok ... frt —48
101 FEKETE Mihály. Olvasókönyvecske » 1.40
102 FELSMANN József. Nibelungok ... » 1.59
103 FLEURY—LAMÉ. Görögök története frt 1.50
104 FOÉ és GEIGER. Robinson Crusoe » 1.—

Ifjúsági könyvek:

105 GREGUS A. és HUNFALVY I. Család-könyve ... » 3.—
106 GRIMM A. L. Regék a görög és római őskorból ... » 2.—
107 — után NAGY. Gyermek- és házi regék I. ... » 1.20
108 GYURICS Antal. Természetről ... » 2.—
109 HAUFF Vilmos. Regék ... » 2.40

110 HILDEBRAND C. Robinson gyarmata frt. 1.40	134 LAUFFER. Regegyűjteményei 1,2,3 frt. 1.50
111 HOFFMANN V. Természethistóriai képes könyv ... » —.80	135 LÁZÁR gr. Körut az állatkertben ... » 2.40
112 — Ugyanaz szöveggel ... » 1.20	136 — Ugyanaz szöveggel ... » 3.60
113 — Jellemrajzok az állatvilágból ... » 2.—	137 LEUTEMANN. Tíz elbeszélés az állatvilágból ... » 1.20
114 HOFFMANN Ferencz. Mindenki saját szerencséjének ... » —.50	138 LUKÁCS Pál. Kis bokréta ... » —.80
115 — Szorgalom és restség ... » —.50	139 — Kis kalitka ... » —.80
116 — Bűn rabja ... » —.50	140 MAC-CLURE éjnyugati átmenet ... » 1.20
117 — Hála és megtorlás ... » —.50	141 MAYER Miksa. Onogeses ... » 1.20
118 — Samuka ... » —.50	142 MÜNCHHAUSEN báró kalandjai ... » 1.20
119 — Jó fiú ... » —.50	143 NEUMANN. Legújabb köszöntő ... » —.40
120 — A rossz szellem ... » —.50	144 — Ugyanaz magyar-német ... » —.60
121 — Diótörő és egérkirály ... » —.50	145 PEREGRINYI. Természettörténet ... » 4.76
122 — Hol legnagyobb a veszély ... » —.50	146 SZEMLÉR Mihály. Jó Lajoska ... » 1.20
123 HOHENAUER Ignác. Erzsébet ... » 1.60	147 SZEMLÉR M. és NEY Ferencz. Más kárán tanul az okos ... » 2.—
124 — Keresztes vitézek ... » 1.60	148 — Intő példák ... » 1.20
125 — Napkeleti regék I, II. ... » 1.—	149 — Három kis mese ... » 1.20
126 — Magyar királyok és hősök ... » 3.60	150 SPECTER Ottó. Rege a csizmás kandurról ... » —.80
127 HUNFALVY I. Uti és vadászati kalandok ... » 1.94	151 SZULIK József. Elbeszélések ... » 1.—
128 — Újabb uti és vadászati kalandok ... » 1.94	152 JÓ Tamás. Szándförd és Merty ... » —.80
129 JOST M. Az égből és a földön ... » —.40	153 Tréfa és való, képeskönyv ... » 1.20
130 Képeskönyv, szép ... » —.44	154 UCKERMANN. Vadászkalandok ... » 1.80
131 Képeskönyv, legújabb ... » —.44	155 — Buxi uram kalandjai ... » 3.80
132 Képek a kedves kicsinyek számára ... » —.88	156 Vadaskert, kis képeskönyv ... » —.42
133 Képeskönyv élő, mozgatható ábrákkal ... » 2.40	157 VACHOT S. Chrestomathia ... » 1.50
	158 Mulattató képeskönyv ... » —.44

33. Ferdinand Raischl, instituteur d'école primaire à Oraviczabánya.

Raischl Nándor, főelemtanító Oraviczabányán.

Objets d'enseignement:

Machine à calculer, nouveau système pour démontrer les fractions ordinaires et les fractions décimales, ainsi que les règles des opérations fractionnaires (propriété du musée scolaire).

Tanszerek:

Új szerkezetű számológép a közönséges és tizedes törtek szemléltetésére, és a törtműveleti szabályok lehozására. (Az országos tanszermúzeum tulajdona.)

34. Adolphe Roder, professeur à Pozsony.

Roder Adolf, tanár Pozsonyban.

Guides et livres d'instruction:

»Leçons sous forme de lettres pour l'étude approfondie de la langue hongroise, 2e édition.

Tan- és vezérkönyvek:

»Brieflicher Unterricht für das gründliche Studium der ung. Sprache II. Aufl.»

35. W. J. Schunda, facteur d'instruments de musique à Budapest.

Schunda W. J., hangszerkészítő Budapesten.

Objets d'enseignement:

Un harmonium scolaire servant à l'enseignement du chant.

Tanszerek:

Iskolai harmonium az énektanításhoz.

36. Ferdinand Tettey, libraire à Budapest.

Tettey Nándor, könyvkereskedő Budapesten.

A) Guides et livres d'enseignement :

- 1 BABICS. Logika vagy gondolkodástan.
- 2 BAKÁS. Gazdas. növénytermelés.
- 3 — Rétmivelés és legelő-kezelés.
- 4 — Utmutatás a kezdő gazda gyakorlati kiképzésére.
- 5 BARTALUS. Vázlatok a zene történelméből I.
- 6 — Magyar népdalok 2 köt.
- 7 — Vezérkönyv az ének-oktatásból I.
- 8 BRÜCK. Az egyháztört. kézikönyve I. II.
- 9 DR. ERŐDI. Gyakorl. török nyelvtan.
- 10 FÖLDES és DEMETER. Emlék, a legszebb dalok.
- 11 FÜHRER. Számvetési példa- és feladattár 4 füzet.
- 12 GÁSPÁR J. Első oktatás a földrajzban.
- 13 — Erster Unterricht in der Erdbeschreibung.
- 14 HORATIUS. Edid. Barna.
- 15 — Epistolái, ford. Csalomjai.
- 16 HORVÁTH Zs. Terményiségek, vonalak stb.
- 17 JAIS. Mi a legfontosabb szülék stb.
- 18 JUVENALIS. Satyrái, ford. Dr. Barna.
- 19 KÁRMÁN. A babonáról.
- 20 KÖRÖSY. Büntetőjogtan 2 köt.
- 21 KOTHE-SÁGH. Vezérkönyv az ének-oktatásban.
- 22 LENTÉNYI MÁRK. Természettani földrajz.
- 23 LUCANUS. Pharsaleája, ford. Baksay.
- 24 MARKOVICS. Gyorsírászat. Gabelsberger szerint.
- 25 MOLNÁR. A nőképzés hazánkban.

Tan- és vezérkönyvek :

- 26 MOLNÁR. A borászat népszerű vezérfonala.
- 27 MUNKAY. Igaz-e, hogy a kath. iskolának stb.
- 28 NAGY. Lehrgang der ungar. Sprache I.
- 29 NEUMANN S. A világtörténet tankönyve 3 kötet.
- 30 OVIDIUS. Herodái, ford. PONGRÁCZ Gellért.
- 31 POLLÁK és SÜMEGHY. Természettan.
- 32 STETTNER Method. Einführung in die Elemente der ungar. Sprache.
- 33 SZABÓ. Az érzékszervek gymnastikája.
- 34 — A kézimunka oktatása a népiskolában.
- 35 P. SZATHMÁRY. A bethleni főtanoda története.
- 36 TURBUCZ. ABC és olvasókönyv.
- 37 SZULIK. Világtörténet.
- 38 Vasúti üzleti magy.-német szótár 2 köt.
- 39 VEREBÉLYI. Az ember rendes mibenlétét ismertető boncz-, élet- és egészségtan.
- 40 Virgilius. Didó királyné, ford. Barna.
- 41 Tanügyi zsebkönyv 1878-ra.
- 42 VISONTAY. Egyetemes földirat I. II.
- 43 — A magyar állam földrajza.
- 44 — Európa összehasonlító földirata.
- 45 — Ázsia és Afrika földirata.
- 46 — Amerika és Ausztrália földirata.
- 47 — Általános és összehasonlító földirat.
- 48 GÁSPÁR. Első okt. a földrajzban fővárosi iskolák részére.
- 49 SCHWARCZER. Török közmondások.

B) Matériel d'enseignement :

Carte de la Hongrie, petit format.

Taneszközök.

Magyarország kézi térképe.

37. Samuel Zilahy, libraire à Budapest.

Zilahy Sámuel, könyvkereskedő Budapesten.

A) Guides et livres d'enseignement :

- 1 ARÁNYI, általános számtan és algebra ... frt 1.50
- 2 — mértani példatár ... » 1.—
- 3 — mértan ... I. II. III. IV. —.80 —.40 —.60 —.20.
- 4 CICERO levelei, m. Köpesdi ... frt —.84
- 5 CICERO 2 beszédje, m. Köpesdi ... » —.84
- 6 DOMOKOS, természettan ... » 1.72
- 7 FEKETE, tiszta gondolkodástan ... » —.90
- 8 IHERING, jogtudomány, ford. BIER MANN M. ... » —.60
- 9 KUNCZ, gymnasiumi paedagogia ... » 2.—

Tan és vezérkönyvek :

- 10 MADZSAR, számtani példatár I. ... frt —.12
- 11 — » II. III. IV. a ... » —.20
- 12 — » V. VI. ... » —.40
- 13 — » vezérkönyv I. ... » —.60
- 14 — » » II. ... » —.72
- 15 — » » III. ... » —.72
- 16 — méterrendszer ... » —.60
- 17 — nyelvtani példatár I. ... » —.12
- 18 — » » II. ... » —.12
- 19 — » » III. ... » —.20
- 20 — » vezérkönyv I. II. ... » —.24
- 21 — » » III. ... » —.36

22 LAKITS Vendel, Földrajz	frt —.30
23 MAYER M. Magyarok történelme	» —.30
24 MAYER, vezérkönyv az Alkotmány- tan oktatásához	» 1.20
25 PAP, növénytan	» —.90
26 — állattan	» 1.20
27 — ásványtan	» —.84

B) Bibliothèque populaire:

34 VASÁRNAPI KÖNYVTÁR, 30 füzet	frt 6.—
35 FALUSI KÖNYVTÁR	» —.60
36 Apró majorság. Irta Farkas Mih.	» —.50
37 Szarvasmarha-tenyésztés. Irta Kégly Sándor	» —.50
38 Dinnye-termesztés. Irta Farkas M.	» —.50
39 Eperfa- és selyemhernyó-tenyészt. Irta Áron Ede	» —.50
40 KIS NEMZETI MUZEUM, egy-egy köt.	» —.50
41 Boros M. válogatott művei 3 köt.	» 1.50
42 Jókai Mór válogatott beszédei 2 köt.	» 1.—
43 A szabadság hősei és vértanúi. Ir. Kuliffay Ede 2 kötet	» 1.—
44 JÓKAI MÓR, munkái népszerű kiadás egy-egy füzet	» —.40
45 Sonkoly Gergely. 1 füzet	» —.40
46 Török világ Magyarországon 5 f.	» 2.—
47 A serfőző. 1 füzet	» —.40
48 Erdély aranykora. 3 füzet	» 1.20
49 A magyar előidőkből. 2 füzet	» —.80
50 Új földesur. 4 füzet	» 1.60
51 KRIZA J. Vadrózsák. Székely népk. gyűjt.	» 3.50
52 JÓKAI MÓR. A magy. nép adomái	» —.80
53 » » A magy. nemz. tört.	» 2.—
54 GRIMM. Görög és róm. ősrégék	» 2.—
55 SWIFT, Gulver utaz., ford. Hoffmann	» 2.40
56 HEVESI LAJOS. Jelky Andr. kaland.	» 2.—
57 MESÉKÖNYVECSKE, egy-egy füzet	» —.50
58 Don Quichotte kalandjai	» —.50
59 Mandah, vagy a fiat. indiánfőnök	» —.50
60 Csontos Szigefried	» —.50
61 Csalavér róka története	» —.50
62 ANDERSEN. Mesék, történ. és elbesz.	» 1.20
63 PETŐFI összes költ. 2 köt.	» 3.—
64 » » »	» 3.—
65 OLVASÓKÖNYV haladó felnőttek számára, kiadja a népoktatási kör	» —.50
66 GYÖRGY DEÁK. Négy szerzetes barát viszontagságai	» —.30
67 EZEREGY ÉJ. Az ifjúság számára	» 1.20
68 MÜNCHHAUSEN. Csodálatos kalandj.	» 1.20
69 PÁL ÉS VIRGINIA, kötve	» —.60
70 ROBINSON CRUSOE.	» —.50

28 PLÓSZ, váltójog	frt 2.80
29 SZEPESEY, latin nyelvtan I.	» —.76
30 — » » II.	» 1.—
31 — » mondattan I.	» 1.20
32 — » » II.	» 1.20
33 — hellen nyelvtan I.	» 1.80

Népkönyvtár:

71 ABONYI LAJOS. A fonó krónikája 3 köt.	» 3.—
72 ERCKMANN-CHATRIAN. Egy szegény tanító tört.	» 1.—
73 GARAM. Eredeti adomák	» 1.—
74 NÉPIRODALOM. Szerk. Piros Pista:	
75 Elvitte az ördög, vagy a pénzasók szerencsétlen története	» —.03
76 Hol terem a nyomorúság, vagy egy szomorú kép a családi életből	» —.03
77 A megfagyott világrész, vagy uta- zás a jeges tengeren	» —.15
78 Luczaszék, vagy hogy járta meg Istók gazda	» —.03
79 A czinkotai itcze, vagy az új mér- ték	» —.03
80 Árva Gergely históriája	» —.15
81 Kővé vált kenyér, vagy a szegény asszony gyötrelmei	» —.05
82 DOLINAY Gyula. Hasznos mulatt. 1877	» 4.—
83 ARANY János. Toldi és Toldi est.	» —.80
84 GARAY János. Az Árpádok	» 2.—
85 NEMZETI DALKÖNYVECSKE. Új kiadás	» 1.20
86 GYULAY Béla. Neveléstan	» —.15
87 SZEBERÉNYI Andor. A szomorfalvi tanító	» —.20
88 SZABÓ Mihály. Egészségtan	» —.20
89 VARGA János. A babonák könyve Népszerű kiadás.	» —.60
90 TOMPA Mihály. »Elbeszélő költ.« 3 köt. (Ráth)	» 3.60
91 SZARVAS G. Phaedrus meséi (Ráth)	» —.40
92 COOPER. Az ut. Mohikán (Ráth)	» 1.40
93 GOLDSMITH. A wakefieldi pap (Ráth)	» 50.—
94 VÖRÖSMARTY M. kisebb költ. (Ráth)	» 2.—
95 HORVÁTH M. Magyarország függet- lenségi harcának tört.	» 6.—
96 Cox György. Görög regék. Ford. Komáromy	» —.60

II. CSOPORT.

97 BERNSTEIN. A természet könyve, 20 füzet és egy pótfüzet	» 10.50

98 ARANY János összes költeményei, 3 kötet (Ráth) ..... frt 5.—	107 PÁRBESZÉD, melyet a haza dolgai- ról az értelmesebb Miklós bátya folytatott Antal öcsé- csével ..... frt —.20
99 SMILES. Önségély, 2 kötet ..... » 3.—	108 SÁMI Lajos. Délafrikai utazások és fölfedezések ..... » 2.40
100 SMILES. Jellem, 2 kötet ..... » 3.—	109 THIERS M. A. Első Napoleon Szent- Ilona szigetén ..... » —.70
101 MACÉ. Egy falat kenyér története Ford. Szász D. .... » 1.—	110 SPARKS-Czuczor. Washington élete » 1.—
102 LÁZÁR Kálmán. A szabad termé- szetből ..... » 1.—	111 KELETI Károly. Hazánk és népe » 2.80
103 LÁZÁR Kálmán. Kartékony állatok » 1.—	112 KENESSEY Kálmán. A trágyakeze- lés népszerű könyve ..... » —.50
104 VERNE Gyula. Utazás a föld körül 80 nap alatt ..... » 2.—	
105 — Utazás a tenger alatt ..... » 2.—	
106 — A prémekek hazája ..... » 2.—	

38. Vereby (Samuel) Soma, Budapest.

Panthéon hongrois (album)

Magyar Pantheon.

CLASSE 7. SZAKOSZTÁLY*.

*Organisation et objets d'ensei-
gnement secondaire.**A középtanodai oktatás szervezete
és anyaga.*

1. Lay Felix Bódog, Zágráb.

Dessins modèles chromo-lythographiques à
l'usage des écoles industrielles.Színezett könyvomatú mintarajzok iparrajz- és
képző iskolák számára.

2. Société des sténographes hongrois. (Magyar gyorsíró-egylet, Budapest.)

Épreuves sténographiques.

Gyorsírói munkák.

* La plus grande partie des objets de cette classe
se trouvent à l'exposition collective du ministère des
cultes et de l'instruction publique, détaillé dans la
classe 6.Az e szakosztályba tartozó tárgyak legnagyobb
része a vallás- és közoktatásügyi ministerium által ren-
dezett s a 6-ik szakosztályban részletezett együttes kiál-
lításban foglaltatik.

CLASSE 8. SZAKOSZTÁLY.

*Organisation, méthodes et objets
d'enseignement supérieur.**A felső oktatás szervezete, tanmód-
szerei és anyaga.*1. Gál (le Dr. Eugène, secrétaire de la chambre de l'industrie et du com-
merce) Dr. Jenő, az aradi ipar- és kereskedelmi kamra titkára, Arad.

Rapport annuel de la chambre.

A kamra évi jelentése.

2. Gonda (Adalbert, ingénieur) Béla, mérnök, Budapest.

Publication périodique: »Ingénieur agricole«
un livre: Les écluses du Tisza, comitat
de Torontál; un instrument de mesure.»Gazdasági mérnök« (népszerű folyóirat); »To-
rontálmegyei tiszai zsilipek« (könyv); mérő
eszköz.

3. Hantken & Madarász F. Budapest.

Collection des nummulites.

Nummulit-gyűjtemény.

4. Hübsch (Guillaume) Vilmos, Pozsony.

Deux livres hébreux.

Két héber könyv.

5. Miskovszky (Victor, professeur) Győző, tanár Kassa.

73 Aquarelles d'après nature, anciens monuments et édifices de la haute-Hongrie.

Természet utáni vízfestések felső-magyarországi régi építési műemlékekről.

6. Musée national (Nemzeti museum), Budapest.

Inscriptions romaines, objets du musée. A museum római feliratok emlékei.

7. Ney (Adalbert, ingénieur) Béla, mérnök, Budapest.

Journal hebdomadaire:

»Az építési ipar« című hetilap.

»L'industrie des bâtiments.«

8. Niveus (Alexandre [Schneeweiss]) Sándor, Oravicza.

Un livre.

Könyv.

9. Schwimmer (le Dr. Ernest, médecin agrégé à l'université) Dr. Ernő, orvos, egyetemi magántanár, Budapest.

1 »Pathologie de la peau« avec 9 xylographies XVII et 684 pages Budapest 1874.

»Bőrkórtan« 9, a szöveg közé nyomott fametszettel, XVII és 684 lap. Budapest, 1874.

2 »La thérapeutique dans l'ancienne Egypte« livraison de 46 pages, Berlin 1876.

»Die Heilkunde im alten Aegypten« füzet 46 lap. Berlin, 1876.

3 »Leucoplakia buccalis« avec 4 planches coloriées et 1 planche lithographiée, 96 pages. Budapest 1878.

»A szájür nyáktelepei« 96 lap, 4 színes és 1 könyomatú táblával. Budapest, 1878.

4 Idem en traduction allemande, 122 pages. Vienne, Braumüller 1878.

»Die idiopathischen Schleimhauterkrankungen der Mundhöhle«, az előbbi munkának 122 lapra terjedő német kiadása. Bécs, Braumüller 1878.

10. Société des ingénieurs et architectes à Budapest. Magyar mérnök- és építész-egylet Budapesten.

Les publications de la société.

Egyleti közlemények.

11. Société du musée de Transylvanie (Erdélyi muzeum-egylet), Kolozsvár.

Squelette d'un ours antédiluvien et gastéropodes pétrifiés.

Barlangi medve csontváza és csigakövéletek.

12. Dr. Szabóky (Adolphe, professeur) Adolf, tanár, Budapest.

Collection de tous les journaux, publications hebdomadaires et périodiques de la Hongrie.

Az összes magyarországi napi és heti lapok és folyóiratok.

13. Tormay (Adalbert) Béla, Budapest.

Un livre.

Egy könyv (»A szarvasmarha s annak tenyésztése.«)

14. Weisz (François, conseiller royal), Ferencz, kir. tanácsos, Budapest.

Un livre. (»Les caisses d'épargne scolaires en Hongrie.«)

Egy könyv. (»Az iskolai takarékpénztárak Magyarországon.«)

CLASSE 9. SZAKOSZTÁLY.

Imprimerie et librairie.

Könyvnyomda és könyvkereskedés.

1. Csáthy (Charles, libraire) Károly, könyvkiadó, Debreczen.

Divers livres.

Különféle könyvek.

L'établissement fondé par George Csáthy, existe depuis 1805. La librairie se ratta-

Az üzlet 1805 óta áll fen, alapítá Csáthy György. A könyvkereskedés össze van

che à un commerce de papier et d'ustensiles à écrire et à un atelier de reliure, qui a deux machines, une à couper, l'autre à dorer.

kötve papir és írószerek eladásával és könyvkötészettel. Ebben van egy vágó- és egy aranyozó gép. Az üzlet ki volt tüntetve Szegeden

2. Czéh (Alexandre, imprimeur) Sándor, könyvnyomdász, Győr.

Divers livres et épreuves de lithographie. Különféle könyvek és könyvnyomdai munkák.

L'établissement, ouvert en 1867, a deux presses de grande vitesse et une à la main- une stéréotypie et environ 900 kilogrammes de types; il occupe 14 ouvriers dont le salaire hebdomadaire varie entre 33 & 35 francs pour le correcteur et le maître machiniste; 10 & 22.5 frs pour les compositeurs; les enfants gagnent 3.75 à 10 frs. Ont eu des mérites: le correcteur Michel Kállay et le maître machiniste Jean Surányi qui a obtenu la médaille d'argent des ouvriers fondée par la Société de l'industrie hongroise. Les matériaux sont fournis en partie par le pays, en partie par l'Autriche. Le trafic annuel est de 37 à 40,000 francs. Les distinctions sont des médailles d'argent, de bronze et pour le mérite des expositions de 1873 à Vienne, de 1875 à Ujvidék, de Teplicz et Lincz, de 1876 à Szeged et à Vienne-Sechshaus, et la médaille de distinction de la société de l'industrie hongroise.

Az üzlet 1867-ben új berendezéssel nyitott meg; bir két gyorsajtóval, egy kézi saj-
tóval, egy tömöntővel s vagy 900 kilo-
gramm betűvel; foglalkoztat 14 munkást,
kiknek hetibérok, a javitnokot, gépmestert
13, 14 frttal számítva, 4 és 9 frt közt
változik, a szedőgyermek 1.50—4 frtig
keresnek. Érdemet szereztek Kállay Mihály
javitnok és Surányi János gépmester, ki
az orsz. iparegyesülettől az ezüst mun-
kásérmét nyerte. Az anyagot részben
Magyarország, részben Ausztria szolgál-
tatja. Évi forgalma 15—16,000 frt. Kitün-
tetett az 1873. bécsi, 1875. ujvidéki,
teplizci, linczi, 1876. szegedi és bécs-
sechshauseni kiállításokon ezüst-, bronz-
és érdemérmekkel és bírja az orsz. m.
iparegyesület ezüst díszérmét.

3. Grosz (Gustave, imprimeur) Gusztáv, könyvnyomdász, Győr.

Divers livres. Különféle könyvek.

4. Herz (Jean, imprimeur de la cour roy. hongr.) János, magy. kir. udvari könyvnyomdász, Budapest.

Album de voyage de M. le comte Ivan Gróf Forray Iván utazási albuma.
Forray.

5. Imprimerie de l'État (M. kir. államnyomda). Igazgató Péchy, Budapest.

Spécimens de typographie et ouvrages en haut-relief. Könyvnyomdai és domborműmunkák.

6. Mohovics Emidio (imprimeur) könyvnyomdász, Fiume.

Livres. Könyvek.

7. Société d'imprimerie par actions (Pesti könyvnyomda-részvénytársaság [Directeur Falk S. igazgató]), Budapest.

Livres, épreuves de lithographie en couleur. L'établissement existe depuis 1868; dispose de 9 presses à grande vitesse (dont 4 doubles), une machine à lisser, un presse-
soir, 3 machines à couper, et une à pa-
queter. Le nombre des presses manuelles

Könyvek és színnyomatok.

Az üzlet 1868 óta áll fenn. Rendelkezik 9
gyorsajtóval (köztük 4 dupla), melyekhez
még egy simító-gép, sajtoló gép, 3 papir-
vágó gép, s egy csomagoló gép járul. A
kézi sajtók száma 8. A gyorsajtókat egy

est de 8. Pour mouvoir les presses on se sert d'une machine à vapeur de la force de 8 chevaux. L'établissement occupe ordinairement 150—160 ouvriers, le temps du travail est de 9 heures. Ajoutons la fonte des types, la lithographie et la stéréotypie. La production annuelle est de 90 à 100,000 rames. Le salaire des ouvriers varie entre 20 et 75 francs par semaine et par tête selon leur application. Ont eu des mérites à l'égard des objets exposés: Baurek Joseph, Bauer François, Kalhanek Rodolphe, Guth Hermann. Les matériaux sont fournis selon les exigences du goût, en partie par la fonte de l'établissement, en partie par l'étranger. Le marché des produits est toute la monarchie, mais surtout la capitale. Le trafic annuel est de 1.750,000 à 2 millions de francs. Des distinctions ont été obtenues: à l'exposition de Vienne en 1873: la médaille du progrès et 4 médailles des ouvriers; la médaille de première classe à l'exposition industrielle du pays à Szeged en 1876. La même médaille pour le mérite I. classe a été remise au directeur général M. Sigismond Falk, qui est membre de la commission centrale hongroise de l'exposition, et représentant de l'établissement à Paris.

(Hors concours.)

8 lőerejű gőzgép hajtja. Az üzlet állandóan 150—160 egyént foglalkoztat. A munkaidő naponként 9 óra. Ide tartozik még a betűöntőde, litographia és tömöntőde. Egy-egy évi termék 36—40,000 rizsma. A munkások heti bére 30 és 8 frt közt változik, az alkalmazottak minőségéhez képest. A kiállított tárgyak körül legtöbb érdemmel bírnak: Baurek József, Bauer J.M., Bauer Ferencz, Kalhanek Rezső, Guth Ármin. A termelési anyag fejlettebb izlés igényeihez képest részint a saját öntödéből, részint a külföldről. A kész cikkek elkelési helye az egész monarchia, de leginkább Budapest és a vidék. Egy-egy évi átlagos forgalom 7—800,000 frt. Kitüntettetett az 1873-iki bécsi világkiállításon a haladási éremmel, továbbá 4 munkáséremmel; az 1876. évi orsz. ipar-, termény- stb. kiállításon; Szegeden az I. osztályú éremmel tüntettetett ki. Ezenkívül a vezénylő igazgató az I. osztályú érdeméremmel tüntettetett ki. Képviseli a vezénylő igazgató Falk Zsigmond, ki egyszersmind a kiállítási bizottság tagja.

(Nem versenyez.)

CLASSE 10. SZAKOSZTÁLY.

Papeterie, reliures; matériaux propres aux arts, à la peinture et au dessin.

Papírgyártás, könyvkötés; a festészet és a rajz anyagai.

1. Czettel (Jules) Gyula, Budapest.

Calendrier pour notices.

Előjegyzési naptár.

2. Dörner Adam (reliieur et maroquineur) könyvkötő és bőrdíszműkészítő, Budapest.

Objets de reliure et de maroquinerie.

Könyvkötői és bőrdíszítményi munkák.

3. Érczhegyi (François, relieur) Ferencz, könyvkötő, Budapest.

Objets de reliure.

Könyvkötői munkák.

4. Fodor (Coloman, fabricant de boîtes) Kálmán, gyógyszerészeti dobozok készítője, Budapest.

Boîtes de pharmacie.

Gyógyszerészeti dobozok.

5. Geller (Joseph, relieur) József, könyvkötő, Budapest.

Objets de reliure (L'hôtel de ville de Paris).

Könyvkötői munka (Hôtel de ville de Paris).

6. Gerdoveháki Ernuszt (Emeric) Imre, Bécs.

Objets de papeterie et de cartonnage.

Kártyapapír- és díszművek.

7. Groszner (Joseph, relieur) József, könyvkötő és díszműves, Esztergom.
Objets de maroquinerie. Díszműárúk.

8. Hirhager (Charles, relieur) Károly, könyvkötő, Budapest.
Objets de reliure et billets de chemin de fer. Könyvkötői munkák és vasuti menetjegyek.

9. Mehner (Guillaume, relieur) Vilmos, könyvkötő, Budapest.
Étuis. Ékszerdobozok.

10. Morzsányi (Joseph, relieur) József, könyvkötő, Budapest.
Objets de reliure. Könyvkötői munkák.

11. Moser J. (fabricant d'étuis) ékszerdobozkészítő, Budapest.
Étuis. Ékszerdobozok.

12. Müller (frères, fabricants de l'encre), testvérek, ténagyár-tulajdonosok, Budapest.

Différentes encres noires et couleux en flacons; cire d'Espagne.

Különbféle fekete és színes ténák üvegekben és pecsétviaszok.

L'établissement fut fondé en 1867 avec un atelier spécial; le nombre des ouvriers varié entre 30 et 40 dont le salaire hebdomadaire est de 15 à 22,5 fr. par tête. Il a la médaille de mérite de Vienne (1873) et Szeged (1876) et la médaille d'argent de la société de l'industrie hongroise. Les produits de l'établissement ont pour marché non-seulement tout le pays mais sont aussi exportés en Autriche et à l'étranger.

A gyár 1867-ban alapított, külön e célra készült gyárpételes műhelye van, átlag 30—40 munkást foglalkoztat 6—9 forint heti bérrel, bírja a bécsi (1873) s szegedi (1876) érdem-érmet s az orsz. iparegyesületi ezüst érmet. Terményeinek piaca nemcsak az egész ország, hanem Ausztriába s a külföldre is szállít.

13. Peinitsch J. Budapest.

Livres de commerce (Registres).

Kereskedelmi üzleti könyvek.

14. Posner (Charles Louis, fabricant) Károly Lajos, gyáros, Budapest.
Objets de reliure et épreuves de typographie.

Könyvkötői és könyvnyomdai munkák.

L'établissement existe depuis 1854 et comprend 4 classes; à savoir: a) pour régler le papier, b) pour reliure, c) pour imprimerie, d) pour lithographie. Il y a 4 machines à régler, 5 à couper, 7 à lisser et d'autres; 7 presses lithographiques, une de grande vitesse, 3 manuelles et 5 idem à grande vitesse, et une de stéréotypie. La production annuelle est de 375 à 450,000 francs. Le nombre des ouvriers est de 90 à 110 du salaire hebdomadaire de 15 à 60 francs par tête sans nourriture. Le directeur de l'établissement est M. Jules Czettel, le directeur et gérant commercial M. le chevalier Ch. L. Posner. Les matériaux en papier proviennent des fabriques hongroises et autrichiennes, les autres matériaux de France, d'Angleterre et d'Allemagne; le cuir, de Russie. Les lieux d'écoulement sont la Hongrie et les provinces de l'Autriche, la Serbie, la Roumanie et, dans

A gyár 1854 óta áll fenn s négy osztályra oszlik: a) a vonalzó intézet, b) a könyvkötészet, c) a nyomdászat és d) a könyvnyomdászat. Felszerelése: 4 vonalzó-, 5 metszőgép, 7 simító-sajtó, egy aranyozó-, furó- s egyéb gépek; 7 könyvnyomdai, egy gyors-, 3 kézi utánnyomó és 5 ily gyors-sajtó és tömöntőde. Az évi termelés 150—180,000 frt. A munkások száma 90—110, heti bérök 6—24 frt fejenként ellátás nélkül. Az intézet igazgatója Czettel Gyula, üzleti vezetője Posner K. L. lovag. A papíryanag legnagyobb része magyar és osztrák gyárakból, más anyagok Francia-, Angol- s Németországból, a bagaria Oroszországból kerül. A főelkelési hely Magyarország és Ausztria határos részei, azontúl Szerbia, Ruménia; az utóbbi években Törökország és Nyugat-India. A gyártulajdonos kitüntetései: lovaggá emelés, számos bel- és külföldi rend bir-

ces derniers temps, la Turquie et les Indes occidentales. L'entrepreneur a plusieurs décorations indigènes et étrangères; il a été décoré à presque toutes les expositions de nos jours.

(Hors concours.)

toka s a legtöbb újabb kiállítástól elismerések, okmányok és érmek.

(Nem versenyez.)

15. Rosenbaum (frères, fabricants d'encre) testvérek, ténagyárosok, Pozsony.
Diverses encres en flacons. Tenták palaczkokban.

16. Smith & Meynier (fabricants de papier) papirgyárt tulajdonosok, Fiume.
Divers papiers à écrire et à dessiner. Különféle író- és rajzpapírok.

17. Zsivanovics (Gabriel, fabricant d'encre) Gábor, ténagyáros, Ujvidék.
Encre en flacons. Tenta üvegekben.

CLASSE 11. SZAKOSZTÁLY.

Application usuelle des arts au dessin et à la plastique. *A rajz és a plasztikai művészet szokásos alkalmazása.*

1. Bothe E. F. (propriétaire d'un bazar d'art et d'industrie) az első zágrábi mű- és iparcsarnok tulajdonosa, Zágráb.
Deux chromolithographies: »Le Monténégrin blessé«. Két olajnyomatu kép: »A sebesült montenegrói«.

2. Bruchsteiner (Samuel, peintre d'enseignes) Samu, czégfestő, Budapest.
Enseigne artistique. Műszaki czégtábla.

3. Klassohn A. (graveur) vésnök, Budapest.
Objets de gravure. Vésnöki munkák.

L'établissement existe depuis 1846, il a des machines à guillocher et des laminoirs; les matériaux lui proviennent du pays. Il a eu la médaille d'or pour le mérite de Sa Majesté et des médailles d'argent aux expositions de Pest 1846, de Kecskemét 1872, et la médaille pour le mérite à Vienne en 1873 et de bronze à Szeged en 1876.

Az üzlet fennáll 1846 óta, fel van szerelve gouillozó és verő gépekkel, anyagát az országból szedi. Kiténtetések az ezüst érem 1846. pesti és 1872-ki kecskeméti kiállításról, az érdemérem a bécsi 1873. s egy bronzé érem a szegedi 1876-ki kiállításról, azontúl ő Felsége arany érdemérme.

CLASSE 12. SZAKOSZTÁLY.

Épreuves et appareils de photographie. *A fényképészet mutatványai és készülékei.*

1. Funk (Ignace, photographe) Ignác, fényképész, Nagy-Becskerek.
Photographies. Fényképek.

2. Gschwindt Robert (photographe) fényképész, Páris.
(41. Boulevard St. Martin.)

Dix photographies sur étoffe, agrandissement de petit clichés photographiques (Brevet austro-hongrois).

Tíz fénykép szöveten, nagyobbitások apró fénykép-clichék után (oszlák-magyar szabadalom).

3. Kecskemét (ville libre royale) szabad kir. város.

Costumes nationaux des environs de Kecskemét. Photographies exposées par MM. Doctor és Varságh.
Kecskeméti népviseletek, fényképeztek: Borsos, Doctor és Varságh.

4. Koller (Charles, professeur, photographe de la cour. roy. hongr.) Károly, tanár, m. kir. udvari fényképész, Budapest.

Photographies et chromophotographies. Fényképek és színezett képek.

5. Kozmata (François, photographe) Ferencz, fényképész, Budapest.

Photographies en un tableau. Fényképek táblán.

6. Kozics E. (photographe) fényképész, Pozsony.

Photographies et chromo-photographies. Színezett és közönséges fényképek.

7. Klösz (George, photographe) György, fényképész, Budapest.

Photographies. Fényképek.

8. Letzter (Siméon, photographe) Simon, fényképész, Kassa.

Le portrait de Sa Majesté l'Empereur et Roi Ő cs. és ap. kir. felsége, I. Ferencz József ap. François (Joseph I. photochromie) 750 életnagyságu fényképezett színes mell-fr. Portrait d'un capitaine de honvéd képe; 300 frt. Egy honvédkapitány (chromotypie) 375 fres. motypia) 150 frt.

9. a. Ravasz (Emeric, photographe) Imre, fényképész, Arad.

Photographies. Fényképek.

10. Rechnitzer (Jean, photographe) János, fényképész, Ujvidék.

Photographies. Fényképek.

11. Rupprecht (Michel, photographe) Mihály, fényképész, Soprony.

Photographies. Fényképek.

12. Stern (Maximilien, photographe) Miksa, fényképész, Trencsén.

Photographies. Fényképek.

13. Zamboni (Charles, photographe) Károly, fényképész, Fiume.

Photographies. Fényképek.

CLASSE 13. SZAKOSZTÁLY.*Instruments de musique.**Hangszerek.***1. Beregszászi (Louis, fabricant de pianos) Lajos, zongoragyártulajdonos, Budapest.**

Deux pianos. (*Hors concours*). Két zongora. (*Nem versenyez*).

2. Bartek (Edouard, fabricant d'instruments à cordes) Ede, vonóhangszer-gyártulajdonos, Budapest.

Deux violons (imitation Straduarius). Két hegedű (utánzat Straduarius után).

3. Kohányi (Charles) Károly, Fehértemplom.

Un violon (L'exposant, dilettante, n'a jamais vu faire de violons.) Egy hegedű. (A kiállító műkedvelő, ki soha sem látott hegedűt készíteni).

4. Polzelli (Emilie & Antoinette) Emilia és Antónia, Budapest.

Violon et encier de Haydn (Les exposantes sont petites-filles de Haydn.) Haydn hegedűje és tentatartója. (A kiállítók Haydn unokái).

5. Rózsavölgyi (& Co., marchands de livres de musique) és társa, hangjegykereskedő, Budapest.

Livres de musique.

Hangjegyek.

6. Schunda V. J. (fabricant roy. hongrois de la cour d'instruments) cs. és kir. udvari hangszergyáros. Budapest.

1 cymbale à pédale 1000 fr., 1 la même 400 fr.,
2 violons, 1 basse de violon, 1 violoncelle (quatuor complet) 600 fr., 1 *B* clarinette 120 fr., 1 *Es* clarinette 80 fr., 1 *H* flûte à pied 140 fr., 1 *B* flûte à pied 140 fr., 2 cors de chasse 180 fr., 2 trompettes 180 fr., cornet de chasse 120 fr., euphonion 160 fr., 1 *F* bombardon 180 fr., 1 helicon 240 fr., 1 piston 160 fr., 1 cornet de bataillon 10 fr., 1 cornet d'infanterie 10 fr., 1 tambourin 20 fr.

1 pedal-czimbalom 500 frt, 1 pedal-czimbalom 200 frt, 2 hegedű, 1 brács, 1 gordonka (az egész quartet) 300 frt, 1 *B* sipola 80 frt, 1 *Es* sipola 40 frt, 1 *H* láb-fuvola 50 frt, 1 *B* láb-fuvola 70 frt, 2 szárnykürt 90 frt, 2 trombita 90 frt, 1 vadászkürt 60 frt, 1 enfonion 80 frt, 1 *F* bombardon 90 frt, 1 helikon 120 frt, 1 piston 80 frt, 1 zászlóalji kürt 5 frt, 1 gyalogsági kürt 5 frt, 1 kis dob 20 frt.

L'établissement fut fondé l'an 1827; depuis 1871 son chef et propriétaire est Guillaume J. Schunda. Nombre des ouvriers y employés 15. — Chaque ouvrier reçoit un salaire hebdomadaire de 10 à 15 florins. Quant aux matières dont les instruments sont fabriqués, quelques sortes de bois sont de provenance hongroise, des autres sont procurées par l'import. — Les instruments fabriqués dans cet établissement sont vendus principalement dans tout le royaume hongrois, dans la Dalmatie et dans les principautés de la Roumanie et de la Serbie. — Le chef de l'établissement a reçu à des occasions divers: l'ordre pour le mérite en or, la médaille en argent de l'Union industrielle du royaume hongrois, la médaille en or de l'exposition à Kecskemét, la médaille pour le mérite de l'exposition universelle à Vienne et de l'exposition à Szeged.

Az üzlet 1827. évben alapítottatott és 1871. év óta áll Schunda V. J. vezetése alatt és képezi ennek tulajdonát. — Munkások száma 15, heti bérök 10—15 frt fejénként. — Az anyagok közül némely féműek Magyarországból, a többi anyagok külföldről szereztetnek be. — Főelkelési helyek: Magyarország, Erdély, Horvátország, Dalmácia és a Dunafejedelemiségek. — A gyártulajdonos kitüntetései: arany érdemkereszt, az orsz. magy. iparegyesület ezüst díszérme, továbbá a kecskeméti országos kiállításon aranyérem, a bécsi világkiállításon és a szegedi országos kiállításon érdemérmek.

7. Tóth (Alexandre fabricant de corde) Sándor, húrgyáros, Szeged.

Différentes cordes d'instrument.

Különféle húrok.

8. Tábornszky & Parsch (marchands éditeurs de livres de musique) hangjegykereskedők és kiadók, Budapest.

Divers livres de musique.

Különféle hangjegyek.

9. Zsaskovszky (frères) testvérek, compositeurs, Eger.

Composition de chansons.

Énekszerzemények.

CLASSE 14. SZAKOSZTÁLY.

Médecine, hygiène et assistance publique.

Gyógyítás, közegészségügy és nyilvános orvosi segély.

1. Moczár (le Dr. Jules, dentiste actuellement domicilié à Newyork) Gyula dr., fogorvos, lakik Newyorkban.

Râteliers artificiels.

Fogak.

2. Máthé (Dominique de Bikafalva, dentiste de la cour royal de Hongrie) Bikafalvi Máthé Domokos, m. kir. udvari fogorvos, Budapest.
Râteliers artificiels. Műfogak.
3. Navratil (le Dr. Emeric, médecin) Imre dr., orvos, Budapest.
Instrument pharyngé. Gégeorvosi műszer.
4. Nagel (le Dr. François, médecin) Ferencz dr., orvos, Budapest.
Instrument pharyngé. Gégeorvosi műszer.
5. Schulhof (Robert Charles) Robert Károly Pécs.
Eau de bouche »Sopiana«. Sopiana szájviz.
6. Löbl (Jacques, vétérinaire) Jakab, okl. állatorvos és kovács, Budapest.
Fers pathologiques. Gyógypatkók.
7. Szőke (Louis forgeron) Lajos, kovács, Budapest.
Fers pathologiques. Gyógypatkók.

CLASSE 15. SZAKOSZTÁLY.

*Instruments de précision.**Mértékűtő eszközök.*

1. Bende (André de, ingénieur) András mérnök, Budapest.
Un tacheomètre. Egy általa szerkesztett tacheometer.
2. Bucher Léonard (fabricant d'instruments de précision) mértékűtő eszközgyártulajdonos, Új-Pest.
Balance et instruments de précision. Mérleg, és mértékűtő eszközök.
L'établissement existe depuis 1870; il y a 5 tours, 2 machines à forer et une à rabot; une machine à vapeur à 4 force de chevaux. La production annuelle est de 47-5 à 50,000 fr. Le nombre des ouvriers est de 18 à 22 d'un salaire hebdomadaire de 375 à 425 fr. en somme. Ont de mérites Oscar Bucher, directeur technique. La moitié de la production est consommée dans l'intérieur, l'autre en étranger. Sont des distinctions; la croix d'o. de mérite avec la couronne et les médailles de progrès de Vienne et a Szeged 1873, 1876
Az üzlet 1870 óta áll fenn; van benne 5 eszterga, 2 furó-, 1 gyaluló gép, 2 csiszoló, 2 kovácstűz és asztalosműhely; gőzgép 4 lóerőre. Évi termelés 19—20,000 frt. A munkások száma 18—22, kiknek heti keresetök 150—170 frt. Érdemeket szerzett a kiállított tárgyak körül Bucher Oszkár a technikai vezetés által. A termelés felét az ország, másik felét a külföld fogyasztja. Kitüntetések a koronás arany érem s az 1873-iki bécsi és 1876-iki szegedi kiállítás haladási érme.
3. Golyósy (Gustave, fabricant d'objets métalliques) Gusztáv, érczműgyártulajdonos, Budapest.
Appareil à mesurer le pétrole. Kőolajmérő.
4. Gyürky (André) András, Tiszolczon.
Porte-plumes comme pèse-lettres. Levélmérleg mint tolltartó.
5. Kruspér (Étienne, professeur à l'école polytechnique) István, műegyetemi tanár, Budapest.
Instruments de précision. Mértékűtő eszközök.
Un instrument de nivellement, nouveau système. »Új rendszer szerinti lejt mérő műszer.«
(Propriété de l'école polytechnique roy). (A m. kir. műegyetem tulajdona).
6. Richter C. W. (opticien et mécanicien) okleveles látszerész és gépész, Szeged.
Verres oculaires. Szemüvegek.

6. Schuck Nathan (fabricant de la cour roy. hongr. d'instruments de précision) mértékűtő eszközök m. kir. udvari gyárosa, Budapest.

Instruments de précision.

L'établissement est munies de tours de fer, des machines à forer et à rabot et d'une à gaze; la production annuelle est d'environ 875,000 fr.; les ouvriers en nombre de 85—100, d'un salaire hebdomadaire de 25 à 37.5 fr. par tête. Le matériel brut provienne de l'Hongrie, de Styrie et de l'Allemagne. Les marchés sont: le pays, la Serbie et la Roumanie. Possède de nombreux décorations et de médailles des expositions de première classe.

Mértékűtő eszközök.

Az üzemlet fel van szerelve érc esztergákkal, furó- és lyukasztó gépekkel és gázgéppel; évi termelése mintegy 350,000 frt, munkásai száma 85—100, heti bérök fejénként 10—15 frt. A nyers anyag Magyarországból, Stíriából és Németországból kerül. Elkelési helyek: Magyarország, Szerbia és Ruménia. Ki van tüntetve magas rendjelekkel és első osztályú kiállítási érmeikkel.

7. Süß (Ferdinand, mécanicien de l'université royale) Nándor, kir. egyetemi mechanikus, Kolozsvár.

Microton universel.

L'établissement existe depuis 1876; munie pour la production des fines instruments physiques et physiologiques. Le salaire hebdomadaire des ouvriers varie entre 20 et 30 francs sans nourriture. Le matériel provienne en plus grande partie de la Hongrie même; les consommateurs en sont les écoles supérieures et moyennes du pays.

Egyetemes microton.

Az üzemlet 1876 óta áll fenn, főleg finom fizikai és physiologiai műszerek készítésére van berendezve. Az alkalmazott munkások heti bérök fejénként 8—12 frt ellátás nélkül. Az anyag legnagyobb részt az országból kerül, fogyasztók az ország fő- és közép-tanodái.

CLASSE 16. SZAKOSZTÁLY.

Cartes et appareils de géographie et de cosmographie. Térképek s a földrajz és kozmografia készülékei.

1. Burghardt (Ferdinand, ingénieur) Nándor, mérnök, Soprony.

Plans en relief.

Dombormű térkép.

2. Bureau royal hongrois de statistique (Országos magyar királyi statisztikai hivatal), Budapest.

1. LE RECENSEMENT de la population et des animaux domestiques entrepris au commencement de l'année 1870. Par ordre du ministre de l'agriculture, de l'industrie et du commerce rédigé par le bureau r. h. de statistique. Pest 1871. volume (en folio) 1

A MAGYAR KORONA ORSZÁGAIBAN AZ 1870. ÉV ELEJÉN VÉGREHAJTOTT NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYEI a hasznos házi állatok kimutatásával együtt. A földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi magyar királyi minister megbízásából szerkesztette és kiadja az országos magyar királyi statisztikai hivatal. Pest, 1871. 1 kötet, ívrét..... 1 db.

2. PUBLICATIONS STATISTIQUES OFFICIELLES publiées par la section de statistique du ministère r. h. de l'agriculture, de l'industrie et du commerce (in quarto)

HIVATALOS STATISZTIKAI KÖZLEMÉNYEK. Kiadja a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi ministerium statisztikai szakosztálya. I. évfolyam.

I. année Pest 1868..... 1

Pesten, 1868..... 1 »

II. » » 1869..... 1

ugyanaz II. évf. Pesten 1869..... 1 »

III. » » 1870..... 1

ugyanaz III. » » 1870..... 1 »

IV. » publiée par le bureau roy. hongr. de statistique. Pest 1871..... 1

ugyanaz IV. » Kiadja az orsz. m. kir. stat. hiv. 1871..... 1 »

V. année Pest 1872	1	ugyanaz V. évf. Pesten 1872.	1 db.
VI. » Budapest 1873	2	ugyanaz VI. » Budapest 1873.	2 »
VII. » » 1874	2	ugyanaz VII. » » 1874.	2 »
3. ANNUAIRE DE STATISTIQUE DE LA HONGRIE
rédigé et publié par le bureau roy. hong.
de statistique.
I. année Bude 1872	1	MAGYAR STATISZTIKAI ÉVKÖNYV. Szerkeszti és kiadja az országos magyar királyi statistikai hivatal. I. évf. Budán 1872.	1 »
II. » Budapest 1874	1	ugyanaz II. évf. Budapest, 1874.	1 »
III. » » 1875	1	ugyanaz III. » » 1875.	1 »
IV. » » 1877	1	ugyanaz IV. » » 1877.	1 »
4. LEXIQUE DES LIEUX HABITÉS DANS LES
PAYS DE LA COURONNE DE HONGRIE
rédigé sous la surveillance du bureau
r. h. de statistique et publié par le même
Budapest, 1873
 1 | A MAGYAR KORONA ORSZÁGAINAK HELY- SÉGNÉVTÁRA. Szerkesztését vezette és kiadja az országos magyar kir. sta- tistikai hivatal. Budapest, 1873. | 1 » |

5. LE MÊME par ordre du ministre de l'agri-
culture, de l'industrie et du commerce,
sous la surveillance du bureau r. h. de
statistique, rédigé par M. KOLLERFFY
Budapest 1877
 1 | UGYANAZ: A földművelés-, ipar- és keres- kedelemügyi m. k. minister ur ő nagyemlétsége megbízásából és az országos magyar királyi statistikai hivatal felülőrködése mellett szer- kesztette KOLLERFFY MIHÁLY. Buda- pest, 1877. | 1 » |

6. CHARLES KELETI: »Rapport sur l'état de
l'agriculture en Hongrie« Budapest 1878.

1 Répartition de la population par mille carré.

2 Augmentation de la population 1870.
diminution

3 » » 1871.	A » » 1871-ben.
4 » » 1872.	A » » 1872-ben.
5 » » 1873.	A » » 1873-ban.

6 Augmentation de la population 1874.
diminution

7 » » de 1869.
à la fin de 1873 exprimées en pour cent
sur la base de la différence entre les
naissances et les décès.

8 Carte de l'épidémie du choléra de l'année
1872/3.

9 Carte de l'épidémie du choléra de l'année
1873/4.

10 Incendies en 1873.

11 » » 1874.

12 » » 1875.

13 Carte viticole d'après la couleur du vin
produit.

14 Carte hypsométrique de la Hongrie, repré-
sentant l'altitude du sol en mètres au-
dessus de la mer Adriatique.

15 Coordonnées de la moyenne de tempéra-
ture annuelle.

16 Quantité d'eau tombée par an.

17 Pour cent des terres cultivées.

A viszonylagos népesség négyszög mértföldén-
ként megyék szerint.

A népesség szaporodása 1870-ben.
fogyása

A » » 1871-ben.

A » » 1872-ben.

A » » 1873-ban.

A népesség szaporodása 1874-ben.
fogyása

A » » 1869-től 1873 végéig,
a születési és halálesetek különbözete
alapján százalékban számítva.

A kolerajárvány 1872/3-ban.

A kolerajárvány 1873/4-ben.

A tűzkáresetek 1873-ban.

A » » 1874-ben.

A » » 1875-ben.

Magyarország szőlőterülete a termelt bor színe
szerint.

Magyarország magaslati térképe. Az ádriai
tenger színe fölötti magaslati viszonyok
méterekben kifejezve.

A hőmérséki viszonyok egyenlő átlagos évi
meleg szerinti szakokban.

Az évi légesapadék mennyisége, centiméterek
szerint.

A szántóföld az összes terület százalékai szerint.

- 18 Prairies, pâturages et jones. A rétek, legelők és nádasok együttevén az összes terület százalékaik szerint.
- 19 Pour cent des forêts. Az erdők az összes terület százalékaik szerint
- 20 Répartition du froment. A kenyértermények vetési aránya a szántóföld százalékaikban.
- 21 Production du maïs, des pommes de terre et du foin. A tengeri- és burgonyatermelés az összes terület százalékaik szerint.
- 22 Production du tabac, du lin et du chanvre. A dohány-, len-, kendertermelés az összes terület százalékaik szerint.
- 23 Répartition des bêtes à cornes par mille carré. A szarvasmarha viszonylagos sűrűsége négyszög mértföldenkint országos és idegen fajok szerint.
- 24 Répartition des chevaux par mille carré. A lovak viszonylagos sűrűsége négyszög mértföldenkint, az állami ménesek, méntelepek és hágó állomások kijelölésével.
- 25 » » moutons par mille carré. A közönséges és nemesített fajú juhok viszonylagos sűrűsége négyszög mértföld és megyénként.
- 26 » » de la race porcine. A sertések viszonylagos sűrűsége négyszög mértföldenkint.
- 27 Les foires de la Hongrie pendant le premier trimestre. A magyarországi vásárok I. évnegyedben.
- 28 Les foires de la Hongrie pendant le deuxième trimestre. A » » II. évnegyedben.
- 29 Les foires de la Hongrie pendant le troisième trimestre. A » » III. évnegyedben.
- 30 Les foires de la Hongrie pendant le quatrième trimestre. A » » IV. évnegyedben.
- 31 Les foires de la Hongrie pendant les quatre trimestres. Magyarországi vásárok valamennyi évnegyedben.
- 32 L'épidémie du choléra en 1873. Diagramme. Az 1873-iki kolerajárvány (Diagramme)
- 33 » » » » 1866. » Az 1866-iki » »
- 34 Espèces de graines et autres produits agricoles récoltés de 1868 à 1874. Az 1868–1874-ben aratott szemes gabona és némely egyéb termés.
- 35 Production du froment et du seigle de 1868 à 1874. A buza és rozs termése 1868–1874.
- 36 Les incendies en 1874. par mois et contrées. A tüzesetek 1874-ben hónapok és országrészek szerint.
- 37 Les incendies en 1875. par mois et contrées. A tüzesetek 1875-ben hónapok és országrészek szerint.
- 38 Température moyenne en 1871. Közepes hőmérséklet 1871-ben.
- 39 Quantité d'eau tombée en 1871. Csapadék (eső és hó) mennyisége 1871-ben.
- 40 Moyennes réelles de la température en 1872. A hőmérséklet valódi (24 órai) havi középértékei 1872-ben.
- 41 » » » » » 1873. A hőmérséklet valódi (24 órai) havi középértékei 1873-ban.
- 42 » » » » » 1874. A hőmérséklet valódi (24 órai) havi középértékei 1874-ben.
- 43 Moyennes normales de la température en 1848–1867. A hőmérséklet normál közepi 1848–1867.

3. Kőrösi (Joseph, directeur du Bureau de la capitale) József, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója, Budapest.

Ouvrages statistiques et cartes graphiques.

Le bureau existe depuis 1870, et se compose du personnel suivant : un directeur à vie, un sous-directeur, deux employés, un écrivain, deux écrivains à la journée et un domestique.

Les frais s'élèvent annuellement à 22,500 fr. les frais d'impression par an environ à 5000 fr.

Depuis 1870 le bureau a publié les ouvrages suivants :

- I. Le résultat du dénombrement de la population de 1870.
  - II. Le résultat du dénombrement de la population de 1857, ces deux ouvrages sont lithographiés.
  - III. Instruction pour le dénombrement de la population de 1870. Pest, 1871.
  - IV. Pest, ville royale libre, en 1870. Pest, 1871.
  - V. Les constructions de Pest en 1870 et 1871. Pest, 1872.
  - VI. Études sur les impôts des revenus de 1870. Pest, 1873.
  - VII. Annales statistiques de Pest. Pest, 1873.
  - VIII. Les constructions de Pest en 1872. Budapest, 1873.
  - IX. Les écoles élémentaires de Pest, pendant les semestres de 1871 $\frac{1}{2}$ et 1872 $\frac{1}{3}$. Budapest, 1875.
  - X. Études sur les impôts du revenu et des maisons de Pest en 1871 et 1872. Budapest, 1875.
  - XI. La mortalité de la ville de Pest en 1871 et 1872. Budapest, 1876.
  - XII. Les constructions de Pest en 1873 et 1874. Budapest, 1875.
  - XIII. Études sur les impôts pour les années 1873 et 1874. Budapest, 1877.
  - XIV. La mortalité de Budapest en 1873 et en 1874. Budapest, 1877.
- Relevé statistique hebdomadaire de la capitale Budapest ; actuellement à sa VIII. année.
- Relevé statistique mensuel de la capitale Budapest depuis 1873 ; actuellement à sa VIII. année.
- En outre le Bureau a été chargé par le Congrès international de statistique de la rédaction de : „la statistique internationale

Statisztikai munkák és grafikai térkép.

A hivatal 1870 óta áll fenn. Személyzete : egy élethossziglan választott igazgató, egy szaksegéd, két kezelősegéd, egy gyakornok, hét ideiglenesen alkalmazott dijak és egy szolga.

A személyzet költsége dijakokkal együtt 9000 frt. — Nyomtatványok költsége évenként mintegy 2000 frt.

A hivatal Kőrösi József szerkesztése mellett a következő munkákat adta ki :

- I. Az 1870. évi népszámlálás eredménye. Könyomatulag.
  - II. Az 1857. évi népszámlálás eredménye. Könyomatulag.
  - III. Előleges jelentés az 1870. évi népszámlálásról. Pest, 1871.
  - IV. Pest szabad kir. város 1870-ben. Pest, 1871.
  - V. Az 1870. és 1871. pesti építkezések. Pest, 1872.
  - VI. Jövedelmi adó-tanulmányok 1870-ről. Pest, 1873.
  - VII. Pestvárosi statisztikai évkönyv. Pest, 1873.
  - VIII. Az 1872. építkezések. Budapest, 1873.
  - IX. A pestvárosi elemi népiskolák az 1871 $\frac{1}{2}$ és 1872 $\frac{1}{3}$ tanévekben. Budapest, 1875.
  - X. Pestvárosi adó-tanulmányok az 1871. és 1872. évi jövedelmi- és házbéradóról. Budapest, 1875.
  - XI. Pestváros halandósága 1871. és 1872. években. Budapest, 1876.
  - XII. Az 1873. és 1874. pesti építkezések. Budapest, 1875.
  - XIII. Adótanulmányok az 1873. és 1874. évekről. Budapest, 1877.
  - XIV. Budapest halandósága 1873. és 1874. években. Budapest, 1877.
- Budapest fővárosi statisztikai hivatal heti kimutatásai ; jelenleg VIII. évfolyam.
- Budapest fővárosi statisztikai hivatal havi kimutatásai 1873 óta ; jelenleg VIII. évfolyam.
- A nemzetközi statisztikai kongresszus megbízásából készült el továbbá a »Statistique internationale des grandes villes« című

des grandes villes“, dont une partie contient le mouvement de la population de 36 grandes villes, et l'autre la statistique des finances.

Membres du bureau qui se sont acquis des mérites :

M. le directeur JOSEPH KÖRÖSI qui ayant organisé le bureau l'a conduit jusqu'à présent.

M. le docteur ADALBERT WEISS qui s'est particulièrement occupé de la statistique des bâtiments, des contributions, du commerce et des associations. C'est sous sa direction spéciale qu'ont été exécutés les travaux VIII.; XIV. (statistique des bâtiments) et XIII. communication (statistique sur les impôts) de même que des articles spéciaux dans les cahiers mensuels.

M. JEAN BULLA qui préside aux travaux relatifs à la statistique de la mortalité et des écoles. C'est sous sa direction spéciale qu'ont été faites les deux premières communications statistiques sur les impôts (VI. et X.)

M. AUGUSTE KVASSAY qui s'occupe des données concernant le mouvement de la population; c'est à lui que nous devons la rédaction des relevés hebdomadaires et des livraisons mensuelles.

Les distinctions qui ont été délivrées au bureau sont les suivantes :

Médaille de I. classe du progrès à l'exposition universelle de Vienne.

Médaille de I. classe (conjointement avec le bureau des ingénieurs de la capitale) à l'exposition géographique de Paris.

Une médaille à l'exposition de Szeged (il n'y avait qu'une classe).

munka, melynek I. része 36 nagy város ügyvezetési mozgalmát, II. része pedig 26 nagy város pénzügyi statisztikáját tartalmazza.

Ugyancsak a pestvárosi hivatal adta ki a fővárosi kereskedelem emelésére kiküldött enquete-bizottság tárgyalásait.

KÖRÖSI JÓZSEF igazgató a hivatalt szervezte és jelenleg is vezeti.

Dr. WEISS BÉLA kiválóan foglalkozott az építkezési, adó-, kereskedelmi és egyleti statisztikával. Az ő különös felügyelete alatt készültek el a VIII. és XIV. közlemény (építkezési statisztika), és a XIII. közlemény (adóstatisztika), valamint az ő tollából származnak a havi füzetekben tartalmazott idevágó czikkek.

BULLA JÁNOS a halandósági és iskolai statisztika földolgozását vezeti; az ő felügyelete alatt készült továbbá a két első adóstatisztikai közlemény (VI. és X. számú közlemény.)

KVASSAY ÁGOST a népesedési mozgalom adatait dolgozza föl; reá van bízva azonfelül a heti jelentések és a havi füzetek egybeállítása.

A hivatal kitüntetései a következők :

A bécsi közkiállításon elsőrendű (haladási) érem.

A párisi geográfiai kiállításon (a fővárosi mérnöki hivatallal egyetemben) elsőrendű érdem.

A szegedi kiállításon érem (csak 1 osztály).

4. Institut de géologie roy. hongr. (M. kir. földtani intézet.) Budapest.

Annuaire et cartes géologiques.

Évkönyvek és földtani térkép.

TROISIÈME GROUPE.

Mobilier et accessoires.

Dés différentes industries qui ont à fournir le mobilier et ses accessoires, c'est la menuiserie qu'il faut nommer en premier lieu, puisque c'est à elle que nous devons l'ameublement de nos maisons et qu'elle est le plus développée.

La coloration, l'émaillure, la vernissure et la dorure sur bois, qui sont tout autant de branches de cette industrie, n'ayant guère été jusqu'à présent spécialement exercées, ne pourront se développer chez nous, relativement à l'art, que quand les ouvriers, désireux de se perfectionner, pourront disposer des moyens propres à compléter leur éducation. — Les ouvrages au tour, qui se rattachent de si près à la menuiserie, nous offrent de très beaux résultats, mais ils ne sont pas encore à même de constituer un article d'exportation. La sculpture sur bois réalise également de grands progrès, mais elle n'est chez nous qu'une simple branche accessoire de la menuiserie. Les ouvrages de tapisserie ne constituent plus une industrie indigène, l'usage qu'on en fait dans l'intérieur des appartements ne laisse pas de se généraliser, de manière à fournir à nos tapissiers un très vaste champ d'activité, aussi peuvent-ils à certains égards rivaliser avec leurs confrères de l'étranger.

HARMADIK CSOPORT.

Butorzat és tartozékai.

A butorzatot és tartozékait szolgáltató iparágak közül első sorban kell említenünk az asztalos és műasztalos ipart, ez nyújtván házaink butorzatának legkiválóbb részét s a mely egyúttal a leghaladottabb.

A festés, fényítés, fénymázolás és aranyozás, mind megannyi ágai e tág iparnak, alig gyakoroltattak eddigelé különváltan s alig haladtak művészi irányban, a haladni kívánó iparosok és munkások nem rendelkezvén a kiművelődésükre szükséges eszközökkel. Az esztergályozás, mely annyira rokon a műasztalos-sággal, igen szép eredményeket tüntet fel, mégis alig képes még kiviteli czikkeket termelni. A fafaragás hasonlóképp nagy haladást mutat, mégis eddigelé nálunk inkább csak járuléka a műasztalos-ságnak. A kárpitos- és szőnyeges-ipar sem idegen többé nálunk, sőt termékeinek alkalmazása házaink bebutorozásánál mindinkább általánossá válik és kárpitosaink tevékenységének tág tért nyit, valamint, hogy ezek bizonyos tekintetben bátran versenyeznek külföldi szaktársaikkal.

CLASSE 17. SZAKOSZTÁLY.

Meubles à bon marché et meubles de luxe.

Olcsó és fényűzési bútorok.

1. Bánffy (le baron A. de) Ádám báró, Kolozsvár.

Une armoire, deux chaises avec sculptures.

Egy szekrény, két szék díszműfaragvánnyal.

2. Bernstein J. & K. (fabricants des meubles) bútorgyár-tulajdonosok, Budapest.

Armoire en noyer.

Szekrény diófából... (prix) ára 450 fres

Toilette en noyer.

Éjjeli szekrény diófából ... » 90 »

Buffet en noyer.

Kredencz-asztal » ... » 750 »

Grande glace avec armoire.

Nagy fali tükör szekrény-

Lit en noyer.

nyel és ágy diófából » 450 »

Toilette avec miroir.

Mosdószekrény tükörrel ... » 300 »

Grande table à manger qui se tire.

Nagy kihúzó asztal ... » 350 »

Quatre chaises tournées.

Négy esztergályozott szék » 140 »

Armoire en noyer avec rideaux en cachemire.

Almárium diófából kasmir-

szövettel ... » 500 »

Deux fauteuils de canapé.

Két pamlagszék az otto-

mánhoz ... » 500 »

3. Harnisch (& Co.) és társa; (fabricants de meubles en bois courbé) hajlitott fabútorgyár-tulajdonosok, Besztercebánya.

Diverses chaises, tables et modèles, modèle de chaises en bois brut accroché à la muraille.

Különféle székek és asztalok, faszék-minták nyers fából egy nagy fali táblán.

4. Scholz Robert (peintre artiste de chambres) szoba- és műfestő, Budapest.

Bibliothèque peinte et mosaïque.

Könyvszekrény festve és elefántesontberakással.

5. Sipos (Albert, menuisier-artiste) Béla, műasztalos, Budapest.

Buffet; prix 1500 fr.

Kredencz-asztal; ára 600 frt.

6. Szvoboda (Charles) Károly; (fabricant de meubles en bois courbé) hajlitott fabútorgyár-tulajdonos, Ó-Zólyom.

Diverses chaises.

Többféle szék.

7. Thék (André, menuisier) Endre, asztalos, Budapest.

(représenté par M. Camille Fittler, Paris 15 rue Jacob.)

Armoire avec glace et étagère séparée.

Ruhaszekrény tükörrel s külön állvánnyal.

8. Thiel A. (menuisier) asztalos, Budapest.

Armoire aux photographies de M. Koller.

Állvány a Koller-féle fényképekhez.

9. Thonet (frères, fabricants de meubles en bois courbé) testvérek, hajlitott fabútorgyár-tulajdonosok, Nagy-Ugrócz.

Divers meubles.

Különféle bútorok.

La fabrication des meubles de bois courbé fut introduite en Autriche-Hongrie vers la fin de 1840. Cette fabrication occupe de nos jours cinq grandes fabriques à Koritschau, Wzetin, Besztercze, Hallenthau, et à Nagy-Ugrócz, qui ont 16 succursales et cette industrie à domicile occupe au

A hajlitott fából való bútorok készítése Thonet testvérek által a negyvenes években hoztatott be az osztrák-magyar monarchiába. A mai üzletet következő öt főgyárban folytatja: Nagy-Ugrócz, Koritschau, Wzetin, Bisztricz és Hallenthau. Ehhez járul 16 fiók és a háziipar, melyek együtt 5200

total 5200 ouvriers et ouvrières. Elle occupe 10 machines à vapeur de la force de 260 chevaux, deux appareils hydrauliques et 250 chevaux. Il y a dans ses fabriques des associations de secours pour malades et des écoles où les enfants des ouvriers sont instruits gratis aux frais des fabricants. La production annuelle est d'environ 600,000 meubles. Le salaire des ouvriers est de 15—16 francs par semaine. Le bois de hêtre provient des forêts des environs des fabriques qui en consomment à peu près un demi-million de mètres cubes. Les 2000 meubles produits journellement se vendent dans les villes de Vienne, Budapest, Prague, Gratz, Brünn, Berlin, Hambourg, Amsterdam, Naples et Newyork. Le chiffre annuel des affaires s'élève à environ 5 millions de francs. Cette fabrication a reçu des distinctions à 21 expositions. Le représentant est le chef de la maison de Paris: Boulevard Poissonnière 15.

férfit- és nőmunkást foglalkoztatnak. Működésben van 10 gőzgép és 2 vízmű, összesen 260 lóerőre, azontúl 250 ló. A gyárakban léteznek betegsegélyző egyletek és iskolák, melyek a gyártulajdonosok költségén fenntartatván, a gyármunkások gyermekeit ingyenoktatásban részesítik. Az évi termelés körülbelül 600,000 butor-darabig rug. A munkások átlagkeresete 6 és fél forint hetenkint. A gyártáshoz szükséges bükkfa a gyárakhoz közel fekvő erdőkből kerül, melyekből évenként körülbelül félmillió kubikméter fogyasztatik. A naponként készített mintegy 2000 darab butor eladása a Bécs, Budapest, Prága, Grätz, Brünn, Berlin, Hamburg, Párizs, Amsterdam, Nápoly és New-York városokban fennálló üzletekben a világ minden tájára eszközöltetik. Az egyévi forgalom 5 millió frank. Az üzlet eddig 21 kiállításban lön kitüntetve. Képviselője saját házuk Párisban: Boulevard Poissonnière 15.

CLASSE 18. SZAKOSZTÁLY.

Ouvrages de tapissier et de décorateur.

Kárpitos- és szőnyegesmunkák.

1. Hoffmann (Charles Ignace, décorateur de la cour royale de Hongrie)
Károly Ignác, m. kir. udvari kárpitos, Budapest.

Divers meubles en soie.

Cet établissement existe depuis 1818, et se compose: d'un magasin, d'un dépôt et d'ateliers de couture où l'on travaille avec 3 machines à coudre et 10 à 20 ouvriers dont le salaire varie entre 15 et 45 francs par semaine sans nourriture. Les objets exposés sont dus aux soins de N. Tarnovszky et Thérèse Hoffmann. Les matériaux sont indigènes; le lieu de vente est Budapest et ses environs; le chiffre annuel des affaires varie entre 150 et 300,000 francs. Le patron a été décoré à plusieurs reprises; outre le titre de fournisseur de la cour, il a fonctionné comme membre du jury international à Vienne en 1873; il a la croix d'or du mérite avec la couronne; la médaille du mérite de l'exposition industrielle de Szeged (1876) et est président de l'association des tapissiers. Le représentant est: M. Edmond Lechner à Budapest rue Sas-utca 7. à Paris au commissariat royal hongrois de l'exposition.

Különféle kárpitozott selyembútorok.

Az üzlet 1818 óta áll fenn, s boltból, raktárból, kárpitos- és varró-műhelyekből áll; három varrógéppel dolgozik, 10—20 munkást foglalkoztat, kik 6—18 frtot keresnek hetenkint ellátás nélkül. A kiállított tárgyak előállítása körül érdemeket szereztek Tarnovszky N. és Hoffmann Teréz. A feldolgozott anyag hazai eredetű, a termelt cikkek elkelési helye Budapest és környéke; az üzlet évi forgalma 60—120,000 frt. Az üzletvezető többféle kitüntetésben részesült, minők az »udvari« czímen kívül működése mint jurytag az 1873-ki bécsi kiállításon, az arany érdemkereszt koronával, a szegedi iparkiállítás érdemérme, a kárpitos-egyesület elnöksége.

Képviselő: Lechner Ödön műépítész Budapest, sas-utca 7. sz. Párisban a magyar bizottságnál.

CLASSE 19. SZAKOSZTÁLY.

*Cristaux, verrerie et vitraux.**Kristályok, üvegkészítmények és üvegtáblák.*

1. Fabrique de glaces. (Tükör- és üveggyár), Trsztye.

Trois trumeaux et un appareil d'éclairage pour 3 falı tükör s egy kerti virág-állvány. jardin.

2. Kossuch (Jean, fabricant verrier) János, üveggyáros, Budapest.

Divers bouteilles, verres, et ustensiles en verre.

Különféle üvegek, poharak és üveghordók.

La verrerie, nommée »Katalin« a 4 fourneaux chauffés au bois. Le bocard est mis en mouvement par une machine à eau de la force de 22 chevaux. Il y a un moulin à tailler avec deux machines à vapeur de la force de 12 à 20 chevaux et un atelier de gravure. La production annuelle est de 625 à 750,000 francs. Il y a 52 ouvriers supérieurs, 71 ouvriers assistants et 118 femmes et enfants dont le salaire hebdomadaire varie entre 22—44, 10—20 et 2.5—7.5 francs. Les matériaux bruts proviennent, excepté les matériaux chimiques, du pays. Les lieux d'écoulement sont outre la Hongrie, la Serbie, la Roumanie, la Galicie, la Turquie et la Russie. Ces produits ont été médaillés aux expositions de Londres en 1851, de Vienne en 1873 et de Szeged en 1876. Le représentant est l'associé de l'entrepreneur à Paris.

A »Katalin« nevet viselő üveghuta 4 kemenzére van berendezve, melyek közvetlen fatüzeléssel láttatnak el; a zúzdákat 22 lóerejű vízgép hajtja. Van továbbá üvegekészítők malom, egy 20 s egy 12 lóerejű gőz- és egy 8 lóerejű vízgéppel, végre vésnök-műhely az üvegárúk metszésére s vésésére. Az évi átlagos termés 250—300,000 forint értékű. Ezt termeli 52 főmunkás, 71 segédmunkás s 118 nő és gyermek. A heti munkabérek a főbekenél 9 és 16 frt, a segédekénél 4 és 8, a nők- és gyermekekénél 1—3 frt közt változnak ellátás nélkül. Az összes anyag, kivéve a vegyszeti szerek s a szikso egy része, belföldi termék. Elkelési helyek Magyarországon kívül: Szerbia, Moldva-Olahország, Gallicia, Orosz- és Törökország. Kifünetései: érdemérmek az 1851-ki londoni, 1873-iki bécsi és 1876-ki szegedi kiállításokról. Képviselők Párisban a cégtársak.

3. Tausig (Joseph et Comp.) József és társa, Budapest.

Glace en cadre doré avec une corbeille à fleurs 625 fr.; glace en cadre noir et doré avec une table-console de marbre gris 500 fr.

Tükör aranyrámban virágkosárral; ára 250 frt; tükör fekete és aranyozott rámban console-asztallal és szürke márványtáblával 200 frt.

CLASSE 20. SZAKOSZTÁLY.

*Céramique.**Fazekas-ipar.*

1. Fischer (Maurice de Farkasház, fabricant porcelainier) Farkasházi Mór, porcellángyáros, Tata.

Divers faïences (porcelaines).

Különféle porcellán edények.

2. Fischer (Samuel de Farkasház, fabricant porcelainier) Farkasházi Sámuel, porcellángyár-tulajdonos, Herend.

Faïences (porcelaine) imitation de Chine, de Saxe et de Sèvres; faïences de propre invention, porcelaine d'usage domestique et porcelaine de luxe. L'établissement fut fondé en 1839 par M. Maurice Fischer et est maintenant la propriété de son fils Samuel Fischer qui en est le directeur depuis 1851.

Porcellán edények chinai, szász és séveri utánzásokban, saját találmányú készítmények, porcellán edények házi használatra, fényűzési porcellán. A gyár 1839-ben Fischer Mór által alapított s jelenleg fia Fischer Sámuel birtokába ment át, ki a gyárat 1851 óta vezette.

3. Fischer (Ignace, fabricant de majolique) Ignác, majolikagyár-tulajdonos, Budapest.

Objets de majolique, deux poêles, ancien genre allemand, une cheminée.

Majolica tárgyak, két ó-német kályha, egy kandalló.

4. Hüttl (Théodore, peintre en porcelaine) Tivadar, porcellán-festő, Budapest.

Service de café à deux personnes sur un long plateau 55 fr., service de thé à deux personnes, sur un long plateau 55 fr.; plateau 55 fr., plat à poissons 35 fr., deux plats à ragoût à 15 fr., deux appareils à 6 personnes avec un plat rond 65 fr., un appareil à laver 112.5 fr., service à 12 personnes 500 fr., service de café à 12 personnes 112.5 fr., service de thé à 12 pers. 125 fr.

Egy kávé-készlet 2 személyre, hosszú tálcával 22 frt, egy tea-készlet 2 személyre, hosszú tálcával 22 frt, egy hosszú plateau 22 frt, egy nagy haltál 14 frt, két ragou-tál fődéllel a 6 frt, két mocca-készlet a 6 személy, kerek tálcával a 26 frt, egy nagy kék alapszínű mosdó-készlet 45 frt, egy asztali teríték 12 személyre 200 frt, egy kávé-készlet 11 személyre 45 frt, egy theakészlet 12 személyre 50 frt stb.

5. Lay (Félix) Bódog, Zágráb.

Pots, cruches.

Fazekak, korsók.

6. Société minière et de briques de Pest. (Pesti kőszén- és téglagyár-részvénytársaság), Budapest.

Briques (système Klinger) une statue (Clythia) de biscuit de faïence.

»Klinger-téglák« kövezetkez; egy női szobor (Clythia) kőanyagból.

L'établissement a été fondé en 1838 par M. Louis Miesbach et a passé en 1868 à la possession d'une société anonyme. Celle-ci possède quatre mines de lignites et une de houille; l'exploitation se fait dans les mines par machines à vapeur. Elle possède trois fabriques de briques. L'argile est transportée en grande partie par des machines à vapeur. Pour la production des briques brutes on recourt à la presse »Hertel«; pour les briques modèles, elles sont séchées et pressées par des presses hydrauliques. Pour la cuite des briques on emploie des fourneaux circulaires du système »Hoffmann«.

Az üzlet 1838-ban Miesbach Alajos által alapított és 1868-ban ment át a részvénytársulat birtokába; bir négy barnaszén- és egy fekete kőszénbányát; a fejtés aknákon és gőzgépek által történik. Az üzlet bir három téglagyárral is. Az agyag szállítására többnyire gőzerő, a nyers téglák elkészítésére részint »Hertel«-féle sajtoló-gépek, részint (s pedig a minták téglákhoz, melyek szárazon préseltetnek) hydraulikus sajtók használatnak. Az égetés »Hoffmann«-féle körkemenczékben történik.

Dans les mines se trouvent 4 machines à vapeur et pour la fabrication des briques trois locomobiles. Il y a à mentionner une machine »séparateur« onze presses du système »Hertel« une presse excentrique et cinq hydrauliques. La production annuelle des mines a été depuis 1868 de 645 à 1.112,000 q. métr.; celle de la fabrication des briques de 12,500—42,800 pièces. Le nombre des ouvriers varie entre 800 et 3000 dont le salaire journalier est de 2 à 5.5 francs. Les objets exposés sont dus à M. Othon Ross, directeur de la fabrique des briques à Rákos. Les matériaux nécessaires à cette fabrication proviennent des propriétés de la société et sont en général indigènes. Le principal lieu d'écoulement est: pour les houilles et les briques, la capitale; pour les autres produits, tout le pays. Les

A kőszénbányáknál négy gőzgép, a téglagyárakban négy álló és három mozgó gőzgép működik. Felemlitendők egy szab. osztályozó gép (Separator), tizenegy »Hertel«-féle sajtó, egy excentre- s öt hydraulikus sajtó. A kőszénbányák termelése 1868 óta évenként 645—1.112,000 métermázsa, a téglagyáraké 12,500—42,800 darab. A munkások száma 800—3000 közt változik, napi bérök 80 kr.—2 frt 20 kr., szabad lakás és fűtés. A kiállított tárgyak előállítására körül a rákosi téglagyár vezetőjét, Ross Otto urat illeti az érdem. A téglagyártáshoz szükséges anyag a társaság saját telepeiből, minden egyéb anyag az országból kerül. A kőszén s a közönséges téglák elkelési főhelye a főváros; egyéb termékek országszerte árusítatnak el. A *keramitkövek* a társaság legújabb és saját találmánya. Egy

pierres céramiques sont une invention de la société. Le chiffre annuel des affaires des mines est de 890 à 1.825,000 francs, celui des fabriques de 60 à 2.800,000 francs. Les distinctions accordées aux propriétaires tant anciens qu'actuels consistent en médailles d'or et d'argent obtenues aux expositions de Vienne en 1845, de Pest en 1846, de Londres en 1851 et en 1862, d'Amsterdam en 1853, de Munich en 1854 et de Paris en 1855.

7. Prohászka (Ignace, potier) Ignác, fazekasmester, Budapest.

Une cheminée.

Egy kandalló.

8. Schmidt (Ludmille, fabricant de pipes) Ludmilla, pipagyár-tulajdonos, Selmeczbánya.

Pipes de Selmecz avec et sans garniture.

L'établissement existe depuis 1868; il a un atelier, des fourneaux et une cheminée de coloration. Les machines sont mues à bras. La production annuelle est de 80 à 100,000 pipes. Le nombre des ouvriers est de onze qui gagnent selon le nombre des pipes produites 100 à 150 francs par mois. Les matériaux sont sur les lieux; les lieux d'écoulement sont le pays et l'étranger; le trafic annuel est de 10 à 15,000 francs. Ces produits ont obtenu la médaille du mérite à Vienne en 1873.

Fődeles és fődeletlen selmeczi pipák.

Az üzlet fennáll 1868 óta; van műhelye, kemence és pipafüstölő tűzhelye. A gépek embererőre vannak berendezve. Évi termelés 80—100,000 darab pipa. A munkások száma 11, kik az elkészült pipamenyiség szerint, havonként 40—60 forintot keresnek. Az anyag helyben kerül, elkelési helyek a bel- és külföld; az évi forgalom 4—6000 frt. Ki volt tüntetve Bécsben 1873-ban érdeméremmel.

9. Takács (Vendelin, fabricant de pipes) Venczel, pipagyáros, Selmeczbánya.

Pipes de Selmecz avec et sans garniture.

L'établissement existe depuis 1830 et travaille avec des pressoirs à argile et à pipe, il produit 400,000 pipes par an; il a 18—20 ouvriers dont le salaire hebdomadaire s'élève à 25 francs sans nourriture. Les matériaux proviennent des comitats de Zólyom et de Hont. Les lieux d'écoulement sont: la monarchie, la Bavière, l'Italie et en partie l'Allemagne. On a obtenu des diplômes aux expositions de Francfort et de Paris en 1867 et une médaille pour le mérite à Vienne en 1873.

Fődeles és fődeletlen selmeczi pipák.

Az üzlet 1830 óta áll fenn; dolgozik pipa- és agyagpréselő gépekkel, termel 400,000 darab pipát, foglalkoztat 18—20 munkást, kiknek heti bérök 10 frtig rüg ellátás nélkül. Az anyagokat Zólyom és Hont megyék szolgáltatják. Elkelési helyek a monarchia, Bajor- és Olasz-, kis részben Németország. Bir dicsérő okmányt a frankfurti és 1867-ki párisi, valamint érdemérmét az 1873-ki bécsi kiállításról.

10. Zsolnay (Guillaume, fabricant potier) Vilmos, agyaggyár-tulajdonos, Pécs.

Faïences émaillées des différentes manières, ustensiles d'usage domestique, matériaux incombustibles, terra-cotta, ustensiles de majolique.

La fabrique existe depuis 1862. Elle a un atelier de modèles, un tour pour la terracotta; des fourneaux pour la porcelaine,

Emaillirozott edények mindenféle stílusban, használati tárgyak, tűzmentes anyagok, égett agyag, majolika tárgyak.

A gyár 1862 óta létezik. A berendezés: mintázó műhely, esztergályozó és mintázó égett agyag számára; tűzhelyek porcellán,

biscuit et terra-cotta; pour l'émail, la majolique et la peinture; pour objets d'usage domestique et objets d'art. Il s'y trouve une machine à vapeur de la force de 12 chevaux et 14 autres machines auxiliaires. La production annuelle est de 125,000 francs. Il y travaille journellement 80 personnes dont le salaire hebdomadaire est de 8.75 à 4 frs. L'établissement peut satisfaire à tous les besoins des ménages pour faïences émail sans plomb, de même il fournit tous les appareils nécessaires pour buts chimiques et techniques, en pierre, terra-cotta etc., comme il produit aussi des objets de luxe, des ornements etc. en style maurique, perse et hongrois; émaux au grand feu, majolique etc. Il emploie des ouvriers en qualité de modelleurs, tourneurs, peintres, etc., outre cela 12—15 filles et 15—20 garçons qui sont instruits dans toutes les branches de cette industrie et y reçoivent l'éducation élémentaire. Les ouvriers ont leurs règlements et disposent d'une caisse de secours. Les ouvriers se recrutent, par le soin des patrons, toujours plus parmi les indigènes. Les matériaux proviennent du pays; les lieux d'écoulement sont, outre la monarchie, l'Allemagne, l'Angleterre et la France. L'entrepreneur a eu la décoration de François-Joseph, les médailles pour le mérite et les ouvriers, la médaille de la société industrielle du pays en 1873 à Vienne et il a obtenu les plus hautes distinctions aux expositions de Szeged d'Ujvidék et d'Apatin.

kőanyag és égett agyag számára; email-lírozó kályhák, ugyszintén majolikák és emailfestés számára; külön műhely használati és műtárgyak számára. Dolgozik egy 12 lóerejű gőzgép és 14 segédgép. Az évi termelés 50,000 frtra rúg; naponként 80 személy dolgozik, kik hetenként átlag 3.50—4 frtot keresnek. Az üzlet, valamint a házi szükséglet fedező valamennyi agyagipari tárgyakat készít ólommentes mázokkal, úgy szolgáltat kémikai és technikai célokra szükséges mindenféle agyag- és kőedényt, tűzmentes árúkat, terra cotta díszterményeket és a legkülönbözőbb nemű fényűzési czikkeket persa, mór, ind és magyar stílusban; zománcozott művet stb. A foglalkoztatott munkások mintázók, alakítók, esztorgályosok, festők stb.; azontúl 12—15 leány és 15—20 fiú van tanoncképen alkalmazásban, kik ezen műipar valamennyi ágában nyernek kiképzést és iskolai oktatásban is részesülnek. A munkások külön szabályzatok alatt állanak s betegségi alappal rendelkeznek. Az üzletvezetők gondoskodása folytán a munkások mindinkább bennszülöttekből képződnek. Az anyag hazai, az elkelési helyek a monarchián kívül Németország, Anglia és Franciaország. Kiténtetése a Ferencz József-rend, a bécsi 1873. haladási és munkásérem, a magyar országos ipar-egyesületi érem s a szegedi, újvidéki és apatini legfőbb kiténtetések.

CLASSE 21. SZAKOSZTÁLY.

Tapis, tapisseries et autres tissus d'ameublement.

Szőnyegek, himzések s egyéb butorszövetek.

1. Lay (Felix) Bódog à Zágráb.

Tapis comme produits de l'industrie à domicile. Szőnyegek mint házi iparkészítmények.

CLASSE 23. SZAKOSZTÁLY.

Coutellerie.

Késmíves-ipar.

1. Dreher (Ignace & fils, fabricants d'instruments de chirurgie) Ignác és fia, sebészeti eszköz- és sérvkötőgyár-tulajdonosok, Budapest.

Sur douze tableaux: couteaux de cuisine, couteaux et fourchettes, et instruments de chirurgie.

12 táblában konyhakések, evőkések és villák és sebészeti eszközök.

2. Sziráky (Joseph, coutelier) József, műkéses, Szeged.

Couteaux et fourchettes.

Kések és villák.

CLASSE 25. SZAKOSZTÁLY.

*Bronzes d'art, diverses fontes d'art,
métaux repoussés.*

*Műbronzok, különféle művészeti
öntvények, vert érczkészítmények.*

1. Árkay (Alexandre, serrurier) Sándor, Budapest.

Balustrade de fer forgé (propriété de M. le
comte Aladár Andrassy.)

Erkélykorlát kovácsolt vasból. (Andrassy Ala-
dár gróf tulajdona.)

2. Liszkay (Ch.) K. à Nagyvárad.

Chandelier fondu avec émail et doré.

Öntött gyertyatartó emailal és aranyozással.

3. Oetl (Antoine, fabricant de machines et fondeur) Antal, vasöntőde és gép-
gyár-tulajdonos, Budapest.

Candélabre à gaz de fonte.

Légszesz-kandelaber öntött vasból.

4. Rendič Ivan (sculpteur) szobrász, Zágráb.

Deux bustes du Monténégro.

Két mellszobor montenegrói alakok.

5. Schlick (société anonyme de fabrique de fonte et de machines) Schlick-
féle vasöntőde és gépgyár-részvénytársaság, Budapest.

Fontes de métaux; à savoir: deux cassettes
de cartes de visite en bronze, un
candélabre à gaz de fer de fonte bronzé,
idem émaillé; une buste de fonte bronze
sur une piédestal; plaques de fer.

Ércöntvény és pedig: két névjegygyűjtő
bronzból, egy légszesz-kandelaber öntött
vasból bronzírozva, ugyanilyen emailli-
rozva; két mellszobor bronzöntvény.

CLASSE 26. SZAKOSZTÁLY.

Horlogerie.

Óraműves ipar.

1. Auer (Joseph, horloger) József, órás, Szeged.

Une pendule.

Egy ingaóra.

2. Brausewetter (Guillaume, horloger) Vilmos, órás, Szeged.

Montre.

Zsebóra.

3. Brausewetter (Jean, horloger) János, órás, Szeged.

Pendule.

Ingaóra.

L'établissement a été fondé en 1847. Il y a, outre trois plus ou moins grand tours 40 à 50 machines auxiliaires, en partie, d'origine suisse, et d'autres de propre invention et même brevetées. La production annuelle est d'environ 500 remontoires sans clé de propre invention. Il y a 10—12 ouvriers d'un salaire hebdomadaire de 15 à 45 francs par tête sans nourriture. Les matériaux proviennent en grande partie comme parties brutes de la Suisse. Les pendules de propre invention sans clés sont produites dans une fabrique pourvue de machines à vapeur et occupant 200 ouvriers. Les meilleurs débouchés sont la monarchie, l'Angleterre et l'Amérique où (à Newyork) se trouve un agent. Le trafic en est de 6000 pièces de la valeur de 375,000 francs. Distinctions: Diplôme d'excellence de Londres 1871, médaille d'argent, Kecskemét 1872 médaille et diplôme pour le mérite, Vienne 1873, Ujvidék, médaille d'argent 1875, Szeged,

Az üzlet 1847-ben lőn alapítva. A berendezés három kisebb-nagyobb esztergán kívül 40—50 darab segédgép, mely részben svajczi eredetű, nagyrészt azonban az üzletbirtokos saját találmánya és részben szabadalmazva van. Az évi átlagos gyártás mintegy 500 db. saját találmányu kulcs nélküli remontoir készülék. 10—12 munkás foglalkozik, kiknek heti bérök ellátás nélkül 6—18 frt fejenként. Az anyag nyers órárészekben nagyrészt Svajczból kerül. Saját találmányu, kulcs nélküli ingaórái gyártása külön, gőzerőre berendezett gyárra van bízva, mely 200 munkást foglalkoztat. Legfőbb elkelési hely a monarchia, azontul Anglia és Amerika, hol (Newyorkban) külön ügynök van. Az évi forgalom mintegy 6000 darab ingaóra 150,000 frt értékben. Kitüntetések: Londonban 1871 díszokmány, Kecskemét 1872 ezüst érem, Bécsben 1873 érdemérem és elismerési díszokmány, Ujvidék 1875 ezüst

médaille pour le mérite 1876. Diplôme d'examen théorique et pratique de Munich et du Locle.

érem, Szeged 1876 érdemérem. Diploma Münchenben és Locleben letett elméleti és gyakorlati vizsgáról.

4. Králik (Samuel, horloger de la cour royale hongroise) Sámuel, magy. kir. udvari órás, Budapest.

Une pendule et quatre échappements.

Egy ingaóra és négy echappement.

CLASSE 27. SZAKOSZTÁLY.

Appareils et procédés de chauffage et d'éclairage.

Fűtő és világító eszközök és készülékek.

1. Brucky (Joseph, serrurier) József, lakatos, Budapest.
Potagers. Takaréktűzhely.

2. Feszl (Ladislav, architecte et professeur) László, műépítész és tanár, Budapest.

Modèles de poêles.

Kályhatervék.

3. Friedler (Ignace) Ignác, Nagy-Bittse.
Cadre système «Sebold» pour la fabrication des allumettes. Sebold-féle betétráma gyufagyártáshoz.

4. Gyürky André (András), Tiszolcz.
Appareil à cuire portatif.

Forraló.

5. Neubauer (Charles, fabricant d'allumettes) Károly, gyufagyáros, Győr.
Allumettes et tableau de têtes d'allumettes représentant la maison où est né François Deák à Söjtör. Gyufák és kép gyufákból kirakva, ábrázolván Deák Ferencz szülőházát Söjtörön.

6. Szabó (Samuel, serrurier) Sámuel, lakatos, Győr.
Modèles de potagers. Takaréktűzhelyek mintái.

7. Szilágyi (Michel, chaudronnier) Mihály, rézműves, Veszprém.
Chaudières pour la fabrication de l'eau-de-vie. Rézüstök és katlanok szeszgyártáshoz és egy borszűrő.

CLASSE 28. SZAKOSZTÁLY.

Parfumerie.

Illatszerek.

1. Mosch (Charles, savonnier) Károly, szappangyáros, Budapest.
Savons fins de toilette et parfums. Finom kézi mosdó szappanok és szagos vizek.

2. Pacséri Odry Lehel (membre du théâtre national) a nemzeti színház tagja, Budapest.
Eau de rose en flacons. Valódi rózsavíz palaczkokban.

CLASSE 29. SZAKOSZTÁLY.

Maroquinerie, tabletterie et vannerie.

Bőrdíszművek, műasztalos-, műesztergályos- és kosárkötő-ipar.

1. École de sculpture en bois (Zay-Ugróczi fametszeti tanműhely), Zay-Ugróczi.
Une grande table avec divers objets de sculpture en bois. Egy nagy asztal s különféle faragványtárgyak.

2. Grüneberg (Charles & Joseph, fabricants de brosses) Károly és József, kefékötőgyár-tulajdonosok, Pozsony.

Brosse à tête, à bottes, à écurer, bois percés pour brosses.

Cet établissement existant depuis 50 ans a passé il y a 10 ans à la possession du père des fabricants actuels. Alors il occupait 15—20 ouvriers, avec un chiffre annuel d'affaires de 37,500—50,000 fr.; maintenant il occupe 150 ouvriers, et son mouvement commercial s'est élevé à 500,000 fr. Il s'y trouve une machine à vapeur de la force de 12 chevaux, qui met en mouvement les machines suivantes: 2 limes à bois brevetées de propre invention, 4 scies circulaires, 1 scie à bois, 2 rabots, 1 presse, 6 machines à forer et plusieurs tours. Les ouvriers soumis au règlement de la fabrique travaillent journellement 10 heures. Le salaire hebdomadaire de 80 ouvriers est en moyenne de 20—25 fr., celui de 60 ouvrières de 7.5—12.5 fr. et celui de 10—20 enfants de 6—10 fr.; en outre il y a 2 maîtres-ouvriers et 3 inspecteurs. Les matériaux proviennent de la Hongrie, de la Galicie, de la Russie et de l'Amérique. Des lieux d'écoulement sont, hors le pays même, principalement la Roumanie (où il s'exporte annuellement 30,000 brosses de diverses espèces et pincesaux, l'Autriche, principalement Vienne, l'Allemagne du nord, et la Pologne. Dernièrement l'exportation se dirige aussi vers l'Amérique. Cette fabrique a obtenu en 1873 la médaille de Vienne du progrès et le propriétaire a été décoré de la couronne d'or.

3. Jausz (Jean Frédéric, tourneur) János Frigyes, esztergályos, Ujvidék.

Divers tuyaux de pipes, embouchures et une quenouille.

Cet établissement existe depuis 1854; il a 4 tours ordinaires et un tour en fer, 1 scie circulaire, 1 machine à forer et une à raboter. Il y a outre l'atelier au tour un atelier pour réparer les machines. La paie hebdomadaire de 3—8 travailleurs est de 5—7.5 fr. mais ils ont le logement, sans logement ils ont 15—25 fr. Les lieux d'écoulement sont, hors le pays, l'Esclavonie et la Serbie. Il a obtenu une mention honorable à Vienne en 1873, 3 médailles d'or, 2—d'argent, 1 médaille de bronze et une médaille pour le mérite aux expositions d'Apatin, d'Ujvidék, de Szabadka et de Szeged.

Fej-, csizma-, ruha-, suroló- és mázoló-kefék; átlukasztott kefefák.

Az üzlet 50 évvel ezelőtt megalapítván, 10 év előtt ment át apjuktól a jelenlegi birtokosokra; akkor foglalkoztatott 15—20 munkást, 15—20,000 frt évi forgalommal; jelenleg a munkások száma 150, az évi forgalom 200,000 frt. Az üzletben van 12 lőerejű gőzgép, mely következő gépeket mozgat: 2 saját találmányú szabadalmazott fareszelő, 4 körfűrész, 1 szalagfűrész, 2 gyaluló gép, 1 sajtó, 6 furógép s több eszterga. A munkások gyári szabályzat alatt állanak s 10 óráig kötelesek naponta dolgozni. A 80 férfi munkás átlagos heti bére 8—10 forint fejenként; 60 női munkásé 3—5 forint, 10—20 gyermeké 2.40—4 frt, mind e bér ellátás nélkül; azontúl van 2 művezető és 3 felügyelő. Az anyag Magyarországból, Galicziából, Oroszországból és Amerikából kerül. Elkelési helyek az egész országon kívül főképen Ruménia, hová egy-egy évben 30,000 darab különféle kefe és ecset megy, továbbá Ausztria, főleg Bécs, Észak-németország és részben Lengyelország. Legújabban a kivitelt Amerika felé is irányul. Az üzlet 1873-ban a bécsi haladási érmet, a tulajdonos a koronás aranyérmet nyerte.

Különféle pipaszárak, szópókák és egy rokka.

Az üzlet 1854 óta áll fenn; bir 4 közönséges s egy vasesztergával, 1 körfűrészszel, 1 furó- s 1 gyalulógéppel. Az esztergályműhelyen kívül gépkijavitó műhely is létezik. A 3—8 munkás heti bére fejenként 2—5 frt, azontúl lakás és ellátás; e nélkül 6—10 frt. Elkelési helyek a környéken kívül Szlavonország és Szerbia. Birja az 1873. bécsi elismerő okmányt, továbbá 3 arany, 2 ezüst, 1 bronze s egy érdemérmet az apatini, ujvidéki, szabadkai és szegedi kiállításokról.

4. Róth (Joseph, fabricant de balais américains) Józsa amerikai seprőgyártulajdonos, Budapest.

Divers balais américains.

Cette fabrique existe depuis 1874, le dépôt depuis 1876. La production et le dépôt sont séparés. Elle produit divers balais agricoles, de chambre, à tapis et des brosses; elle ne vend qu'en gros. Il s'y trouve des machines comme: tréfilerie, à copier, à coudre, des machines à raboter. Avec ces 13 machines et les ouvriers employés, la production s'élève à 360,000 pièces. La paye hebdomadaire est en moyenne de 34 fr. S'y sont acquis des mérites pour les objets exposés: les deux maîtres-ouvriers: Henri Fleisszer et Benoît Fritsch. D'abord les matériaux provenaient de l'Italie, mais les graines ayant été importées, plusieurs domaines de la couronne produisent cette herbe dite «de cheval» en quantité suffisante. Les produits s'exportent outre la Hongrie, en Autriche (Vienne), en Allemagne, en Suisse, en France, et en Italie. Le mouvement des affaires est en moyenne de 75,000 — 100,000 fr.

Különféle czirokseprők.

A gyár 1874 óta áll fenn, rendezett üzlete 1876 óta van. A termelés és üzlet el van különítve. Termel különféle gazdasági-, szoba-, szőnyegseprőt és kefét és csak nagyban árusít el. Kizárólag gépek működnek és pedig sodronykötő-, mintázó-, varró-, egyenlítő-, vágógépek, továbbá asztalos- és esztergályosműhely. A létező 13 gép és hozzátartozó 30 munkással a termelés 360,000 darabig rughat. Az átlagos heti bér fejenként, ellátás nélkül 13 frt 58 kr. Főérdeme van a kiállított tárgyak körül Fleiszer Henri művezetőnek és Frisch Benő munkavezetőnek. Kezdetben az anyag Olaszországból került jelenleg a czirok egyik koronauradalomban olasz mag után okszerűen termeltetvén, több nagybirtokos is termeli, s így most már csak hazai anyag fogyasztatik. A termelvény Magyarországon kívül jó elkelési helyeket nyert Ausztriában (Bécs), Németország, Svajcz, Francia- és Olaszország. Az üzletforgalom évi átlagban 30—40,000 frt.

5. Schindler S. (tourneur) esztergályos, Budapest.

Objets tournés en os.

Esztergályozott csontmunkák.

6. Sebesy (Edouard, employé aux mines de la Société des bateaux à vapeur du Danube) Ede, irodatiszt a Dunagőzhajózási társulat bánya-igazgatóságánál, Pécs.

Objets faits à la scie. (Une pendule marchant une semaine).

Lombfűrész munka. (Egy nyolcz napig járó ingaóra).

7. Sendlein (Jean, tourneur) János, esztergályos, Pozsony.

Cannes, tuyaux de pipes et porte-cigares.

Sétabotok, pipaszárak és szivarszopókák.

QUATRIÈME GROUPE.

Tissus, vêtements et accessoires.

L'industrie textile des cotons fait presque entièrement défaut en Hongrie, à cet égard nous dépendons de l'étranger et surtout de l'Autriche. Mais il n'en est pas de même à l'égard des tissus de lin, de chanvre et de laine. Nous avons plusieurs fabriques qui, disposant de matières premières d'excellente qualité, sont dans un état prospère; aussi alimentent-elles l'industrie à domicile, bien que celle-ci ne puisse concourir avec l'industrie de fabrique de l'Autriche ou de l'étranger.

Plusieurs de nos fabriques de tissus de laine existent déjà depuis le siècle passé; d'autres fondées entre 1860 et 70 produisent, outre des draps et des articles de mode, diverses tissus ordinaires qui s'exportent en grande quantité en Roumanie.

L'industrie de la soie ne s'est pas élevée en Hongrie au-delà de production de la soie brute; elle avait sensiblement diminué pendant un certain temps, mais elle a repris depuis quelques années; actuellement la production de la soie brute ne dépasse pas 3000 quintaux métriques.

La passementerie a été une de nos industries les plus prospères, vu les nombreux brandebourgs et galons qui comporte l'habillement hongrois qu'il était surtout de mode de porter de 1860 à 70; mais, bien que les campagnards aient encore, en partie, conservé cette mode, cette industrie a beaucoup perdu. Elle ne produit plus guère que pour l'équipement militaire et les livrées.

La bonneterie et la lingerie constituent deux industries si prospères que, satisfaisant pleinement aux besoins de la population, elles fournissent de nombreux objets à l'exportation. Il en est de même de l'industrie des vêtements qui travaille pour les deux sexes. En effet, la confection qui habille une partie de l'armée austro-hongroise et des honvéds ou landwehr, travaille aussi pour l'exportation.

La bijouterie et l'orfèvrerie sont, en Hongrie, d'anciennes industries. La corporation des orfèvres de Budapest compte plus de 100 membres; mais ils ne travaillent que pour satisfaire aux besoins du pays, même qu'ils peuvent rivaliser avec l'industrie étrangère. Moins nombreux sont les ouvriers qui s'occupent de l'argenterie.

Au reste, comme ici la division du travail a été poussée assez loin, et que chaque groupe d'ouvriers ne cultive que sa partie, ils fournissent de très

NEGYESEDIK CSOPORT.

Szövetek, ruházat és tartozékai.

A gyapotszövő ipar majdnem teljesen hiányzik Magyarországon; e tekintetben a külföldre és mindenekelőtt Ausztriára vagyunk utalva. De más viszony áll fenn a len-, kender- és gyapjuszövetek tekintetében. Több gyárunk, mely első rendű és kitűnő anyagot használhat, szép jövőt ígérő állapotban van, s a hazai ipart is ellátja félgyártmánynyal, habár ez az ausztriai és külföldi gyárak iparával versenyezni nem bír.

Több gyapjuszövetgyárunk már a múlt század óta áll fenn; némelyik 1860–70 közt alapítván, posztó- és divatárúkon kívül, különféle közönséges szöveteket is gyárt, melyek nagy mennyiségben Romániába szállíttatnak.

A selyemipar Magyarországon a nyers selyem termelésén fölül nem igen emelkedett; erősen csökkent volt a század kezdetétől fogva, utóbbi időben azonban s főleg néhány év óta megint haladásnak indult; jelenleg a nyers selyem termelése 3000 métermázsát alig halad meg.

A zsinórverés és paszomántos ipar egyike a legjövődélmezőbbeknek volt, tekintetbe véve a magyar öltözetnek számos ebbeli szükségletét és általános divatát 1860–70 közt; de, ámbár a vidékiek egy része ezen divatot még megtartotta, ez ipar mégis sokat veszített előbbi jelentőségéből.

Jelenleg csak a katonaság és bérszolgák ruházatának szükségleteit fődözi.

A vászonfonás és szövés igen egészséges ipart képeznek, melyek a népesség szükségleteit tökéletesen fedezvén, számos készítménye a kivitelenek is szolgál. Ugyanaz mondható az öltözetéki iparról is, mely mindkét irányban működik. Azon vállalat ugyanis, mely a közös hadsereg s a honvédség egy részét ruhazza, kivitelre is dolgozik.

Az ékszerészet és az aranyművészet Magyarországon régi ipar; a budapesti aranyművesek egylete 100 tagnál többet számít; de csakis a hazai szükségletnek dolgoznak, habár a külföldi iparral is bírnak versenyezni.

Kevesebb azok száma, kik az ezüstművességgel foglalkoznak.

Különben a munka messzeható felosztásánál s azon oknál fogva, hogy a munkások csak bizonyos egyes dolgokat készítenek, szép eredményeket érnek

beaux résultats. C'est ainsi que nous avons des orfèvres qui ne font que des anneaux à cachet, d'autres qui ne font que des bracelets et d'autres enfin des chaînes.

Abstraction faite de la fabrique d'armes de Budapest qui a été fermée après qu'elle eut pourvu aux besoins de notre armée des honvéds, la fabrication des armes se trouve concentrée dans les mains de quelques artisans devenus fabricants. — Les armes de luxe leur ont fait une réputation méritée, aussi peuvent-ils à bien des égards rivaliser avec ceux de Vienne, autant sous le rapport de la solidité que sous celui du goût. Un obstacle que rencontre cette industrie gît dans le fait que les fins aciers damasquinés ne se fabriquent pas dans le pays, il faut les faire venir de Belgique ou d'Angleterre; pour les canons à balle on a recours à l'acier fondu de Mayer; quant aux armes de précision, elles sont à meilleur marché en Hongrie que dans ces deux derniers pays. Nos meilleurs armuriers ne se trouvent guère qu'à Budapest, les produits de la province n'étant pas de nature à pouvoir être pris en considération. Pour ce qui concerne les armes blanches, elles sont importées de Solingen ou de Styrie, elles ne sont qu'ajustées dans le pays.

Quant aux objets de voyage nous avons plusieurs établissements qui tiennent le milieu entre la fabrique et l'atelier et dont les produits sont fort appréciés. Et si même cette fabrication ne s'étend pas aux objets propres aux grands voyages ou expéditions scientifiques, — la Hongrie étant un pays continental, — elle suffit néanmoins aux besoins de la vie ordinaire. Comme à l'égard des objets de campement, c'est l'Autriche qui pourvoit en très grande partie aux besoins de l'armée, les industriels hongrois ne peuvent s'en occuper que lorsque la commande vient à requérir leurs services.

---

el. Vannak ugyanis aranyművesek, kik csak pecsétgyűrűk készítésével, mások karpereczek és ismét mások csak függők előállításával foglalkoznak.

Kivéve a budapesti fegyvergyárt, mely a honvédség szükségletének fedezése után megszüntettetett, a fegyverek készítése néhány kézművesnek kezében van összpontosítva. A luxusfegyverek készítése jó hírnevet szerzett nekik, és sok tekintetben versenyezhetnek a bécsi készítményekkel, ép úgy a mi a munka jóságát s szilárdságát, mint a mi izlésességét illeti. Ezen iparnak egyik akadálya, hogy finom damaskusi aczél az országban nem készül, hanem Belgium- és Angliából hozatik be. A golyócsövek tekintetében a Mayer-féle aczél segít ki; a szabatosági fegyverek Magyarországon jobb áron vásárolhatók, mint a nevezett két országban. Legjobb fegyvergyárosaink Budapesten találhatók, a vidéki készítmények alig vehetők tekintetbe.

A kardkészítők számára a pengék Solingenből és Stajerországból hozatnak és az országban csak felszereltetnek.

A mi az utazási szerek előállítását illeti, Magyarországnak több üzlete van, mely közepet foglal a gyári és műhelyi szervezet közt, készítményei igen keresettek.

Ámbár ezen készítmények nagy utazásokra vagy tudományos expedíciókra való szereket nem állítanak elő, — mi Magyarország continentalis helyzetéből is foly, — de megfelelnek a közönséges élet szükségseinek.

A tábori szerekre nézve, Ausztria fedezi a hadsereg nagyobb részének szükségleteit, magyar iparosok nem foglalkozhatnak ezen ággal, csak ha a hadparancsnokság szolgálataikat igénybe veszi.

CLASSE 31. SZAKOSZTÁLY.

Fils et tissus de lin, et de chanvre. Len- és kenderfonalak és szövetek.

1. Tóth (Etienne, tissus) István, szövész, Czegléd.

Lins colorés pour coussins.

Színes vászon derékaljnak.

CLASSE 32. SZAKOSZTÁLY.

Fils et tissus de laine peignée. Fésűs-gyapjú fonalak és szövetek.

1. Bauer (frères) testvérek, Budapest.

Drap pour équipement militaire.

Katonai felszerelésre való posztó.

2. Miklia Timotheus Kakován.

Couvertures de lit, tabliers, havre-sacs, comme objets faits de tissus de laine.

Ágyterítők, kötény, tarisznyák mint gyapjú-szöveti munkák.

3. Szvatos (Ignace, fabricant de tissus de laine) Ignác, gyapjúárúgyártulajdonos, Debreczen.

Mantelets de laine teinte.

Festett gyapjú újjas.

CLASSE 34. SZAKOSZTÁLY.

Soies et tissus de soie. Selymek és selyemszövetek.

1. Basztoria (Madame Joseph) Józsefné, Kecskemét.

Soies grège et moulinée comme produits de l'industrie à domicile.

Nyers és feldolgozott selyem mint házi iparcikk s egy üveg selyembogár tojással.

2. Higel (François, tisseur artiste en soie) műselyemszövész, Eszék.

Fils de soie grège.

Nyers selyemfonal.

3. Inspection royale hongroise de sériciculture (Magy. kir. orsz. selyem-tenyésztő-felügyelőség Belánszky Dénes), Szegszárd.

Fils de soie grège.

Nyers selyemfonalak.

L'établissement existe depuis 1872. Il achète les cocons bruts des producteurs du pays et les traite par la vapeur d'eau. Après les avoir examinés au microscope, il remet aux producteurs des graines de bonne qualité en y joignant les instructions nécessaires. Il s'occupe de la guérison des maladies des vers-à-soie, il cherche à répandre les notions de la culture méthodique des mûriers et des vers et entreprend des recherches scientifiques. Les achats s'élèvent à 4—5000 kg. de cocons bruts. Le salaire hebdomadaire des ouvriers em-

Az intézmény 1872 óta létezik. Hazai tenyésztőktől váltja be a nyers selyemgubókat s vizsgálattal teljesíti a lefojtást. Góresői vizsgálat után szolgáltatja a tenyésztőknek a szükséges egészséges rekesz-petét (zellen-grain) s azt kellő oktatás mellett kiosztja. Gondoskodik a selyméreknél előforduló betegségek gyógyításáról; ismerteti és terjeszti az okszerűszederfa- és selyemtenyésztést, kísérleteket tesz tudományos észleletek alapján. Az évi beváltás 4—5000 kilogr. nyers gubó. Az alkalmazott férfi munkások heti bére 4 frt, a nők 2 frt 70 kr.

ployés est de 10 fr, celui des ouvrières de 8 fr. Le débouché des fils de soie est l'Italie. Il a reçu une distinction à l'exposition nationale de Szeged.

A selyemfonal eladási helye Olaszország. Ki volt tüntetve a szegedi kiállításon.

4. Radulovics Wasa, Fehértemplom.

Fils de soie teints.

Festett selyem szálakban.

CLASSE 36. SZAKOSZTÁLY.

Dentelles, tulles, broderies et passementeries.

Csipkék, tüllök, hímzések és paszományok.

1. Berketz (Étienne, teinturier en soie et en laine) István, selyem- és szőrruhafestő, Budapest.

Objets de soie et tissus teints.

Festett selyem- és szővött árúk.

2. Matlekovics (Antoinette, propriétaire d'un institut d'éducation pour filles) Antónia, nevelőintézet-tulajdonos, Budapest.

Chasubleries brodées.

Himzett egyházi ruhák.

3. Péter (Barbara, couturière) Borbála, varrónő, Ujvidék.

Bandoulière de bidon (kulacs) et de poire à poudre brodée de perles et de laine de Berlin.

Kulacs- és löportartó gyöngy és berlini pamut kivarrással.

4. Verebi Kovács Vera, Budapest.

Sac de voyage (fait à la main).

Egy kézi utitáska (kézimunka).

CLASSE 37. SZAKOSZTÁLY.

Articles de bonneterie et de lingerie. Objets accessoires de vêtement.

A harisnyakötés és a vászonipar czikkei. A ruházat tartozékai.

1. Brachfeld Francziska (lingerie et objets de toilette) divatárúcikk-kereskedő, Budapest.

Marchandises de mode pour dames, couverture brodée, coussins avec housses; robe de chambre blanche brodée pour dame.

Női divatárúk, himzett párnatokok és paplanlepedők, himzett fehér női reggeli felöltő.

L'établissement existe depuis 1867; ses principaux articles sont: lingerie pour messieurs; il les répare et les nettoie. Il emploie des machines de Wheler, de Wilson et de Singer. Le nombre des ouvriers est de 96. Les lieux de débouchés sont la capitale et le pays; on en exporte à l'étranger. Il a obtenu une mention honorable à Londres en 1871 et la médaille pour le mérite à Vienne en 1873 et à Szeged en 1876.

Az üzlet 1867-ben alapított; főczikkei uri fehérnemű és ennek tisztítása és új disztítése. A felszerelés Wheler és Wilson-, meg Singer-féle varrógépek. A munkások száma 96. Fő elkelési helyek a főváros és az ország; egy része az árúknak külföldre is megy. Kitüntető elismerésben részesült Londonban 1871 és kapta az érdemérmét 1873 Bécsben és 1876 Szegeden.

2. Hollós J. (objets de toilette pour messieurs) uri divatkeresk., Budapest.

Chemises, cols, mouchoirs.

Ingek, gatyák, gallérok és zsebkendők.

3. Kubik (Jean Nep., gantier) János Nep., kesztyűgyár-tulajd., Székesfehérvár.
Gants, couvertures de lit. Kesztyűk, ágytakarók.
4. Lipinsky (& Co., gantiers) és társa, kesztyűgyár-tulajdonos, Budapest.
Gants, culottes d'écuyer, couvertures de lit et coussins du peau de cerf. Kesztyűk, lovaglónadrágok, ágytakarók és vánkoscizihák, mind szarvasbőrből.
Cet établissement existe depuis 1877, et travaille avec plusieurs grandes machines à coudre et de petites machines à main. Sa production annuelle est de 12—15,000 douzaines de gants. Le nombre des ouvriers est de 118—120. Leur paie pour une douzaine de gants est de 4—18 fr, et le salaire par semaine de 20—37.5 fr. Une grande partie des peaux est indigène, une autre partie, de même que la soie, les boutons etc. proviennent de l'Autriche et de la France. Le chiffre annuel des affaires de l'établissement est de 200,000—300,000 fr.
Az üzlet 1877 óta áll fenn, felszerelése több nagy varró- s kisebb kézi gép. Évi termelése 12—15,000 tuczat kesztyű. A munkások száma 118—120. Bérök a kesztyű tuczatja szerint 1 frt 50—7 frt 20 kr.; a segédeké 8—15 frt hetenként. A bőr nagy része belföldi; egy része, valamint selyem, gomb stb. Ausztriából s Franciaországb. is kerül. Az üzleti évi forgalom 80—120,000 frt.
5. Laube (François, fabricant de corsets pour dames) Ferencz, női vállfűzőgyár-tulajdonos, Budapest.
Corsets. Fűzők.

CLASSE 38. SZAKOSZTÁLY.

*Habillements des deux sexes.**Mindkét nembeli ruházat.*

1. Baumgarten (Antoine, tailleur) Antal, szabó, Versecz.
Modèles et dessins de coupe. Szabászati minták és rajzok.
2. Bauer (frères) testvérek, Budapest.
Livrées. Szolgálati egyenruha.
3. Ballascher (Jean, pelletier) János, szűcs, Besztercze.
Vestons et corsets hongrois. Ködmön és női pruszlik.
4. Bisothka (Etienne, tailleur en manteaux) István, gubaszabó, Debreczen.
Manteaux hongrois. Guba.
L'établissement existe depuis 1845; la laine lavée à la main est travaillée au métier de tisserand; il y a 3 travailleurs qui reçoivent hebdomadairement 7.5 fr. et la nourriture. Il a obtenu une distinction à Vienne en 1873, et à Szegeden 1876 la médaille de bronze.
Az üzlet 1845 óta áll fenn; a gyapjú kézzel tisztítottván, kézi fonódákon dolgoztatik fel; 3 munkás van alkalmazva fejenként 3 frt és ellátás mellett. Kitüntettetett Bécs 1873 és Szeged 1876 bronze-éremmel.
5. Csiszér (Albert, tailleur) Béla, szabó, Marosvásárhely.
Habit de salon 122.5 fcs. Egy frakk, ára 45 frt.
6. Csolnoky (François, tailleur) Ferencz, szabó, Kecskemét.
Habit hongrois de parade. Magyar díszöltöny.
L'établissement existe depuis 1850, il travaille avec: 4 machines à coudre et 18—20 ouvriers dont la paye hebdomadaire sans
Az üzlet 1850 óta áll fenn, 4 varrógéppel működik 18—20 munkás, kiknek heti bérök ellátás nélkül 10—12 frt. Érdeme van

nourriture est de 25—30 fr. L'objet exposé est dû au premier ouvrier Jean Péntek. Les draps viennent de Vienne, de Brunn et de Reichenberg, la vente s'effectue sur les lieux et dans les environs. Le mouvement annuel est de 80,000—87,500 fr. Distinctions obtenues : médaille d'or à Kecskemét en 1872, médaille pour le mérite à Vienne en 1873, à Szeged en 1876 et la croix du mérite en or.

a kiállított tárgy körül Péntek János első segédnek. Az anyag Bécs, Brünn és Reichenbergből kerül, eladás helyben és környéken. Évi forgalom 32—35,000 frt. Kitüntetései: aranyérem Kecskemét 1872, érdemérem Bécs 1873 és Szeged 1876, és az arany érdemkereszt.

7. Dapsy (Joseph, tailleur) József, szabó, Rimaszombat.

Pantalon et dolman, costume de peuple.

Nadrág és dolmány. Gömörmegyei népviselet.

8. Ferenczy (Alexandre, tailleur) Sándor, szabó, Budapest.

1 chek de kangourou bleu 112.5 fr., gilet de même 17.5 fr., un pantalon 45 fr.

Kék canguru chek 45 frt, kék canguru mellény 7 frt, vonalos pantalon 18 frt.

9. Ferenczy (Ignace, cordonnier) Ignác, cipész, Kolozsvár.

Objets de cordonnerie pour hommes.

Férfi lábbelik.

L'établissement travaille avec 2 machines et 12 ouvriers; il a obtenu un diplôme de 1-ère classe en 1872 à Kecskemét, la médaille pour le mérite à Vienne en 1873 et à Szeged en 1876.

Az üzlet két géppel, 12 munkással működik; nyert elsőrendű oklevelet Kecskemét 1872., érdemérmét Bécs 1873, Szeged 1876.

10. Gazdagfalusy M. (tailleur) szabó, Kolozsvár.

Habits de salon.

Salon ruhadarabok.

2 machines, 18 ouvriers, chiffre des affaires: 65,000 fr, distinctions: médaille d'argent à Dresde en 1876, médaille pour le mérite à Szeged 1876, membre de l'académie des tailleurs de Dresde.

Két gép, 18 munkás, forgalom 26,000 forint. Kitüntetés: ezüstérem Drezda 1870, érdemérem Szeged 1876, tagja a drezdai szabászati akadémiának.

11. Grébe (Henri, tailleur) Henrik, szabó, Kolozsvár.

Habits de salon.

Salon ruhadarabok.

Distinctions: une médaille, Dresde 1870; médaille d'argent, Kecskemét 1875; médaille pour le mérite, Vienne 1873 et Szeged 1876; I. prix, diplôme et médaille d'or au congrès de 1874 du »Deutscher allg. Arbeitgeberbund des Schneider-Gewerks.«

Kitüntetései: egy érem Drezda 1870, ezüst érem Kecskemét 1875, érdemérem Bécs 1873 és Szeged 1876. Első díj, diszoklevél és arany érem: az 1874-iki Congress des Deutschen allg. Arbeitgeberbundes des Schneider-Gewerks.

12. Glasel (Adolphe, tailleur) Adolf, szabó, Zsolna.

Habit de chasse.

Vadász-kabát.

13. Hochstrasser (Mathias, cordonnier) Mátyás, cipész, Zsombolya.

Souliers pour hommes et pour dames.

Férfi- és női cipők.

Il a obtenu une mention honorable à Vienne en 1873.

Elismerő okmányt nyert Bécsben 1873-ban.

14. Heisinger F. (fabricant cordonnier) czipészgyáros, Zágráb.

Souliers pour hommes, femmes et enfants. Férfi-, női- és gyermekczipők.

Fondé en 1873 par une société par actions, cet établissement a passé en 1876 à la possession du propriétaire actuel. Il occupe plusieurs machines à coudre et à faire les trous pour lacets, il produit 9200 paires d'empeignes et 8350 paires de diverses espèces de souliers. Le nombre des ouvriers est, en moyenne, de 36 hommes et de 4 femmes, le salaire hebdomadaire du coupeur est de 27.5—50 fr., les autres ouvriers travaillent à la pièce, chacun d'eux se fait par semaine 15—40 fr. S'est acquis des mérites: le maître ouvrier: Mathieu Krall. La plus grande partie des matériaux s'importe de l'Autriche et de l'étranger, des lieux de débouché sont la Hongrie et la Croatie, en partie l'Autriche, la Turquie et la Roumanie. La fabrique a obtenu à l'exposition de Vienne la médaille pour le mérite et le maître ouvrier y a reçu la médaille des ouvriers.

Eredetileg részvénytársaság alapította az üzletet 1873-ban, mely 1876-ban szállt át a mostani tulajdonosra. Van több nagy varró- és fűzőgépe, termelése 9200 pár felrész és 8350 pár mindennemű czipő. A munkások átlagszáma 36 férfi, 4 nő, a heti bér 11—20 frt a kiszabó számára, a többi munkás darabszámra fizetetik, s szerez egy-egy 6—16 frtot hetenkint. Érdemesült a munkavezető Krall Mátyás. Az anyag legnagyobb része Ausztriából és külföldről kerül, elkelési helyek Magyar- és Horvátország, részben Ausztria, Törökország és Ruménia. A bécsi kiállításon 1873-ban a gyár érdemérmét, a munkavezető munkásérmét nyert.

15. Jámbor (André & fils, tailleurs) Endre és fiai, szabó, Budapest.

Uniforme d'officier de honvéd (garde-national.) Honvédtiszti öltöny.

16. Klobusiczky (Jean, chapelier) János, kalapos, Besztercebánya.

Chapeaux de feutre à l'usage du peuple.

Férfi népviseletű nemez-kalapok.

La production due au travail manuel est de 1500 douzaines de divers objets de feutre; 20 ouvriers y gagnent par semaine 5 fr. avec l'entretien. Les matériaux proviennent de la Hongrie supérieure; les lieux de débouché sont: la Hongrie méridionale, la Serbie et la Roumanie. Il a obtenu à Vienne en 1873 la mention honorable.

Termel kézimunkával 1500 tucsat különféle nemez-tárgyat, 20 munkás hetenkint 2 frt és ellátással. Az anyag Felső-Magyarországból kerül. Eladási helyek Dél-Magyarország, Szerbia és Ruménia. Bécsben 1873 elismerő okmányt nyert.

17. Kolacskovszky (Jean, tailleur) János, okleveles szabó, Esztergom.

Pantalon et gilet de drap (façon de son invention).

Posztóból készült saját találmányu nadrág és mellény.

Il a obtenu en 1873 à Vienne le diplôme dit de »reconnaissance«.

Bécsben 1873 elismerő okmányt nyert.

18. Kolinay (Gustave tailleur) Gusztáv, szabó Lőcse.

Redingot.

Egy téli kabát.

19. Kerékgyártó (Barthélemi, pelletier) Bertalan, szűcs, Miskolcz.

Manteaux de drap grossier et de laine, blagues à tabac.

Suba, ködmön, kostők.

Travail sans machines, 4 ouvriers ont une paye hebdomadaire de 7.5 fr., avec l'entretien. A obtenu la médaille d'argent à Miskolcz en 1871 et à Kecskemét en 1872; la médaille pour le mérite à Vienne en 1873 et à Szeged en 1876.

Csak kézi munkával dolgozik, 4 munkással 3 frt heti bér mellett ellátással. Nyert ezüst érmet Miskolcz 1871 és Kecskemét 1872; érdemérmét Bécs 1873, Szeged 1876.

20. Lay (Felix) Bódog, Zágráb.

Habits de paysans, tapis dus à l'industrie à domicile.

L'industrie à domicile nationale existe depuis des siècles en Croatie et en Esclavonie. La population sème, récolte, file et teint selon la contrée et le besoin; elle s'acquiesce de tous ces travaux sans y avoir été initiée à l'école. Lesdites contrées produisent annuellement pour plus de 7.5 millions de fr. de tapis et objets analogues dont le prix de vente couvre à peine celui des matériaux employés. Tous les matériaux — excepté les fils d'or et d'argent — sont indigènes, comme: lin, chanvre, laine et poils de chèvre. Les acheteurs sont quelques musées et des fabricants qui imitent en gros ces produits de l'industrie populaire et les vendent à très bon marché. Le chiffre annuel des affaires n'est guère que de 15,000—20,000 francs, quoique, grâce à de nouveaux débouchés, l'exportation annuelle puisse facilement s'élever à 2.5 millions de fr. L'exposant de ces objets a obtenu la croix d'or pour le mérite avec la couronne et la croix de chevalier en France; en outre, il a reçu des distinctions de première classe aux expositions de Londres, de Moscou, de Vienne et à beaucoup de celles de l'Allemagne, des médailles pour le mérite en or et en argent.

Népviséletek, szőnyegek, mint a házi ipar készítményei.

A nemzeti házi ipar századok óta honos Horvát-Szlavonországban. A népesség maga vet, arat, fon és fest a vidék s a szükség szerint s készíti — minden iskolai oktatás nélkül — e munkákat. Az említett vidéken évről évre 3 millió frtra becsülhető szőnyeg és hasonló tárgy hever készletben s oly alacsony áron kel, mely az őszanyagot alig fizeti meg. Az anyag. arany- s ezüsfonal kivételével mind az országból kerül. u. m. len, kender, gyapjú s kenderszőr. Eddigi vevők néhány museum s gyár, mely a népi ipar termékeit nagyban utánózza s olcsón termel. Az összes évi forgalom alig 6—8,000 frt, pedig, ha elkelési helyek nyitnának, könnyen egy millió frtnyi érték is exportálthatnának évenként. Kiállító e tárgyak bemutatásaért a koronás aranyérmekeresztet s a francia becsületrend lovagkeresztjét nyerte; azontúl a londoni, moszkvai, bécsi és számos német kiállítás elsőrendű kitüntetéseiben részesült s arany- s ezüst érdemeket nyert.

21. Lőrincz (Étienne, fabricant de chaussures) István, lábbeligyár-tulajdonos Budapest.

Bottes, souliers pour hommes et pour femmes. L'établissement travaille avec plusieurs espèces de machines, il occupe 30—35 ouvriers et produit 9—10,000 paires de chaussures. La plus grande partie des matériaux proviennent de Mayence; lieux de débouché: la Hongrie et surtout Budapest. Il a obtenu des médailles pour le mérite et le progrès aux expositions de Vienne en 1873, de Kecskemét en 1875 et de Szeged en 1876, enfin de la Société industrielle du pays.

Csizmák, férfi- és női lábbeliek.

Az üzlet mindennemű géppel van felszerelve, foglalkoztat 30—35 munkást s termel 9—10,000 párt. Az anyag nagyjából Mainzból kerül, elkelési hely Magyarország, főleg Budapest. Érdem- és haladói érmekeket nyert az 1873. bécsi, 1875. kecskeméti és 1876. szegedi kiállításon s az országos iparegyesülettől.

22. Matucsek (Joseph, fabricant de chaussures) József, cipőgyár-tulajdonos, Kolozsvár.

Souliers pour messieurs et pour dames.

Férfi- és női cipők.

23. Mihálykövi (Louis, tailleur) Lajos, férfiszabó, Budapest.

Habits de salon.

Salonruha-darabok.

Se sont acquis des mérites: Jean Koszloszky et Krisa Laskovics. A obtenu une distinction à l'exposition de Vienne en 1873.

Érdemesült munkások: Koszloszky János és Laskovics Rózsa. Kitüntetést nyert az 1873-ki bécsi kiállításon.

24. Mayer (Sigismond, tailleur) Zsigmond, férfiszabó, Győr.

Habit de salon.

Salon-ruha.

Travaille avec machine à coudre et occupe 14 ouvriers, chiffre annuel des affaires 100,000 fr., salaire hebdomadaire par personne: 25 fr. La majeure partie des matériaux provient de Brunn, de Reichenberg, d'Angleterre et de France. Lieux d'écoulement: Győr et ses environs. Il a obtenu la médaille d'argent à Győr et la médaille pour le mérite à Szeged.

Varrógéppel s 14 munkással dolgozik, évi forgalom 40,000 frt, a heti bér fejénként 10 frt. Az anyag nagyrészt Brunn és Reichenbergből s Anglia- meg Franciaországból kerül. Elkelési hely Győr és vidéke. Nyert ezüst érmet Győrről s érdemérmet Szegeden.

25. Megyelka (Joseph, tailleur) József, szabó, Hód-Mező-Vásárhely.

Costumes de paysans.

Népviseletek.

26. Mellinger (Rodolphe jun.) ifj. Rezső, Esztergom.

Corsage et bonnet hongrois.

Női pruszlík és arany konty.

Les ouvrières sont des paysannes (8—10) qui travaillent à domicile. Les matériaux proviennent de l'étranger; lieux d'écoulement Esztergom et ses environs. Le chiffre: annuel des affaires est de 250—300,000 fr.

A munkások parasztnők (8—10), kik otthon dolgoznak. Az anyag külföldről kerül, elkelési hely Esztergom és vidéke. Évi forgalom 100—120,000 frt.

27. Novák (Maurice tailleur) Mór szabó Szegszárd.

Habits d'hommes hongrois 500 fr.; habits de femmes, (costume du peuple) 100 fr.

Bekecs, mellény s magyar nadrág, ára 200 frt
női felöltő (népviselet), ára 40 frt.

28. Reinitz (Samuel, chapelier) Sámuel, kalapgyár-tulajdonos, Budapest.

Chapeaux de fentre pour hommes.

Férfi nemezkalapok.

L'établissement existe depuis 1838, il occupe 30 ateliers divers et 200—400 ouvriers qui gagnent en moyenne par semaine 17.5 fr. La production annuelle est de 100—130,000 chapeaux et le chiffre, annuel des affaires de 750,000 fr. La plupart des matériaux sont indigènes. Hors la Hongrie, des lieux d'écoulement sont: la Serbie et la Roumanie, il a obtenu à l'exposition de Szeged la médaille pour le progrès.

Az üzlet 1838 óta létezik, 30 külön műhelyből áll 200—400 munkással, kik átlag 7 frtot keresnek hetenkint. Az évi termelés 100—130,000 darab 300,000 frtnyi forgalommal. Az anyag nagyrészt belföldi. Elkelési hely Magyarországon kívül Szerbia és Ruménia. Szegeden haladási érmet nyert.

29. Reschofszky (Joseph, cordonnier) József, cipész, Győr.**Bottes et souliers pour hommes.**

L'établissement existe depuis 1858. Il y a 6—8 ouvriers travaillant avec 1 machine de Hock; la paye hebdomadaire est de 25 fr., la production de 1400 paires. Les matériaux proviennent de Vienne et de Mayence. Lieu d'écoulement: Győr et la contrée; il travaille aussi pour les officiers de cavalerie. Il a obtenu à Győr la médaille de bronze, à Szeged celle pour le mérite.

Férficsizmák és cipők.

Az üzlet 1858 óta áll fenn. Hock-féle géppel dolgozik 6—8 munkás, heti bér 10 frt, termelés 1400 pár. Az anyag Bécsből s Mainzból kerül. Elkelési hely Győr és vidéke; vevők lovassági tisztek is. Győrött bronze-, Szegeden érdemérmet nyert.

30. Rosenberger (Adolphe, fabricant de chaussures) Adolf, lábbeligyár-tulajdonos, Szombathely.**Bottes, souliers pour hommes et femmes.**

Occupe généralement 6 ouvriers, dont la paye hebdomadaire est de 17.5 fr., production: 1800—2000 paires par an; chiffre des affaires de 25,000 fr. Débouchés: la contrée. Il a obtenu une distinction en 1876 à Szeged.

Csizmák, férfi- és női cipők.

Mintegy 6 munkás, 7 frt heti bér mellett 1800—2000 párt készít évenként, 10,000 frt forgalommal. Eladási hely a vidék. Kitüntettetett 1876-ban Szegeden.

31. Szander (Joseph, cordonnier) József, cipész, Budapest.**Souliers pour hommes et pour femmes.**

Depuis 1865 il travaille avec machines, et occupe 20—25 ouvriers, production: 4000 paires; chiffre annuel des affaires: 50,000 fr. Les matériaux proviennent de l'étranger. Débouchés: la Hongrie, et pour les Pays-bas. Rotterdam. Il a obtenu à Vienne un diplôme, à Szeged et à Londres la médaille pour le mérite, du comitat de Pest la médaille d'argent. — L'établissement est représenté par G. Müller et Cie. Rue d'Hauteville 47. Paris.

Férfi- és női cipők.

1865 óta gépekkel dolgozik, 20—25 munkás készít évenként 4000 párt, évi forgalom 20,000 frt. Az anyag külföldről kerül. Eladási hely Magyarország és részben Németalföldön Rotterdam. Bécsben oklevelet, Szegeden, Londonban érdemérmet, Pestmegyéből ezüstérmet nyert. Képviselő G. Müller et Cie. Rue d'hauteville 47. Paris.

32. Schleifer (Henri, chapelier) Henrik, kalapgyár-tulajdonos, Pozsony.**Chapeaux de feutre et de poils de lapin pour hommes.**

L'établissement existe depuis 1840, occupe des machines, et 8 ouvriers ayant une paye hebdomadaire de 22.5 fr., production annuelle: 3000 chapeaux. Mouvement des affaires: 30,000 fr. La plupart des matériaux sont indigènes ou de Frankfort. Il a obtenu à Vienne en 1873 la médaille pour le mérite.

Férfi nemez- és nyűlszőr kalapok.

Az üzlet 1840 óta áll fenn; gépekkel van ellátva, 8 munkás dolgozik 9 frt heti bérrel, évi termelés 3000 darab, forgalom 12,000 frt. Az anyag nagyrészt belföldi és frankfurti. Bécsben 1873-ban az érdemérmet nyerte.

33. Szabó (Jean, tailleur) János, szabó, Budapest.**Habit hongrois de parade (non à vendre).****Magyar díszmante (nem eladó).**

34. Szepessy (Jules, tailleur) Gyula, szabó, Budapesten.

Habits de salon 200 fr, gilet 32 fr, gilet blanc 30 fr. Frakk 80 frt, mellény 13 frt, fehér mellény 12 frt.

35. Tengeri (Émeric, tailleur de manteaux) Imre, szűrszabó, Budapest.

Manteau de drap grossier. Szűrők.

36. Tókos (Sigismund & Reil, tailleur) Zsigmond és Reil, szabó, Kolozsvár.

Habit de salon. Kiállító Tókos Zsigmond. Frakk.

L'établissement existe depuis 1854 et occupe 20 travailleurs dont la paye hebdomadaire est en moyenne de 12⁵—25 fr. Ignace Fried s'y est acquis des mérites. Le mouvement annuel est de 60,000 fr. Distinctions obtenues: à Vienne en 1873; en 1874 de la société d'industrie du pays; en 1876 à Szeged.

Az üzlet 1834 óta áll fenn. 20 munkással működik, heti kereset darabszáma átlag 5—10 frt. Érdeme van Fried Ignác segédnek. Évi forgalom 24,000 frt. Kitüntetést nyert 1873 Bécs, 1874 az orsz. ipar-egyesülettől, 1876 Szegeden.

37. Worell (Joseph, chapelier) József, kalapos, Maros-Vásárhely.

Chapeaux de feutre pour hommes. Férfi nemezkalapok.

CLASSE 39. SZAKOSZTÁLY.**Joaillerie et Bijouterie.****Ékszerészet és díszáruk.****1. Dembitz (Michel, fabricant de boucles d'oreilles pour enfants) Mihály arany gyermek-fülbevalógyár-tulajdonos, Budapest.**

Boucles d'oreilles pour enfants. Gyermekfülbevalók.

2. Egger S. & Co. (joaillier) ékszergyár-tulajdonos, Budapest.

Garniture d'habit hongrois de parade; deux épées de luxe, prix 8000 francs. Diszmagyar ruha-ékszer; két magyar díszkard ára összesen 3200 frt.

Objets de joaillerie, style rococo. Ékszerek rokoko stílyben.

3. Egger (frères, joailliers) testvérek, ékszergyár-tulajdonosok, Budapest.

Deux garnitures d'habit hongrois de parade; de 4800 fr. chacune; une épée de luxe 500 fr. Divers objets de joaillerie, style rococo. Két díszmagyar ruha-ékszer, ára egyenkint 400 frt; egy magyar díszkard, ára 200 frt. Különféle rokoko stílyú ékszer.

4. Fülöp (Jean, orfèvre) János, aranyműves, Hódmező-Vásárhely.

Album et tasses pour cartes de visite. Album és névjegy-gyűjtő táleza.

5. Gigante (A. & Cie., orfèvres) A. és társa, aranyművesek, Fiume.

Boucles d'oreilles et colliers. Fülbevaló és nyak-ékszer.

L'établissement existe depuis 36 ans, il travaille sans machine et occupe 20 ouvriers ayant une paye hebdomadaire de 25 fr. sans l'entretien; production: 75,000 fr. Se sont acquis des mérites: Jean Branchetta et Marian Caudelli. Les matériaux proviennent de Vienne et de Venise. Les lieux de débouché sont l'Autriche, la Hongrie et Berlin; il a obtenu le diplôme d'honneur à Vienne en 1873.

Az üzlet 36 év óta áll fenn, csakis kézi munkát csinál, 20 munkást foglalkoztat 10 frt heti bérrel ellátás nélkül, körülbelül 30,000 frt értéket termel. Érdemesült segédek: Branchetta János és Mariano Caudelli. Az anyag Bécsből s Velenczéből kerül. Elkelési helyek Ausztria-Magyarország és Berlin. Díszoklevelet nyert Bécsben 1873-ban.

6. Spitzer (Maximilien, fabricant de boucles d'oreilles pour enfants) Miksa, aranyfülbevalók gyárosa gyermekek számára, Budapest.

Boucles d'oreilles pour enfants.

L'établissement existe depuis 1870, il travaille avec des machines. La production annuelle est en moyenne de 2,600 douzaines de paires de boucles d'oreilles. Le mouvement est de 125,000—150,000 fr. Les 10—12 ouvriers qui y travaillent ont une paye hebdomadaire de 25—40 fr. S'est distingué: l'ouvrier Joseph Péter. Les lieux d'écoulement sont, hors la Hongrie et l'Autriche, la Serbie, la Roumanie et la Turquie, en faible partie l'Amérique. Il a obtenu la médaille pour le mérite à Vienne en 1873, et la médaille d'argent de la Société industrielle du pays. Il a le brevet exclusif.

Gyermek-fülbevalók.

Az üzlet gyári berendezésű, 1870 óta áll fenn; fel van szerelve gépekkel. Évi átlag termelés 2600 tucat fülbevaló, évi forgalom 50—60,000 frt. Dolgozik 10—12 munkás 10—16 frt heti bérrel. Érdemesült munkás: Péter József. Elkelési hely Magyarországon s Ausztrián kívül Szerbia, Ruménia és Törökország, csekély részben Amerika. Kitüntettetett Bécsben 1873-ban az érdeméremmel, az iparegyesülettől az ezüstéremmel. Kizárólagos szabadalommal bír

CLASSE 40. SZAKOSZTÁLY.

Armes portatives. Chasse.

Hordható fegyverek. Vadász-készülékek.

1. Pacholek (George, fabricant d'épées) György, kardmíves, Budapest.

Sabres de luxe.

L'établissement existe depuis 1864. Le travail brut est manuel, la polissure se fait avec des machines. Le haut relief, et les ornements se font à la main. La dorure, l'argenture et bronzage se font par le galvanisme et le feu. Cinq à six ouvriers ont pour salaire hebdomadaire 15—20—25 fr. par tête. Les matériaux proviennent de Vienne. Les débouchés sont la Hongrie et en partie la Suisse. Les distinctions obtenues sont: le diplôme d'or à Kecskemét et la médaille pour le mérite à Szeged.

Diszkardok.

Az üzlet 1864 óta áll fenn. A nyers munka szabadkézzel, a fényítés géppel történik. A domborítás, díszítés szintén szabadkézü munka. Az aranyozás, ezüstözés, oxydálás és bronzirozás galvanismus és tűz által történik; a díszítési öntvények is a műhelyben készültek. Öt—hat munkás fejenként s hetenkint 6—8—10 frtot keres. Az anyag egy része, aczél stb. Bécsből kerül. Eladási hely Magyarország, részben Svajcz. Kitüntettetett 1872 Kecskeméten arany oklevél, Szegeden 1876 érdeméremmel.

CLASSE 41. SZAKOSZTÁLY.

Objets de voyage et de campement.

Úti és tábori czikkek.

1. Felber (Jean, fabricant de coffres) János, bőröndgyár-tulajd., Budapest.

Coffres.

Úti és kézi bőröndök, eladók.

2. Löwinger (Charles, fabricant de coffres) Károly, bőröndgyár-tulajdonos, Budapest.

Coffres.

Úti bőröndök, eladók.

CINQUIÈME GROUPE.

Industries extractives, produits bruts et ouvrés.

Une des plus anciennes industries, du pays est celle des mines et usines, aussi les données statistiques qu'elle nous fournit sont-elles très détaillées; celles qui vont suivre feront apprécier le développement qu'elle a pris de 1869 à 1875

Terrain accordé en concession pour l'exploitation des minerais autres que le fer	1866.	1875.
A kiaknázásra bérbe adott területen nyert ásványok, a vasérczek kivételével	108.253,319 m.cubes	119.367,244 m. cubes
Minerais de fer	köbm.	köbm.
A vasérczekből	52.168,010 »	77.065,182 »
Charbon		
A szénből	90.966,754 »	308.555,913 »
Total Összesen	251.388,083 köbm.	504.988,339 köbm.
Terrain réservé (Freischurf)		
Szabadalmazott terület (Freischurf) ...	1,493 »	24,656 »
Chiffre des ouvriers		
A munkások száma	43,713	42,391
Accidents: morts		
Balesetek: halálosak	499	54
blessés		
sebesülések	848	77
Impôts prélevés d'après:		
A befolyt bányadijak:		
1. le terrain accordé en concession		
1. A bérbe adott	274,642 frt	45,707 frt
2. le terrain réservé		
2. A szabadalmazott terület után ...	302,747 »	101,715 »
Fonds des caisses de secours et de prévoyance, etc. etc		
A biztosítási és ellátási bányászegyletek alaptőkéje	2.503,972 »	5.840,796 »
Production et valeur.		
A termelés mennyisége és a termények értéke.		
Or	1866.	1877.
Arany	13,493 kg. 18.330,557 frt	1,577 kg. 2.199,637 frt
Argent		
Ezüst	200,676 » 18.061,115 »	21,236 » 1.911,723 »
Cuivre		
Réz	14.027,776 » 12.223,516 »	1.046,813 » 948.981 »

ÖTÖDIK CSOPORT.

Nyers és feldolgozott termények.

Honunk egyik legrégibb iparága a bányászat, és e téren lehetőleg részletes adatokkal is rendelkezünk, melyek hű képét mutatják azon fordulatnak, melyet ezen iparág az 1866 évtől az 1875-ig vett.

	1866.		1867.	
Plomb				
Ólom	12.261,536 kg.	2.534,915 frt	1.733,314 kg.	355,251 frt
Zinc				
Horgany	3.800,720 »	853,930 »	512,823 »	126,411 »
Antimoine brut				
nyers dárdany	1.732,864 »	266,934 »	26,491 »	6,622 »
Antimoine régnens				
dárdany régnens	493,136 »	177,987 »	36,975 »	9,816 »
Nickel et Cobalt				
Nikel és kékeny	4.150,944 »	3.065,819 »	406,275 »	530,601 »
Mercure				
Higany	278,664 »	741,351 »	18,006 »	48,900 »
Fonte-d'affinage				
Kovácsolt vas	1064.491,960 »	51.722,405 »	151.115,780 »	6.708,070 »
Fonte moulée				
Öntött vas	116.272,296 »	10.754,785 »	8.587,946 »	813,552 »
Houille				
Szén	4897.546,304 »	21.353,485 »	571.466,405 »	2.743,587 »
Coaks				
Coaks	78.897,448 »	769,979 »	9.087,982 »	73,021 »
Lignite				
Lignit	5757.143,896 »	20.815,617 »	888.779,865 »	2.876,200 »
Briquettes				
Aczél	150.344,320 »	1.177,729 »	18.040,373 »	159,171 »
Soufre				
Kén	283,976 »	32,057 »	17,920 »	1,550 »
Sulfate de fer				
Vaskéneg	345,408 »	19,825 »	89,218 »	5,008 »
Sulfate de cuivre				
Rézkéneg	1.038,856 »	329,305 »	»	»
Orpiment				
Orpiment	4,032 »	1,119 »	»	»
Litharge				
Glét	4,428,032 »	1.065,868 »	330,003 »	77,817 »
Alun				
Timsó	3.914,400 »	474,039 »	217,751 »	29,141 »
Poix minérale				
Földszurok	277,648 »	3,625 »	146,952 »	637 »
Pétrole				
Kőolaj	15.657,712 »	1.238,939 »	1.693,228 »	112,989 »
Couleurs de terre				
Matière colorante terreuse				
Festő anyagok	1.432,200 »	41,820 »	115,932 »	3,726 »
Pyrite de fer				
Vaspygnit	42.365,288 »	349,447 »	22.183,125 »	119,027 »
Fer chromé				
Vasföstény	6.534,192 »	6,4259 »	575,680 »	5,140 »
Oxyde de manganèse				
Cselenyéleg	1.825,636 »	54,794 »	1.044,068 »	20,555 »
		166.525,221 frt		19.887,133 frt
Sel				
Só	1182.704,238 »	1876	110.539,378 »	120.481,791 »

Pour être à même du juger du chiffre des produits des exploitations et de nos industries forestières, il faut considérer que la superficie des forêts de la couronne de Hongrie mesure 9.325,700 hectares carrés et qu'elles recouvrent les 29% de la superficie totale du pays.

Les produits des forêts, après avoir subvenu aux besoins du pays, s'exportent à l'étranger, surtout au sud et à l'ouest. La valeur de cette exportation, après déduction de l'impôt prélevé, s'élève approximativement à 20.000,000 millions de francs par an.

Ce chiffre, bien qu'assez considérable, pourrait néanmoins être encore augmenté par une exploitation plus systématique et plus intense que nos forêts non-seulement permettraient, mais requerraient même.

Aussi, nourrissons-nous l'espoir que quand les produits seront mieux connus et leurs qualités mieux appréciées, nous aurons la satisfaction de voir cette exportation prendre la grande extension dont elle est susceptible et à laquelle elle a droit sous bien des rapports.

Une autre et nouvelle branche de notre industrie forestière est celle de la production du tan ou écorce de chêne, qui s'élève annuellement au chiffre de 250 à 300,000 quintaux métriques, dont 200,000 environ passent à l'étranger.

Le premier et le plus important de nos produits agricoles non alimentaires, provenant de l'élevé du bétail, est sans contredit la laine qui se trouve être fournie, d'après le recensement de 1870, par 15.077,000 moutons se répartissant, selon la qualité, comme suit: 4.5 millions de mérinos et mérinos-métis; et 40.5 millions de qualité ordinaire (ovis strepsiceros.)

En tenant compte de ce chiffre par rapport à la superficie du pays, la Hongrie serait, à cet égard, le pays le plus riche de l'Europe; et quant à sa production de laine fine, elle occupe un des premiers rangs, puisqu'elle s'élève à 220,000 quintaux métriques, dont, en 1874, 120,000 q. mét. représentant une valeur de 80.750,000 francs, ont été exportés à Brunn et dans ses environs, et une autre quantité, considérable aussi, en Allemagne et en France.

L'importation des laines ordinaires de Serbie et de Roumaine est peu importante; elle ne s'élève guère qu'à 2,000 quin. mét. représentant une valeur de 732,500 fr.

Mentionnons ensuite la production de la cire provenant de 617,000 ruches; elle s'évalue à 1.728 q. mét. de la valeur de 770,000 fr.

La sériciculture est répandue dans presque tout le pays; si, jusqu'à présent, elle n'a pas eu une grande importance, cela provenait de la difficulté qu'il y avait de vendre les cocons; mais des mesures prises par le gouvernement ont remédié à cet état de choses. On en évalue la production à 4,000 q. mét., dont 300 proviennent du seul comitat de Tolna.

La production du tabac de toute la monarchie est presque exclusivement concentrée en Hongrie et dans ses parties annexes. La qualité en est excellente, et la préparation qu'on lui fait subir a, de nos jours, fait de grands progrès. En 1875, la production de 60,706 hectares a été évaluée à 577,429 quint. mét. représentant une valeur de 27.650,000 francs. L'hectare en avait produit 314 kilos; les 100 kilos valant 47.80 francs, le revenu de

A magyar korona országainak összes erdősegei kerekaszámban 9.325,700 hektárra terjedvén, az ország összterületének 29 százalékát foglalják el. A belszükségletek fedezésén kívül erdőterményeink és fegyártmányaink különösen a déli és nyugoti szomszédországokba vitetnek ki. E nemű kivitelnk értéke, a behozatal értékének leszámításával is, évi átlagban 20 millió frankra tehető. De ezen kivitelnk még igen jelentékeny mértékben emelhető, mert magok az okszerű erdőgazdaság elvei nem csak megengedik, de sőt parancsolják is, hogy erdeink termőképességüknek megfelelő arányban, intenzívebb kihasználás alá vétessenek. Teljes reményünk is van arra, hogy minden tekintetben kitűnő minőségű erdőterményeink kivitele hovatovább fokozatosan emelkedik és annál élénkebb arányokat öltend, minél szélesebb körökbe s ezen köröknek minél több rétegebe elhat erdőterményeink jó hire.

Erdészeti termelésünk egyik újabb ága *cserhéj és cserzőanyag* készítése; az évenként készített anyag súlya 250—300,000 mázsza, és ebből körülbelől 200,000 métermázsza vitetik külföldre.

A nem tápláló földmívelési termékek közül első sorban az állattenyésztés említendő meg, s termékei közül a termelés mennyiségét s a termény minőségét illetőleg első helyet foglal el a gyapju, melyet az 1870-iki számlálás szerint 15.077,000 juh szolgáltat, ezek közül 4.5 millió nemes merino és merino mestiz, 10.5 millió nemezes gyapjut szolgáltató racka (*ovis strepsiceros*) és parlagi német juh. A juhok viszonylagos számára nézve Magyarország leggazdagabb egész Európában s a finom gyapju termelését illetőleg is igen előkelő helyet foglal el, mely 220,000 métermázsára becsülhető, melyből 1874-ben 120,000 m. m. értékben (80.750,000 frank) kivetített főleg a brünni posztóipar nyersanyagául, azonfelül Német- és Franciaországba; a gyapjubevitel főleg a Duna-fejedelemségből durva nemez és gyapju egészen jelentéktelen, 1874-ben 2000 m. m. 293,000 frt értékben.

Főlemlítendő továbbá a *viasztermelés*; 617,000 méhesalád után évenként 1728 m. m. termeltetik 308,700 forint értékben. A *selyemtermelés* majdnem az egész országra ki van ugyan terjedve, de az évi cocontermelés átlag csak 4000 méter, melyből Tolnamegyére magában 300 m. m. esik.

Az osztrák-magyar birodalombeli *dohánytermelés* majd kizárólag Magyarország és mellék tartományaira esik. A nyers termény kitűnő s ujabban a kezelés tekintetében is jelentékeny haladás jelezhető. 1875-ben termeltetett a két regie számára 105,575 kat. hold, melynek termelése 577,429 m. m. volt 11.060,757 frt értékben. Termés k. holdankint 547 krg., 100 krg. átlagos beváltási ár 19 frt 15 kr. Egy hold nyers jövedelme 104 frt; kiviteltre 1875-ben

l'hectare s'évaluait à 150 francs. La même année 10,800 hectares en avaient été plantés pour l'exportation, et 90,000 quint. mét. en avaient été exportés. Les principaux acheteurs étaient les régies de France et d'Italie qui en ont acheté 75,000 quint. mét.; 10,000 q. m. ayant été exportés avant d'avoir subi de fermentation.

Le chanvre de Hongrie peut concourir avec celui d'Italie, mais le rapport de son rendement à la partie ensemencée manque de régularité. C'est ainsi que 42,200 hectares, qui en avaient été ensemencés en 1874, en ont produit 175,800 quint. mét. et que 71,167 hectares en ont fourni, en 1871, 521,700 q. m.

Le lin réussit dans les comitats supérieurs: 4,700 hectares en ont produit 15,400 quint. mét. La plus importante des plantes oléagineuses qui soit cultivée en Hongrie est le colza. Ensemencé sur un terrain de 60 à 100,000 hectares, il fournit 1 million à 1,700,000 q. m. de cette graine. La guède (*isatis tinctoria*) est un ancien produit du pays; la culture tend à s'en répandre depuis quelques années.

L'industrie des produits chimiques et pharmaceutiques n'est guère répandue en Hongrie; cependant nous en avons plusieurs fabriques qui en produisent de diverses espèces, et plus particulièrement la soude (d'après le procédé Leblanc) à l'aide du sel de cuisine et de l'acide sulfurique, ce qui donne lieu au sel de Glauber et à d'autres produits. La production du bicarbonate de soude s'évalue à 20,000 quint. mét.; celle de l'acide sulfurique à 30 ou 40,000; l'alun, peut-être à 3,000, et celle de la potasse, qui diminue beaucoup depuis qu'elle s'obtient à l'étranger, au moyen des sels de chaux et ne donne plus un rendement lucratif, à 3 ou 4,000 q. m. Le sulfate de cuivre, dont la télégraphie consomme une grande quantité, et qui s'importait sur un grand pied, constitue actuellement une industrie indigène, qui satisfait entièrement aux besoins du pays et qu'on peut évaluer à 2,000 quint. mét. A l'égard des produits chimiques et pharmaceutiques dont la préparation réclame plus de soins, nous dépendons entièrement de l'étranger où nous n'exportons guère que le tartre, l'acide tartrique et la glycérine.

Si la Hongrie n'a pas une industrie textile qui mérite d'être mentionnée il y a pourtant des branches de cette industrie dans lesquelles ses fabricants excellent; nous voulons parler de la teinture et de l'impression. La couleur la plus employée est le bleu, qui affecte la majeure partie des tissus dont nos paysans se vêtent; cette teinture occupe plusieurs de nos fabriques dans diverses contrées du pays. Ó-Buda, arrondissement éloigné de Budapest, en possède deux dont le mouvement se chiffre par millions. Dernièrement, il s'y est fait dans l'une d'elles, des essais de teinture à l'aide de l'indigo obtenu de la guède, plante indigène en Hongrie; ils ont parfaitement réussi. Quand ce nouvel article sera mieux connu et que la culture de cette plante aura pris l'extension que nécessite l'extraction de cette matière colorante, le pays pourra non-seulement économiser de grandes sommes sur l'indigo qu'il n'aura plus besoin d'importer, mais même réaliser des bénéfices considérables.

18,823 k. hold termeltetett 90,000 m. m. terméssel, fő külföldi vevők a francziák és olaszok 75,000 m. m.-val, 10,000 m. m. fermentálás nélkül exportáltatott. A magyar *kender* az olaszországinak méltó versenytársa, 1874-ben bevetetett 42,220 hectar 175,800 m. m. termést nyújtván, de az 1871-ki évben a bevetetett terület 71,167 hectart tett, a termés 1871-ben 521,700 m. m. Len a felső megyékben jeles minőségben természetlik, 1874-ben 4,700 hectaron 15,400 m. m. terméssel. *Olajos magvak* több faja természetlik ugyan, de tulnyomó a *repcze*-termesztés, 60—100,000 hectaron 1 millió—17.000,000 métermázsa terméssel. A *festőcsüllyen*-termelés, ez ország régi természetménye, ujabban ismét némi lendületet nyert, a festómályva-termelés emelkedőben van.

A *vegyészeti és gyógyszerészeti cikkek* termelése nem igen van elterjedve hazánkban, mégis van több ilyenmű gyárunk, melyek ezen szakba vágó különféle cikkek készítésével foglalkoznak, különösen pedig a sziksónak konyhasóból és kénsavból (Leblanc rendszere szerint) előállított *Glaubersó* készítésével. A hazánkban évenként készített *soda bicarbona* mintegy 20,000 métermázsa, a *kénsavé* 30—40,000, a *timsóé* körülbelül 3,000 és a *hamusziré*, melynek készítése a külföldről behozott mesterséges savak használata folytán évről évre csökken, mintegy 3 egész 4000 métermázsa. A *réz-kénegét*, melynek nagy mennyiségét a távirásknál használják, nálunk nagyban készítik és a termelés szükségletünket tökéletesen fedezi; mintegy 2000 mázsa termeltetik évenként. Tekintettel arra, hogy a gyógyszerészeti cikkek készítése nagyobb mérvű szabatoságot igényel, ebbeli szükségleteinket főképen külföldről fedezzük, és kivitelünk e téren csupán a *borkőre* és *glycerinre* szorítkozik.

Ha Magyarországnak nincsen is tökéletes szövőipara, mégis vannak nálunk ezen iparnak egyes ágai, melyek kitűnő gyártmányokat mutathatnak fel, ilyenek a *szövet és vászonfestészet*. A legelterjedtebb színezés nálunk a kékfestészet, mely a parasztok számára készült kelméknél tulnyomóan alkalmaztatik; több gyáraink foglalkoznak kékfestészettel, u. m. Ó-Budán van kettő, melyeknek forgalma a milliót meghaladja. Ezen gyárak egyikében kísérletet tettek füstanyag szükségletüket csüllyenyből készült hazai indigó segítségével előállítani, mely kísérlet kitűnően sikerült. Ha ezen új iparcikk tágabb körben lesz ösmeretes és az indigótermelés a szükséglet arányában növekedik, bizony várható, hogy nem csak az eddig indigóbevásárlásokért külföldre folyt tetemes összegek honunkban maradnak, hanem az indigó festanyag készítése jövedelmező iparágat is fog képezni hazánkban.

Une autre industrie prospère en Hongrie est celle de la tannerie. Outre les peaux produites dans le pays, et dont une partie s'exporte, on a cependant recours pour certaines catégories à l'Amérique du sud, qui nous les envoie par Anvers, Londres et Hambourg. C'est surtout de la noix de galle dont se servent nos tanneurs; mais bien que nos contrées d'Arad, de Nagy-Károly, de Miskolcz et de Somogy en produisent de grandes quantités, ils recourent encore à cet égard à l'Esclavonie, à la Serbie, à la Styrie et à la Carinthie. Autrefois cet article nous était envoyé sur des radeaux des comitats du nord de Liptó et d'Árva. La majeure partie de nos cuirs se consomment dans le pays. Une société fondée en vue des fournitures de l'année tire en partie ses cuirs à semelles de Budapest. Nos cuirs d'empeigne rivalisent avec ceux de l'Autriche. Nos mégisseries préparent aussi les peaux de bouc et de mouton au sumac et au tan, ainsi qu'une foule de peaux teintées. Nos tanneurs en noir, genre spécial d'industriels, produisent des cuirs de vache pour bottes de paysans d'excellente qualité, surtout dans les contrées de Debreczen, de Kecskemét et de Szabadka. Leurs peaux fines sont recherchées pour les articles de luxe.

Magyarország egyik legvirágzóbb iparága a *timárság*. A honunkban készült bőrök nagyobb része a belföldi szükséglet fedezésére szolgál, míg tetemes mennyisége a külföldre is szállítatik, sőt vannak egyes bőrnemek, melyek Antwerpen, London és Hamburg útján Amerikába is eljutnak. A kikészítést timárjaink főképen gubacs segítségével eszközlik, és ámbár Arad, Nagy-Károly, Miskolcz és Somogy vidékei tetemes mennyiségben szolgáltatnak gubacsot, mégis kénytelenek szükségletük egy részét Szlavon- és Stajerországban, Karinthiában és Szerbiában fedezni. Ezelőtt a felvidéken is, különösen Liptó- és Árvaországokban nagyban nyertük ezen árucikket. A hadsereg ellátására alakult társaság bőrszükséglete egy részét Budapesten fedezi. Sajtolt bőrkészítményeink bátran versenyezhetnek Ausztria hasonló készítményeivel. Irha-timáraink a sertés- és birkabőröket cserzik, készítik ki és festik meg. Cserző vargáink a timárság külön ágát képezik és tehénbőrök kikészítésével foglalkoznak, melyből kitűnő paraszteszmák készülnek; különösen Debreczen, Kecskemét és Szabadka vidékén léteznek. Jobb minőségű készítményeik fényűzési cikkek előállítására is felhasználhatók.

CLASSE 43. SZAKOSZTÁLY.

*Produits de l'exploitation des mines A bányászat és kohászat termékei.
et de la métallurgie.*

A) Exposition collective de la société de géologie de la Hongrie (Magyarhoni földtani társulat gyűjteményes kiállítása.)

1 Administration des mines royales de Szélnakna.	M. kir. bányahivatal Szélnaknán:
Roches ; minerais ; minéraux produits des mines de Joseph II.	Kőzetminták, a II. József altárna hajtása alkalmával átszelt kőzetek és tellérekől összeállított kőzet-gyűjtemény.
2 Administration des usines royales de Selmeczbánya.	M. kir. kohóhivatal Selmeczen:
Modèle du procédé en usage dans l'usine.	A m. kir. bányakerületben működő, az érczek nedves felkészítésére szolgáló műhelyek terményei.
3 Geramb (J.J.) (Association dite Geramb.)	Báró Geramb-féle bányatársulat Selmeczbányán:
Minéraux et roches en exploitation.	Kőzet- és érczminták.
4 Administration des mines royales de Körmöczbánya.	Körmöczbányai m. kir. bányahivatal:
Roches et minerais ; produits préparés.	Kőzetminták.
5 Administration des mines royales d'Urvölgy.	Urvölgyi m. kir. bányahivatal:
Roches et minerais des gîtes de cuivre.	Kőzet- és ásványminták.
6 Administration des usines royales de Tajova.	Tajovai m. kir. kohóhivatal:
Masses cuivreuses ou de cuivre noir ; cuivre brut, cuivre affiné.	Kohótermények.
7 Administration des mines royales de Szomolnok.	Szomolnoki m. kir. bányahivatal:
Minerais et roches ; pyrites de cuivre.	Bányatermények.
8 Administration des usines royales de Szomolnok.	Szomolnoki m. kir. kohóhivatal:
Différents produits de l'usine de cuivre.	Rézkohótermények.
9 Batthyány (comte J.) à Liptó.	Gr. Batthyány J. Liptóban:
Minerais d'antimoine.	Antimon érczminták.
10 Fritsche J. à Szomolnok.	Fritsche Ignác Szomolnokon:
Échantillons de minerais d'antimoine et de zinc brut et raffiné.	Antimon érczminták és az illető bányászat rajza.

11 Klug (Fernande) Márkusfalva. Antimoine comme produit des mines et usines.	Klug Ferdinánd Márkusfalván: Antimon mint bánya- és kohótermény.
12 Probsztner (A.) à Lőcse. Minerais et roches, cartes de gisements en exploitation.	Probsztner Arthur Lőcse: Antimon minták és rajz.
13 Terézia (Société des mines), à Kotterbach. Minerais de cuivre; roches; antimoine.	Mária Terézia bányatársulat Kotterbachon: Réz és antimon ércminták, térképek.
14 Administration des mines royales de Felsőbánya. Minéraux et roches schisteuses.	Felsőbányai m. kir. bányahivatal: Kőzetek és ásványminták.
15 Administration des mines royales de Kapnikbánya. Minerais de plomb; schlich.	Kapnikbányai m. kir. bányahivatal: Kőzet- és ásványminták.
16 Administration des mines royales à Kereszthegy. Minéraux et roches.	Kereszthegyi m. kir. bányahivatal: Kőzet és ásványminták.
17 Administration des mines royales de Veresviz. Minerais de roches et minéraux.	Veresvizi m. kir. bányahivatal: Kőzetminták.
18 Administration des mines et de l'usine royales d'Oláhlápos. Schlichs et minerais de plomb en bloc; briques réfractaires.	Oláhláposbányai m. kir. bánya- és kohóhivatal: Bánya- és kohótermények.
19 Administration des mines et usines royales de Rodna. Litharge verte et rouge sous différentes formes.	Ó-rodnai m. kir. bánya- és kohóhivatal: Bánya- és kohótermények.
20 Administration de l'usine royale de Fernezély. Plomb; litharge (en poudre).	Fernezélyi m. kir. bánya- és kohóhivatal: Ezüst kohótermények.
21 Société des mines de mercure, à Dumbrava. Minerais de mercure et roches en exploitation.	Dumbrávai higany ércbányatársulat: Bányaterményei.
22 Administration des usines royales de Zalatna. Echantillons de tellurium.	Zalatnai m. kir. kohóhivatal: Nyers tellur (Roh-Tellur.)
23 Direction des mines royales et privées de Nagyág. Minerais de tellurium.	Nagyági m. kir. és társulati bányai igazgatóság: Bányatermények.
24 Société des mines S. B. Anna-Vilmos près de Szoborsin. Echantillons de minerais de mangan.	B. Anna-Vilmos bányatársulat Szoborsin mellett: Mangan ércminták.
25 Hoffmann (E.) (Société de mines de chrome et de charbonnage). Minerais de fer chromé.	Hoffmann Ernő Chrom- és bányatársulat Ó-Orsován: Chrom ércdarabok.

- 26 Administration des mines royales d'Abrudbánya. Abrudbányai m. kir. bányahivatal:
Échantillons des mines et roches aurifères. Aranybányászat mutatóvagy-példányai.
- 27 Administration de la monnaie royale de Körmöczbánya. Körmöczi m. kir. pénzverdehivatal:
Échantillons de médailles; monnaies frappées. Közforgalomba bocsájtott pénzek mutatóvagy-példányai.
- 28 Administration de l'usine royale de Rhonicz. Rhonicsi m. kir. vasgyári hivatal:
Roches et minerais, matières premières, produits. Vaskövek és a vasgyártásnak minden cikkeit előtűntető gyűjtemény.
- 29 Administration des mines royales de Diós-Győr. Diósgyőri m. kir. vasgyárhivatal:
Minerais de fer, fontes; différents échantillons prouvant la qualité supérieure des produits; lignites et roches. Vaskövek és a vasgyártásnak kiváltságát előtűntető gyűjtemény.
- 30 Compagnie des usines de Rimamurány. Rimamurányvölgyi vasműegylet Ozdon:
Minerais et minéraux; fontes brutes; fontes moulées; fers marchands. Vaskövek és a vasgyártás mutatóvagyai.
- 31 Société anonyme des forges de Salgótarján. Salgótarjáni vasfinomító társulat:
Échantillons de produits. Készénmutatóvagyok.
- 32 Direction des mines royales de Marmaros-Szigeth. Marmarosszigeti m. kir. bányagazgatósági vasgyárak:
Minerais, produits de fer. Vaskohó gyártmányok mintái.
- 33 Administration de l'usine royale de Kudzsir. Kudzsiri m. kir. vasműhivatal:
Aciers cimentés, fondus et puddlés. Nyers és finomított acélminták.
- 34 Administration de l'usine royale de Govasdia. Govasdiai m. kir. vasműhivatal:
Roche et minerais, fontes brutes, roches réfractaires. Vaskő és öntöttvasdarab minták.
- 35 Société anonyme des mines et usines de Brassó. Brassói bányá- és kohó-részvénytársaság:
Échantillons de charbons de Petrozsény. Kohótermények.
- 36 Andrassy (Comte D.) à Dernő. Gr. Andrassy Dénes dernői vasgyára:
Minerais, fontes et fontes moulées. Vasgyártermények.
- 37 Compagnie des usines de Rimamurány. Rimamurányvölgyi bányatársulat Ozdon:
Échantillons de charbons. Készénminták.

38 Société de mines et de briques, à Budapest.

Échantillons de charbons des mines de Tokod, de Dorogh, d'Annayölgy, de Szarkás et de Szászvár; plans et coupes de terrains; données statistiques.

39 Administration des mines royales de Petrozsény, vallée du Zsil.

Différentes coupes du bassin houiller.

40 Hoffmann (R.), à Drenkova.

Charbons.

41 Société croato-styrienne, à Zágráb (Croatie).

Charbons.

42 Compagnie de navigation à vapeur sur le Danube.

Houille de Pécs, de Vasas et de Szaboles.

43 Compagnie des mines de charbons à Neufeld. (Prince Eszterházy).

Charbons.

44 Compagnie des mines de charbons à Brennbérg.

Charbons.

45 Société anonyme de mines de charbons à Brassó.

Charbons.

46 Riebl (Antoine) Antal.

Échantillons de houille.

47 Compagnie de mines de charbons à Ajka.

Échantillons de charbons.

48 Guttman freres (Mine de charbons de Drenkova.)

Échantillons de roches et de houilles.

49 Administration des mines royales de sel de Rónaszék.

Échantillons de cristaux de sel.

50 Administration des mines royales de sel de Maros-Ujvár.

Échantillons de cristaux de sel.

51 Hrnesár (J.) et fils à Selmeczbánya.

Collection de minéraux de rochers trachytiques, de roche en lamelles polies.

Köszénbánya- és téglagyártársulat Budapesten:

Köszénminták és tervek.

Zsilvölgyi petrozsényi m. kir. bányahivatal:

A köszénteknő fekvését előtüntető gyűjtemény.

Hoffmann Rafael Drenkován:

Köszénbányaminták.

Horvátország - styriai köszénbányatársulat:

Köszénbányatermények.

Szab. Dunagőzhajózási társulat köszénbányászata Pécsen:

Köszénminták.

Neufeldi köszénbánya-társulat:

Köszénminták.

Brennbérgi köszénbánya-társulat:

Köszénminták.

Brassói köszénbánya-társulat:

Köszénminták.

Riebl Antal:

Köszénminták.

Ajkai köszénbánya-társulat:

Köszénminták.

Guttman testvérek Drenkován:

Köszénbányatermények.

Rónaszéki m. k. sóbányahivatal:

Jegecz- és sómutatványok.

Maros-ujvári m. kir. sóbányahivatal:

Jegeczek, sómutatványok.

Hrnesár József és fia Selmeczbányán:

Trachytfajok gyűjteménye, közetesiszolatok és ásványgyűjtemények.

52 Andrassy (Comte D.) de Dernő.

Roues de chemins de fer, pièce de charge.

53 Société de la mine »Maria« de Zemberg, à Dobsina.

Minerais de cobalt et de nickel; produits de l'usine.

54 Goldschmidt (A. L.), à Vienne.

Minerais d'opale; opale brute, taillée et montée.

55 Baldácsy (Baron A.) à Buda-Pest.

Pierres artificielles pour le pavage des routes et trottoirs.

56 Ullmann (Antoine) à Fehértemplom.

Divers limes et rifloirs.

57 Schütz (George) György à Buda-Pest.

Feuilles d'émeri.

58 Pozdech (Joseph) à Buda-Pest.

Cinq cloches et deux modèles de supports de cloches.

59 Société d'asphalt à Budapest.

Asphalt brute.

Gr. Andrassy Dénes Dernő:

Vasuti kerekek, váltódarab (Herzstück).

Dobsinai Mária-tarna bánya-társulat Dobsinán, Gömör.

Cobalt és Nicolum, bánya- és kohótermények.

Goldschmidt A. Lajos, Dubnik, u. p. Eperjes:

Nyers, csiszolt, foglalt nemes opálok.

Baldácsy Antal Budapest:

Czement burkolati kövek.

Ullmann Antal, Fehértemplom.

Különféle reszelők.

Schütz György Budapest:

Dörzslapok.

Pozdech József Budapest:

Öt darab harang és két harangszék minta.

Első magyar asphalt-vállalat Budapest.

Nyers és burkolásra előkészített asphalt.

60) Société autrichienne J. R. P. des chemins de fer de l'État (A cs. kir. szab. osztrák államvasut-társaság).

Les mines, usines et domaines que la Société autrichienne J. R. P. des chemins de fer de l'État possède dans le comitat de Krassó dans le Sud de la Hongrie sont exploités par elle depuis le 1-er Janvier 1855, époque à laquelle ils lui ont été vendus par l'État.

Les domaines de la Société dans le comitat de Krassó sont le siège d'exploitations industrielles nombreuses et importantes. Il faut surtout citer: 1° les établissements métallurgiques de Resicza avec trois hauts fourneaux, quatre cornues Bessemer, deux fours Martin, de grandes forges pourvues de tous les appareils de fabrication les plus nouveaux, des ateliers de construction pouvant fournir tous les types de machines fixes et mobiles et tous les objets employés dans les constructions civiles et industrielles, ainsi que dans la construction et l'exploitation des chemins de fer; 2° les établissements métallurgiques d'Anina avec deux hauts fourneaux, un four à acier du système Pernot, une fonderie et une forge importante; 3° les hauts fourneaux de Bogsán et de Dognácska; 4° les usines à cuivre, à plomb et à argent de Dognácska;

A cs. kir. szab. osztrák államvaspályatársaság Dél - Magyarországon, Krassó megyében fekvő bányáit, kohóit, földbirtokait az 1855-ik év január hó 1-je óta bírja, midőn is az állam ezen javakat a társaságnak eladta.

A társ. krassó megyei birtokain számos fontos ipartelep van üzemben. Köztük első helyen a resiczai fémöntődét kell említünk, mely 3 magas kemenczével, 4 Bessemer-féle görebbel, s két Martin-féle kemenczével rendelkezik. A hozzá tartozó és a kor igényei szerint berendezett és mindennemű géppel s eszközzel felszerelt vashámorok és gyárak a mozgó és álló vasgépek minden nemét képesek szolgáltatni. Az itt magán- vagy gyári használatra készült tárgyak, valamint a vasúti vállalatoknak szükséges gépek és géprészek, úgy szerkezetükre, mint tartósságukra nézve jelesek. 2. Az aninai fém-műtelepek 2 magas kemenczével, egy Pernot-féle acél-izzasztó kemenczével, jelentékeny vasöntődével és hámorral. 3. A bogsáni és dognácskai magas olvasztó kemenczék. 4. A dognácskai, szászka és csiklovai réz-, ólom- és ezüsttelepek. 5. A steierdorfi

Szászka et Csiklova ; 5° l'usine à distiller les schistes de Steierdorf et la fabrique de paraffine et d'huiles minérales d'Oravicza ; 6° la fabrique d'acide sulfurique et de sulfate de cuivre de Moldova ; 7° les briqueteries et fours à chaux et fabriques de ciment d'Oravicza et de Bogsán ; 8° les scieries de Pranzdorf et de Csiklova. Les matières premières nécessaires à ces industries si variées sont fournies par les houillères de Steierdorf, de Doman et de Székul, par les mines de fer magnétique et d'hématite de Moravicza et de Dognácska, par les mines métalliques d'Oravicza, Dognácska, Szászka et Moldova ; enfin par les 86,000 hectares de forêts et les 42,000 hectares de terrains divers qui sont la propriété de la Société.

Les établissements industriels de la Société possèdent un grand nombre de machines à vapeur ; il faut citer parmi les plus importantes la machine de 800 chevaux du laminoir à rails de Resicza, la machine de 500 chevaux du laminoir à bandages sans soudure dans la même usine, la machine d'épuisement de 450 chevaux du puits Thinnfeld à Steierdorf ; on y compte plus de quinze machines dépassant la force de 100 chevaux. La force réunie de toutes les machines à vapeur employées dans les établissements est de 6555 chevaux ; la vapeur leur est fournie par 158 chaudières.

La production des mines, usines et domaines a été en 1876 de 460,286 stères de bois à brûler et à carboniser, 50,606 mètres cubes de bois de mine et de bois d'œuvre, 1,454,700 hectolitres de charbon de bois, 243,864 tonnes de houille, 63,856 tonnes de minerais de fer, 31,446 tonnes de fonte brute, 23,954 tonnes d'acier en lingots, 5215 tonnes de moulages en fonte et en acier, 32,864 tonnes de fers et aciers forgés et laminés et 15,496 tonnes de divers produits marchands tels que cuivre, plomb, argent, ciment et chaux grasse et hydraulique, paraffine, huiles minérales d'éclairage et de graissage, acide sulfurique, farines, etc.

La Société emploie sur ses domaines et dans ses établissements industriels plus de 12,000 ouvriers ; la plupart d'entre eux sont logés dans des maisons construites par la Société et dont le nombre s'élève à 1438 ; elle entretient pour le bien-être de ce personnel trois hôpitaux, 33 écoles

palakő szárítására szolgáló telep, valamint a parafin- és ásvány-olajgyár Oraviczán.

6. A moldovai kénsav- és rézkéneggyár.

7. Az oraviczai és bogsáni brikettkészítők, mészégetők és cementgyárak. 8. A pranzdorfi és csiklovai fűrészmalmok. A felsorolt különféle ipari tevékenység által igényelt ősanyagokat szolgáltatják a steierdorfi, dománi és széküli kőszénbányák, a moraviczai és dognácskai vasércztelepek, az oraviczai, dognácskai, szászka és moldovai fémházak és végre a társaságnak 128,000 hektárnyi földbirtoka, melyből 86,000 hektár erdőség. A társaság ipar-telepeiben számos gőzgép működik, melyek közül említésre méltók a resiczai sinkészítésnél alkalmazott 800 lóerejű, az ugyanott forrasztás nélküli kerékövek készítésénél szolgáló 500 lóerejű, és a thinnfeldi akna kimerítésénél alkalmazott 450 lóerejű Steierdorfban ; 100 lóerőt meghaladó összesen 15 létezik. A társulat birtokában működő valamennyi gőzgép összesen 6555 lóerővel bír, és 158 gőzkazán szolgáltatja hozzá a gőzt. A társaság birtokában lévő bányák, telepek és földbirtokok termelése volt 1876-ban : 460,286 köbméter tüzelésre és szénégetésre való fa, 50,606 köbméter építő- és műfa, 1,454,700 hektoliter faszén, 243,864 tonna kőszén, 63,856 tonna vasércz 31,446 tonna nyers vas, 23,954 tonna acélrud, 5215 tonna vas- és acélföntvény, 32,864 tonna kovácsolt és hengerezett vas és acél, 15,496 tonna különböző eladásra való termelvény, ugymint réz, ólom, ezüst, cement, mész, parafin, ásványolajok világításra és zsírozásra, kénsav stb. A társulat birtokaiban és vállalataiban több mint 12,000 munkást foglalkoztat, kiknek legnagyobb része a társulat által épített házakban lakik. A munkásházak száma 1438, a társulat továbbá 3 kórházat és 33 iskolát, 38 lelkészt és segédlelkészt, 43 tanítót és 9 orvost tart fenn személyzete érdekében. A munkások fizetése tág határok közt ingadozik, és az

et a à sa charge le traitement de 38 curés et vicaires, de 43 instituteurs et de 9 médecins.

Le salaire des ouvriers varie dans de larges limites; il a dû être notablement réduit dans ces dernières années par suite de la crise industrielle; on peut citer comme salaires les plus élevés, ceux des maîtres puddleurs, lamineurs et ajusteurs qui peuvent s'élever à 2 fl. 40 kr. par jour, comme salaire le plus bas, celui des manoeuvres qui est de 0 fl. 80 kr.; le salaire moyen d'une femme est de 0 fl. 45 kr.; celui d'un enfant de 0 fl. 35 kr.

Le personnel tout entier des mines, usines et domaines a pris part aux travaux de l'importante exposition faite par la Société; c'est par les soins des chefs des divers établissements qu'ont été réunies les données nécessaires à la confection des catalogues, notices, tableaux statistiques et graphiques qui y figurent; le service de l'inspection des travaux d'Oravicza a centralisé toutes les questions relatives à l'exposition et son chef a été chargé de l'installation à Paris; l'inspection des forêts et le bureau géologique d'Oravicza ont apporté un grand soin à la préparation des objets de leurs ressorts; les dessinateurs des divers services techniques dans les usines ont fait preuve du zèle le plus louable dans l'exécution des nombreux et intéressants dessins exposés.

Les produits des établissements industriels du Banat s'étendent sur toute la surface de la monarchie austro-hongroise. Les rails, les bandages, les essieux et les tôles arrivent jusqu'à Trieste et Pola, dans le Nord de la Bohême et dans le Sud de la Russie; les mines de houille et les usines à fer et à acier ont trouvé en Roumanie, en Serbie et en Turquie pendant ces dernières années des débouchés importants. Les forges de Resicza et d'Anina figurent parmi celles de toute la monarchie dont l'exportation est la plus considérable et méritent à cet égard d'être spécialement mentionnées.

Le montant total des ventes faites par les mines, usines et domaines de la Société autrichienne en Hongrie s'est élevé en 1876 au chiffre de 8.046,047 florins, les traitements et les salaires payés au

iparválság következtében utolsó időben nagyon csökkent; mint legmagasabb bérek említhetők a pudlizó, hengerező, berakó mestereké, mely napi 2 frt 40 krig emelkedhetett; mint legalacsonyabbak a közönséges napszamosoké 80 kr-ával; nők napi középhére 45, gyermekeké 35 kr.; a leggyakorlottabb munkások, minőka forgatók, hengerítők, felszerelők fizetése, naponta átlag 2 frt 40 krt tesz, a legalacsonyabb egy férfinél 80 kr., nőnél 45 kr. A bányák, telepek és földbirtokok összes személyzete részt vett a társulat által kiállított tárgyak előállításában.

Az oraviczai munka-felügyelőség volt megbízva a kiállításra vonatkozó kérdések központosításával, ennek főnöke pedig a Párisban való berendezésekkel. Az oraviczai erdőfelügyelőség és földtani iroda a szakmájuk részéről kiállított tárgyak előkészítésében nagy szorgalmat fejtettek ki. Az üzlet különböző technikai ágainál alkalmazott rajzolókat dícséretes buzgóságot tanúsítottak a számos és érdekes rajzok kivitelénél, melyek kiállíthatnak.

A társulat bánsági telepeiből származó cikkek az egész osztrák-magyar birodalomban használatnak. Az itt készült sínek, kerékövek, a tengelyek és vaslemezek egész Triesztig és Poláig, valamint éjszaki Csehországba szállíthatnak, sőt Oroszország déli részébe is kivetnek. A társaság kőszénbányáinak, valamint vas és acél műtelepeinek termékei, az utóbbi években fontos eladási piacokat találtak Oláh-, Szerb- és Törökországban.

A resiczai és aninai vashámorok a magyar-osztrák birodalom azon telepei közt számolnak, melyeknek kivitele a legjelentékenyebb, és ennél fogva kiváló említést érdemelnek.

Az osztrák államvaspálya-társaság magyarországi bányáinak, műtelepeinek és földbirtokainak összes eladott termékeiből befolyt összeg 1876-ban 8.046,047 forintba rugott. A személyzet fentartási díjai és

personnel et aux ouvriers ont été pour la même période de 5.020,196 florins.

Les distinctions obtenues par les mines usines et domaines du Banat dans les expositions précédentes sont :

- 1855. Paris, médaille de 1-re classe,
- 1862. Hietzing, médaille d'argent,
- 1862. Londres, médaille en bronze et mention honorable,
- 1863. Mödling, médaille d'argent,
- 1865. Linz, médaille d'argent,
- 1866. Pest, médaille de bronze,
- » Vienne, 3 médailles en argent,
- 1867. Paris, une grande médaille en or, médaille en argent, médaille en bronze,
- 1873. Vienne, Diplôme d'honneur, médaille du mérite, diplôme de reconnaissance, médaille du progrès,
- 1876. Bruxelles, médaille d'argent et deux diplômes,
- 1876. Szegedin, 8 diplômes et médailles de progrès,
- 1877. Prague, médaille d'argent.

Les mines, usines et domaines du Banat sont représentés à l'Exposition universelle de 1878 par Monsieur Ronna, ingénieur-secrétaire du Comité de la Société à Paris.

fizetési és a munkások napszámai ugyanazon idő alatt 5.020,196 forint kiadást okoztak.

A kitüntetések, melyekben a társulat bányáinak, műtelepeinek és földbirtokainak termékeiért a különböző kiállításokon részesült, a következők:

- 1855. Páris, elsőrendű érdem.
- 1862. Hietzing, ezüst érdem.
- 1862. London, bronzérem és dicséretes említés.
- 1863. Mödling, ezüst érdem.
- 1865. Linz, ezüst érdem.
- 1866. Pest, bronzérem.
- 1866. Bécs, három ezüst érdem.
- 1867. Páris, nagy arany érdem, ezüst érdem, bronzérem.
- 1873. Bécs, dicséret oklevél, érdem-érem, elismerő oklevél, haladási érdem.
- 1876. Brüsszel, ezüst érdem és két oklevél.
- 1876. Szeged, 8 oklevél és haladási érdem.
- 1877. Prága, ezüst érdem.

A társulat bánáti bányái, ércművei és uradalmi Ronna mérnök ur, a társaság párisi bizottságának titkára által vannak képviselve az 1878. évi párisi közkiállításon.

CLASSE 44. SZAKOSZTÁLY.

Produits des exploitations et des industries forestières.

Az erdészeti termékei és készítményei.

1. Bayersdorf & Biach, à Budapest, Temesvár, Bécs (Vienne).

Collection des bois des forêts royales de l'État hongrois, des districts forestiers Rékás, Lugos, Lippa, Topánfalva, Görgény, Szászsebes, Ráho, Vajda-Hunyad, Diósgyőr.

Fagyűjtemény a m. kir. államerdőkből, nevezetesen a rékási, lugosi, lippai, topánfalvai, görgényi, szászsebesi, ráhói, vajdahunyadi és diósgyőri erdőkerületekből.

Baiersdorf & Biach (et les offices royaux forestiers) és a következő m. kir. erdőhivatalok.

- 2. de Szászsebes-Troucs de sapin et de pin alpine, bois d'allumettes, bouleau blanc.
- 3. de Görgény — Troncs d'épicéa.
- 4. de Topánfalva — Troncs de hêtre rouge
- 5. de Lugos — Bois de chêne scié sur quartier, feuilles en chêne, parquets.
- 6. de Rékás — Planches de chêne et bois de chêne sciés sur quartier.

Szászsebes — jegenye fenyőtörzsek, gyufafa, és fehér nyírfa.

Görgény — szurkos fenyőtörzsek.

Topánfalva — vörös bükkfátörzs.

Lugos — »sur quartier« vágott tölgyfa deszkák és parketták.

Rékás — tölgyfadeszkák és »sur quartier« vágott tölgyfa.

7. de Lippa — Bois de chêne scié sur le marché hongrois.

8. de Vajda Hunyad — Planches de chêne.

9. de Marmaros-Szigeth — Bois de frêne et d'érable.

10. Baiersdorf et Biach — 4 tableaux indiquant la croissance.

a) d'un sapin de 90 ans

b) » hêtre rouge de 230 »

c) » sapin blanc de 281 »

d) » chêne de 133 »

Tableau du trafic des bois superstructure et d'oeuvres en chêne pour chemin de fer, ainsi que des bois à brûler exploités en Hongrie dans les forêts de l'État et de particuliers, avec indication des lieux de provenance de débit et de la route de transport avec 2 tableaux graphiques et 1 tableau-carte relatif aux marchés des bois.

11 a) Dapsy Vilmos (Guillaume) Rimaszombat.

Noix de galles.

Lippa — tölgyfa metszvények (magy. keresk. nálatra).

Vajda Hunyad — tölgyfadeszkák.

Marmaros-Sziget — kőrisfa és jávorfadeszkák.

Baiersdorf és Biach, — 4 kép feltüntetve,

a) egy 90 éves luczfenyő növekvési menetét

b) » 230 » bikkfa » »

c) » 281 » jegenyefenyő » »

d) » 133 » tölgyfa » »

Az állam és magánerdőkből vasutak számára, kihasznált tölgy- és épületfa, valamint ezen erdőkből nyert tűzelőfának kereskedelmi kimutatása a kihasználási és fogyasztási helyek, úgy az igénybe vett szállítási vonalak feltüntetése mellett; — 2 grafikai táblázat és egy a kereskedelmi helyeket feltüntető táblázat.

11. Deutsch M. Paris. (Bois pour instruments de musique; érable, sapin. (Zeneeszközökhöz való fák: jávor, fenyő, kőrös).

12. Dunkel (C. W.) Kassa.

Parquets en mosaïque.

Il se produit annuellement dans la fabrique de la haute-Hongrie, à Kassa: 5000 mètres cubes de parquets en mosaïques, 10,000 mètres cubes de chêne massif, et 10,000 mètres de lattes de chêne massif. Prix par mètre cube à la station de Kassa: le cube de mosaïque: 8 fr. et au-delà; le cube de chêne massif: 7 fr. et au-delà; de lattes de chêne massif: 5.2 fr.

Koczká-padlók (mozaik).

Felsőmagyarhoni első parquett-gyárában Kassán készít évenként 5000 □ méter four-nirozott mozaik-padlókozka, 10,000 □ m. tömör tölgyfa-koczkát és 10,000 □ m., sőt ennél több, tömör tölgyfa-léczet (ereszték-fát). Árak a kassai vasútállomáson □ méterenként: Mozaik-koczká 3 frt 25 krtól felfelé; tömör tölgykozka 2 frt 80 krtól felfelé; tömör tölgylécz tökéletesen kész 2 frt 10 kr.

13. Engel (Adolf) & fils à Pécs.

Pavillon avec modèles de parquets divers, bois et produits industriels. Bois pour construction de navires et de wagons, douves françaises et allemands. Bois provenant des forêts de fondation de Lakocsa.

Különféle padlókozka mutatóványokkal. Hajózási és waggon épületfa, franczia és német dongák. Ezen fák a lakócsai közalapítványi erdőkből származnak.

14. Fabrique de parquets (Koczkapadló-gyár), Zágráb.

Parquets et portal en chêne.

Elle produit annuellement 80,000 mètres cubes de bois, qu'elle vend le mètre de lattes remis à la gare de Zágráb à raison de 5—7.5 fr., et le mètre cube à raison de 10—20 fr. Par wagon complet le prix du mètre cube revient jusqu'à Vienne à 0.5 fr., à Kufstein à 0.75 fr.

Padlókozka-állvány.

Évenként termel 80,000 □ métert, s a helyi vasútállomáson □ méterenként a léceket 2—3 frtéért, a koczkákat pedig 4—8 frtéért árusítja. Teljes waggonnal szállítva, □ méterje Bécsig 20 krba, és Kufsteinig 30 krba kerül.

15. Forberger (J.) (*Hors concours, nem versenyez*).

Description du chemin de fer de forêts à voie étroite de Br. Lopresti.

Leírása a Lopresti erdei vaspályának.

16. Carte forestière de Kőrösmező.

Erdészeti térkép Kőrösmezőről.

17. Opinion forestière sur le Bostrichus Typographus.

Erdészeti vélemény a Bostrichus Typographus rovarról.

18. Freystädter Antal à Kaposvár.

Troncs d'arbre de chêne, de hêtre rouge, de poirier, de pommier, douves et outils en bois.

Tölgyfa, bikkfa, körte és almafa rönkök dongák és szerszámfa.

19. Gotthilf (François) Ferencz, Temesvár.

Divers bois de placage, bois de charbonnage.

Különféle furnir, bognárfa, tölgyfa-deszka.

Il produit annuellement environ 800 mètres cubes de bois de placage durs et blancs. Le prix du placage dur sur les lieux est de 25 fr. par mètre, celui du placage blanc de 12. Les bois de construction, coûtent 50 fr. le mètre cube et diverses sortes de planches 55 fr.

Évenként körülbelül 800 $\square$ méter kemény és puha furnirt dolgoztat. Helyi ára a kemény furnirnak $\square$ méterenként 1 frt, a puhának pedig 50 kr. Dolgoztat és ad el puha épületfát is köbméterenként 20 frton s deszkaneműket 22 frton.

20. Groedel (frères) testvérek, à Maramaros-Szigeth et les offices royales forestiers de Bustyaháza. Maramaros-Sziget és a bustyaházai m. kir. erdőhivatal.

Matériaux d'épicéa et sapin, marchandises de bois sciés.

Jegenye és luczfenyő felvágva.

L'exportation annuelle s'élève au moins à 33,000 mètres cubes.

Az évenkénti kivitel legkevesebb 33,000 köbmétert tesz.

21. Guttman S. H., Nagy-Kanizsa.

Grand foudre en bois des forêts de Lakocsa (1000 hectolitres).

Nagy tölgyfahordó a lakocsi erdők fájából (1000 hektoliter).

22. Haasz (Adolphe) Adolf, Ó-Buda.

Écorce d'épicéa et cuirs tannés avec cette écorce.

Fenyőhéj és ezzel cserzett bőrök.

23. Haynald (le Dr. Louis, archevêque de Kalocsa) Lajos dr., kalocsai érsek, Kalocsa.

Échantillons des divers arbres plantés dans ses domaines sur sable mouvant.

Uradalmaiban futóhomokon ültetett fák esete-mintái.

24. Kiss de Nemeskér (N.) à Végheles.

Planches de sapin, d'épicéa, tronc d'érable, de frêne, de hêtre, d'épicéa et de sapin, hêtre fendu pour lances de Uhlans.

Deszkák jegenye- és közönséges fenyőfából, íharfa, kőrisfa, bikk, közönséges jegenye fenyő törzsei, dzsidáknak való bikkfa hasítva.

25. a. Milotinovics, Rumában.

Noix de galle.

Gubacs.

26. Ministère des Finances royal hongrois (Magyar kir. pénzügyministerium, Budapest.

Déscription économique et commercial des forêts de l'État de Hongrie avec un tableau synoptique des forêts de l'État (Hors concours parce que l'auteur Albert de Bedő est membre du Jury international).

A magyar királyi államerdők gazdasági és kereskedelmi leírása egy átnézeti térképével (versenyen kívül), mert a szerző a nemzetközi bíráló bizottság tagja.

27. Molnár (Bénédict) Benedek, Kolozsvár.

Parquets et frises.

Padlókozczkák és frizek.

28. 32. 38. 46. Ministère des cultes et de l'instruction publique en sa qualité d'administrateur des propriétés forestières de fondation (Vallás- és közoktatási m. kir. ministerium mint a közalapítványi erdőbirtokok kezelője).

		Lieu de production Termő- vagy készítési hely
Planches de sapins, parquets.	Fenyődeszkák, padlók, léczek.	Znióváralja.
Blocs de divers sapins et pins.	Erdei veres és jegenyefenyő-tönkők.	»
Ustensiles agricoles en bois.	Fenyőfából készült gazdasági eszközök.	»
	Zsindely.	»
Planches de chêne.	Tölgydeszkák, padlók.	Nagy-Kőveres.
Traverses pour chemins de fer.	Vasuti talpfa.	»
Tonneau.	Hordó.	Lakocsa.
Roues de différents bois.	Különféle fából metszett korongok.	Szegzárd.
Diverses planches de bois dur.	Különféle kemény fadeszkák.	»
Auges.	Teknyők.	»
Canots et rames.	Csónakok és evezőrudak.	»
Bois de charonnage (et modèles de chariots).	Bognárfák (kocsimintákban összeállítva).	»
Bloc de chêne.	Tölgytönk.	Pilis-Marót.
Bloc de hêtre.	Büktönk.	»
Ustensiles de bois dur.	Kemény fából készült eszközök.	»
Un chariot et un traîneau (de divers bois).	Egy kézi koci és szán (különféle fanemekből).	»
Collection de toutes les espèces de bois et semences forestières.	Egy teljes faminta és erdei famagyűjtemény.	De toutes les propriétés de fondation.
Photographies de forêts.	Erdei tájfényképek.	Az összes alapítv.
Notice sur les forêts de fondation avec tableaux graphiques.	Ismertető az alapítv. erdőkről, fánövekvési graphikus ábrákkal és fényképekkel.	birtokokon.
Les forêts de fondation sont représentées à l'Exposition universelle par Mr. Charles Baiersdorf sous-inspecteur forestier.		

29. Neuschloss (J. fils, marchands de bois, propriétaires d'une scierie à vapeur, d'un atelier de charpente et de menuiserie et d'une fabrique de parquets) J. fiai, gőzfűrész, fakereskedés, ács- és asztalosüzlet, parkétgyár, Budapest.

Pavillon construit en parquets et échantillons de parquets.

Pavillon parkettákból és parkett minták.

Le terrain du chantier mesure 20,000 □ mètres; la machine à vapeur a la force de 100

Gyártelepe 20,000 □ méter, gőzgépe 100 lóerejű, van 5 rács-, 3 szalag, és 50 kör-

chevaux; il possède 5 scies à treillis, 3 ordinaires et 50 circulaires, environ 40 machines spéciales de qualité supérieure qui servent à travailler le bois, 3 séchoirs de 400 mètres cubes; — il occupe 200—500 ouvriers; les enfants d'au — dessous seize ans fréquentent cinq fois par semaine l'école de la fabrique (leurs exemples d'écriture et leurs dessins sont exposés). Les scies préparent 30,000 mètres cubes de bois dur et blanc, la fabrique de parquets en produit 120,000 mètres carrés, en cas de nécessité, on peut doubler les produits. La fabrique produit en outre tous les objets de bois nécessaires à l'armée, comme: rais et roues, trains etc. Les lieux d'exportation sont en premier lieu l'Allemagne, puis la France, la Suisse, l'Angleterre et la Norvège, à plusieurs reprises on a exporté dans l'Amérique du Nord et dans celle du Sud. Le dépôt est considérable. Le pavillon exposé renferme les modèles et échantillons des matériaux et du travail; tout ce qu'il contient a été exécuté en un mois.

fűrészze, körülbelül 40 legkitünőbb szerkezetű fadolgozó (Holzbearbeitungs) special-gépe, 3 szárítója, összesen 400 köbméter tartalommal; foglalkoztat 200—500 munkást; a 16 éven alóliak a saját gyári iskolában részesülnek hetenkint ötszöri oktatásban (rajz- és írásmutatványai kiállítvák). A fűrészek feldolgoznak 30,000 köbméter puha és kemény fát; a parkétgyárban 120,000 □ méter padolat készül évenként, szükséglet esetében kétszer annyira fokozható a tehetség. Azonkívül készít a cég mindennemű katonai célokra szükségelt fagyártmányokat, mint kerék-küllőt és talpot, laffetákat stb. Szállítja gyártmányait főleg Franciaországba, Németországba, Helvétiaiba, Angolországba és Norvégiába; több ízben már Dél- és Észak-Amerikába is. Nagy készletekkel rendelkezik. A kiállított pavillon a felsorolt anyag- és munka-nemek példányait tartalmazza; az összes kiállítási tárgyak 4 hét alatt készültek.

30. Pálffy (le comte Maurice) Mór gróf, Pozsony.

Chaises à pliert, frises et planches de chêne, d'érable et de frêne.

Összerakható székek, tölgyfa frizek, juharfa, tölgy- és kőrisfa-deszkák.

31. Panovitz (Philippe) Fülöp, Budapest.

Tonneau à farine.

Lisztes hordó.

33. Pokupcsics (Jules) Gyula, et l'office royal forestier de Mármaros-Szigeth, Budapest és Nagybánya, (m. kir. erdészeti hivatalok).

1500 pièces de douves.

1500 darab donga.

34. Popper (L. Chevalier) Lipót lovag, Vágh-Besztercze.

Bois divers; produits de scierie; plans de scierie; tableaux cartes relatifs aux marchés des bois.

Különféle faanyag fűrészelve; — fűrészgép terve; a keresk. forgalomnak táblázatos kimutatása.

Popper (L.) et les offices royaux forestières, (és a magy. kir. adóhivatalok), u. m.:

35. de Liptó-Ujvár — Produits d'épicéa; planches rabotées.

Liptó-Ujvár, — jegenye fák és gyalult deszkák.

36. de Breznó-Bánya — Bois divers; produits de scierie.

Breznó-Bánya; különféle faanyag.

37. de Zsarnóca — Bois divers; produits de scierie; troncs de hêtre, planches d'érable, de sapin et d'épicéa.

Zsarnóca; különféle faanyag, bikkfa, jávor, jegenye és luczfenyő deszkák.

39. Société autrichienne, J. R. P. des chemins de fer de l'État, (A cs. kir. szab. osztrák államvaspálya-társaság).

Produits forestiers du Banat suivant son catalogue.

Bánsági erdei termények saját katalogus szerint.

40. (Société de l'industrie à bois) Pesti faipar-társulat, Budapest.

Parquets massifs de bois de chêne, et cuves. Tölgyfából készült tömör padló-koczkák, szekrény és hordók.

41. Société national forestière à Budapest. (Országos magyar erdészeti egyesület Budapest.)

Publication de la littérature forestière hongroise ; règlements de la société. La Société fondée en 1867, se compose des personnes privées. Elle emploie pour la propagation de la science forestière une somme de 15,000 francs par an ; en outre, suivant les § 70—78 de ses statuts, la somme de 1,200 à 1,500 francs, formant les intérêts de la fondation »françois Deák« de 25,000 francs pour des ouvrages forestiers originaux ou la traduction des oeuvres excellents étrangers, en langue hongroise.

Président de la société: S. Exc. Mr. Louis Tisza de Borosjenő, conseiller intime de Sa Majesté J. et R.

A magyar erdészeti irodalom vázolósa. — Az egyesület alapszabályai. A társulat alapított 1867. évben, tagjai magánférfiak. Évenként 15,000 frankot fordít az erdészeti tudományok terjesztésére ; továbbá a 70. és 78. §§-ok értelmében a 25,000 frtnyi Deák Ferencz alapítvány kamatai, u. m.: 1,200 fr. és 1,500 fr., eredeti és fordított erdészeti művek díjazására fordíttatnak.

Az egyesület elnöke: Borosjenői Tisza Lajos ő nagyméltósága, valóságos belső titkos tanácsos.

42. Staibl (Eugène) Jenő, Kolozsvár.

Corbeilles de jonc, coussin de sièges et paniers.

Kakaszatyor, ülőpárna és kézi táskák.

43. Triska F., Kolozsvár.

Bois de résonnance.

Hangszerfa.

44. Varga Dániel, Kolozsvár.

Écorce de chêne.

Serfahéj.

45. Walser (J.) à Budapest.

Cuves.

Hordók.

Hors concours — nem versenyez.

47. Bedő (Albert de) à Budapest, conseiller en chef des forêts de l'État de Hongrie, membre du Jury international (m. kir. főerdőtanácsos, a nemzetközi bíráló bizottság tagja).

»Le garde forestier ou questionnaire sur les éléments de l'économie forestière. — Prime par la Société nationale forestière.

»Az erdőőr, vagy az erdészet alapvonalai«, díjazva az orsz. magyar erdészeti egyesület által.

CLASSE 45. SZAKOSZTÁLY.

Produits de la chasse. Produits, engins et instruments de pêche et de cueillette.

A vadászat termékei. A halászat és szedés termékei, műszerei és eszközei.

1. Rieckl (Joseph) József Debreczen.

Plumes d'oie (duvet).

Lúdpehely.

CLASSE 46. SZAKOSZTÁLY.

Produits agricoles non alimentaires.

Nem tápláló földművelési termékek.

1 Abbaye de Pannonhalma.

Benedekrendű főapátság, Pannonhalma.

Laines brutes.

Gyapjubundák.

1 a Anthon (Théodore), à Naszód.

Anton Tivadar, Naszód.

Potasse.

Hamuzsir.

2 Archi-Chapitre d'Esztergom.

Főkáptalan Esztergom.

Laines brutes.

Gyapjubundák.

- 3 Chapitre de Nagyvárad.
Laines brutes.
- 4 Abbaye de Jászó.
Laines brutes.
- 5 Adamovich Ádám, à Csepin.
Chanvre et étoupe.
- 6 Baratta-Dragono (Baron A.) à Poltár.
Laines brutes.
- 7 Birnbaum (J.) Buda-Pest.
Chanvre.
- 8 Both (B.), à Ungvár.
Tabacs.
- 9 Brichta (Jacques), à Trencsén.
Huile de sapin, eau-de-vie et semence de sapin.
- 10 Czilchert (R.), à Gutor.
Laines brutes.
- 11 Domaines du Primas de l'Hongrie
Laines brutes.
- 11 a Eördögh (Aloïse), à Liptó-Szent-Miklós.
Tabac.
- 12 Erdödy (Comte F.), à Vép.
Laines brutes lavées et non lavées.
- 13 Freystädtler (Antoine), à Kaposvár.
Échantillons de laines.
- 14 Harkányi (F.), à Nagy-Abony et Harkány.
Laines brutes lavées et non lavées (hors concours).
- 15 Herzog (M. L.), et Cie., à Buda-Pest.
Tabac.
- 16 Jaszensák (C.), à Homok.
Tabacs.
- 17 Kapuvár (Domaine de).
Laines brutes.
- 18 Károlyi (Comte A.), à Stomfa et Buda-Pest.
Laines brutes.
- 19 Kolacskovszky (Jean), à Esztergom.
Extrait de syrop de café.
- Káptalan lat. szert. Nagyvárad.
Gyapjubunda.
- Prépostság, Jászó.
Gyapjubundák.
- Adamovich Ádám, Csepin.
Kender és kőcz.
- Baratta Dragono Alajos báró, Poltár.
Gyapjubundák.
- Birnbaum Jakab, Budapest.
Kender.
- Both Balázs, Ungvár.
Dohánymustrák.
- Brichta Jakab, Trencsén.
Fenyőmag-olaj, fenyőmag-pálinka, és fenyőmag.
- Czilchert Robert, Gutor.
Gyapjubundák.
- Primási urodalmak, Esztergom.
Gyapjubundák.
- Eördögh Alajos, Liptó-Szent-Miklós.
Dohány.
- Erdödy Ferencz gróf, Vép.
Gyapjubundák.
- Freystädtler Antal, Kaposvár.
Gyapjumustrák.
- Harkányi Frigyes, Budapest, versenyen kívül mint jurytag.
Gyapjubundák.
- Herzog M. L. és társa, Budapest.
Dohánymustrák.
- Jaszensák Szilárd, Homok.
Dohánymustrák.
- Főbérnökség Kapuvár (hg. Eszterházy urodalma).
Gyapjubundák.
- Károlyi Alajos gróf, Stomfa.
Gyapjubundák.
- Kolacskovszky János, Esztergom.
Kávé-zörp kivonat.

20 Leitner (L.), à Szent-Gotthard.

Goudrons.

21 Lengauer (Matthias et fils), à Versecz.

Préparates chimiste.

22 Ministère de finances royal hongrois
(Administration de droits de
tabac), à Budapest.

Collection de Tabacs.

23 Móricz (Paul), à Budapest.

Laines brutes.

24 Polóny (C.), à Brassó (Transylvanie).

Miel & cire.

25 Purgly frères, à Csanád.

Tabacs.

26 Rodiczky (Docteur E.), à Magyar-
Óvár.

Caisse à transporter les abeilles, miel et
cire; semences de mohár, de sorgho, de
betteraves, blé, sarrasin, moutarde, colza,
chanvre de Thekrou, guède, mauve;
espèces de trèfle; l'élève des moutons
dans le comitat de Mosony, en cartes et
en tableaux; spécimen de laines brutes.

27 Rosenthal (G.), à Buda-Pest.

Herbes et racines pharmaceutiques.

28 Sándor (Comte M.), à Bajna.

Laines brutes lavées et non lavées.

29 Schlesinger (Joseph et fils) Trencsén.

Potasse.

30 Schossberger (S. W. et fils), à
Buda-Pest.

Tabacs.

31 Seminaire de Budapest.

Laines brutes.

32 Seminaire d'Esztergom.

Laines brutes.

33 Société pour le lavage des laines
brutes et pour commission,
à Buda-Pest.

Laines brutes lavées en fabrique, potasse.

Leitner Lipót, Szent-Gotthárd.

Hajókátrány.

Lengauer Mátyás és fia, Versecz.

Chemiai szerek.

Pénzügyministerium m. k. Budapest.

Magyarország dohányainak gyűjteményes kiál-
lítása.

Móricz Pál, Budapest.

Gyapjubundák.

Polóny Károly, Brassó.

Viasz és méz.

Purgly testvérek, Csanád.

Dohánymustrák.

Rodiczky Jenő Dr. Magyar-Óvár.

Mosonmegye juhtenyészési térképe. Gyapju-
mustrák gyűjteménye, két magyar-óvári
méhkas, méhszállító, méz és viasz.

Rosenthal Vilmos, Budapest.

Gyógygyökerek.

Sándor Mór gróf, Bia-Bajna.

Gyapjubundák.

Schlesinger József és fia, Trencsén.

Hamuzsir.

Schossberger S. W. és fia Budapest.

Dohánymustrák.

Papnövelde, Budapest.

Gyapjubundák.

Papnövelde, Esztergom.

Gyapjubundák.

Gyapjumosó és bizományi részvény-
társulat, Budapest.

Mosott gyapju és hamuzsir.

34 Streitmann (J.), à Gyöngyös. Tabac.	Streitmann József, Gyöngyös. Dohánymustrák.
35 Stubenberg (Comte J.), à Székelyhid. Laines brutes.	Stubenberg József gróf, Székelyhid. Gyapjubundák.
36 Szabó (Etienne), à Székesfehérvár. Surrogat de couleurs de l'huile.	Szabó István, Székesfehérvár. Surrogát olajfestékek.
37 Szapáry (Comte J.), à Taskony et Bude-Pest. Tabac (hors concours.)	Szapáry Gyula gróf, Budapest, versenyen kívül mint jurytag. Dohánymustrák.
38 Wimpffen (Comtesse de), à Érd. Laines brutes.	Wimpfen Victorné gróf, Érd-Ercsi. Gyapjubundák.
39 Wodianer de Kapriora (A.) à Gyoma. Laines brutes.	Wodianer Albert, Gyoma. Gyapjubundák.

CLASSE 47. SZAKOSZTÁLY.

*Produits chimiques et pharmaceutiques.**Vegytani és gyógyszerészeti anyagok.*

1. (Exposition collective des producteurs de vin de Fehértemplom) Bortermelők gyűjteményes kiállítása Fehértemplom :
Tartre. Borkő.
Kohn J., Kohl Fr., Schwarz (fils) fiai, Bauer F., Lehrmann F.
2. Beszédes (Jules apothicaire) Gyula, gyógyszerész, Dunavecse.
Matériels chimiques et pharmaceutiques. Vegyészeti és gyógyszerészeti anyagok.
3. (Direction des bains de Borszék) Borszéki fürdőigazgatóság.
Eaux minérales. Ásványvíz.
4. Detsinyi (Gustave) Gusztáv, Budapest.
Moyens de désinfection. Desinfectionáló szerek.
5. Flamm (Léopold) Lipót, Wersetz.
Colle de poisson liquide. Cseppfogó vizahólyag.
6. Frank (Philippe & Co., savonniers) Fülöp és társa, szappangyár-tulajdonos, Fiume.
Divers savons. Különféle szappan.
7. Hertel (Conrad) Konrád, Pécs.
Substance d'alimentation de chaudière. Kazánkő elleni szer (Kesselspeise).
8. Heischmann (François, savonnier) Ferencz, szappangyár-tulajdonos, Esztergom.
Prismes de Savon, avec le buste du comte Széchenyi en Savon. Mosó - szappan oszlopokban, Széchenyi mell-szobrával szappanból.
9. Hirschler (Maurice) Mór, Budapest.
Eau minérale amère de la source François Joseph. Ferencz József keserűvíz-forrás keserűvíz.

10. **Lengauer (Mathias & fils) Mátyás és fia.**
Tartre cristallisé, substance tinctoriale. Jegeczes borkő, festőanyag.
11. **Loser (frères) testvérek, Budapest.**
Eau minérale amère de la source Rákóczy. Rákóczyforrás keserűvize.
12. **Ludwig (Jean & fils) János és fia, Budapest.**
Cire. Viasz.
13. **Máday (Jean) János, Kaposvár.**
Semence de guède, Indigo. Csüllengmag, indigo.
14. **Mattoni & Wille, Budapest.**
Eaux minérales amères. Keserűviz.
15. **Márkus (Ignace) Ignác, Budapest.**
Eaux minérales amères. Keserűviz.
16. **Pataky (Jean) János, Csobád.**
Indigo hongrois. Magyar indigo.
17. **Pessi (Laurent) Lőrincz, Fiume.**
ire. Viasz.
18. **Rákosy (Jean) János, Budapest.**
Vernis. Fénymáz.
19. **Rozsnyai (Matthias) Mátyás, Arad.**
Produits chimiques et pharmaceutiques. Vegy- és gyógyszerek.
20. **Sarlay (Jean) János, Szarvas.**
indigo hongrois et indigo-carmin. Magyar indigo és indigo-karmin.
21. **Saxlehner (André) Endre, Budapest.**
Eaux minérales amères, pastilles. Keserűviz, pastillák.
22. **(Stabilimento Prodotti chimici) Vegyészeti termékek gyára, Fiume.**
Produits chimiques. Chemiai szerek.
23. **Strobencz (frères) testvérek, Budapest.**
Couleurs chimiques, amidon, colle. Vegyészeti festékek, keményítő, enyv.
24. **Szigethi (Joseph) József, Szabadka.**
Médicaments. Gyógyszerek.
25. **Thüringer (le Dr. Barthélémi) Bertalan dr., Esztergom.**
Indigo hongrois. Magyar indigo.

CLASSE 49. SZAKOSZTÁLY.

*Cuirs et peaux.**Kidolgozott és nyers bőrök.*

1. **Abeles (Adolphe) Adolf, Budapest.**
Divers cuirs, peaux et laines qu'ils ont produits. Különféle bőrök és azokról nyirt gyapjú.
L'établissement existe depuis 1854. Il travaille avec des cuves de 2 à 3000 hectolitres et différents autres appareils, mais sans machines. La production est d'environ 180,000 cuirs et peaux de moutons, Az üzlet 1854 óta áll fenn. Van benne 4--5000 akó tartalmú kád s egyéb eszköz, gépek nincsenek. Körülbelől 180,000 db. mindenemű birka-, kecske- és báránybőr a termelés. A munkások száma 50, hetibőrök

brebis et chèvres. Les ouvriers au nombre de 50 ont un salaire de 22.5 à 25 francs par semaine. Les matériaux proviennent, outre la monarchie, des Principautés Danubiennes et de l'Orient. Les débouchés sont la monarchie, l'Allemagne et l'Angleterre.

2. Haas (Adolphe) Adolf, Budapest.

Divers cuirs et peaux.

Különféle bőrök.

3. Horn (Joseph) József, Budapest.

Divers cuirs.

Különféle bőrök.

4. Machlup (fils) fia, Budapest.

Divers cuirs et peaux.

Bőrneműek.

átlag 9—10 frt fejenként. Az anyag az országon kívül Ausztriából, a Dunafejedelemségekből és keletről kerül. Elkeelési helyek bőr- és gyapjúra nézve a monarchián kívül Németország és Anglia.

SIXIÈME GROUPE.

Outillage et procédés des industries mécaniques.

Des différentes branches d'industrie qui rentrent dans ce groupe, il n'y en a que deux qui aient de l'importance chez nous, c'est : la métallurgie et la fabrication des machines, dont nous avons quelques grands établissements soit à Budapest, soit dans les contrées où se trouvent nos usines, comme dans les comitats de Gömör, de Szepes et de Zólyom, ou celles du chemin de fer d'État autrichien, à Oravicza et à Resicza.

Plusieurs de ces établissements qui étaient aménagés de manière à pouvoir satisfaire aux besoins de nos voies ferrées, exploitées ou en construction, ont subi de grandes pertes par la cessation de toute nouvelle construction. Par compensation, ils continuent à subvenir aux besoins de notre minoterie qui est toujours plus florissante, à ceux des industries alimentaires et de l'agriculture, qui ont toujours fourni du travail à nos industries mécaniques. Bien que nous construisions aussi des machines à vapeur, les plus fortes n'en sont pas moins importées de l'étranger. En revanche, nos chaudières à vapeur pour distilleries n'ont pas de concurrence.

L'industrie des objets qui servent à la navigation, grâce aux efforts de l'industrie mécanique, n'a pas cessé de réaliser tous les progrès désirables. Depuis longtemps nos chantiers de Budapest et de Fiume ont acquis une réputation méritée, les premiers travaillant surtout pour la navigation fluviale, les seconds pour la navigation maritime. Il a été fondé ces derniers temps à Fiume un établissement qui s'occupe dans de très grandes proportions de la fabrication des torpédos.

Nous fabriquons enfin des ancres qui sont très estimées, vu l'excellente qualité des fers hongrois (au charbon de bois), et qui depuis longtemps constituent un article d'importation.

Divers de nos établissements s'occupant de l'industrie mécanique continuent, dans diverses contrées, à prendre l'extension que justifient les progrès qu'ils réalisent; nous citerons ceux de Mosony et de Kassa où se font d'excellentes machines agricoles.

La carrosserie a fait chez nous de remarquables progrès, aussi, tandis que en 1840 encore presque toutes nos voitures élégantes venaient de Vienne, ce sont au contraire les nôtres qui s'exportent en Autriche, en Allemagne, dans les Principautés danubiennes et jusqu'en Turquie. Il est vrai que nos carrossiers font appel aux diverses industries qui s'occupent des nombreuses parties dont se composent les voitures, mais le résultat ne laisse pas

HATODIK CSOPORT.

Iparos-szerszámok és a mechanika-ipar munkálatai.

A különböző iparszakok közt, melyek ezen csoporthoz tartoznak, hazánkban különösen az ércöntészet és gépgyártás van elterjedve, így Budapesten van több nagyszerű ilyenmű vállalatunk, továbbá ércbányáink közelében, ugymint Szepes-, Gömör- és Zólyommegyékben, és végre az osztrák állampálya nagyszerű gépgyárai Oraviczán és Resiczán.

Ezen gyárak nagyobb része terjedelmes vasutépítésünk következtében ezen vállalatok szükségleteinek fedezésére alakulván, az új építések beszüntetése folytán sokat szenvedtek.

Jelenleg inkább malomiparunk szükségleteit fedezik, mely iparág a legszebb virágzásnak indult, továbbá a házi és földművelési szükséglet számára dolgoznak, melyek a gépiparnak készítményeit nagyban használják. A hazánkban készült gőzgépek inkább csak kisebbszerűek, a nagyobb gőzgépeket külföldről hozatjuk. Lepároló gőzkazánjaink ellenben minden versenyt kiállanak.

A hajózás számára készített cikkek, a gépipar haladása folytán, minden csak kívánható javítás és újitáson mentek keresztül. Már hosszabb idő óta van Budapesten és Fiumében hajógyárunk, melyek érdemleges tevékenységet fejtenek ki; az előbbi a folyamhajózás, az utóbbi pedig a tengeri hajózás számára dolgozik. Utóbbi időben alakult Fiumében egy jelentékeny vállalat, mely torpedók készítésével nagyban foglalkozik. Magyarhoni faszén mellett vasból gyártott horgonyaink kitűnő minőségüknél fogva igen kedveltek, és már régóta képeznek kiviteli cikket. Az ország különböző vidékein vannak számos gyárak, melyek a gépiparral foglalkoznak és készítményeik minősége mutatja legjobban, mennyire haladtak e téren; ilyenek a mosonyi és kassai gépgyárak, melyek kitűnő gazdasági eszközöket készítenek.

A kocsigyártás hazánkban dicséretes haladásnak indult: míg az 1860-ik évben díszesebb hintóinkat majdnem kizárólag Bécsből hozattuk, jelenleg már az osztrák birodalmi rész folyamodik hozzánk ezen készítményekért; különben kivitelünk e téren Németországra, az aldunai fejedelemségekre, sőt Törökországra is kiterjed. Kocsigyártóink különböző iparágak segítségére vannak utalva, melyektől a kocsik egyes alkatrészeit átvesszik, ez mindazonáltal nem

de tourner à leur avantage autant sont le rapport de l'élégance que sous celui de la solidité.

Les charrons qu'occupent nos grands ateliers sont très capables de travailler d'après les modèles qu'on leur donne, mais le prix de la main d'oeuvre rend toujours plus indispensable l'emploi plus lucratif des machines.

La fabrication des briques, qui avait pris une énorme extension, s'est beaucoup ralentie depuis que le chiffre de nos constructions a baissé, mais en revanche, plusieurs de nos tuileries se sont mises à faire des briques décoratives, et l'une d'elles même des pierres artificielles propres au pavage (pierres-Klinker ou céramiques, selon le nom que la société leur a donné); ces pierres offrent ceci de très remarquable que la résistance des pierres naturelles ne s'évaluant qu'à 735.⁰⁶ ou au maximum à 1541.⁷¹ kilogrammes par centimètre carré, la leur se chiffre par 2210.¹⁴ kilos pour la même mesure, de sorte qu'on peut s'attendre à voir cette nouvelle industrie prendre une énorme extension, vu l'état où se trouvent les routes de nos plaines qui n'ont pas de carrières.

Les nombreux corps de pompiers qui ont été établis dans nos villes ont rendu nécessaire la fabrication des ustensiles qu'ils emploient, entre autres des pompes à vapeur et aspirantes que nos établissements indigènes fournissent à meilleur marché que les fabricants étrangers.

csökkenti hirnevüket, melyet találékonyságuk a kocsik összeállítása körül, gyártmányaik csínossága és tartóssága által maguknak méltán megszereztek.

Kerékgyártóink, kik nagyobb vállalatainknál foglalkoznak, igen ügyesen dolgoznak bármily minta után, a kézi munkát e téren mindinkább háttérbe szorítja a jövedelmezőbb gyáripár.

A téglagyártás, mely roppant kiterjedésnek indult, az építések kevesbedése folytán nagyban csökkent, míg ellenben téglagyáraink most a műtéglagyártást és különösen ennek egy nemét, a mesterséges kövek gyártását jelentékenyen gyakorolják; ez utóbbi kövek az utak készítésére igen alkalmasak s Klinker-kő nevezete alatt ismeretesek. Ezen kövek sajátsága, hogy míg a természetes kövek ellentállási ereje 635.⁰⁶, vagy legfeljebb 1541.⁷¹ kilogrammot tesz egy négyzög centiméterre, a mesterségesek 2210.¹⁴ kilo nyomásnak állanak ellent ugyanoly területen. Tekintettel még, sok javítást igénylő számos utainkra bizton várható, hogy ezen iparág roppant kiterjedést fog nyerni.

Vannak számos szivattyúkészítőink a nagyobb városokban, kik minden szivattyúzásra szükséges szereket, többek között gőz-szivattyúkat és légszivattyúkat készítenek, melyeket belföldi gyáraink olcsóbban készítenek mint a külföldiek.

CLASSE 50. SZAKOSZTÁLY.

Matériel et procédés de l'exploitation des mines et de la métallurgie.

1 Administration des mines royales de Rhénie.

Plans et vues des travaux d'exploitation des mines; dessins représentant les dispositions de l'usine; plans, modèles et vues des fours et fourneaux; données statistiques; données relatives aux machines mues à l'eau et à la vapeur.

2 Administration des mines royales de Székely.

Câble en fil métallique; photographie d'un appareil à comprimer l'air; dessin d'un perforateur inventé par MM. RICHTER et BROSMANN; dessins et plans des appareils servant à constater la dureté des roches; modèles des appareils de préparation mécanique des minerais; données statistiques sur les résultats obtenus par les perforateurs RICHTER et BROSMANN.

3 Administration des usines royales de Kereszthegy.

Modèle d'un appareil de préparation mécanique des minerais.

4 Administration royale des machines et du bureau de construction de Nagybánya.

Dessins de machines et appareils destinés à l'extraction et l'épuisement des mines de Kereszthegy et Felsőbánya; dessin de la machine à colonne d'eau d'Oláhláposbánya.

5 Administration royale des mines de sel de Máros-Ujvár.

Appareil destiné à rayer les roches de sel.

6 Direction royale des ateliers de constructions des chemins de fer de l'Etat à Budapest.

Modèle d'un marteau pilon à vapeur.

7 Société autrichienne I. R. C. des chemins de fer de l'Etat à Vienne.

Lampes de sûreté; sonnettes de sûreté; dessins de machines et appareils employés dans un atelier de fabrication d'acide sulfurique; appareil de dosage du cuivre. Voir Groupe V. Classe 43, No 59.

8 Zsigmondy (Adalbert) à Budapest.

Appareils à forer les puits artésiens.

Magyarhoni földtani társulat gyűjt. kiállítása.

Rhénie m. kir. vasgyári hivatal.

Nagy olvasztó és üzőhód (Treibherd) rajzban előtűntetve.
Statisztikai adatok.

Székely m. kir. bányahivatal.

Richterféle kőfűrő gép (rajz).

A kőzetek szilárdságának meghatározására szolgáló gép Pécs Antaltól (fénykép).

Légsűrítő gép rajza.

Aknabani szállításra szolgáló különféle drótkötelek.

5 darab különf. a nedves felkészítésre szolgáló gépek mintái.

Kereszthegy m. kir. bánya-művezetőség.

Zúda-minta rajzban.

Nagybányai m. kir. gépészeti felügyelőség.

Kereszthegy vizemelő gép rajza.

Maros-ujvári m. kir. sóbánya-hivatal.

Kiváltható élel ellátott sóvágó csákány.

M. kir. államvasutak gépgyára Budapest.

Gőzpöröly minta.

Szab. cs. kir. osztrák államvasutársaság Bécs.

Biztonsági lámpák és csengetyűk; kendergyárban alkalmazható gépek rajzai; réz-olvasztó készülékek. Lásd V. csoport, 43. szakosztály, 59. sz.

Zsigmondy Béla, Budapest.

Artézi kútforró eszközök mintái.

CLASSE 51. SZAKOSZTÁLY.

Matériel et procédés des exploitations rurales et forestières.

A mezőgazdaság és az erdészet anyagai és unkálatai.

1. (Beverley Iron et Waggon Compagnie Limited fabrique de machines agricoles) gazdasági gépgyára, Budapest.

Tarare.

Egy szelelő rosta.

2. Bokor (Ferdinande) Nándor, Nagy-Czenk.

Semoir en lignes; voiture agricole; charrue; hachoir à betteraves.

Soros vetőgép.

Gazdasági kocsi.

Egy eke taligával.

Egy répavágó gép.

3. Brogle és Müller, Budapest.

Deux trieurs.

Két trieur-rosta.

4. (Direction royale des constructions des chemins de fer de l'État). Államvasutak m. kir. gépgyára, Budapest.

Une locomobile.

Egy gőzmozdony.

5. Fehér Miklós, Budapest.

Machine à houer.

Egy kapáló gép.

6. Gubicz (Ladislav) László, Budapest.

Trois charrues à Gubicz.

Három Gubicz-eke.

7. Hemberger (Valentin) Bálint, Versecz.

Charrue pour vignes.

Szőlőkapáló és töltőgető eke.

8. Kühne (Edouard, fabricant des machines) Ede, gépgyártulajdonos, Mosony.

Semoir en ligne dit: »Hungaria Drill.«

Egy vetőgép »Hungaria Drill«.

La fabrique a été établie en 1855 par M. le Dr. H. M. Papst, directeur de l'académie agricole. Sa spécialité consiste actuellement à fabriquer les machines à ense mencer. Ces machines exposés ont été brevetées sous le dénomination de: »Hungaria Drill.« La fabrique travaille à la vapeur, et est fournie de toutes les machines nécessaires; il y travaillent 100 à 150 ouvriers. La machine exposée dans la galerie des machines sert à produire le fer-blanc pour les trieurs, elle a été construite par le directeur technique M. Havas et est de même brevetée. Distinctions obtenues: la croix d'or avec la couronne, la médaille pour le progrès de Vienne (1873) et 90 médailles de différentes expositions de province.

A gyár 1855-ben alapított Dr. Pabst H. W. a gazdasági akadémia igazgatója által. Jelenleg különösen vetőgépek gyártását űzi. A kiállított gépek »Hungaria Drill« név alatt szabadalommal bírnak. A gyár gőzerőre van berendezve s a szükséges segédgépekkel bír. A munkások száma 100—150. A kiállított és trieur-pléhek termelésére való gép a gyár technikai vezetője, Havas M. találmánya s szintén szabadalmazott. Kiténtetések: Bécsben 1873-ban a haladási érem; az arany érdemkereszt koronával s 90 érem vidéki kiállításokról.

9. Lessich (Maximilien) Miksa, Miskolcz.

Pressier au vin.

Borsajtó.

10. Schuszter (Fernande) Nándor, M.-Fehértemplom.

Charrue pour vignes.

Szőlőkapáló eke.

11. Szilágyi (Michel) Mihály, Bicske.

Trois charrues de fer forgé.

Három vert vaseke.

CLASSE 52. SZAKOSZTÁLY.

Matériel et procédés des usines agricoles et des industries alimentaires. *A mezőgazdasági gyárak és a táplálék-ipar anyaga és munkálatai.*

1. Ganz (& Co., fabrique de fonte de fer et de machines) és társa, vasöntődéje és gépgyára, Budapest.

Divers cylindres à moulins et flèches. Különféle malomhengerek és lövegek.

2. Wörner (& Co., fabricant des machines) és társa, gépgyárosok, Budapest.

Pieds des cylindres de moulins.

Hengermalom-székek.

3. Beverley Iron (et Waggon Co. Limited fabrique de machines agricoles) gazdasági gépgyára Budapest.

Modèle de moulins à double meule.

Egy kétköví malom mintázata.

CLASSE 54. SZAKOSZTÁLY.

Machines et appareils de mécanique générale. *Az általános erőműtan gépei és készülékei.*

1. Gyürky (André) Endre, Tiszócz és Páris.

Deux modèles de bateaux, marmites, soufflet à main de nouveau système, deux porte-plumes.

Két hajómintá, főzőedény, kézi fuvógép új szerkezettel, két tolltartó.

2. Direction royale des ateliers de constructions des chemins de fer de l'État Budapest. M. kir. államvasutak gépgyára Budapest.

Machine à vapeur horizontale de 80 chevaux à détente variable par l'action directe du régulateur et à condensation.

Vízszintes, a szabályozó közvetlen működésénél fogva változó expansiót kifejtő 80 lóerejű gőzgép.

Machine locomobile à vapeur de 10 chevaux.

Tíz lóerejű gőzmozdony.

3. Mayer (Ernest), Ernő, Fiume.

Appareil à mesurer la rapidité des fleuves.

Készülék a folyamok vizárjának megmérésére.

4. Kadletz (Jules, maitre-machiniste de la société J. r. p. des bateaux à vapeur du Danube) Gyula, első gépész a cs. kir. szab. dunagőzhajózási társulatnál, Budapest.

Turbine de bateau à vapeur.

Gőzhajó-csavar.

Les quatre ailes de l'hélice ont une position oblique pour empêcher le gonflement de l'eau; chaque aile plonge dans une eau compacte; par le maximum d'activité de l'aile l'effet est augmenté d'un tiers ce qui opère non-seulement la rapidité du bateau mais permet encore d'économiser un tiers du temps et des matériaux: l'axe n'éprouve aucune déviation; le pas de l'hélice dépend de son diamètre.

A csavar négy szárnya rézsut áll, hogy a víz torlódása megakadályoztassék; minden szárny a teljes vizet kapja; a szárnyak teljes működése által a hatás egy harmaddal fokozódik, mi nemcsak a hajó menetét gyorsítja, de ebből az idő és anyag egy harmada is megtakaríttatik; a tengely semmiféle elhajlást nem szenved A csavar fokozatai a csavar átmérője szerint alkalmazandók.

CLASSE 55. SZAKOSZTÁLY.

1. Ganz & Co., fabrique des machines) és társa, gépgyár, Budapest.

Pieds des cylindres de moulins.

Hengermalomszék.

2. Kühne (Edouard, fabrique des machines agricoles) Ede, gazdasági gépgyár, Mosony.

Machine à éliminer la nielle, à trouser, et à produire de fer-blanc-trieur.

Konkolyválasztó, lyukasztó, trieur-lemezkesztő gép.

3. Korbuly (Joseph, fabricant des machines) József, gépgyáros, Kolozsvár. Machine à rabot et draine.

Gyalugép és hajtány.

4. Wörner (& Co., fabricant des machines) és társa, gépgyárosok, Budapest. Pieds des cylindres de moulins.

Hengermalom-szék.

CLASSE 56. SZAKOSZTÁLY.

Matériel et procédés de filage et de corderie. *A fonás és a kötélgyártás anyagai és munkálatai.*

1. Helle (Charles, cordier) Károly, kötélgyár-tulajdonos, Pozsony.

Cordes et fils mêlés de fils de fer, tuyaux de chanvre.

Kötelek, zsinegek, sodronybéléssel, víztömlő-csővek kenderből.

2. Fikker (Joseph cordier) József kötélgyár-tulajdonos, Arad.

Cordes, licols, courroies, d'étrier.

Kötelek, kötőfékek, kengyelszíjak.

L'établissement existe depuis 1855, il travaille sans machines et occupe 4-6 ouvriers dont le salaire hebdomadaire est sans l'entretien de 12.5 à 20 fcs par tête. Les matériaux sont indigènes (des comitats de Bács et d'Arad). Les débouchés sont la contrée même et la Transylvanie. Distinction obtenue: la médaille pour le mérite à l'exposition de Szeged.

Az üzlet 1855 óta áll fenn; gépek nélkül működik 4-6 segéddel, kiknek heti bérök ellátás nélkül 5-8 frt hetenkint. Az anyag hazai (Bács- és Aradmegyék). Elkelési hely a vidék és Erdély. Kitüntettetett az 1876-ki szegedi érdeméremmel.

3. Streitmann (Joseph, fabricant de cordes) József, kötélgyáros, Gyöngyös.

Licous, fils.

Kötőfékek, zsinegek.

CLASSE 59. SZAKOSZTÁLY.

Matériel et procédés de la confectio des objets de mobilier et d'habitation. *A bútorkészítésénél és a lakások berendezésénél szükségelt anyag és munkálatok.*

1. Direction royale des atelie de construction des chemins de fer de l'État. M. kir. államvasutak gépgyára, Budapest.

Scierie mécanique à mouvement alternatif et à plusieurs lames.

Változó mozgású gépfűrész több lappal.

CLASSE 62. SZAKOSZTÁLY.

*Carrosserie et charronage.**A kocsigyártás és bognáripár.*

Kölber (frères, fabricants des carosses) testvérek, kocsigyár-tulajdonosok, Budapest.

Un mail-coach.

Une voiture de chasse.

Un Phaeton.

Un Mylord.

L'hirondelle, voiture en deux roues.

Egy mail-coach.

Vadász kocsi.

Egy hajtó- (Kutschir) kocsi.

Egy hintó félfedeles.

Két kerekű kocsi, »Fecske.«

CLASSE 63. SZAKOSZTÁLY.

*Bourrelerie et sellerie.**Szíjgyártó- és nyerges-munkák.*

1. Blaschke (Jean, fabricant de cravaches) János, ostorgyáros, Budapest.

Fouets et cravaches.

Különféle ostorok magyar és francia minták szerint.

2. Dulcz (Antoine, bourrelier) Antal, szíjgyártó, Budapest.

4 selles pour hommes, deux pour dames, 3 paires de harnais.

L'établissement existe depuis 1859, il occupe 10 ouvriers dont le salaire est de 22 à 25 frs par semaine et par tête. Se sont acquis des mérites: Edouard Flányi et Louis Forberger bourrelier sellier. Les matériaux noirs sont indigènes, les bruns viennent d'Augsbourg. Les débouchés, sont le pays. Le chiffre des affaires est de 75—87,500 fr. par an. Distinctions obtenues: la croix d'or avec la couronne et les médailles pour le mérite à Vienne en 1873 et à Szeged en 1876.

4 férfi- és két női nyereg, 3 pár lószerszám. Az üzlet 1859 óta áll fenn, 10 egyénnel működik; egynek átlagbére hetenkint 9—10 frt. Erdemesültek Flányi Ede nyerges, Forberger Lajos szíjgyártó segédek. Az anyag fekete munkához Magyarországból, barnához Augsburgból kerül. Elkelési hely az ország. Évi forgalom 30—35,000 frt. Kitüntetés: a koronai arany érdemkereszt, a bécsi 1873. és szegedi 1876-ki kiállítások érdemérme.

3. Darvasy (Charles, bourrelier) Károly, nyerges, Budapest.

Un harnais.

L'établissement occupe 4—6 ouvriers. Le chiffre annuel des affaires ne dépasse guère 25,000 francs. Il a obtenu la médaille pour le mérite à l'exposition de Szeged en 1876.

Egy lószerszám.

Négy-hat emberrel működik, évi forgalom 10,000 forint; bírja az 1876-ki szegedi érdemérmet.

4. Theisz (Frédéric, bourrelier) Frigyes, szíjgyártó, Új-Verbász.

Deux paires de harnais.

Két pár lószerszám.

5. Tömösváry (Nicolas, bourrelier) Miklós, szíjgyártó, Kolozsvár.

Une paire de harnais.

Il a obtenu la médaille de bronze à l'exposition de Kecskemét (1872) et la croix d'argent avec la couronne.

Egy pár lószerszám.

Bírja az 1872. kecskeméti bronzérmet, s a koronás ezüst érdemkeresztet.

CLASSE 64. SZAKOSZTÁLY.

*Matériel des chemins de fer.**A vasutak anyaga.*

1. Ganz (& Co., fabrique de fonte de fer et de machines) és társa, vasöntődéje és gépgyára, Budapest.

Roues pointes de colur en fonte durcie.

Vasúti kerekek, vágányváltó darabok (Herzstücke).

2. Weykum (George, ingénieur) György, mérnök, Budapest.

Système à billes breveté par lequel la friction est diminuée de $\frac{2}{3}$ et qui ne réclame aucun graissage.

Szabadalmazott golyórendszer, mely által a surlódás két harmadrészben megcsökken s minden kenőszer fölöslegessé válik.

Modèle :

Minták :

a) Plaque tournante à billes pour chemins de fer, dont 280 sont en exploitation depuis 5 ans.

a) Golyó-forgó sík vasutak számára, mely közül 280 db. van 5 év óta használatban ;

b) Roue pour tramways (avec dessins) exécutée par la fabrique de machines »Ganz & Cie.« à Budapest, 4 paires de roues sont en exploitation à Budapest.

b) Tramway-kerek, rajzzal, a Ganz-féle gépgyár által készítve ; 4 pár kerek, Budapesten használatban.

c) Chaîne membrée à billes pour chariot-transporteur.

c) láncz beillesztett golyókkal tolósíkok számára ;

d) Patins à système à billes, avec mécanisme de locomotion amélioré (Dessins relatifs.)

d) toló-talp golyórendszerre, javított mozgási szerkezettel, rajzzal ;

e) Tourniquet à système à billes accompagné de dessins descriptifs sur l'application du système ; savoir :

e) Tourniquet golyórendszerrel, a golyórendszer alkalmazását ábrázoló rajzokkal és pedig :

f) Appareil pour le développement d'un plan de situation ; objet exposé par la capitale »Budapest«.

f) Térkép felgöngyölítésére szolgáló szerkezet. Budapest főváros kiállítási tárgya ;

g) Barrière tournante.

g) forgó sorompó

g^I) Plaque tournante pour locomotive.

En exploitation par la compagnie des chemins de fer de l'état impérial et royal d'Autriche.

g^I) mozdony forgósík

használatban az osztrák es. k. vasúttársaságnál

g^{II}) Grue pour usines.

g^{II}) emeltyű aczélöntéshez

h) Moulin à quartz, dans les usines de M. de Rothschild à Wittkowitz.

h) quarzörlő, használatban Wittkovitzon a báró Rothschildféle vasműben ;

i) Grue tournante pour 6000 Kil., exploitée par la société industrielle des fers de Styrie à Zeltweg.

i) forgó-emeltyű 6000 kilogr. számára, használatban a stajer vas-ipartársulatnál ;

k) Monte-charges exécuté par la fonderie e fabrique de machines »Schlick« pour la maison de charité à Budapest.

k) személy- és teheremelő, készült a Ganz-féle gyárban a budai szegények háza számára ;

l) Coussinets pour cloches, exécutés par la fonderie »Walser« pour l'église St. François à Budapest.

l) harangláb, készült Walser harangöntőnél Budapesten, a ferencvárosi templom számára ;

II) Roue d'un chariot à bagages en exploitation par la poste centrale et dans la gare du chemin de fer de l'état autrichien à Budapest.

III) Roulettes à système à billes pour pieds de meubles mobiles.

Outre les cas énumérés ci-haut, le système à billes a été appliqué à des waggons et waggonets, à des presses, à des moulins à vent, à des coussinets pour grandes billes, etc. etc.

4. Mr. Pohl Otto

Modèle d'un changement de voie.

5. Mr. Banovits (Gaitan inspector), Kajetán felügyelő

Un Semaphore.

6. Hagenmeister, Budapest.

Voies métalliques.

7. Carstensen (Michel) Mihály, Budapest.

Appareil pour mesurer l'usure de rails.

II) teherkocsi kereke, használatban a m. kir. főpostánál s az osztrák államvasutnál.

III) hengerek mozgató butorokhoz.

Az említett készülékeken kívül a golyórendszer még vasuti- és hengerkocsiknál, sajtóknál, szélmalmoknál s nagy hengerek fektetésénél stb. alkalmaztatott.

által szerkesztett váltó-minta.

által szerkesztett védjelző.

Vágány kötők.

Vágánykopás-mérő.

CLASSE 66. SZAKOSZTÁLY.

Matériel et procédés du génie civil, des travaux publics et de l'architecture.

A polgári földmérés, a közmunkák és a műépítés anyaga és munkálatai.

(Exposition collective du ministère roy. hongr. des travaux publics, et de communication et des chemins de fer hongrois.) A m. kir. közmunka- és közlekedési ministerium és a magyar vasutak együttes kiállítása. Budapest.

1 a) Carte des voies de communication de la Hongrie.

b) Données statistiques.

2 Carte hydraographique de la Hongrie, avec désignation spéciale des étendues submersibles des associations de dessèchement (ou terrains).

Associations de dessèchement.

3 Aperçu de l'organisation, et de la marche des Travaux des associations.

Associations des contrées du Danube et de ses affluents.

4 Plan de situation de l'association de Sárköz le long du Danube (1 : 57,600)

Feuilles 2

5 Plan de situation de l'association Szegszárd-Batta, le long du Danube (1 : 57,600)

» 1

Magyarország közlekedési hálózatának térképe.

Statistikai adatok.

Magyarország vízrajzi térképe, tekintettel a vízszabályozó és ármentesítő társulatok árterületére.

Vízszabályozó és ármentesítő társulatok.

A társulatok szervezetének és működésének rövid leírása.

Társulatok a Duna és mellékfolyóinál.

Sárközi dunatársulat térképe (1 : 57,600) 2 lap.

Szegszárd-battai dunatársulat

1 »

6 Plan de situation profils en long, et en travers des constructions projectées de l'association de la Rába		Rába-szabályozó társulat térképe, tervezett építményeinek hossz- és keresztmetszvénye.	
7 Plan de situation de l'association des Valées, de Temes et de Béga (1:115,200)	Feuilles 6	Temes-Bégavölgyi szabályozó társulat térképe (1:115,200)	6 lap.
Associations des Contrées de la Theiss (Tisza) et de ses affluents. Társulatok a Tisza és mellékfolyóinál.			
8 Plan de situation de l'association de Szatmár (1:57,600)	Feuilles 4	A szatmári társulat térképe (1:57,600)	4 lap
9 Plan de situation de l'association de Bereg	» 2	A beregi » » » »	2 »
10 Plan de situation de l'association de Bodrogköz	» 3	A bodrogközi » » » »	3 »
11 de haut Szabolcs	» 3	A felső-szabolcsi » » » »	3 »
12 de bas Szabolcs	» 5	Az alsó-szabolcsi » » » »	5 »
13 de Örvény-Abád et Taskony	» 1	Az örvény-abádi és taskonyi öblözetek térképe (1:57,600)	1 »
14 de Roff de Peő et Fegyvernek	» 1	A roff-beő-fegyverneki és t.-sz.-miklósi öblözetek térképe (1:57,600)	1 »
15 de Jászkisér	» 2	A jászkiséri társulat térképe	2 »
16 Plan de situation de l'association de Szolnok et Csongrád sur la rive droite et sur la gauche	» 2	A szolnok-csongrádi jobb és balparti társulatok térképe (1:57,600)	1 »
17 Plan de situation de l'association Bökény-Mindszent	» 1	A bökény-mindszenti öblözet térképe (1:57,600)	1 »
18 Csány-Peresóra	» 1	A csány-peresórai öblözet térképe	1 »
19 Mindszent-Apátfalva et Percsóra-Szeged	» 1	A mindszent-apátfalvi és percsóra-szegedi társulatok térképe (1:57,600)	1 »
20 Plan de situation de la 1-re et 2-me Union (1:57,600)	» 4	Az I. és II. egyesület térképe (1:57,600)	4 »
21 Plan de situat. de la 3-me Union 1:57,600	» 1	A III. egyesület » » » »	1 »
22 Plan de situat. de la 4-me Union (1:57,600)	» 2	A IV. » » » »	2 »
23 Plan de sit. de l'assoc. de Titel	» 2	A titeli társulat » » » »	2 »
24 Plan de sit. des assoc. du Comitat Arad et du bas Fehér-Kőrös (1:115,200)	» 1	Az aradmegyei és Alsó-Fehér-Kőrös szabályozási társulat térképe (1:115,200)	1 »
25 Plan de situat. de Nagy-Szalonta (Kőrös) et Hosszúfok (1:115,200)	» 1	A nagyszalontai körösszabályozási és a hosszúfoki társulatok térképe (1:115,200)	1 »
26 Plan de situation de l'assoc. de Berettyó	» 2	A berettyó-szabályozási társulat térképe (1:115,200)	2 »
27 Plan de sit. de l'assoc. Endrőd-Túr - Halásztelék et Kákafok (1:115,200)	» 1	Az Endrőd-túri, halásztelki és kákafoki társulatok térképe (1:115,200)	1 »
Plan divers. Különféle tervek.			
28 Profils ou long du Danube de Dévény jusqu'à la porte de fer (Partie hongroise)	» 1	A Dunafolyam hossz-szelvénye Dévénytől a Vaskapuig (magyarországi rész)	1 »
29 Plan de situation du Danube à Budapest (1:3600)	» 8	A budapesti Dunarész térképe (1:3600)	8 »

30 Profils ou travers du Danube à Budapest Feuilles 15

31 Plan du Port de Fiume, avec le mémoire des constructions effectuées.

32. Chemin de fer de l'État hongrois.

- a) Projets de la ligne Károlyváros à Fiume.
- b) Projets du chemin de fer de Ceinture de Budapest.
- c) Dessins du bâtiment de la Direction.
- d) Plans de travaux de consolidation exécutés pour arrêter les éboulements, avec texte explicatif.

33. Société autrichienne J. R. R. des chemins de fer de l'État.

A) PROJETS DU CHEMIN DE FER DE TEMESVÁR À ORSOVA.

- a) Plans types complets
- b) Plans des grands ouvrages d'art
- c) Description des travaux historiques
- d) Différentes photographies
- e) Plan du tunnel de Ratkony

d'après les projets de Mr. August de Serres, Directeur des travaux.

B. Serres August de, Directeur des travaux de la Société Autrichienne J. R. P. des chemins de fer de l'État.

Plans dessins de la grande gare à voyageurs de Budapest. (Voir galerie des machines, exposition de la Société Autrichienne J. R. P. des chemins de fer de l'État)

C) MODÈLE D'UN NOUVEAU SYSTÈME DE VOIE METALLIQUE.

34. Chemin de fer de Kassa à Oderberg.

- a) Projet de la reconstruction avec ceinture en fer d'une partie de voûte en maçonnerie endommagée.
- b) Projet pour le mode de remplacement des grands ponts en bois par des constructions en fer.
- c) Dessins d'un appareil de transbordement pour chemin de fer à voie normale et à voie étroite, et wagon pour voie étroite.
- d) Plan et profil du chemin de fer à voie étroite de Markusfalva à la vallée du Bindt.

exposé par Mr. le vicomte de Maistre, Directeur général.

A budapesti Dunarész keresztmetszésvényei 15 lap

A fiumei kikötő térképe, s a létesített építmények tervrajzai leírással.

Magy. kir. államvasutak.

A Károlyváros-fiumei vasut tervei.

A budapesti összekötő vasut tervei.

Az igazgatósági épület tervei.

Csuszamlós pályarészek biztosítási munkáinak tervei magyarázó szöveggel.

Cs. kir. szab. osztrák államvasut.

A TEMESVÁR-ORSOVI VASUT TERVEI.

Teljes szabványrajzok.

Nagyobb műtárgyak tervei.

Építészeti és történeti leírás.

Különféle fényképek.

A ratkonyai alagut tervei.

de Serres Ágost építészeti igazgató tervei szerint.

De Serres Ágost, cs. kir. szab. osztr. államvasut munkáinak igazgatója.

A budapesti indóház tervrajzai. (Lásd a géposztályban az osztr. cs. kir. szab. vasut kiállítását.)

EGY ÚJ VAS-SZERKEZETŰ FELÉPÍTMÉNY MINTÁJA.

Kassa-Oderbergi vasut.

Egy megsérült falazati gyűrű vastámaszokkal való beépítésének terve.

Nagyobb fahidak vashidakkal való kiváltás módjának tervei.

A keskeny és széles vasúti vágány közti átrakodási készülék és keskeny vágányu kocsik tervei.

Markusfalva-Bindtölgyi keskeny vágányu vasut tervrajza és hossz-szelvénye.

kiállítja: Vicomte de Maistre főigazgató.

- e) Superstructure en fer-système à châssis (exposé par Mrs Hagenmaister et Wagner Ingénieurs).
- 35. Chemin de fer des contrées du Tisza.**
- a) Plans de la sous-structure, de la super-structure des Stations, des bâtiments et du matériel roulant.
- b) Les mêmes plans du chemin de fer d'Arad à Temesvár.
- 36. Chemin de fer de Nord-Est.**
- a) Photographies des grands ponts.
- b) Plan d'un grand pont en fer.
- 37. 1-er Chemin de fer Hongrois-Galicien.**
- a) Plan du tunnel du Lupkov.
- b) Historique de la construction du tunnel de Lupkov.
- 38. 1-er Chemin de fer de la Transylvanie.**
- Plans des travaux de consolidation exécutés pour arrêter les éboulements, avec texte.
- 39. Chemin de fer de l'Alföld-Fiume.**
- Trajet pour le passage du Danube, d'après le projet de M. Jules Herz, Directeur.
- 40. Chemin de fer de la vallée du Vág.**
- a) Modèle en grandeur naturelle d'une traverse en porte-à-faux pour rails d'acier.
- b) Échantillons de rails d'acier et de différentes pièces d'attache.
- c) Résultat des épreuves des rails.
- 41. Chemin de fer de Győr-Sopron-Ebenfurt.**
- a) Plan et profil de la ligne.
- b) Historique de la ligne, exposé de l'exploitation et données sur les relations commerciales et les moyens de communication de la contrée traversée.
- c) Modèle du signal d'intercommunication des trains avec dessins et description, de M. Albert Polyák secrétaire de la société. (M. Polyák désire que son signal soit jugé séparément par la commission internationale.)
- 42. Chemin de fer d'intérêt local Arad-Körösvölgy.**
- a) Plan et profil du chemin avec les dessins des bâtiments, des ponts et des stations.
- b) Données sur les travaux, les dépenses et l'exploitation.
- Vas-felépítmény, úgynevezett keret-rendszer (Kiállítják: Hagemajster K. és Wagner mérnökök.)
- Tiszavidéki vasút.**
- Alapépítmény, felépítmény, állomások, épületek és forgalmi eszközök rajzai.
- Ugyanily tervek az Arad-Temesvári vasutat illetőleg.
- Északkeleti vasút.**
- Nagyobb hidak fényképei.
- Egy nagyobb vashíd tervei.
- Első Magyar-Gácsországi vasút.**
- A lupkovi alagut tervei.
- A lupkovi alagut építési története.
- Első Erdélyi vasút.**
- Csuszamlós pályarészek biztosítási tervei magyarázó szöveggel.
- Alföld-Fiumei vasút.**
- A dunai Traject Herz Gyula igazg. terve szerint.
- Vágvölgyi vasút.**
- Egy függő acél sinkötés mintája természeti nagyságban.
- Aczélsín próbadarabok és különféle kötszerek.
- Sínpróbák eredményének ismertetése.
- Győr-Sopron-Ebenfurti vasút.**
- A pálya hossz-szelvénye és térrajza.
- A pálya létesülési, üzleti, valamint az általa átszelt vidék kereskedelmi és közlekedési viszonyainak ismertetése.
- Polyák Béla társulati vezértitkár által szerkesztett inter - communicationális jelző-készülék mintája rajzzal és leírással.
- (Polyák Béla társulati vezértitkár e készülék külön megbirálására kéri a nemzetközi bíráló bizottságot.)
- Arad-Körösvölgyi vasút.**
- A vasút térrajza, hossz-szelvénye, épületek, hidak, állomások tervei.
- A vasút építésére, építési költségeire és forgalmára vonatkozó adatok.

43. Direction royale des ateliers des constructions des chemins de fer de l'État Budapest.

Modèle d'une arche de pont sur la Vág, près de Zsolna, 1/20 de la grandeur naturelle.

44. Korbuly (Joseph) József Kolozsvár. Draisine.

A magyar királyi államvasutak gépgyára Budapest.

A Zsolna és Butin közötti közúti híd egy nyílásának mintája 1/20 természetes nagyságban.

Hajtány.

Exposition collective de la capitale de Budapest.

Budapest főváros közönségének gyűjteményes kiállítása.

A) Oeuvres d'arpentage.

- 45** Grand plan détaillé du territoire, et des environs de la capitale de Budapest, à l'échelle métrique de 1/2500, tendu sur deux cylindres d'une construction spéciale pour le faire monter et descendre facilement.

Réduit sur les plans originaux par le pantographe et transmis au système métrique sur les relevés originaux de triangulation et d'arpentage complémentaires; avec les indications des courbes d'élévation, les maisons et propriétés avec les chiffres du grand livre des immeubles.

Il a été dressé en six mois par les ingénieurs géomètres de la ville sous la direction de M. Alexandre Halácsy chef de la section.

- 46** Le relevé sectionnaire Nr. 270 à l'échelle métrique de 1:250 d'après les renseignements du cadastre de la ville représentant une partie de la rive gauche »Belváros« (Ville intérieure) avec l'exemple de la manière selon laquelle les renseignements du cadastre sont réglés par le bureau des ingénieurs géomètres sur les relevés sectionnaires de grande échelle.

- 47** 2 exemplaires des livres fonciers du cadastre de la capitale Budapest, l'un de la rive droite, l'autre de la rive gauche, avec des exemples de la manipulation actuelle.

- 48** Le relevé sectionnaire Nr. 296 c. à l'échelle métrique de 1:250 de l'arpentage triangulaire de la géométrie souterraine des grandes carrières, caves, situées sous le territoire nommé Kőbánya (Steinbruch), de la ville Budapest, représentant la surface et la situation des caves, ainsi que les chiffres des mesures de longueur et d'élévation. Cet ouvrage a été fait par des arpentages au théodolith et de triangulation.

Földmérési művek.

Budapest főváros összes bel- és külterületének 1/2500 métermérszerben készült részletes átnézeti nagy térképe, egy külön szerkesztett s könnyen forgatható hengerállványon.

A legújabb eredeti háromszögös és a pótfelmérések alapján készült eredeti nagy mérszerű térképekről pantograph segítségével kibővíthető, a méterrendszerre átadomítva, és a magassági vízszintes görbékkel, telekkönyvi helyrajzi számokkal s minden felírásokkal ellátva, szerkesztetett a fővárosi mérnöki hivatal földmérési szakosztályának vezető mérnöke, Halácsy Sándor terve szerint és személyes vezetése alatt 6 hónapi munkával.

Budapest főváros catastralis telek-nyilvántartásának 270. n. számú méterszelvénye 1:250 mérszerben, melyen a balparti terület »Belvárosának« egy része van ábrázolva mutatványul oly módon, a mint a telek-nyilvántartás nagy mértékű térképe a főv. mérnöki hivatal földmérési szakosztálya által berendeztetett és vezetettik.

Budapest főváros catastralis teleknyilvántartási könyveinek 2 minta-kötete; egyik a jobb, másik a balpartról, — példákkal kitöltve, a tényleges kezelés és állapot alapján.

Budapest főváros kőbányai területe alatt fekvő terjedelmes pincék bányamértani háromszögös felmérésének 296. c. számú méterszelvénye, 1:250 mérszerben, melyen a felszín és a pincék fekvésének pontos rajza és a számszerű hossz- és magasság méretjegyei együttesen vannak ábrázolva. Ezen mű theodolitméréseken és szigorú háromszögös alapon áll.

49 2 Ordinographes pour arrêter les points à fixer par des ordonnées relatives, construits et appliqués au système métrique par M. Alexandre Halácsy, chef de la section du bureau des ingénieurs géomètres. On peut avec cet ordinographe effectuer des rédactions originales et des copies, sur une échelle réduite ou augmentée.

Két darab felrakó-műszer (ordinograph) utcák és telkek pontjai összkiosztásának pontos leszedésére és felrakására, Halácsy Sándor szakosztályvezető mérnök szerkezete szerint, métermértékhez alkalmazva; melynek segítségével eredeti szerkesztések, valamint átmásolások, egyenlő vagy kisebbített, sőt nagyított arányban is a felmérés tőkelyével teljesíthetők.

B) Oeuvres de communication et d'embellissement.

50 L'assainissement nouveau et définitif de la ville de Budapest d'après le projet de M. Louis Lechner, en 2 parties, représentant l'arrangement de tout le réseau des égouts de la capitale, les territoires d'égouts collecteurs sont représentés en couleurs différentes, avec les écluses qui font partie du système d'assainissement avec l'établissement de pompe, la section des égouts; le tableau indicatif des dépôts bourbeux et l'état de l'eau du Danube, etc. Projet de concours adopté.

51 Les projets du ruisseau torrentiel »Ördögárok« 7 feuilles et spécification.

52 Projet du nouvel alignement de l'Avenue »Kerepes« et sa transformation en boulevard.

53 Le profil type de l'Avenue Kerepes, rectifié et adopté à l'exécution, 1 feuille, à échelle de $\frac{1}{72}$, représentant les égouts, les conduites d'eau et de gaz, les alignements du pavé, le chemin de fer américain de la ville.

54 La topographie des abords du Népszínház théâtre populaire, 1 feuille, à l'échelle métrique de $\frac{1}{360}$, présentant l'état après la démolition de l'hôpital St. Roch avec le nouvel alignement des travaux à exécuter pour le transformer en parc et rectifications du pavage (trottoirs).

55 La perspective du théâtre Népszínház (théâtre populaire) déjà achevé. Il reste encore à construire les maisons environnantes après la démolition de l'hôpital St. Roch. La place formant carrefour donnant sur l'Avenue.

56 Les plans du travail progressif de pavage des rues 13 feuilles, 1 feuille de titre.

57 Le projet topographique de l'alignement nouveau et de la régularisation avec les travaux du parc, pour l'état définitif de

Közlekedési és szépitési művek.

Budapest főváros legújabb és végleges csatornázásának tervezete Lechner Lajostól, mely két szelvényen együvé foglalva, mutatja az összes fővárosi csatorna-hálózat berendezését, a gyűjtő csatornák vizszedő területeit különböző színekkel tüntetvén föl, — egy kisebb borítékban a csatorna-rendszer tervezetere vonatkozó mellékletekkel, szivattyúteleppel, csatornaszelvényekkel, csapadéki és dunavízállási rajzolatival táblákkal stb. felszerelve. Elfogadott bizalmi pályaterv.

Az »Ördögárok« nevű veszedelmes hegyipatak tervei 7 lapon és 1 jegyzékben.

A kerepesi út sugárútszerű átalakítását ábrázoló tervek 3 lapon.

A kerepesi út minta-keresztelvénye, az új rendezett és kiépített végleges állapot szerint, 1 lapon, $\frac{1}{72}$ métermérszerben, mely föltünteteli a földszin alatti csatorna-, víz- és légszervezetéseket, a szabályozási és burkolási lejtviszonyokat, és a közúti vaspályát.

A népszínház környékének helyszinrajza, 1 lapon, $\frac{1}{360}$ métermérszerben, azon állapot ábrázolásával, mely létesül a Rókus-kórház áthelyezése és a szükséges parkirozási s burkolási kiigazítások és építkezések után.

A népszínház távlati képe, a már leírt létesítendő állapot szerint, melyből csak a Rókus-kórház eltávolítása és ennek helyén s a nagy körúton kilátásba helyezett építkezések hiányzanak.

Az utcái burkolások haladásának tervei, ábrázolva 13 lapon, 1 címlappal.

A Ferencz József-tér újabb és végleges rendezésének és parkirozásának helyszinrajzi tervezete, $\frac{1}{250}$ métermérszerben, melyen

la place Ferencz József, à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$. La partie centrale en face du pont suspendu est réservée pour y élever à l'endroit de la colline du couronnement la statue équestre de Sa Majesté François-Joseph I. empereur et roi, — au nord, devant le palais de l'académie, la statue du comte Étienne Széchenyi, immortel au souvenir de la nation, devant l'ancien bâtiment du Lloyd la statue de notre grand patriote François Deák et plus bas à l'entrée du débarcadère, la statue du baron Joseph Eötvös célèbre auteur, ministre et président de l'académie.

Jusqu'à ce moment tous ces travaux sont déjà bien avancés.

58 La perspective de la place de Ferencz József au fond avec le coup d'oeil sur la partie supérieure de la capitale et sur le pont de Marguerite; sur le premier plan les statues ci-nommées état définitif et la partie du pont suspendu de la rive gauche.

59 Le profil de la même place, 1 feuille, à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$, en coupe entre la statue équestre et la statue de Széchenyi, représentant cette statue, le quai au bord avec les différences de niveau du Danube, les égouts souterrains, les réseaux d'eau et de gaz.

60 La topographie et la coupe longitudinale du quai tout le long du Danube à partir de la place Ferencz József jusqu'au Vámbáz (Douane), selon l'état actuel et avec les nouvelles modifications a y apporter, les travaux de jardinage et des bâtiments à l'échelle métrique de $\frac{1}{360}$.

61 Le profil du même, 1 feuille, à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$, en coupe sur le corso devant la Redoute (Édifice municipal de fêtes) représentant la coupe sur l'édifice de la Redoute jusqu'au Danube, le parc de la Redoute avec le kiosque et sa fontaine, puis les indications du pavage, différences de niveau, les égouts souterrains, les réseaux d'eau et de gaz.

62 La vue en perspective des précédents avec le coup d'oeil au fond sur la rive gauche de la ville, le point de vue pris en face de la Redoute.

a lánczhiddal átellenben, a tér közepén, a volt, de áthelyezett koronázási domb helyén I. Ferencz József császár és király ő felségének lovagszobra fog állni, — ettől északra, az akadémia palotája előtt, halhatatlan emlékü gróf Széchenyi István álló szobra, délre a régi Lloyd-épület előtt, nagy hazánkfia Deák Ferencz állószobra, s alább, a rakpart kezdetét képező kis téren nagynevű irónk, miniszterünk és akadémiai elnökünk báró Eötvös József állószobra fog felállíttatni, és már eddig is a munkák tetemesen előrehaladtak.

A Ferencz József-tér távlati képe, háttérben a főváros felső részének áttekintésével és a Margithiddal, előtérben a munkában levő és már leírt szobrok kivétel után létrejövő alakjával és a lánczhid balparti részével.

Ugyanannak kereszt-szelvénye, 1 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben, a lovagszobor és Széchenyi-szobor közt fektetve, mely feltünteti a Széchenyi-szobrot, alsó rakpartot a Duna folyam szélével, a burkolási és szabályozási lejtészini viszonyokat, és a földszíne alatt a csatorna-, víz- és légszszvezetések.

A Ferencz József-rakpart helyszinrajza és hossz-szelvénye, 1 lapon, a Ferencz József-tértől a fővámházig, — a legujabb rendezés, parkirozás és kiépítés alapján létező tényleges állapot szerint, $\frac{1}{360}$ mérszerben.

Ugyanannak kereszt-szelvénye, 1 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben, a redout előtti »corso«-n keresztülfektetve, mely feltünteti a redout-épülettől a Duna vizéig, a redoutparkot a kioskkal, szökőkuttal és emeletes rakparttal együtt, — a burkolási és szabályozási lejtészini viszonyokat, — és a földszín alatt a csatorna-, víz- és légszszvezetések.

Ugyanannak távlati képe, háttérben a balparti város áttekintésével, a felvétel álláspontja a redouttal átellenbenv éetvén.

C) Édifices.

a) Plans d'écoles sur les tourniquets.

- 63 I. arrondissement, plan de l'école élémentaire et communale de filles à la forteresse Bude 1 plan, 1 feuille, à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, transformé en école de l'ancien Hôtel de Ville de Bude.
- 64 I. arrond. Projet de l'école élémentaire et populaire de garçons et de filles sur la montagne Istenhegy (de Dieu) 1 plan à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 2 vues de façade et 1 profil, à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 65 II. arrond. Viziváros projet de l'école technique, 7 feuilles, 3 plans en 3 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 3 vues de façade et 1 profil en 4 feuilles, à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 66 II. arrond. Viziváros, le projet de l'école civique commune et de l'école communale élémentaire de garçons et de filles, à la rue »Nagy medve« 5 feuilles, 3 plans en 3 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 feuilles, à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 67 III. arrond. École communale élémentaire de garçons et de filles, à Ujlak, 6 feuilles 3 plans en 3 f., en échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 2 vues de façade en 2 f. et 1 profil en 1 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 68 III. arrond. Ó-Buda, projet de l'école civique communale de garçons, 4 feuilles 2 plans en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 f. à l'échelle métrique $\frac{1}{100}$.
- 69 IV. arrond. Belváros (Ville intérieure ou Cité). École technique communal, de la rue de Czukor (de Károlyi), 5 feuilles 3 plan en 3 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 2 vues de façade en 2 f. et un profil à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 70 V. arrond. Faubourg St. Léopold. École communale élémentaire de garçons et de filles (logement pour le curé de la paroisse, 4 feuilles: 4 plans en 2 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 71 VI. arrond. Faubourg Ste. Thérèse. École communale élémentaire de garçons et de filles de la rue de két Sziv 5 feuilles: 3 plans en 3 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$, 1 vue de façade et profil en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.

Épitkezési művek.

a) Iskolatervek két leveles állványon (Tourniquets).

- I. kerületben, a várban fekvő községi elemi leányiskola tervrajza 1 alaprajzban ábrázolva, 1 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, az előbbi városházából átalakítva.
- I. kerületben, Istenhegyen létező községi fiú- és leány-népiskola tervrajza, és pedig: 1 alaprajz, $\frac{1}{150}$ mérszerben, — továbbá 2 homlokzat és 1 szelvény, $\frac{1}{100}$ métermérszerben, együttesen van ábrázolva 1 lapon.
- II. kerületben, vizivárosban fekvő reáltanoda tervrajza, 7 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, továbbá 3 homlokzat és 1 szelvény, 4 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- II. kerületben, vizivárosban, a nagy medve-utczában fekvő községi polgári fiu- és községi elemi fiu- és leányiskola tervrajza, 5 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, továbbá 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 külön lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- III. kerületben, Ujlakon, fekvő községi elemi fiu- és leányiskola tervrajza, 6 lapon, és pedig 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 2 homlokzat 2 lapon, és 1 szelvény 1 lapon ábrázolva, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- III. kerületben, Ó-Budán fekvő községi polgári fiuiskola tervrajza, 4 lapon, és pedig: 2 alaprajz, 2 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- IV. kerületben, belvárosban, a czukor-utczában (ujabb neve Károlyi-utca) fekvő községi reáltanoda tervrajza, 5 lapon, és pedig: 3 lapon 3 alaprajz, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, és 2 lapon 2 homlokzat és 1 szelvény $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- V. kerületben, Lipótvárosban fekvő községi elemi fiu- és leány-iskola tervrajza (paplakkal) 4 lapon, és pedig: 4 alaprajz, 2 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény szintén 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VI. kerületben, Terézvárosban, a két sziv-utczában (ujabb neve »Sziv-utca«) fekvő községi elemi fiu- és leány-iskola tervrajza, 5 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.

- 72 VI. arrond. Faubourg Ste. Thérèse. École communale élémentaire de garçons et de filles de la rue Lovag, 5 feuilles, 3 plans en 3 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$, 1 vue de façade, 1 profil en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 73 VI. arrond. Faubourg St. Thérèse. École civique communale de garçons avec les bureaux de la paroisse de la rue Nagy-Mező 5 feuilles, 3 plans en 3 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 74 VI. arrond. Faubourg St. Thérèse. École communale élémentaire de garçons et de filles sur la place de l'église 3 f., 2 plans en 1 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 75 VII. arrond. Faubourg Ste. Thérèse. École communale civique et élémentaire de filles de la rue Nagy-Kereszt, 5 feuilles, 3 plans en 3 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil, en 2 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 76 VII. arrond. Faubourg Ste. Thérèse. École communale élémentaire de filles et de garçons, de la rue de Wesselényi 4 feuilles, 2 plan en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 77 VII. arron. Faubourg Ste. Thérèse. École communale élémentaire de garçons et de filles sur la prairie de Hermina, 1 f. 1 plan à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et un profil à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 78 VII. arrond. École communale et élémentaire de garçons et de filles à Rákosfalva 1 feuille, 1 plan à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 2 vues de façade et 1 profil à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 79 VIII. arrond. Faubourg St. Joseph. École communale technique de la rue de Zerge 5 feuilles: 3 plans en 3 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 feuilles, à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 80 VIII. arrond. Faubourg St. Joseph. École communale et élémentaire de garçons et de filles de la rue Ősz, 3 feuilles: 2 plans en 1 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 feuilles à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- VI. kerületben, Terézvárosban, Lovag-utcában fekvő, községi elemi fiu- és leányiskola tervrajza, 5 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VI. kerületben, Terézvárosban, Nagymező-utcában fekvő községi polgári fiuiskola tervrajza, 5 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VI. kerületben, Terézvárosban, Templom-téren, egyik homlokzatával a Proféta-utczára fekvő községi elemi fiu- és leányiskola tervrajza, 3 lapon, és pedig: 2 alaprajz, 1 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VII. kerületben, Terézvárosban, Nagy kereszt-utcában fekvő községi polgári és elemi leányiskola tervrajza, 5 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VII. kerületben, Terézvárosban, Wesselényi-utcában fekvő községi elemi fiu- és leányiskola tervrajza, 4 lapon, és pedig: 2 alaprajz, 2 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VII. kerületben, Terézváros kültelkein, a Hermina-mezőn fekvő községi elemi fiu- és leányiskola tervrajza, együttesen 1 lapon, és pedig: 1 alaprajz, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VII. kerületben, Terézváros kültelkein, Rákosfalván fekvő községi elemi fiu- és leányiskola tervrajza, együttesen 1 lapon, és pedig 1 alaprajz, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 2 homlokzat és 1 szelvény, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VIII. kerületben, József-városban, Zerge-utcában fekvő községi reáltanoda tervrajza, 5 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VIII. kerületben, Józsefvárosban, Ősz-utcában fekvő községi elemi fiu- és leányiskola tervrajza, 3 lapon, és pedig: 2 alaprajz, 1 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.

- 81 VIII. arrond. Faubourg St. Joseph. École communale et élémentaire de garçons et de filles, de la rue Szőlőhegy, 3 feuilles: 2 plans en 1 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 82 VIII. arrond. Faubourg St. Joseph. École communale et élémentaire de la rue Stáció, 5 feuilles: 3 plans en 3 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 feuilles à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 83 IX. arrond. Faubourg St. François. École communale et élémentaire de garçons et de filles de la rue »Két nyúl« (Nyúl) 4 feuilles: 1 plan en 2 f., à l'échelle métrique $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 84 IX. arrond. Faubourg St. François. École communale et élémentaire de garçons et de filles de la rue Temető (Mester) 4 feuilles, 2 plans en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et un profil en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 85 IX. arrond. Faubourg St. François. École communale et élémentaire de garçons et de filles à la place de Bakáts, 3 feuilles: 2 plans en 1 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 86 X. arrond. Banlieue appartement au Faubourg St. Joseph nommé Kőbánya. École communale et élémentaire de garçons et de fille sur le territoire de Kőbánya 3 feuilles: 2 plans en 1 f. à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, — 1 vue de façade et 1 profil en 2 feuilles, à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- 87 L'orphelinat Elisabeth 4 feuilles 2 plans en 2 feuilles à l'échelle métrique de $\frac{1}{150}$, 1 vue de façade et 1 profil en 2 f., à l'échelle métrique de $\frac{1}{100}$.
- b) En portefeuilles.
- 88 Projet de l'hôpital à bâtir dans la venue de Kerepes, 15 feuilles par M. Fellner et Helmer.
- 89 Projet pour le même hôpital sur 32 feuilles par M. Joseph Kauser 2. prix.
- 90 Projets pour les hôpitaux de l'avenue de Kerepes 1. prix et de Üllő 2. prix avec une vue en perspective de ce dernier, par M. François Kolbenheyer. 33 feuilles.
- 91 Projet de l'hôpital de l'avenue d'Üllő par M. Alois Haussmann. 1. prix 44 feuilles.
- VIII. kerületben, Józsefvárosban, szőlőhegy-utczában fekvő községi elemi fiú- és leányiskola tervrajza, 3 lapon, és pedig: 2 alaprajz, 1 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- VIII. kerületben, Józsefvárosban, stáció-utczában fekvő községi elemi fiú- és leányiskola tervrajza, 5 lapon és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, — 1 homlokzat és 1 szelvény 2 lapon $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- IX. kerületben, Ferenczvárosban, Kétnyúl-utczában (újabb neve »Nyul-utca«) fekvő községi elemi fiú- és leányiskola tervrajza 4 lapon és pedig: 4 alaprajz, 2 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, — 1 homlokzat és 1 szelvény 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- IX. Kerületben, Ferencz-városban, Temető-utczában (újabb neve »Mester-utca«) fekvő községi elemi fiú- és leányiskola tervrajza, 4 lapon és pedig: 2 alaprajz 2 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, — 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- IX. kerületben, Ferenczvárosban, Bakáts-téren fekvő községi elemi fiú- és leányiskola tervrajza, 3 lapon, és pedig: 2 alaprajz, 1 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- X. kerületben, a Józsefváros területén, a kőbányai ligetelken épült községi elemi fiú- és leányiskola tervrajza, 3 lapon, és pedig: 2 alaprajz, 1 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- »Erzsébet leányárvaház« fennálló intézet rajzai 4 lapon, és pedig: 2 alaprajz, 2 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, — 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- b) Állvány nélkül.
- Kerepesi úton emelendő kórház tervei, 15 lapon, Fellner és Helmertől, — 3-ik díjat nyert pályamű.
- Ugyanazon kórház tervei, 32 lapon, Kauser Józseftől, — 2-ik díjat nyert pályamű.
- Kerepesi és üllői-úton építendő kórházak tervei, 33 lapon, Kolbenhayer-től, melyekhez tartozik az utóbbitól készült 1 darab távlati rajz külön keretben. Pályaművek, melyek elseje az 1-ső, második a 2-ik díjat nyerte.
- Üllői úton építendő kórház terve 44 lapon Hausmann Alajostól, 1-ső díjat nyert pályamű.

- 92 Projet pour le même hôpital par M. Joseph Kauser. 3. prix 13 feuilles.
- 93 Projet primé des Entrepôts Communaux par MM. Louis Krajcsovics et Jules Basch.
- 94 Plans et élévations de l'ancien asyle des pauvres »Elisabeth« en 6 feuilles: 3 plans à l'échelle de $\frac{1}{150}$, 2 façades coupe sur 3 feuilles à l'échelle de $\frac{1}{100}$.
- 95 Plans et élévations de l'ancienne maison des Orphelins »Joseph« sur 5 feuilles dont: 3 plans sur 3 feuilles à l'échelle de $\frac{1}{150}$; 1 façade, 1 coupe sur les 2 autres feuilles à l'échelle de $\frac{1}{100}$.
- 96 Plans, élévations et vue en perspective de l'église en reconstruction: »St. Léopold« par M. l'architecte Nicolas Ybl.
une vue de perspective d'un plan abandonné.
une vue de perspective du projet adopté
un plan Rez de chaussée,
une coupe,
deux façades, sur 2 feuilles.
- D) Travaux du service des eaux.
- 97 Plans du service des eaux dressés par M. Jean Wein, directeur du service des eaux, sur 4 feuilles.
- 98 Coupe du nouveau puits artésien perforé récemment par M. Guillaume Zsigmondy 1 feuille.
- 99 Système de la garniture de l'embauchure du même puits avec les tuyaux de déversement, 1 feuille.
- 100 Coupe à plus grande échelle de ce puits 4 feuilles, 1 feuille de titres.
101. Feiwel (Léopold, fabricant de meubles en fer) Lipót, vasbutorgyártulajdonos, Budapest.
Deux lits, deux toilettes, une serrure à trois clés.
102. Giachich (Nicolas, tailleur de pierres) Miklós, kőfaragó, Budapest.
Trois blocs de marbre.
103. Griffaldi (Jean) János, Csáktornya.
Modèle d'un pavillon.
104. Mojsisovics (Guillaume, ingénieur) Vilmos, mérnök, Pöstyén.
Plans et projets relatifs à la régularisation de vallée Vág.
105. Peyer F. & Bryndl F. (ingénieurs civils) mérnökök, Zágráb.
Projet de l'amélioration de la vallée de la Save (115,000 hectares).
106. Roth (Sigmond) Zsigmond, Budapest.
Fénetre.
107. Schäffer (François, serrurier-artiste) Ferencz, műlakatos, Újvidék.
Serrure artistique.
- Ugyanazon kórház terve, 13 lapon, Kauser Józseftől, 3-ik díjat nyert pályamű.
- Közsékházak pályanyertes tervezete, 7 lapon, Krajcsovics Lajos és Basch Gyulától.
- Erzsébet-szegényház már régebben fennálló intézet tervrajzai 6 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, — 2 homlokzat és 1 szelvény, 3 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- József fiárvaház már régen fennálló intézet tervrajzai, 5 lapon, és pedig: 3 alaprajz, 3 lapon, $\frac{1}{150}$ métermérszerben, — 1 homlokzat és 1 szelvény, 2 lapon, $\frac{1}{100}$ métermérszerben.
- Az építés és alakítás alatt álló Lipótbazilika tervei, 6 lapon, Ybl Miklóstól, és pedig
1 távlati rajza egy előbbi tervezetnek,
1 távlati rajza az egyik átalakítási új tervezetnek,
1 alaprajz,
1 szelvény, és végre
2 homlokzat, 2 lapon.
- Vízművek.
Budapest főváros vízvezetési tervei Wein János vízvezetési igazgatótól, 4 lapon.
- Az újonnan fúrott városligeti artézi kút szelvényrajza, 1 lapon, Zsigmondy Vilmostól.
- Ugyanannak felső berendezése, a földszin felett kifolyási csövek ábrázolásával, 1 lapon.
- Ugyanannak nagyobb szelvény-rajza, 4 lapon 1 czimlappal, Zsigmondy Vilmostól.
- Két ágy, két éji szekrény, egy lakat 3 kulcsal.
- Három darab márvány.
- Nyárilak-minta.
- A Vág völgy szabályozására vonatkozó tervek és térképek.
- A Száva szabályozását fellüntető tervek és térképek.
- Ablak.
- Műlakat.

- 108. Swadlo S., Budapest.**
Roleaux de fer.
- 109. Türr (Étienne, député) István, orsz. képviselő, Budapest.**
Plan et carte du canal »Francois«; album A Ferencz-csatorna átnézeti térképe; album
avec les photographies y relatives. erre vonatkozó fényképekkel.
- 110. Uhl (Antoine) Antal, Kassa.**
Sodrony-feszítő gép.
- 111. Vágó (Ignace, serrurier-artiste) Ignác, mülakatos, Budapest.**
Serrures, fers à repasser, modèles de clefs. Lakatok, vasalótartó, mintakulesok.
- 112. Weres Dániel (serrurier) lakatos, Kolozsvár.**
Deux serrures artistiques. Két mülakat.
- 113. Feketeházy (Jean, ingénieur-architecte), János, építész-mérnök, Beszter-
czebánya.**
Modèle et plans de ponts. Hidminta és hidtervrajzok.
- 114. Dolecskó (Michel), Mihály, Budapest.**
Profilographie. Profilographie.
- 115. Hothauser Louis, tailleur de pierres) Lajos, kőfaragó, Budapest.**
Cheminée de marbre avec le buste de S. M. Márványkandalló ő Felsége a magyar király
le roi de Hongrie; effectuée par des mellszobrával, az osztrák államvasut dog-
ouvriers hongrois en marbre blanc extrait nácskai bányáiban előforduló fehér már-
des mines de Dognácska. ványból magyar munkások által készítve.

CLASSE 67. SZAKOSZTÁLY.

*Matériel de navigation et de
sauvetage.**Hajózási és mentő-anyagok.*

- 1. Havas (Alexandre fabricant de machines) Sándor, gépgyáros, Budapest.**
Six ancrés. 6 darab horgony.
L'établissement existe depuis 1863 et travaille Az üzlet 1863 óta áll fenn, gőzerőre dolgozik
avec une machine à vapeur et d'autres ma- s a legújabb szerkezetű segédgépekkel
chines accessoires de la meilleure con- van felszerelve s a hajózáshoz szükséges
struction. Elle produit tous les objets mindennemű cikket készít; két 30 ló-
nécessaires à la navigation; sa spécialité erejű vontató gőzhajót is épített. Speciali-
sont les ancrés. Il s'y consomme annu- tásai horgonyok. Feldolgozik 1000 m. m.
ellement 1000 qu. métr. de fer forgé et kovácsolt és 500 m. m. öntött vasat. A
500 qu. m. de fonte. Le nombre des munkások száma 10—30, átlag 12 frt
ouvriers est de 10—30 au salaire hebdo- heti bérrel. Érdemesült Deme Gyula ko-
madaire de 30 fr. S'y est acquis des vács. Az őanyag magyar, szállit kül-
mérites: Jules Deme, forgeron. Les ma- földre is.
tériaux sont indigènes.
- 2. (Chantier d'Ó-Buda de la Société imp. roy. p. des bateaux à vapeur du
Danube.) Cs. kir. szab. dunagőzhajózási társulat, Ó-Buda.**
Six modèles de bateaux, dessins et une boîte 6 darab hajóminta, rajzok és tömörszelencze
à étoupe. (Stopfbüchse).
- 3. Szeltenhofer (Frédéric, fabricant de cloches, de pompes et d'appareils
de sauvetage en cas d'incendie) Frigyes, harangöntő, fecskendő-
és tűzoltó szerek gyára, Soprony.**
Pompe à locomobile, entièrement armée. Mozdonyfecskendő teljesen felszerelve.
Aux différentes expositions industrielles et A különféle kiállításokon és tűzoltó-gyüleke-
congrès de pompiers il a reçu 2 grandes zeteken 2 nagy, 1 kis arany, 7 nagy, 4
et une petite médailles d'or, 7 grandes kis ezüst, 2 bronz, 3 érdeméremmel s 4
et 4 petites d'argent, 2 de bronze, 3 pour okmány nyál lón kitüntetve és birja a
le mérite et 4 diplômes; en outre il a la koronás arany érdemkeresztet.
croix d'or pour le mérite avec la couronne.

SEPTIÈME GROUPE.

Produits alimentaires.

La moyenne de la production annuelle des céréales s'évalue en Hongrie comme suit :

20.000,000	d'hectolitres de froment,
15.000,000	» de seigle et méteil,
10.000,000	» d'orge,
12.000,000	» d'avoine,
16.000,000	» de maïs, etc.

De nos 9.700,000 hectares de terres labourables (nous ne comprenons dans ce chiffre ni la Croatie-Esclavonie, ni les Confins militaires) qui forment es 40% des terres fertiles du pays, 18% s'ensemencent en froment et 16% en maïs.

Dépassant de beaucoup les besoins du pays, notre production en céréales fait l'objet d'une exportation assez considérable dont la valeur varie, selon els années, entre 200 et 300 millions de francs, comme nous pouvons le voir par la comparaison des chiffres relatifs à une bonne et à une mauvaise année :

Exportation de 1868 :			
froment	6.943,000 quint. mét.	valeur	175.260,000 fres
seigle	1.738,000	» » »	35.112,500 »
orge	2.413,000	» » »	39.822,500 »
avoine	1.690,000	» » »	26.807,500 »
maïs	1.979,000	» » »	26.410,000 »

Exportation de 1874 :			
froment	1.919,000 quint. mét.	valeur	63.245,000 francs
seigle	538,000	» » »	12.115,000 »
orge	1.662,000	» » »	28.710,000 »
avoine	1.649,000	» » »	20.885,000 »
maïs	443,000	» » »	9.990,000 »

Rien d'étonnant qu'en présence d'une telle production, nous ayons essayé d'exporter des farines et qu'il se soit établi chez nous un commerce de minoterie qui a d'autant plus de chance de prospérer plus encore qu'il n'a fait jusqu'à présent que notre froment renfermant une plus forte proportion de gluten, c'est-à-dire de principe nitrogéné, que ceux des autres pays doit conséquemment produire une farine d'autant plus substantielle et nourrissante.

HETEDIK CSOPORT.

Tápláló szerek.

Magyarország átlagos gabonatermelése:

20.000,000	hectoliter	buza.
15.000,000	»	rozs és kétszeres.
10.000,000	»	árpa.
12.000,000	»	zab.
16.000,000	»	tengeri.

A 9.700,000 hektárnyi szántóföld (bele nem értve Horvát-Szlavonországot és a Határőrvidéket) 40%-át képezi az összes területnek, az összes szántóföldből 18% a buza-, 16% a tengeritermelésre van szánva. A magyarországi gabonafélék nemesak a belföld nagymérvű szükségleteit fedezik, hanem élénk kivitel tárgyát is képezik, melynek évenkénti értéke 80 és 120 millió forint közt ingadozik. Ezen ingadozás határait legjobban megítélhetjük a következő adatok összehasonlítása által, melyek Magyarország átlagos gabonakivitelét egy jó és egy rossz esztendőben mutatják:

Kivitel 1868-ban.			
Buza	6.943,000	métermázsa, értéke	175.260,000 franc
Rozs	1.738,000	»	35.112,500 »
Árpa	2.413,000	»	39.822,500 »
Zab	1.690,000	»	26.807,500 »
Tengeri	1.979,000	»	26.410,000 »

Kivitel 1874-ben.			
Buza	1.919,000	métermázsa, értéke	63.245,000 franc
Rozs	538,000	»	12.115,000 »
Árpa	1.662,000	»	28.710,000 »
Zab	1.649,000	»	20.885,000 »
Tengeri	443,000	»	9.990,000 »

Nem csoda, hogy ily termelés és jól szervezett malom-iparunk mellett, azon kísérlet, hogy lisztnemünk használatát a külföldön minőségük arányában terjeszszük, mindinkább sikerült. Bebizonyított tény ugyanis, hogy a magyar gabona nagyobb mennyiségű tápanyagot (gluten) tartalmaz, mint Európa bármely országának hason terménye, a honnan következik, hogy a belőle készült liszt is mind tartalomra, mind táplálékonyyságra a többi európai lisztnemeket felülmulja.

Nos moulins, mus à la vapeur, pourvus de tous les perfectionnements réalisés jusqu'à ce jour et forts d'une longue expérience sont en mesure de concourir avec succès sur les marchés européens et trans-océaniques avec tous les autres produits de même nature.

Nos farines, obtenues par la mouture sèche, sont de première qualité sous tous les rapports, aussi traversent-elles l'équateur sans éprouver la moindre détérioration et figurent-elles à la première place sur tous les marchés.

Aussi nos anciens moulins ne pouvant suffire à la demande, il s'en est établi d'autres, de 1867 à 1870, de manière que notre commerce en farines a pris une extension considérable.

On peut évaluer la quantité exportée au tiers de la récolte moyenne; nos débouchés sont l'Allemagne du sud, la Suisse, la Hollande, l'Angleterre, l'Italie et le Brésil.

Les 12 grands moulins de Budapest, fondés par actions, représentent un capital de 25 millions de francs. Ils ont 28 machines à vapeur, la plupart du système Wolf; leurs chaudières — système Cornwall — sont au nombre de 110; la force en est de 7,000 chevaux.

Ils ont 500 meules et 4000 cylindres; leurs ouvriers, au nombre de 2,720 gagnent 3 à 6 francs par jour.

Ils peuvent moudre annuellement 5.000.000 de quintaux métriques de blé, représentant une valeur de 175.000.000 de francs.

Ce que nous venons de dire de nos farines peut faire présumer que la boulangerie n'est pas restée stationnaire. En effet, nos boulangers rivalisent pour leurs pains blancs et bis avec ceux de Vienne, reconnus pour être les premiers du monde. Dans la province, ils font, comme à Szeged, à Debreczen et ailleurs d'excellent pain de froment, mais ceux qui travaillent pour la capitale, comme à Soroksár, recourent en général à la farine de seigle.

Plusieurs de nos villes, comme Presbourg par exemple, excellent dans la préparation de certaines pâtes, qui s'exportent sous le nom de biscuits de Presbourg. Notre industrie de pains d'épices, qui s'était établie dans le nord, s'est actuellement concentrée dans la capitale. Cette branche, cultivée dans plusieurs villes de la Transylvanie (Maros-Vásárhely—Brassó), en exporte d'assez grandes quantités en Moldavie et en Roumanie:

Relativement à l'état des animaux domestiques en Hongrie, le recensement de 1870 nous donne les chiffres suivants:

espèce chevaline	2.158,800
» bovine	5.279,200
» ovine	15.077,000
» caprine	573,000
» porcine	4.443,000

produisant annuellement un total de viande et de graisse d'environ 700 millions de kilos. L'engraissement des bestiaux par les distilleries, qui a une si grande importance pour l'agriculture, tend à se généraliser de plus en plus. Nos bêtes à cornes s'exportent surtout à Vienne et dans l'Allemagne du nord où leur chair passe pour plus savoureuse. Nos moutons gras commencent

Gőzmalmaink évek során szerzett tapasztalás alapján tökéletesen szakszerűen vannak berendezve, úgy, hogy készítményeik Európa, sőt Amerika hason termékeivel bátran mérkőzhetnek.

Száraz őrlés útján termelt lisztjeink első minőségűek, és az egyenlítőn túl is elszállíthatók a nélkül, hogy legkevesébe megromlanának, s így minden piacon első helyet foglalnak el.

Miután régi malmaink a nagyobb terjedelmet nyert lisztkereskedés igényeinek már meg nem felelhettek, 1867 és 1870 közt számos új malom keletkezett.

A kivitel értéke körülbelől az átlagos termelés egy harmadára tehető a kivitel többnyire Délnémetországba, Svajczba, Németalföldre, Angolországba, Olaszországba és Braziliába irányul.

A budapesti 12 gőzmalom-részvénytársaság 25 millió frank alaptőkéve rendelkezik. A 28 gőzgép, mely ezen malmokban működik, többnyire Wolf rendszere szerint, és a 110 hozzátartozó gőzkazán Cornwall rendszere szerint van berendezve. A gőzgépek 7000 lóerővel bírnak. Ötszáz malomjáratuk és 4000 hengerművük van; a munkások száma 2720 és mindegyike 3—6 frankot keres naponta.

Körülbelől 5.000.000 métermázsza gabonát őrölnek évenként, mely 175 millió frank értéket képvisel.

Abból, mi lisztjeinkről mondatott következtethető, hogy pékiparunk is haladó irányzatú. Pékjeink fehér és barna kenyerek tekintetében a bécsiekkel versenyezhetnek, kik a világon elsőeknek tartatnak. A vidéken, u. m.: Debreczenben, Szegeden s egyébütt kitűnő buzakenyeret sütnék, de azok, kik a főváros számára dolgoznak, közönségesen rozslisztet használnak.

Egyes városokban a csemegetésztá-sütés igen virágzó ipar, első helyen áll a pozsonyi kétszersült, mely kivitel tárgyát is képezi. Az ennekelőtte több felföldi városban is virágzó mézeskalács-ipar az ország kebelébe vonult, hol azonban igen jelentős. A kézdi-vásárhelyi és brassói mézeskalácsosok termékeikkel élénk kereskedést űznek, kivált Moldovába és Oláhországba.

A házi állatok száma az 1870-iki népszámlálás alapján következő:

ló	2.158,800
szarvasmarha	5.279,200
juh	15.077,000
kecske	573,000
disznó	4.443,000

mely fajok évenként 700 millió kilo húst szolgáltatnak. A házi állatok hizlalása a szeszgyárakban ép oly terjedelmes, mint a mezőgazdaságban, sőt mindinkább fokozódik. Szarvasmarha-kivitelünk nagyobbára Bécsnek és Északnémetországnak irányul, a hol a húsokat nagyon ízletesnek tartják. Hizott üröinket Franciaországba is kezdik kivinni. Ugyanaz áll a sertésekről, melyeket Budapest közelében Kőbányán nagyban hizlalnak, a hol is e célra nagy helyiségek léteznek. Évenként 2 millió hizlalt sertés kerül piacra, mely 320 millió frank értéket képvisel. A húsárúk bizonyos nemének készítése is nagy jelentőségű, ilyenek a debreczeni szalonna és a kassai sódaré.

à s'exporter en France, il en est demême de nos porcs, dont l'engraissement s'achève en général à Kőbánya, à proximité de Budapest, où se trouvent de très grands établissements réservés dans ce but. Il en sort annuellement 2 millions de porcs gras, représentant une valeur de 320 millions de francs. L'industrie de certaines viandes de boucherie est aussi très répandue, comme les graisses de Debreczen et les jambons de Kassa.

Le produit des chasses, dont les données ne sont pas recueillies, peut être évalué à 1 et demi million de francs. Les produits de la pêche du Danube et du lac de Balaton constituent un article d'exportation.

Les légumes, qui sont cultivés dans toute l'étendue du pays, le sont surtout dans les contrées du nord et de l'ouest. Les pois de Soprony et de Szepes, les lentilles de Pápa et de Kézsmárk, les fèves de Transylvanie sont très renommés. Des plantes tuberculeuses, la plus répandue est la pomme de terre qui, plantée sur une superficie moyenne de 350 à 400,000 hectares, produit environ 3000 à 4000 kilos par hectare. La plus répandue des plantes à racines est la betterave, qui est surtout cultivée dans les comitats de l'ouest. En 1874, nous avons 20 raffineries qui consommaient annuellement 984,000 q. mét. de betteraves, pour produire 78,800 q. mét. de sucre brut et 33,800 q. mét. de mélasse. Depuis, cette production a diminué. Les betteraves blanches, cultivées en moins grande quantité, sont cependant répandues dans tout le pays où elles fournissent un bon fourrage pour le bétail.

L'exportation de ces produits peut s'évaluer comme suit :

légumineux	157,000 q. m. valant	3.850,000 francs
pommes de terre ...	88,000 » » »	3.100,000 »
betteraves	49,000 » » »	600,000 »

L'importation n'est importante que pour les fruits du midi; elle s'évalue à 70—80,000 q. m. valant 4.500,000 francs, et pour les prunes de Serbie et de Bosnie dont l'entrepôt se trouve à Budapest, où il y en a toujours 80 à 100,000 kilos, dont la majeure partie s'exporte dans l'Amérique du nord.

En fait d'épices, la production la plus considérable est celle du piment ou paprika (*capsicum annuum* L.) qui se cultive surtout dans le sud du pays. Le plus apprécié est celui des environs de Szeged, où un petit village, celui de Szent-Röszke en semence chaque année 130 hectares dont elle exporte les produits dans l'Allemagne du nord.

L'extraction annuelle de notre sel gemme est de 1.200 à 1.300.000 q. mét., elle occupe 20,078 individus.

Nous produisons annuellement 80 à 100.000 q. m. de sucre dont très peu s'exporte, l'Autriche subvenant à ce qui manque à notre consommation.

Les bonnes années notre production en miel s'évalue à 35,000 q. mét. valant 1.500,000 fr. Il s'en exporte 4 à 5,000 q. surtout en Galicie et dans les provinces voisines de l'Autriche.

A vadászat termékeinek értékéről megbízható adataink nincsenek, azonban körülbelül egy fél millió frankra tehető évi átlaga. A dunai és baltontavi halászat termékei kiviteli cikket képeznek.

Főzelék-hüvelyesek főleg az ország nyugati és északi megyéiben termesztetnek; a sopronyi és szepesi borsó, a pápai és kézmárki lenese, az erdélyi paszuly szélesb körökben ismeretesek. A gumós növények közül a burgonya, mely 350—400,000 hektáron termesztetik, 30—40 kilo termést nyújt. A gyöknövények közül a cukorrépa főleg az ország nyugati megyéiben termeltetik az ottan székelő cukoripar nyersanyagául. 1874-ben 20 gyárban 984,002 métermázsá répa dolgoztatott fel, szolgáltatva 78,827 m. m. nyers cukrot és 33,393 m. m. melasse-ot. Fehér répa, főleg tarlónövényű, az ország csapadékdúsabb nyugatán és némely északi megyében ismertebb. Ide tartozó terményekben a forgalom 1874-ben következő volt.

Kivitel:

Hüvelyesek	.....	157,000 m. m.	1.543,000 frt.	3.850,000 frank
Gyümölcs	.....	88,000 » »	1.240,000 »	3.100,000 »
Főzelékrépa	.....	49,000 » »	268,000 »	670,000 »

Ezzel szemben csak a déli gyümölcs-bevitel jelentékenyebb 70—80 ezer m. m. (1.849,000 frt értékben) 4.600,000 frk. Boszniai és szerb, valamint hazai termésű szilvák a budapesti piacon élénk forgalom tárgyai. 1874-ben a készlet 80—100,000 kgr. volt, mely nagyjából Amerikának vette útját.

A fűszerek közül igen jelentős a bors és paprika (*Capsicum annum* L.) termelés az ország déli részeiben. Egy Szeged melletti kis faluban — Sz. Röszkén — évenként 130 hektár körül lesz bevetve, s e fűszerrel Észak-Németországba élénk kivittl úz néhány kereskedő ház.

Sótermelésünk 1.200—1.300,000 m. mázsát tesz és 20,078 egyént foglalkoztat.

Magyarország cukortermelésének évi átlaga 80—100,000 m. m., melynek csekély része külföldre vitetik; cukorszükségletünk legnagyobb részét az osztrák birodalmi részből hozzadjuk.

Az ország méztermelése átlag 35,000 méter-mázsát tesz, mely 1.500,000 frank értéket képvisel, melyből 4—5000 m. mázsát exportálnak Gács- és Morvaországba, valamint Felső-Ausztriába.

CLASSE 69. SZAKOSZTÁLY.

Céréales, produits farineux avec leurs dérivés.   *Gabnaneműek, lisztes termékek és származékaik.*

1. Adler (Ladilas et fils) László és fia, Tarna-Szent-Miklós.

Froment d'hiver   Őszi buza

2. Asztalos (Etienne) István, Békés.

Grain de lin   Lenmag

3. Bagi (Ladilas) László, Kecskemét.

Seigle ordinaire   Rozs közönséges
» touffu   » bokros

4. Balogi (Sámuel) Soma, Hód-Mező-Vásárhely.

Froment d'hiver   Őszi buza
Tarhonya   Tarhonya

5. Baratta Dragono (Aloyse baron) Alajos báró, Poltár.

Froment d'hiver   Őszi buza
Seigle d'hiver   » rozs
Orge   Árpa
Blé noir   Hajdina
Millet rouge   Köles piros
Trèfle rouge   Lóhere piros

6. Batthyány (Josephe comte) József gróf, Szarvas.

Froment d'hiver   Őszi buza
Orge   Árpa

7. Bática (commune) község.

Fève blanche   Bab fehér
» jaune   Bab sárga

8. Behr (Gérard) Gerhárd, Versecz.

Froment d'hiver   Őszi buza

9. Beke (Daniel) Dániel, Déva.

Froment d'hiver   Őszi buza

10. Beniczky (Jules) Gyula, Losoncz, Trepléd.

Froment d'hiver   Őszi buza
Vesce blanche   Fehér búkköny

11. Bertleff (Jean) János, Besztercze.

Froment d'hiver   Őszi buza

12. Berzeviczy (Alexe) Egyed. — Szepes, Nagy-Lomnicz.

Orge de Szepes   Szepesi árpa

13. Bethlen (Charles comte) Károly gróf, Zsarolya.

Froment de la contrée de Tisza   Tiszavidéki buza
Froment de Banat   Bánáti buza

14. Beust (Edmond) Ödön, P.-Fogacs.

Seigle d'hiver   Őszi rozs

15. Binder (Jean) János, Besztercze.

Froment d'hiver   Őszi buza

16. Bodor (Paul) Pál, Derzs.

Froment cetonneux, sans épi

Pelyhes, kalásztalan buza

17. Bors (Albert) Albert, Szind.

Froment d'hiver

Őszi buza

18. Borsod-Miskolczi (Moulin à vapeur de) gőzmalom.

Farines

Lisztek

19. Bosnyák (Gustave) Gusztáv, Lelle.

Froment de Banat

Bánati buza

Seigle de Probstei

Probstei-i rozs

Orge de Chevalier

Chevalier-árpa

Avoine

Zab

Maïs

Tengeri

Graine de rave à fourrager

Takarmányrépamag

Suttons Golden

Suttons Golden

21. Brachfeld (Maximilien) Miksa, R.-Szt.-Miklós.

Froment hongrois rouge

Magyar piros buza

22. Braun (Gabriel) Gábor, Heves.

Froment d'hiver

Őszi buza

23. Budapest (Exposition collective de huit moulins à vapeur) Nyolcz gőzmalom együttes kiállítása.**Intéressés :**

Moulin Erzsébet.

Moulin à vapeur réunis de la banque
de crédit hongroise.

Moulin Victoria.

Moulin Concordia.

Moulin à cylindres de Pest.

Moulin Haggenmacher (Henri).

I-er moulin à vapeur de Budapest.

Moulin Pannonia.

Farines des moulins à vapeur.

Résztvevők :

Erzsébet gőzmalom.

Magyar általános hitelbank egyesült
gőzmalmai.

Victoria gőzmalom.

Concordia gőzmalom.

Pesti hengermalom.

Haggenmacher Henrik gőzmalmai.

I-ső budapesti gőzmalom.

Pannonia gőzmalom.

Gőzmalmi lisztek.

24. Csanák (Joseph) József, P.-Besenyő.

Froment d'hiver

Őszi buza

Froment de printemps

Tavaszi buza

Seigle d'hiver

Őszi rozs

Orge

Árpa

Avoine

Zab

Maïs cinquantino, granulé et en
forme de bosse

Cinquantino tengeri, szemes és csöves

Millet gris

Szürke köles

Trèfle rouge

Abrak babó

Piros lóhere

25. Czilchert (Adalbert) Béla, Gutor.

Seigle de Rome

Római rozs

» de Szentiv

Szentiváni rozs

Vesce

Bükköny

Sainfoin.

Baltacim

26. Deák (Ladislav) László, Kecskemét.

Seigle d'hiver

Őszi rozs

Orge

Kétsoros árpa

Avoine

Zab

Maïs produit sur terrain sablonneux.

Homoki tengeri

27. Deininger (Émeric) Imre, Magyar-Óvár.

Cicer arietinum

Soja hispida, brun

» » blanche

Cicer arietinum

Soja hispiola, barna

» » fehér

28. Deutsch S. & Schein D., Budapest.

Malt et germe de malt

Maláta és malátacsira

29. De Zasse (Emile, Comte) Emil gróf.

Houblon

Komló

Mauve noire

Fekete mályva

30. Diószeg (raffinerie) cukorgyár.

Froment de printemps

Tavaszi buza

Orge de Hanna

Hanna árpa

» de Probstei

Probstei-i árpa

» de Chevalier

Chevalier árpa

Avoine de Hopetown

Hopetown zab

Graine de rave à fourrager

Takarmányrépamag

31. Dormány (Émeric) Imre, Nagy-Sáp.

Froment de Banat

Bánáti buza

32. Eördögh (Aloyse) Alajos, Liptó-Szt.-Miklós.

Pois précoces

Korai borsó

Maïs en petits grains

Tengeri, apró szemű

33. Eger (Domaines de l'archevêque) érseki uradalmak.

Froment d'hiver

Őszi buza, Gyöngyös-Püspöki

Orge anglaise

Kétsoros angol árpa, Nagy-Tállya

Avoine

Zab zászlós

34. Esztergom (Archi-Chapitre d') Főkáptalan.

Froment d'hiver de Zenyér

Őszi buza, Zenyér

» » de Agyagos

» » Agyagos

» » de Szőlgyény

» » Szőlgyény

» » de Kőhidgyarmata

» » Kőhidgyarmata

» » de Bessenyő

» » Bessenyő

» » avec rouge épi de

» » veres kalászu, Taszár

Taszár

» » közönséges, Kis-Csér

Froment d'hiver de Kis-Csér

» » Nemesény

» » de Nemesény

» » Nána

» » de Nána

Seigle d'hiver de Zenyér

Őszi rozs Zenyér

» » d'Agyagos

» » Agyagos

» » de Kőhidgyarmata

» » Kőhidgyarmata

» » Szt.-Miklós

» » Szt.-Miklós

» » de Nána

» » Nána

» » de Kis-Csér

» » Kis-Csér

» » de Bessenyő

» » Bessenyő

Orge de Chevalier de Zenyér

Chevalier-árpa, Zenyér

» de Chevalier de Taszár

» » Taszár

Orge de Kis-Kesze

Árpa, Kis-Kesze

» de Nána

» Nána

» de Kőhidgyarmata

» Kőhidgyarmata

» de Szt.-Miklós

» Szt.-Miklós

» de Bessenyő

» Bessenyő

» de Nemesény

» Nemesény

» de Hentölcz

» Hentölcz

Avoine de Zenyér

Zab, Zenyér

» de Szt.-Miklós

» Szt.-Miklós

» de Hentölcz

» Hentölcz

35. **Falb (Paul) Pál, Pozsony.**
Froment d'hiver Őszi buza
36. **Fehér (Nicolas) Miklós, Paulis.**
Froment de Banat Bánáti buza
Pavot Mák
37. **Ferenczi (Charles) Károly, Patakfalva.**
Froment d'hiver Őszi buza
38. **Fiath (Émeric) Imre, Hajtor.**
Froment d'hiver Őszi buza
38. a) **Fermage (Főbérnökség) Kapuvár.**
Froment d'hiver Őszi buza
Seigle Rozs
Orge Árpa
Avoine Zab
Colza Repeze
39. **Földes (Jules) Gyula, Bácsfa.**
Orge Árpa
40. **Forster (Jean) János, Pilis-Szántó.**
Froment d'hiver Őszi buza
Seigle d'hiver » rozs
Orge Árpa
Avoine Zab
40. a) **Freystädter (Antoine) Antal, Kaposvár.**
Exposition collectives des blés et farines Mezei termények és lisztek gyűjteményes kiállítása
41. **Fritz (Antoine) Antal, Versecz.**
Farines de moulins à vapeur Gözmalmi lisztek
42. **Galgóczy (Antoine) Antal, Püspöki.**
Seigle de St. Jean Szentiváni rozs
Orge Árpa
43. **Glück (Maurice) Móricz, Alvincz.**
Froment d'hiver Őszi buza
Seigle d'hiver » rozs
Avoine Zab
Maïs Tengeri
Fève Bab
44. **Goar (Ladislás) László, Kalocsa.**
Seigle d'hiver Őszi rozs
45. **Gyárfás (Émeric) Imre, Bita.**
Froment d'hiver Őszi buza
Seigle d'hiver » rozs
46. **Gyioko (Constantin) Szilárd, Magyarbél.**
Froment hongrois Magyar buza
» d'Australie Ausztráliai buza
Orge Árpa
Avoine d'Australie Ausztráliai zab
Maïs en forme de dents du cheval Lófogu tengeri
Maïs blanc de Padua Fehér paduai tengeri
Pois écossais Skót borsó
Trèfle rouge Lóbabó
Piros lóhere
Baltaczim
47. **Haller (Eugène comte) Jenő gróf, Máthé.**
Froment d'hiver Őszi buza
Seigle d'hiver » rozs

48. Hauschild (George) György, Oláh-Lápos.

Froment d'hiver	Őszi buza
» de printemps	Tavaszi buza
Seigle d'hiver	Őszi rozs
Maïs	Tengeri
Fève	Bab
	Lóbabó
Pois	Borsó

49. Harkányi (Frédéric, hors concours) Frigyes versenyen kívül, mint jurytag Budapest.

Froment d'hiver d'Abony	Őszi buza, Abony
Orge d'Abony	Árpa »
Froment d'hiver de Szerencs	Őszi buza, Szerencs
Orge de Szerencs	Árpa »

50. Hazay & Kobek, Bátorkeszi.

Froment d'hiver	Őszi buza
Seigle de Probstei	Probstei-i rozs
Orge de Chevalier	Chevalier-árpa
Graine de rave	Répamag

51. Haefner (Charles & fils) Károly és fia, Újvidék.

Farines de moulins à vapeur	Gőzmalmi lisztek

52. Hedrich & Strauss, Budapest.

Orge mondé	Árpagyöngymalmi termékek

53. Hofgräff (Jean) János, Besztercze.

Froment d'hiver	Őszi buza

54. Hohldampf (Jean) János, Dorogh.

Seigle d'hiver	Őszi rozs

55. Józsa (Cornèle) Kornél, Csó.

Froment de Banat	Bánati buza
» d'Azow	Azowi »
» d'Urtoba	Urtobai »
» de Mainstay	Mainstay »
» du Caucase	Kaukázusi buza
Seigle d'Amérique	Amerikai rozs
» de Montagne	Montagnei rozs
» de St. Jean	Szentiváni rozs
» de neige	Hó rozs
Orge de Phönix	Phönix árpa
» » Pedigrée	Pedigréc árpa
Avoine d'Irbít	Irbít zab
» de Ligowo	Ligowo zab
» » Cap	Cap »
» » Milton	Milton »

56. Ivády (Rodolphe) Rezső, Heves.

Seigle d'hiver	Őszi rozs

57. Kacsavenda (Eugène) Jenő, Kubin.

Fève	Bab

58. Kalocsa (ville de) városa.

Froment d'hiver	Őszi buza

59. Karnász (Josephe) József, Törökbecse.

Froment d'hiver	Őszi buza

60. Károlyi (Aloïse comte) Alajos gróf, Budapest.

Froment d'hiver de Stomfa	Őszi buza, Stomfa
» de printemps de Stomfa	Tavaszi » »
Seigle d'hiver de Stomfa	Őszi rozs »

Seigle de printemps de Stomfa
 Orge de Stomfa
 Avoine du Canada Stomfa
 Avoine noire Stomfa
 Maïs cinquantins »
 Maïs à gros grains »
 » de Pignoletto »
 Blé noir »
 Millet rouge »
 Vesce noire »
 » blanche »

Graine de rave à fourrager d'Obern-
 dorf Stomfa
 Trèfle rouge de Stomfa
 Avena elatior » »
 Dactylis glomerata de Stomfa
 Phleum pratense » »
 Bromus Schraderi » »

61. Károlyi (George comte) György gróf, Budapest.

Froment du Banat de Debrő

Graine de rave à fourrager
 Graine de lucerne

62. Karpeles (Albert & Guillaume) Albert és Vilmos, Telek.

Paprika millet
 Graine de rave d'Oberndorf

Tavaszi Stomfa
 Árpa »
 Kanadai zab »
 Fekete zab, Stomfa
 Cinquantini tengeri, Stomfa
 Nagyszemű » »
 Pignoletto » »
 Hajdina »
 Piros köles »
 Fekete bükköny »
 Fehér » »
 Csillagfűrt »
 Oberndorfi takarmány-répamag,
 Stomfa
 Piros lóhere, Stomfa
 Avena elatior »
 Dactylis glomerata, Stomfa
 Phleum pratense »
 Bromus Schraderi »

Bánáti buza, Debrő
 Fekete babó, »
 Takarmány-répamag
 Lucernamag

Paprikaköles
 Oberndorfi répamag
 Baltaczim

63. Kikinda (grand moulin à vapeur) nagy gőzmalom.

Farines

Liszték

64. Keidner (Sigismond) Zsigmond, Pozsony.

Froment de printemps
 Graine de rave à fourrager

Tavaszi buza
 Takarmány-répamag

65. Klement (François) Ferencz, Párkány.

Froment d'hiver
 Seigle d'hiver
 Orge
 Maïs

Őszi buza
 Őszi rozs
 Árpa
 Tengeri

66. Kolosmonostor (École agricole de) m. kir. gazd. tanintézet.

Froment d'hiver
 Froment d'Australie
 Seigle ordinaire
 Orge épeautre
 Froment locar
 Avoine
 Orge
 Maïs ordinaire
 Maïs Pignoletto

Őszi buza
 Ausztráliai buza
 Közönséges rozs
 Árpátönköly
 Alakor
 Zab
 Árpa
 Tengeri közönséges
 Pignoletto tengeri

67. Koppély (Frédéric) Frigyes. Ugra.

Colza.

Repcze

68. Korbuly Bogdán, Kolozsvár.

Froment d'hiver

Őszi buza

69. Kovács (Ladislás) László, Vámos-Györk.

Orge de Chevalier

Chevalier-árpa

70. Kozáry (Jean) János, Kubin.
Avoine Zab
71. Kutas (Émeric) Imre, Szentés.
Froment d'hiver Őszi buza
72. Kvassay (Eugène) Jenő, Kis-Szt.-Miklós.
Seigle du Canada Kanadai rozs
73. Lederer (Ignace) Ignác, Rohrbach.
Froment d'hiver Őszi buza
Seigle » » rozs
Trèfle blanc Fehér lóhere
74. Leitner (Léopold) Lipót, Szt.-Gotthárd.
Trèfle rouge Veres lóhere
75. Lövy (Aron) Áron, Békés-Csaba.
Millet Köles
76. Seyler (famille de) család, Epöl.
Froment d'hiver Őszi buza
Avoine Zab
77. Losoncz (moulin à vapeur de) gőzmalom.
Farines Lisztek
78. Lukács (François) Ferencz, Holdmező-Vásárhely.
Froment d'hiver Őszi buza
Trèfle Luczerna
79. Lyka (Démètre) Döme, Pázmánd.
Froment d'hiver Őszi buza
Orge Árpa
Avoine Zab
Maïs cinquantini Cinquantini tengeri
80. Magó (Étienne) István, Kecskemét.
Froment d'hiver Őszi buza
81. Magyari (Alexandre) Sándor, Kutyafalva.
Froment d'hiver Őszi buza
Maïs Tengeri
82. Majláth (George) György, Zavar.
Froment d'hiver Őszi buza
» de printemps Tavaszi buza
Seigle d'hiver précoce Korai őszi rozs
Orge de Chevalier Chevalier-árpa
Avoine Zab
Avoine du Canada Kanadai zab
Fève blanche Fehér bab
Tavaszi bükköny
Grain de trèfle Luczernamag
83. Major (Dominique) Domokos, Holdmező-Vásárhely.
Froment d'hiver Őszi buza
Seigle » » rozs
Avoine noire Fekete zab
Maïs Tengeri
Babó

Orge	Árpa
Avoine	Zab
Mohar	Mohar
97. Pálffy (la famille du comte de) senioratus grófi család, Beketfa.	
Orge	Árpa
Millet	Köles
Fève soufrée	Kénesbab
Vesce	Bükköny
Graine de lin	Lenmag
Mauve noire	Fekete mályva
Graine de rave à fourrager	Takarmányrépamag
Graine de rave trigonella	Trigonella takarmány répamag
98. Pannonia (moulin à vapeur) gőzmalom, Temesvár.	
Farines	Lisztek
99. Pannonhalma (Abbaye de) benedekrendű főapátság.	
Froment d'hiver de Tarján	Őszi buza Tarján
» » de Tömörd	» » Tömörd
» » de Füss	» » Füss
» » de Deáki	» » Deáki
» » de Sashegy	» » Sashegy
Seigle d'hiver de Hecse	Őszi rozs, Hecse
Orge de Füss	Árpa, Füss
» de Tarján	» Tarján
Avoine de Füss	Zab, Füss
» de Tarján	» Tarján
» de Tömörd	» Tömörd
» de Kis-Megyer	» Kis-Megyer
100. Papnövelde (séminaire central) központi, Budapest.	
Froment du Banat de Kis-Komárom	Bánáti buza, Kis-Komárom
Froment de printemps de Kis-Komárom	Tavaszi » »
Seigle d'hiver de Kis-Komárom	Őszi rozs »
» de printemps de Kis-Komárom	Tavaszi rozs »
Orge de Kis-Komárom	Árpa Kis-Komárom
» de Chevalier de Kis-Komárom	Chevalier árpa Kis-Komárom
Avoine de Kis-Komárom	Zab Kis-Komárom
101. Papnövelde (séminaire d') Esztergom.	
Froment du Banat de Széplak-Apáti	Bánáti buza, Széplak-Apáti
Froment à épi rouge de Bozok	Vörös kalászu buza, Bozok
Seigle d'hiver de Széplak-Apáti	Őszi rozs, Széplak-Apáti
» » de Bozsok	» » Bozsok
Orge de Széplak-Apáti	Kétsoros árpa, Széplak-Apáti
Orge de Bozsok	Árpa, Bozsok
102. Paul (Bernard) Bertalan, Kubin.	
Froment d'hiver	Őszi buza
Maïs cinquantino	Cinquantino tengeri
Mohar	Mohar
103. Paul (Jean) János, Kubin.	
Froment d'hiver	Őszi buza
Maïs	Tengeri
104. Primási (Domaines du primas) urodalmak, Esztergom.	
Froment à épi blanc de Kőrös	Fehér kalászu buza, Kőrös
Froment d'hiver de Mócs	Őszi buza, Mócs
» » de Farkasd	» » Farkasd

Froment d'hiver de Bajcs
 » » de Sz.-Iván
 Seigle d'hiver de Farkasd
 » » de Dejtár
 Orge de Szölgyén
 » de Bajcs
 » de Farkasd
 » slave de Kőrös
 » de Chevalier de Maróth

Őszi buza Bajcs
 » » Szt.-Iván
 Őszi rozs, Farkasd
 » » Dejtár
 Árpa, Szölgyén
 » Bajcs
 » Farkasd
 Tót árpa, Kőrös
 Chevalier árpa, Maróth

105. Rakonczy (Joseph) József, Hódmező-Vásárhely.

Froment d'hiver

Őszi buza

106. Renner (Gustave) Gusztáv, Magyar-Óvár.

Froment du Banat
 » de printemps
 » de Jár
 Maïs Pignoletto granulé et en forme
 de bosse
 Maïs cinquantino
 Trigonello foenum graecum

Bánáti buza
 Tavaszi »
 Jári »

Pignoletto tengeri, szemes és csöves
 Cinquantino tengeri
 Trigonello foenum graecum
 Kanárifű
 Mohar

Mohar

107. Rodiczky (Eugène dr.) Jenő dr., Magyar-Óvár.

Seigle de Montagne
 » de St. Jean
 Orge d'hiver à six lignes
 Maïs Pignoletto
 Maïs
 Millet rouge d'Odessa
 Millet
 Herbe américaine
 Blé noir
 Fève de Narbonne
 Colza (Bivicz)

Montagnei rozs
 Szentiváni »
 Hat soros őszi árpa
 Pignoletto tengeri
 Tengeri
 Odessai piros köles
 Köles
 Czirok
 Hajdina
 Narbonnei bab
 Bivicz repezény
 Gomborka
 Madia sativa
 Sida abutilon
 Althea rosea (vel nigra)
 Festőmályva
 » csülleng
 Takácsmácsonya szem és fejek
 Takarmány répamag
 Fehér mustár
 Édes kömény

Madia sativa
 Sida abutilon
 Althea rosea (vel nigra)
 Mauve de teinture
 Guède

Graine de rave à fourrager
 Moutarde blanche
 Cumin doux

108. Sándor (Maurice, les héritiers du comte) Mór gróf örökösei, Bia, Bajna.

Froment d'hiver
 Froment de printemps
 Seigle d'hiver
 Orge
 Avoine
 Maïs syrmien en forme de bosse et
 granulé
 Colza
 Grain de trèfle

Őszi buza
 Tavaszi buza
 Őszi rozs
 Árpa
 Zab
 Szirmiai tengeri, csöves és szemes
 Káposztarepcze
 Lóheremag

Graine de lucerne	Luczernamag
Espacette	Baltaczim
Vesce	Bükköny
109. Sárkány (Nicolas dr.) Miklós dr., Bakonybél.	
Froment d'hiver	Őszi buza
Seigle d'hiver	» rozs
Orge	Árpa
Avoine	Zab
Soja hispida	Soja bab
Fève (Gugó)	Gugós bab
110. Schneider (Matthieu) Mátyás, Kubin.	
Őszi buza	Froment d'hiver
111. Schossberger (Henri) Henrik, Selyp.	
Froment noble de Selyp	Nemes buza, Selyp
Orge anglaise de Selyp	Angol árpa, »
Maïs de Selyp	Tengeri, »
Froment d'hiver de Kartal	Őszi buza, Kartal
Seigle » » »	» rozs, »
Orge à deux lignes	Kétsoros árpa, Kartal
Avoine de Kartal	Zab, Kartal
Graine de chanvre de Kartal	Kendermag
112. Schwarz (Salomon) Salamon, Békés-Csaba.	
Froment d'hiver	Őszi buza
113. Schwitzer & Weinberger, Bohunicz.	
Froment d'hiver	Őszi buza
Orge	Árpa
114. Seres (Louis) Lajos, Szentes.	
Froment d'hiver	Őszi buza
115. Simon (Nicolas) Miklós, Toroczkó.	
Froment d'hiver	Őszi buza
116. Simon (Vincent) Vinczé, Csorna.	
Froment d'hiver	Őszi buza
Froment de printemps	Tavaszi buza
Seigle d'hiver	Őszi rozs
Orge	Árpa
Orge de Chevalier	Chevalier-árpa
Graine de rave d'Oberndorf	Oberndorfi répamag
Trèfle et lucerne	Mezei komócsin és fehér virágú réti here
117. Solt vidéki (Sous-comité de la contrée de Solt) albizottság.	
Őszi buza, Kalocsa	Froment d'hiver de Kalocsa
118. Spitzer (Maurice & Charles) Mór és Károly, Széleskut.	
Froment d'hiver	Őszi buza
Seigle »	Őszi rozs
Orge	Árpa
Avoine	Zab
119. Spitzer (Sigismond) Zsigmond, Malaczka.	
Seigle d'hiver	Őszi rozs
Orge	Árpa
120. Stein & Iritzer, Pozsony.	
Malt.	Maláta

121. Szapáry (Jules comte, hors concours) Gyula gróf, mint jurytag versenyen kívül áll, Budapest.
Froment d'hiver de Taksony Őszi buza, Taksony
Colza. Repeze
122. Szegedi (Antoinette) Antonia, Párkány.
Seigle d'hiver Őszi rozs
Avoine Zab
Maïs Tengeri
122. a) Szentkirályi Árpád, Kis-Solymos.
Maïs précoce. Koránérő székely tengeri.
123. Székely (Jean) János, Toroczkó.
Froment d'hiver Őszi buza
124. Szirmay (Étienne Mme) Istvánné, Császi.
Seigle d'hiver Őszi rozs
125. Szucsú (Moïse) Mózes, Békés-Csaba.
Orge à deux lignes Két soros árpa
126. Teleki Géza (comte) gróf, Gernyeszeg.
Froment de Mokry Mokryféle buza
127. Törtéy Bálint, Szabadka.
Froment d'hiver Őszi buza
128. Tokody (domaine) uradalom.
Froment d'hiver Őszi buza
129. Tóth (Maurice) Mór, Ujvásár.
Froment locar Alakor
Orge chauve Tarárpa
Avoine Zab
Millet Köles
Vesce Bükköny
Rave à fourrager Takarmányrépa
Esparcette Baltaczim
Mohar Mohar
130. Udvardy (Jean) János, Békés-Csaba.
Graine de chanvre Kendermag
131. Vidovszky (Charles) Károly, Békés-Csaba.
Avoine Zab
Graine de trèfle Luczernamag
132. Voith (Jean) János, Kaplyon.
Froment de Victoria Victoriabuza
132. a) Werling (Jean) János, Kubin.
Maïs. Tengeri.
133. Wertheim M. (& fils) és fiai, Selymes.
Froment d'hiver Őszi buza
134. Weinberger (Michel) Mihály, Pozsony.
Malt Maláta
135. Weissberger (Ignace) Ignác, Nagy-Rhéde.
Orge Árpa
136. Wildburg Armin (baron) báró, Késmárk.
Pois précoce de Szepes Borsó korai szepesi
137. Wimpfen (Victoire comtesse) Victorné, grófné, Érd. Ercsi.
Froment d'hiver Őszi buza
Orge Árpa
Maïs Tengeri

Millet	Köles
Graine de rave à fourrager	Takarmányrépamag
Graine de vesce	Magbűkköny
- 138. Wodianer Albert, Gyoma.**
Froment d'hiver de Gyoma	Őszi buza, Gyoma
Avoine » »	Zab »
Colza » »	Repcze »
Froment d'hiver de Bágyon	Őszi buza, Bágyon
Seigle » » »	» rozs »
Orge » »	Árpa »
Avoine » »	Zab »
Vesce	Bűkköny
- 139. Zakayl, Fiume.**
Farines de moulin à vapeur	Gőzmalmi lisztek
- 140. Zichy (Edmond comte) Edmund gróf, Budapest.**
Froment d'hiver de Hőresők	Őszi buza, Hőresők
» » » Muth	» » Muth
» » » Zichyfalva	» » Zichyfalva
» » » Vám	» » Vám
- 141. Zichy (Dominique comte) Domokos gróf, Budapest.**
Froment d'hiver d'Angyád	Őszi buza, Angyád
» » » de St. Jean	» » Szt.-Iván
» » » Zichymajor	» » Zichymajor
» » » Ödönmajor	» » Ödönmajor
» » » Világos	» » Világos
» » » Hatvan	» » Hatvan
- 142. Zichy (François comte) Ferencz gróf, Budapest.**
Orge de Vedrőd	Árpa, Vedrőd
Avoine de Canada	Kanadai zab, Vedrőd
Graine du trèfle	Luczernamag, »
	Baltaczim »
- 143. Zichy Paulay (François comte) Ferencz gróf, Budapest.**
Vesce	Bűkköny, Cziffer
Trèfle rouge de Cziffer	Piros lóhere, Cziffer
Esparcette	Baltaczim »
- 144. Zudor (Alexe) Elek, Lozsád.**
Froment d'hiver	Őszi buza
Maïs	Tengeri
- 145. Zwillinger (Marc) Márkus, Ny.-Ujfalu.**
Seigle d'hiver	Őszi rozs
Avoine	Zab
Fève	Bab
- 146. Zsakó (Jean) János, Toroczkó.**
Froment d'hiver	Őszi buza

CLASSE 70. SZAKOSZTÁLY.

*Produits de la boulangerie et de
la pâtisserie.*

Pék-ipar és kalács-sülés.

1. Schwappach (Auguste) Ágoston, Pozsony.

Gateaux de noix et de pavot.

Diós- és mákos-kifli.

CLASSE 71. SZAKOSZTÁLY.

Corps gras alimentaires, laitages et oeufs. Zsiros táplálékok, tejes ételek és tojások.

1. Eördögh (Louis) Lajos, Liptó-Szent-Miklós.

Fromages divers.

Különféle sajtok.

CLASSE 72. SZAKOSZTÁLY.

*Viandes et poissons.**Husok és halak.*

1. Böhm (Charles) Károly Budapest.

Boudins et conserves de viande.

Hús-kolbászok és hús-conservék.

2. Delmedico Peter, Budapest.

Salami hongrois.

Magyar szalámi.

3. Csiky (Émeric) Imre, Kolozsvár.

Quatre jambons.

Négy darab sódar.

4. Meduna (Joseph) József, Budapest.

Salami hongrois.

Magyar szalámi.

5. Takács (G. Charles) G. Károly, Nagy-Szombat.

Trois jambons.

Három sonka.

CLASSE 73. SZAKOSZTÁLY.

*Légumes et fruits.**Főzelékek és gyümölcs.*

1. Golbóczy (Charles) Károly, Nagyvárad.

Collection de 62 espèces des pommes de terre. Burgonyagyűjtemény, 62 fajjal.

2. Milutinovics (Samuel) Soma, Ruma.

Prunes séchées.

Aszalt szilva.

CLASSE 74. SZAKOSZTÁLY.

Condiments et stimulants; sucres et produits de la confiserie. Fűszerek és ingerlő szerek; cukrok és a cukrászat gyártmányai.

1. Barkáts (Gustave) Gusztáv, Pétervárad.

Moutarde en flacons.

Mustár üvegekben.

2. Bática (commune de) község.

Piment rouge en cosse et concassé.

Paprika, hüvelyes és törött.

3. Bellanovics (Edouard) Ede, Orsova.

Fruits conservés, maïs, couronne et chapelle d'adragante, figures en sucre en boîte.

Befőtt gyümölcs, törökpuliszka, koronakápolna dragantból, két katulya czukor-alakokkal.

4. Csiky (Émeric) Imre, Kolozsvár.

Moutarde en flacon.

Mustár üvegekben.

5. Domány (Josephe) József, Arad.

Vinaigre de vin.

Boreczet.

6. Gamauf (Guillaume Madame) Vilmosné, Kolozsvár.

Fruits conservés.

Befőtt gyümölcs.

7. Gesell (Alexandre Madame) Sándorné, Marmaros-Sziget.

Fruits conservés.

Befőtt gyümölcs.

8. Königsstädtler (frères) testvérek.
Esprit de vinaigre. Ecetszeszek.
9. Mocznik (Louis) Lajos, Budapest.
Vinaigres de vin. Boreczetek.
10. Neumann (Emanuel) Manó, Vác.
Vinaigres et esprits de vinaigre. Vác.
11. Pálffy (frères) testvérek, Szeged.
Piment en cosse et concassé. Paprika, hüvelyes és törött.
12. Schekel (Louise) Luiza, Pozsony.
Fruits conservés. Befőtt gyümölcs.
13. Stern (Jacques) Jakab, Érsekujvár.
Vinaigre. Ecet.
14. Stern Hermann, Léva.
Esprit de vinaigre. Ecet.
15. Torkos (Paul) Pál, Modor.
Vinaigre de Vin. Boreczetek.
16. Rubin (Simon Madame) Simonné, Budapest.
Fruits conservés. Befőtt gyümölcs.

CLASSE 75. SZAKOSZTÁLY.

*Boissons fermentées.**Erjedt italok.*

1. Albrecht (Archiduc imp. roy., hors de concours) cs. és kir. főherczeg pályázaton kívül, Bécs (Vienne).

Vin rouge choisi de Villány, prix 120 fr. par hectolit.
Vin rouge choisi de Villány, I-re qualité prix 70 fr. par hectol.
Riesling sec de Villány, la bouteille de 0.35 litres 3 fr.
Riesling choisi de Villány, prix d'un hectolitre 180 fr.
Riesling de Villány, I-re qualité, prix d'un hectolitre 70 fr.
Vin blanc de Bourgogne de Villány, prix d'un hectolit. 180 fr.

Válogatott vörös bor, Villány 120 frank 1 hectoliter
I. osztályu vörös bor, Villány, 70 fr. 1 hectoliter
Riesling aszu, Villány, 0.35 literes palaczk 3 frank
Riesling válogatott, Villány 180 fr. 1 hectoliter
Riesling, I. osztályu, Villány 70 fr. 1 hectoliter
Burgundi fehér, Villány 180 frank 1 hectoliter

2. Adamovich (Alexandre) Sándor, Ujvidék.

Esprit de prunes:

» 1868
» 1862
» 1811

Szilvaszesz:

» 1868
» 1862
» 1811

3. Alpár (Jean) János, Boglár.

Vin blanc d'Abraham 1872
» » » 1873

Abrahámi fehér bor 1872
» » » 1873

4. Andrassy Aladár (comte) gróf Budapest.

Vin rouge de Villány 1873
» » » 1867
Absinthe 1866

Villányi veres bor 1873
» » » 1867
Ürmös 1866

5. Barcza (Gabriel) Gábor, Somlyó.

Vin de Somlyó 1872

Somlyai bor 1872

6. Barkács (Gustave) Gusztáv, Pétervárad.

Vin rouge de Szerém	1875	Szerémi veres	1875
» rosé »	1868	» schiller	1868
» blanc »	1872	» fehér	1872
Esprit de prunes		Szilvaszesz	

7. Báthly (Ve. Eméric) Imréné özvegy, Érmellék.

Vin de table d'Érmellék	1871	Érmelléki asztali	1871
» » » »	1874	» »	1874
Vin sec d'Érmellék	1866	Érmelléki aszu	1866

8. Bartholovics (Antoine & fils) Antal és fiai, Eszék.

Esprit de prunes	1875	Szilvaszesz	1875
» » »	1873	»	1873
» » »	1867	»	1867
» » »	1863	»	1863
» » »	1862	»	1862
» » »	1843	»	1843
» » »	1834	»	1834

9. Bendenritter & Berger, Eszék.

Esprit de prunes	1875	Szilvaszesz	1875
» » »	1867	»	1867
» » »	1843	»	1843
» » »	1834	»	1834

10. Berivói (George) György, Algyógy.

Esprit de prunes	Szilvaszesz

11. Bohuniczky (Antoine) Antal, Nagy-Pécsöl.

Vin blanc de Nagy-Pécsöl	1868	Nagypécsöli fehér bor	1868

12. Bosnyák (Gustave) Gusztáv, Lelle.

Vin »sárféher« de Kishegy	Kishegyi sárféher
Idem bajor	» bajor
Vin blanc	» fehér

13. Botka (Émeric) Imre, Somló.

Vin de Somló	Somlói bor

14. Cseh Erwin, Erdőd.

Vin »Kadarka«	1875	Kadarka	1875
» »	1876	»	1876
» »	1874	»	1874
» »	1873	»	1873
Riesling espèce italienne	1875	Olasz riesling	1875

15. Csepely László, Nagy-Pécsöl.

Vin blanc de Pécsöl	1868	Pécsöli fehér bor	1868

16. Deym (Ferdinand comte) Nándor gróf, Lesencze-Tomaj.

Vin Muscat	1875	Muskotály	1875
» Riesling	1875	Riesling	1875
» blanc de table	1872	Asztali fehér	1872
» rouge »	1875	» vörös	1875

17. Dietzl (Joseph) József, Budapest.

Vin de Bude, Sashegyi	1876	Budai sashegyi	1876
» » » »		» » »	

18. Domány (Joseph, marchand de vin) József, borkereskedő, Arad.

Esprit de prunes	1864	Szilvaszesz	1864
Vin de Magyarad »Muszka sziklabor«	1868	Muszka magyarádi sziklabor	1868

Vin de Tokaj 1868	Tokaji 1868
» » Ménes, Mászlás 1866	Ménesi mászlás 1866
Essence de vin sec de Ménes 1837	Ménesi aszú essentia 1837
Vin de raisin séché sur paille 1868	Szalmabor 1868
Vin cabinet de Magyarát 1834	Magyaráti cabinet 1834
» Riesling 1868	Riesling 1868
» Bakator de Magyarát 1858	Magyaráti bakator 1858
» de Magyarát 1868	» 1868
» Cabinet de Magyarád 1811	» cabinet 1811
» sec de Ménes 1858	Ménesi aszú 1858

* * *

(Exposition collective des producteurs des vins de la contrée vinicole d'Eger)

Egri borvidék gyűjteményes kiállítása. Résztvevők:

19. Bayer (Joseph) József.

Vin d'Eger 1868	Egri bor 1868
» » 1874	» » 1874

20. Fátray (Alois) Alajos.

Vin d'Eger 1874	Egri bor 1874
» » 1872	» » 1872
» » 1868	» » 1868

21. Fekete (Charles Dr.) Károly dr.

Vin d'Eger 1875	Egri bor 1875
» » 1874	» » 1874
» » 1873	» » 1873
» » 1868	» » 1868
» » 1863	» » 1863

22. Fülöp (Joseph) József.

Vin d'Eger 1877	Egri bor 1877
» » 1876	» » 1876
» » 1875	» » 1875
» » 1874	» » 1874
» » 1873	» » 1873
» » 1868	» » 1868

23. Grober (François) Ferencz.

Vin d'Eger 1874	Egri bor 1874
» » 1868	» » 1868

24. Kanitz (Léopold) Lipót.

Vin d'Eger 1877	Egri bor 1877
» » 1875	» » 1875
» » 1874	» » 1874

25. Hubert (Jean) János.

Vin d'Eger 1868	Egri bor 1868

26. Lieb (Charles) Károly.

Vin d'Eger 1874	Egri bor 1874
» » 1873	» » 1873
» » 1872	» » 1872
» » 1862	» » 1862

27. Lipkos (Joseph) József.

Vin d'Eger 1877	Egri bor 1877
» » 1874	» » 1874
» » 1866	» » 1866

28. Liptay (François) Ferencz.
Vin d'Eger 1875
Egri bor 1875
29. Markovits (Joseph M.) József Mária.
Vin d'Eger 1876
Egri bor 1876
» » 1875
» » 1874
» » 1868
30. Matékovits (Maurice) Mór.
Vin d'Eger 1874
Egri bor 1874
31. Nánásy (François) Ferencz.
Vin d'Eger 1874
Egri bor 1874
32. Répássy (Ladislás) László.
Vin d'Eger 1874
Egri bor 1874
» » 1869
33. Skopecz (Jean) János.
Vin d'Eger 1875
Egri bor 1875
» » 1873
34. Sir (Antoine) Antal és Braun (Charles) Károly.
Vin d'Eger
Egri bor
35. Steinhauser (Étienne) István.
Vin d'Eger 1876
Egri bor 1876
» » 1874
» » 1873
» » 1868
36. Szapáry (Jul. comte, hors concours) Gyula gr., pályázaton kívül mint jurytag.
Vin rouge de Visonta 1876
Visontai vörös bor 1876
37. Tamásy Flórián.
Vin d'Eger 1876
Egri bor 1876
» » 1874
38. Toronyi (Alexandre) Sándor.
Vin d'Eger 1873
Egri bor 1873
» » 1868
39. Vavrik Béla.
Vin d'Eger 1874
Egri bor 1874
40. Volf (Charles) Károly.
Vin d'Eger 1874
Egri bor 1874
» » 1868
41. Vozáry Tamás.
Vin de Visonta Madarka 1876
Visontai Madarka 1876
» » Hevert 1876
» » de table 1875
» » Sárhegyi 1875
» » d'aszú 1869
» » Riesling 1874
» » asztali 1875
» » sárhegyi 1875
» » aszú 1869
» » riesling 1874
- * * *
42. Elter (Jean junior) János ifjabb, Temesvár.
Vin rouge de Negotin 1871
Negotini veres bor 1871
Esprit de marc de raisins 1875
Törkölypálinka 1875
Vin blanc de Temesvár, Vadász-
dei 1875
Temesvári vadászerdei fehér bor
1875
Esprit de prunes 1869 et 1876
Szilvaszesz 1869 és 1876
- * * *

(Exposition collective des producteurs de la Transylvanie, arrangée et exposée avec l'assistance de la société vinicole de Transylvanie, par la société agricole de la Transylvanie) Erdélyi borvidék gyűjteményes kiállítása, az erdélyi pinczeegylet közreműködésével rendezte és kiállítja az Erdélyi gazdasági egyesület, Kolozsvár.

43. Apor (Charles baron) Károly báró, Maros-Vásárhely.

Vin de Baczka Madaras	1872	Asztali bor Baczka-Madaras	1872
» » Traminer »	1874	Traminer »	1874
» » Riesling de Tófalva	1873	Riesling Tófalva	1873
» » » » »	1872	» »	1872

44. Bánffy Albert (baron) báró, Kolozsvár.

Vin de Mező-Örményes	1868	Asztali bor, Mező-Örményes	1868
Vin sec de Tasnád	1866	Aszúbor, Tasnád	1866

45. Bánffy Dániel (baron) báró, Kolozsvár.

Vin de Balla	1874	Asztali bor, Balla	1874

46. Bánffy (George comte) György gróf, Kolozsvár.

Vin de Tasnád, Bakator	1867	Bakator, Tasnád	1867
» » » »	1863	» »	1863
» » » »	1862	» »	1862
» » » »	1846	» »	1846

47. Barcsay (Albert,) Maros-Sólymos.

Vin de Maros-Solymos	1874	Asztali bor, Maros-Solymos	1874
» » » Kadarka	1873	Kadarka »	1873

48. Bedőházy (Jean) János, Szász-Vesszős.

Vin de Szász-Vesszős, Som	1873	Som, Szász-Vesszős	1873

49. Béldy (Coloman) Kálmán, Mező-Báld.

Vin de dessert de Mező-Báld	1866	Csemegebor, Mező-Báld	1866

50. Benkó (François) Ferencz, Kolozsvár.

Vin des bords du Küküllő	1872	Küküllőmenti	1872

51. Berivóy (George) György, Algyógy.

Vin d'Algyógy	1872	Asztali bor Algyógy	1872
Esprit de prunes d'Algyógy		Szilvaszesz Algyógy	

52. Bethlen Béla (comte) gróf, Árokalja.

Vin d'Árokalja, Kővér	1874	Kővér, Árokalja	1874

53. Bethlen (Gabriel comte) Gábor gróf, Keresd.

Vin de Keresd	1873	Asztali bor, Keresd	1873

54. Bethlen (Charles comte) Károly gróf, Bethlen.

Vin d'Árpástó, Kővér		Kővér, Árpástó	1874

55. Bethlen Kamillo (comte) gróf, Fiume.

Vin de dessert de Radnót	1874	Csemegebor, Radnót	1874
Vin de Radnót, Muscatel	1874	Muskotály »	1874

56. Bethlen (Alexandre comte) Sándor gróf, Bethlen.

Vin de Tasnád, Bakator	1875	Bakator, Tasnád	1875
» » » »	1874	» »	1874
» » » »	1866	» »	1866
» » » »	1862	» »	1862
» » » sec (Bakator)	1866	Aszúbor (Bakator)	1866

57. Binder Dániel, Besztercze.

Vin de Besenyő

Asztali bor Besenyő

58. Binder Henriette, Alvincz.

Vin de Borberek 1872

Asztali bor, Borberek 1872

» » » 1874

» » » 1874

» » Szász-Sebes 1874

» » Szász-Sebes 1874

59. Bucher (Maximilien) Miksa, Maros-Vásárhely.

Vin de dessert Leppend 1874

Csemegebor Leppend 1874

60. Budaker Gottlieb, Besztercze.

Vin de Riesling de Besenyő 1874

Riesling Besenyő 1874

» » » » » 1874

Asztali bor 1874

61. Bürger (Martin) Márton, Krakkó.

Vin de table 1872

Asztali bor 1872

62. Connerth (Charles) Károly, Besztercze.

Vin de dessert de Besenyő 1874

Csemegebor Besenyő 1874

63. Csallner Dávid, Wallendorf.

Vin de dessert de Besenyő 1874

Csemegebor Besenyő 1874

64. Daniel (Michel) Mihály, Balázsfalva.

Vin rosé de Bénye 1872

Vegyes, Bénye 1872

65. Deák (Joseph) József, Kolozsvár.

Vin de Czelna 1874

Asztali bor, Czelna 1874

» des bords du Küküllő 1872

Küküllőmenti 1872

66. Elekes (Michel) Mihály, Czintos.

Vin de dessert de Czintos 1874

Csemegebor, Czintos 1874

67. Eöry (Theodore) Tivadar, Járd.

Vin de Sárd

Asztali bor, Sárd

68. (Société des caves de Transylvanie) Erdélyi pincze-egylet, Kolozsvár.

Vin de table IV.

Asztali bor IV

» » » III.

» » III

» » » I.

» » I

Vin de Transylvanie

Erdélyi vegyes 1872

» » Wälsch Riesling 1873

Wälsch riesling 1873

» » Riesling 1874

Riesling 1874

» » » II. 1872

» II 1872

» » » I. 1866

» I 1866

» » Muscat II. 1874

Muscat II 1874

» » Traminer II. 1874

Traminer II 1874

» » » I. 1866

» I 1866

» » Törökhegyi 1862

Törökhegyi 1862

» » Som III. 1862

Som III 1862

» » » I. 1866

» I 1866

» » Rózsamáli 1872

Rózsamáli 1872

» des bords du Küküllő 1866

Küküllőmenti 1866

» » » » » 1862

» 1862

» » » » » 1848

» 1848

» Sauvignon II. 1872

Sauvignon II 1872

» » » I. 1874

» I 1874

» » Mezőségi 1862

Mezőségi 1862

Vin Savignon Bakator II. 1866
 » » » II. 1846
 » d'Oláh-Szilvás 1846
 » de Herepe 1827
 » » Bakator I. 1834

Bakator II 1866
 » II 1846
 Oláh-szilvási 1846
 Herepei 1827
 Bakator I 1834

69. Eszterházy (Étienne comte) István gróf, Pozsony.

Vin de Som, leányka, Bajom 1873
 Vin de Som, leányka, Bajom 1875

Som, Leányka, Bajom 1873
 » » » 1875

70. Felszegi Sámuel, Székely-Kocsárd.

Vin Riesling de Székely-Kocsárd

Riesling, Székely-Kocsárd

71. Főtanoda (collège év. réformé de Nagy-Enyed) ev. ref. Nagy-Enyed.

Vin Riesling de Vingárd 1872
 » » » » 1869
 » sec de Miriszló 1866

Riesling, Vingárd 1872
 » » 1869
 Aszúbor, Miriszló 1866

72. Fogarassy (Michel évêque) Mihály, püspök, Gyulafehérvár.

Vin de dessert de Rózsamál 1872
 » » » » 1868

Csemegebor, Rózsamáli 1872
 » » 1868

73. Fuss (Charles) Károly, Besztercze.

Vin de Melegföldvár 1874

Asztali bor, Melegföldvár 1874

74. Gaál (Jules) Gyula, Nagy-Kályán.

Vin Riesling de Nagy-Kályán

Riesling, Nagy-Kályán 1874

75. Gámán (Jean) János, Palatka.

Vin Carbenet de Palatka 1875

Carbenet, Palatka 1875

76. Gál (Joseph) József, Gógán-Váralja.

Riesling de Gógán-Váralja

Riesling Gógán, Váralja

77. Gerendy (Étienne) István, Sövényfalva.

Vin de Balástelke 1875
 » » » 1876
 » » dessert de Balástelke 1875
 » » Balástelke, Som 1873
 » » » » 1872
 » » » » 1875
 » Riesling de Balástelke 1874
 » » » » 1875
 » » » » 1876
 » Leányka » » 1872
 » » » » 1874

Asztali bor, Balástelke 1875
 » » » 1876
 Csemegebor » 1875
 Som » 1873
 » » 1872
 » » 1875
 Riesling, Balástelke 1874
 » » 1875
 » » 1876
 Leányka » 1872
 » » 1874

78. Gombos (Ladislás) László, Torda.

Vin Traminer de Torda 1875
 » Riesling » » 1875
 » Wälsch Riesling de Torda 1875

Traminer, Torda 1875
 Riesling, » 1875
 Wälsch Riesling, Torda 1875

79. Harmath (Alexandre) Sándor, Torda.

Vin Riesling de Torda 1875
 » » » » 1876

Riesling, Torda 1875
 » » 1876

- 80. Haupt Gottfried Dr., Besztercze.**
 Vin de Besztercze 1874 Asztali bor, Besztercze 1874
- 81. Hofgräff Arthur, Besztercze.**
 Vin de Besenyő, dessert 1875 Csemegebor, Besenyő, 1875
- 82. Hoffgräff (Jean) János, Besztercze.**
 Vin de Besenyő 1868 Csemegebor, Besenyő 1875
- 83. Horváth (Edmond báron) Ödön báró, Alvincz.**
 Pinot noir d'Alvincz 1875 Pinot noir, Alvincz 1875
- 84. Horváth Tholdy (Louis baron) Lajos báró, Brettye.**
 Vin de Brettye, Kadarka 1872 Kadarka, Brettye 1872
- 85. Kein Adolf Dr., Medgyes.**
 Vin de Medgyes 1872 Asztali bor, Medgyes 1872
- 86. Kemény (André baron) András báró, Maros-Bükkös.**
 Vin de Maros-Bükkös Som, 1875 Som, Maros-Bükkös 1875
- 87. Kemény (George junior baron) György báró ifjabb, Lándor.**
 Vin de Lándor, Som 1862 Som, Lándor 1862
 » » » d'Aszu 1866 Aszúbor, Lándor 1866
- 88. Kemény (Étienne baron) István báró, Csombord.**
 Vin de Csombord, Riesling, 1875 Riesling, Csombord 1875
- 89. Kinizsi (Paul) Pál, Szász-Csávás.**
 Vin de Szász Csávás, Leányka 1866 Leányka, Szász-Csávás 1866
 Pinot gris » » » 1875 Pinot gris, » 1875
- 90. Kiss (Alexis) Elek, Kolozsvár.**
 Vin de Szilágy-Ardó, Furmint 1868 Furmint Szilágy-Ardó 1868
- 91. Knöpfler (Guillaume Dr.) Vilmos dr., Maros-Vásárhely.**
 Vin de dessert de Törökhegy 1862 Csemegebor, Törökhegy
 Vin de Maros-Vásárhely 1875 Asztali bor, Maros-Vásárhely 1875
- 92. Korbuly Bogdán, Kolozsvár.**
 Vin de Tasnád, Bakator 1866 Bakator, Tasnád 1866
 Vin de dessert de Törökhegy 1862 Csemegebor, Törökhegy 1862
 Muscat lunel 1874 Muscat lunel 1874
 Pinot gris 1874 Pinot gris 1874
- 93. Kún Kocsárd (comte) gróf, Algyógy.**
 Vin de Csigmó, Kadarka 1875 Kadarka, Csigmó 1875
 » » » » 1876 » » 1876
 Vin d'Algyógy 1872 Asztali bor, Algyógy 1872
- 94. Lani (Godefroi) Gottfried, Besztercze.**
 Vin de Besenyő Asztali bor, Besenyő 1869
- 95. Lemberger (Samuel) Samu Felvincz.**
 Vin de Felvincz, mélangé 1874 Vegyes, Felvincz 1874
- 96. Máriaffy Albert, Gyulatelke.**
 Vin de dessert de Gyulatelke Csemegebor, Gyulatelke
- 97. Mehrer (& Co., fabrique de vin mousseux) és társa, pezsgőgyár, Kolozsvár.**
 Vin mousseux Rosé Peszgo rózsza
 » » de Transylvanie » erdélyi
 » » Riesling » riesling

98. Mikes (Nicolas comte) Miklós gróf, Kolozsvár.

Vin d'Algyógy, Kadarka 1875

Kadarka, Algyógy 1875

99. Mikó (comte, successeurs d'Émeric) Imre örökösei, Kolozsvár.

Vin des Maros-Ujvár, Riesling 1873

Riesling, Maros-Ujvár 1873

dto Semillon Sauvignon 1875

Semillon Sauvignon, » 1875

dto Muscat croquant 1874

Muscat croquant » 1874

dto Clävner 1874

Clävner » 1874

dto Traminer 1873

Traminer » 1873

Vin de Tasnád, Bakator 1866

Bakator, Tasnád 1866

» » 1848

» » 1848

Vin de dessert, Marokháza 1866

Csemegebor Marokház 1866

dto 1862

» 1862

Vin de dessert, Preszáka 1811

» Preszáka 1811

Vin sec d'Oláh-Szilvás 1866

Aszúbor, Oláh-Szilvás 1866

100. Nopcsa (Alexis baron) Elek báró, Déva.

Vin de Déva 1874

Asztali bor, Déva 1874

101. Orbán (Joseph) József, Kolozsvár.

Vin de bords du Küküllő 1874

Küküllőmenti 1874

» » Csombord 1874

Csombordi 1874

» » Héderfája 1874

Héderfái 1874

» » Muscat 1872

Muskotály 1872

102. Paget (Jean) János, Kolozsvár.

Vin de dessert de Szőkefalva

Csemegebor, Hőkefalva 1866

» » Szőkefalva, Muscat croquant

Muscat croquant 1866

1866

dto Leányka 1866

Leányka 1866

dto Riesling 1868

Riesling 1868

» » 1869

» 1869

dto » 1874

» 1874

dto » 1875

» 1875

dto Wälsch Riesling 1869

Wälsch Riesling 1869

dto » 1874

» » 1874

dto » 1875

» » 1875

dto Traminer 1869

Traminer 1869

dto » 1868

» 1868

dto » 1875

» 1875

dto Sauvignon 1874

Sauvignon 1874

dto » 1875

» 1875

dto Leányka 1875

Leányka 1875

dto » 1868

» 1868

dto mélangé 1868

Vegyes 1868

dto » 1874

» 1874

dto » 1875

» 1875

Vin de Gyéres, Carbenet 1868

Carbenet, Gyéres 1868

» » » 1873

» » 1873

» » » 1875

» » 1875

» » Riesling 1873

Riesling, » 1874

» » Somleányka 1874

Somleányka » 1874

103. Papp (François & Michel) Ferencz és Mihály, Gyeke.

Vin de Gyeke 1874

Asztali bor, Gyeke 1874

104. Pócsa (Michel) Mihály, Maros-Bükkös.

Vin de dessert de Maros-Bükkös 1874

Csemegebor, Maros-Bükkös 1874

- 105. Radák Ádám (baron) báró, Ozd.**
 Vin de dessert d'Ozd 1866 Csemegebor, Ozd 1866
- 106. Rediger (Samuel) Samu, Torda.**
 Vin de Torda, mlangé 1875 Vegyes, Torda 1875
- 107. Sándor (Nicolas) Miklós, Nagy-Enyed.**
 Vin de Riesling de Nagy-Enyed 1875 Riesling, Nagy-Enyed 1875
- 108. Schuster (Charles) Károly, Besztercze.**
 Vin de Fellak 1874 Asztali bor, Fellak 1874
 » » dessert de Besenyő 1875 Csemegebor, Besenyő 1875
- 109. Soós (Louis) Lajos, Erzsébetváros.**
 Vin de Riesling d'Erzsébetváros 1875 Riesling, Erzsébetváros 1875
 » » » » 1874 » » 1874
 » sec » 1875 Aszúbór » 1875
- 110. Szabó (Samuel) Samu, Torda.**
 Vin des bords du Küküllő 1872 Küküllőmenti 1872
 » » » » 1874 » 1874
- 111. Szász (Paul) Pál, Sárd.**
 Vin de Sárd, Kadarka 1875 Kadarka, Sárd 1875
 Vin de Sárd 1874 Asztali bor, Sárd 1874
- 112. Szathmáry (S. François) S. Ferencz, Maros-Vásárhely.**
 Vin de dessert de Maros-Vásárhely 1875 Csemegebor, Maros-Vásárhely 1875
- 113. Szentkereszty (George baron) György báró, Hosszúaszó.**
 Vin de Riesling de Hosszúaszó 1872 Riesling, Hosszúaszó 1872
 » d'Oporto » » 1875 Oporto » 1875
- 114. Tauffer (Joseph) József, Kolozsvár.**
 Vin de Som 1866 Som 1866
 » » » Traminer 1874 Traminer 1874
 » » » Pinot gris 1874 Pinot gris 1874
 » » » Riesling 1874 Riesling 1874
 » » » Pinot noir 1874 Pinot noir 1874
- 115. Teleki Géza (comte) gróf, Gernyeszeg.**
 Vin de Czelna, Muscat 1874 Muskotály, Czelna 1874
 » » » 1873 Asztali bor » 1873
 » » Carbenet 1876 Carbenet » 1876
- 116. Teleky (Gustave comte) Gusztáv gróf, Kolozsvár.**
 Vin d'Egerhegy, mélangé 1874 Vegyes, Egerhegy 1874
 » » Riesling 1866 Riesling » 1866
 » » Som 1866 Som » 1866
- 117. Teleky Samuel (comte) gróf, Sáromberke.**
 Vin de Sárd, Carbenet 1875 Carbenet, Sárd 1875
 » » » Kővér 1872 Kővér » 1872
 » » » 1872 Asztali bor 1872
 » » » sec 1872 Aszúbór » 1872
 » » » Muscat 1875 Muskotály » 1875
- 118. Teleky (Alexandre comtesse) Sándorné grófnő, Sáromberke.**
 Vin de Czelna 1874 Asztali bor, Czelna 1874
 » passe tous grains 1872 Vegyes » 1872
 Vin de dessert de Czelna 1869 Csemegebor » 1869

119. Deutsch J. B., Segesvár.

Vin de Domáld, Traminer 1874
 » » Szászsebes, Riesling 1875
 » » » 1875

Traminer, Domáld 1874
 Riesling, Szászsebes 1875
 Asztali bor, Szászsebes 1875

120. Tisza (Ladislás) László, Kolozsvár.

Vin de Mező-Nagy-Csán, Bakator
 » » » Riesling
 » » » Traminer
 » » » Kövér
 » » » Muscat

Bakator, Mező-Nagy-Csán 1866
 Riesling » 1869
 Traminer » 1874
 Kövér » 1875
 Muskotály » 1875

121. Ugron (Alexandre) Sándor, Mező-Záh.

Vin de dessert de Mező-Záh 1874

Csemegebor, Mező-Záh 1874

122. Vadady (Gregoire) Gergely, Sárd.

Vin de Sárd 1876

Asztali bor, Sárd 1876

123. Vincenti (Ferdinand) Nándor, Diód.

Vin de Riesling de Diód 1875

Riesling Diód 1875

124. Voith (Joseph) József, Kolozsvár.

Vin de dessert de Kapjan 1862

Csemegebor, Kapjan 1862

125. Wachsmann Klaudia, Kis-Czég.

Vin de Kis-Czég, mélangé 1875

Vegyes, Kis-Czég 1875

126. Wass (Eugène comte) Jenő gróf, Mező-Záh.

Vin de table 1874

Asztali bor 1874

127. Wolff (Gabriel) Gábor, Torda.

Vin de Riesling de Torda 1874

Riesling, Torda 1874

128. Wolff (Jules Dr.) Gyula dr., Torda.

Vin de Torda, Traminer 1872
 » » » Riesling 1874

Traminer, Torda 1872
 Riesling » 1874

129. Zeyk (Joseph) József, Kolozsvár.

Vin de Magyar-Csaholy, Traminer 1866
 Mouvin de Maros-Gombás 1873
 Château de Zeykfalva 1874

Traminer, Magyar-Csaholy 1866
 Mouvin, Maros-Gombás 1873
 Château, Zeykfalva 1874

* * *

130. Erdődy (François comte) Ferencz gróf, Somlóvár.

Vin de Somló 1867

Somlai bor 1867

* * *

(Exposition collective des producteurs de vins de la contrée vinicole d'Esztergom, arrangée et exposée par la société agricole d'Esztergom) Esztergomi borvidék gyűjteményes kiállítása, rendezte és kiállítja az esztergomvidéki gazdasági egylet. Résztevők:

131. Adolf (Michel) Mihály.

Vin de Táth, blanc 1875

Táthi fehér bor 1875

132. Bárány (Jean) János.

Vin d'Esztergom blanc 1875
 » » rouge 1875

Esztergomi fehér bor 1875
 » vörös bor 1875

133. Bekhof Samu.

Vin d'Esztergom, blanc 1875
 » » rouge 1875

Esztergomi fehér bor 1875
 » vörös » 1875

134. Clement (François) Ferencz.

Vin de Hegyfark 1875

» » » 1872

» » » 1877

Vin d'Esztergom 1869

Vin de Kicsind 1877

» » » 1872

» » » rouge 1872

Hegyfarki 1875

» » 1872

» » 1877

Esztergomi 1869

Kicsindi 1877

» » 1872

» » vörös 1872

135. Daniel (André) András.

Vin de Tokod 1875

Tokodi 1875

136. Dick (Joseph) József.

Vin de Süttő 1875

Süttői 1875

137. Dormány (Émeric) Imre.

Vin de Nagy-Sáp 1877

» » » 1875

Vin rouge 1877

» » » 1876

Nagy-sápi 1877

» » 1875

Vörös bor 1877

» » 1876

138. Farkas (Charles) Károly.

Vin d'Esztergom 1875

» » » rouge 1875

Esztergomi 1875

» » vörös 1875

139. Feichtinger (Alexandre) Sándor.

Vin Riesling d'Esztergom 1876

Vin d'Esztergom, blanc 1875

» » » rouge 1875

Esztergomi riesling 1876

» » fehér 1875

» » vörös 1875

140. Forster (Jean) János.

Vin de Pilis-Szántó, blanc 1875

» » » rouge 1874

Pilis-szántói fehér 1875

» » vörös 1874

141. Fuchs (François) Ferencz.

Vin de Lábatlan 1875

Lábatlani 1875

142. Hegedüs (Joseph) József.

Vin d'Esztergom 1875

Esztergomi 1875

143. Helcz (Jean) János.

Vin d'Esztergom 1875

» » 1875

144. Hertits (Jean) János.

Vin de Kesztlőcz 1869

» » » 1868

Esprit de lie 1873

Kesztlőczy 1869

» » 1868

Seprőpálinka 1873

145. Hohldampf Albert.

Vin de Dorog 1871

» » » 1875

» » rouge 1875

» » » 1876

Dorogi 1871

» » 1875

» » vörös 1875

» » » 1876

146. Horatsek (Jean) János.

Vin d'Esztergom 1875

» » » 1873

» » rouge 1873

Esztergomi 1875

» » 1873

» » vörös 1873

147. Kakas (François) Ferencz ifjabb.

Vin d'Esztergom 1877

» » 1875

Vin de Lábattlan 1875

Vin d'Esztergom rouge 1875

» » » 1876

Esztergomi 1877

» 1875

Lábattlani 1875

Esztergomi vörös 1875

» » 1876

148. Kaán (Jean) János.

Vin d'Esztergom 1873

» » rouge 1873

Esztergomi 1873

» vörös 1873

149. Kapa Mátyás.

Vin d'Esztergom 1875

» » 1869

» » rouge 1875

Esztergomi 1875

» 1869

» vörös 1875

150. Kiffer (Jean) János.

Vin d'Esztergom 1875

» » rouge 1875

Esztergomi 1875

» vörös 1875

151. Kollár (Antoine) Antal.

Vin d'Esztergom 1876

» » 1869

» » 1875

» » rouge 1875

Esztergomi 1876

» 1869

» 1875

» vörös 1875

152. Koller (Joseph) József.

Vin d'Esztergom 1872

» » 1868

» » 1856

» » rouge 1874

Vin de Kicsind rouge 1872

Esztergomi 1872

» 1868

» 1856

» vörös 1874

Kicsindi » 1872

153. Kraft (Léopold) Lipót.

Vin de Piszke 1875

» » 1872

Piszkei 1875

» 1872

154. Lindner (Jean) János.

Vin d'Esztergom 1875

» » Aranyhegyi 1874

» » Basaharcsi 1875

» » Kis Curia 1875

» » Öreg Curia 1873

» » rouge 1874

Esztergomi 1875

» Aranyhegy 1874

» Basaharcsi 1875

» Kis Curia 1875

» Öreg Curia 1873

» vörös 1874

155. Malina (Louis) Lajos.

Vin d'Esztergom 1868

» » 1875

» » Kis Curia 1877

» » Kenderes 1877

» » Kadarka 1875

» » rouge 1875

» » » 1868

Esztergomi 1868

» 1875

» Kis Curia 1877

» Kenderes 1877

» Kadarka 1875

» vörös 1875

» » 1868

156. Mayer (Étienne) István.

Vin de Béla 1875

» d'Ipoly-Damásd 1874

» de Vámos-Mikola 1868

» » Lábattlan 1868

» » Kesztolecz 1868

» » Kőhidgyarmat 1873

» » Kürthi 1868

Bélai 1875

Ipolydamásdi 1874

Vámosmikolai 1868

Lábattlani 1868

Kesztolecz 1868

Kőhidgyarmati 1873

Kürthi 1868

157. Meszéna (Jean) János.

Vin d'Esztergom 1875

Esztergomi 1875

158. Morva (Nicolas) Miklós.

Vin d'Héreggh 1868

Héregghi 1868

» » 1872

» 1872

» » 1874

» 1874

» » 1875

» 1875

» » rouge 1869

» vörös 1869

159. Olmosi (Joseph) József.

Vin d'Esztergom 1874

Esztergomi 1874

» » 1875

» 1875

» » 1876

» 1876

» » rouge 1874

» vörös 1874

» » » 1875

» » 1875

160. Palkovits (Charles) Károly.

Vin d'Esztergom 1866

Esztergomi 1866

161. Pisuth (Étienne) István.

Vin d'Esztergom 1875

Esztergomi 1875

» » rouge 1875

» vörös 1875

162. Prokop (Jean) János.

Vin d'Esztergom, Aranyhegyi 1872

Esztergomi, Aranykahegy 1872

» » Zamásdhegyi 1872

» Zamásdhegy 1872

163. Reiner (Jean) János.

Vin de Heregy 1875

Heregyi 1875

» » rouge 1875

» vörös 1875

164. Retter (Jean) János.

Vin d'Esztergom 1876

Esztergomi 1876

165. Riedl (Jean) János.

Vin de Nyergesújfalu 1875

Nyergesújfalui 1875

166. Schönbeck (Émeric) Imre.

Vin de Nagy-Sáp 1868

Nagysápi 1868

» d'Esztergom 1873

Esztergomi 1873

» » Öreg Curia (rouge) 1875

» Öreg Curia 1875 (vörös)

» » kicsindi 1875

» kicsindi 1875

Esprit de prunes 1875

Szilvapálinka 1875

» 1872

» 1872

167. Schulcz (Jean) János.

Vin de Kicsind 1877

Kicsindi 1877

» » 1868

» 1868

» » rouge 1877

» vörös 1877

Vin de Kövesd 1877

Kövesdi 1877

» » Bajta 1869

Bajtai 1869

» » » 1834

» 1834

168. Schwartz (Joseph) József.

Vin d'Esztergom 1868

Esztergomi 1868

» » 1845

» 1845

» » 1873

» 1873

» » rouge 1875

» vörös 1875

» » » 1868

» » 1868

» de Neszmély » 1854

Neszmélyi 1854

» » » 1868

» 1868

169. Seyler (Joseph) József.

Vin d'Epöl 1872

» » rouge 1876

Epöli 1872

» vörös 1876

170. Szabó (Joseph) József.

Vin de Tölgyes 1868

Tölgyesi 1868

171. Szekér (Joseph) József.

Vin de Hegyfark, szentjánosi 1877

» » öreghegyi 1877

» » » 1868

Hegyfarki szentjánosi 1877

» öreghegyi 1877

» » 1868

172. Vandra (Joseph) József.

Vin d'Esztergom 1875

» » rouge 1875

Esztergomi 1875

» vörös 1875

173. Vanke (Alexandre) Sándor.

Vin de Bajóth 1875

Bajóthi 1875

174. Wiplinger Róbert.

Vin d'Esztergom 1877

» » 1875

» » 1874

» » 1872

» » 1868

» » rouge 1875

» » » 1872

Esztergomi 1877

» 1875

» 1874

» 1872

» 1868

» vörös 1875

» » 1872

* * *

(Exposition collective des producteurs de vins de la contrée vinicole de
Fehértemplom) Fehértemplomi borvidék gyűjteményes
kiállítása. — Résztvevők:

175. Albach (Antoine) Antal.

Vin Kadarka 1876

» Steinschiller 1875

» » 1876

Kadarka 1876

Steinschiller 1875

» 1876

176. Becker Mátyás.

Vin Riesling 1876

Riesling 1876

177. Blöser (Antoine) Antal.

Vin passe tous grains 1875

Vin Zierfahndler 1876

Vegyes 1875

Zierfahndler 1876

178. Blöser (Jean) János.

Vin Steinschiller 1875

Steinschiller 1875

179. Blöser (Jean, jeune) János, ifjabb.

Vin Zierfahndler 1875

» » 1873

Zierfahndler 1875

» 1873

180. Böhm (François) Ferencz.

Esprit de lie 1877

Seprőpálinka 1877

181. (Société de viniculture) (Borászati társulat). Vin de la sorte de Wälsch Ries-
ling 1875

Wälsch riesling 1875

Vin passe tous grains 1875

» » Traminer 1875

» » Molnárszőlő 1875

Vegyes 1875

Traminer 1875

Molnárszőlő 1875

182. Eckl (Charles) Károly.

Vin melangé 1876

Vegyes 1876

183. Greyner (François) Ferencz.

Vin Steinschiller 1875

Steinschiller 1875

184. Jeanplong (Nicolas) Miklós.
Vin Steinschiller 1876
Steinschiller 1876
185. Jost (Joseph) József.
Vin qualité Kadarka 1875
» » Steinschiller 1875
Kadarka 1875
Steinschiller 1875
186. Kahaun (Joseph) József.
Vin passe tous grains 1876
Vin Riesling 1875
Vegyes 1876
Riesling 1875
187. Klesky (André) András.
Vin Steinschiller 1876
» » » 1875
Steinschiller 1876
» 1875
188. Kohl (François) Ferencz.
Vin Kadarka 1875
» Steinschiller 1876
Kadarka 1875
Steinschiller 1876
189. Kohn (Jacques) Jakab.
Eau-de-vie de lie 1875
Seprőpálinka 1875
190. Kottala (Antoine) Antal.
Eau-de-vie de marc
» de lie 1875
Törkölypálinka
Seprőpálinka 1875
191. Kuhn (George) György.
Vin Steinschiller 1875
» » 1876
Steinschiller 1875
» 1876
192. Kuhn (Jean jeune) János ifjabb.
Vin passe tous grains 1872
Vegyes 1872
193. Lehrmann (Dominic) Domokos.
Vin Steinschiller 1876
Steinschiller 1876
194. Lehrmann (François) Ferencz.
Eau-de-vie de prunes 1874
Szilvaszesz 1874
195. Peoletty (Antoine) Antal.
Vin Kadarka 1877
Vin rosé 1875
Kadarka 1877
Vegyes 1875
196. Radulovits Vasa.
Esprit de lie 1874
Esprit de prunes 1872
Seprőpálinka 1874
Szilvaszesz 1872
197. Sauerwald (Jean) János.
Vin Steinschiller 1876
» » » 1877
Steinschiller 1876
» 1877
198. Sauerwald (Joseph junior) József ifjabb.
Vin Steinschiller 1876
Steinschiller 1876
199. Sescherko (Antoine) Antal.
Vin mélangé 1875
Vin Riesling 1875
Vegyes 1875
Riesling 1875
200. Schöffner F. M.
Vin passe tous grains 1876
» » 1877
» » » » Oporto II. 1874
» » » » Carbenet I. 1874
» » » » sec I. 1866
» » » » III. 1866
» » » » Leányka II. 1866
Vegyes 1876
» 1877
Oporto II 1874
Carbenet I 1874
Aszúbor I 1866
» III 1866
Leányka II 1866
201. Schmitz (Jean) János.
Esprit de marc 1866
Törkölypálinka 1866

Vin de Steinschiller 1876	Steinschiller 1876
» » » 1875	» » 1875
Vin doux blanc 1871	Doux fehér 1871
» » rouge 1871	» vörös 1870
202. Spang (Charles) Károly.	
Vin Steinschiller 1872	Steinschiller 1872
» » 1875	» 1875
203. Ullmann (Antoine) Antal.	
Esprit de lie 1875	Seprőpálinka 1875
204. Waszner (Joseph) József.	
Esprit de marc 1875	Törkölypálinka 1875
Vin Zierfahndler 1875	Ziehrfahndler 1875
» Steinschiller 1875	Steinschiller 1875
Vin doux 1876	Doux 1876
205. Windauer (Charles) Károly.	
Vin de Steinschiller 1875	Steinschiller 1875
206. Weisz (Joseph) József.	
Vin Riesling 1872	Riesling 1872
» » 1873	» 1873
» Wälsch Riesling 1873	Wälsch riesling 1873
» » Steinschiller 1875	Steinschiller 1875
» » Riesling 1876	Riesling 1876
» » » 1875	» 1875
Esprit de lie 1876	Seprőpálinka 1876
	* * *
207. Flandorffer (Ignace, marchand de vin en gros) Ignác, borkereskedés nagyban, Sopron.	
Vin de table 1868	Asztali bor 1868
» » Cabinet 1868	Cabinet 1868
» » Magyarád 1866	Magyarádi 1866
» » Villány, Muscat 1869	Villányi muskotály 1869
» » Somló 1869	Somlai 1869
» » » 1868	» 1868
» » Neszmély 1868	Neszmélyi 1868
» » » 1869	» 1869
» » Sopron, Cabinet 1868	Soproni Cabinet 1868
» » » 1858	» 1858
» » » 1863	» 1863
» » » sec	» aszú
» » Ruszt 1868	Ruszt 1868
» » » sec	» aszú
» » » » meilleure sorte	» » jobb minőség
Vin de Tokaj 1868	Tokaji 1868
» » » 1866	» 1866
» » » 1865	» 1865
» » » 1863	» 1863
» » Bude	Budai
» » Sashegyi	» sashegyi
» » Villány	Villányi
» » Szegszárd	Szegszárdi
» » Ménes	Ménesi
» d'Eger	Egri
208. Flieg (Joseph) József, Tapolcza.	
Vin d'Abrahám 1872	Abrahámi bor 1872

209. Frank (André) András, Buda-Eörs.
 Vin de Buda-Eörs, blanc 1875 Budaeörsi fehér 1875
 » » » rouge 1875 » vörös 1875
210. Frank (Jean) János, Buda-Eörs.
 Vin de Buda-Eörs, blanc 1874 Budaeörsi fehér 1874
 » » » rouge 1874 » vörös 1874
211. Frank (Étienne) István, Buda-Eörs.
 Vin de Buda-Eörs, blanc 1876 Budaeörsi fehér 1876
 » » » rouge 1876 » vörös 1876
212. Freund (Henri & fils) Henrik és fia, Kula.
 Vin Riesling Riesling
 » de Magyarád 1868 Magyarádi 1868
 » » Mènesi Mènesi
 » bakator Bakator
213. Friss (Joseph & fils) József és fiai, Tapolcza.
 Vin de Csobáncz 1874 Csobánczi 1874
 » » Badacsony 1874 Badacsonyi 1874
 » » Szigliget 1876 Szigligeti 1876
214. Fromm (Antoine) Antal, Budapest.
 Vin de Tokaj deux sortes Tokaji bor kétféle
215. Gáal (Laurente Madame) Lőrinczné, Császtá.
 Vin de Fülöp, blanc 1872 Fülöpi fehér 1872
 » » Császtá » 1872 Császtai fehér 1872
 » » » sec 1872 » aszú 1872
216. Gerber (Edmond) Ödön, Szinyérváralja.
 Vin d'Apahegy, bakator Apahegyi bakator
 » » színbor
217. Glaser (Jean) János, Tapolcza.
 Vin de Csobáncz 1869 Csobánczi 1869
 » » Hosszúberék 1874 Hosszúberki 1874
218. Grünwald (& Co.) és társa, Budapest.
 Esprits Szesz
219. Gschwindt (société par actions) részvény-társaság, Budapest.
 Esprit simple et double raffiné Szesz egyszerűen és duplán finomítva, anisette, narancsvirág, mentha, rózsza, vanília likőrök, Curacao, Marasquino, Chartreuse, Allasch, bécsi és magyar keserű, szilvaszesz, seprő és törkölypálinka
 Anisette, Orange, Menthe, Rose, Vanille (liqueurs), Marasquin, Chartreuse, Allasch, Esprit de prunes, Esprit de lie, Esprit de marc
220. Gyioke (Constantin) Szilárd, Magyarbél.
 Vin de Magyarbél, blanc 1872 Magyarbéli fehér bor 1872
 » » » » 1873 » » » 1873
221. Györfy Dániel, Köveskálá.
 Vin de Köveskálá, blanc Köveskálai fehér
222. Györfy (Jean) János, Tapolcza.
 Vin de Köveskálá 1876 Köveskálai 1876
223. Hacker (Antoine) Antal, Kecskemét.
 Esprit de marc Törkölypálinka
 Esprit de prunes Szilvaszesz
224. Hajdinovics (Martin) Márton, Pétervárad.
 Vin blanc 1852 Fehér bor 1852
 » rouge 1873 Vörös bor 1873

- 225. Hanauer Béla, Pápa.**
 Vin de Somlyó 1863
 Somlyai 1863
- 226. Karácsonyi Guido (comte) gróf.**
 Vin de Sashegy 1866
 Sashegyi 1866
 » » Château Kamenicz 1874
 Château Kamenicz 1874
- 227. Kleintsek (Joseph) József, Ujvidék.**
 Esprit de prunes 1848
 » » » 1832
 » » » vieux
 Szilvaszesz 1848
 » 1832
 » ó
- 228. Klein (Edouard) Ede, Oravicza.**
 Vin de Hegyalja
 Hegyaljai bor
 Esprit de prunes
 Szilvaszesz
 Keszű bányászital
- 229. Kreisz (Joseph) József, Buda-Eörs.**
 Vin de Buda-Eörs blanc 1872
 » » » » 1874
 » » » rouge 1874
 » » » » 1872
 Budaeörsi fehér 1872
 » » 1874
 » vörös 1874
 » » 1872
- 230. Korizmics (Ladislav) László, Budapest.**
 Vin de Kis-Tétény, Kadarka
 » » » Bourgogne
 » » »
 Kistétényi kadarka
 » burgundi
 » mézes dinka
- 231. Kraus Mayer, Budapest.**
 Esprit et levain
 Szeszek és sajtolt élesztő
- 232. Lessner (François) Ferencz, Tapolcza.**
 Vin de Badaacsony 1872
 Badaacsonyi 1872
- 233. Littke L. (marchand de vin) borkereskedő, Pécs.**
 Vin Crémant rosé
 » Champagne impé-
 rial
 » » »
 Vin sec de Tokaj
 » Riesling Cabinet
 Vin de Pécs
 » » Villány, Bourgogne
 Champagne rosé
 Champagne impérial
 Tokaji aszu
 Riesling Cabinet
 Pécsi asztali
 Villányi, burgundi
- 234. Martin (François) Ferencz, Szegszárd.**
 Vin de Szegszárd, rouge
 » » » » 1868
 » » » » 1872
 » » » » 1874
 Szegszárdi vörös bor
 » » » 1868
 » » » 1872
 » » » 1874
- 235. Mayer Samu (marchand de vin) borkereskedő, Arad.**
 Vin Riesling
 » de Ménes, sec
 » » » Cabinet
 » » » Ménes
 » » » Couronne
 » » Magyarát, bakator
 Riesling
 Ménesi aszu
 Cabinet
 Ménesi
 » koronabor
 Magyarati bakator
- 236. Nádosy (Étienne & Coloman) István és Kálmán, Helesfa.**
 Vin de Helesfa, Espagnol blanc 1875
 » » » bajnár 1875
 » » » sárfehér 1875
 » » » blanc 1875
 » » » furmint 1875
 » » » blanc 1874
 » » » sárfehér 1874
 Helesfai fehér spanyol 1875
 » bajnár 1875
 » sárfehér 1875
 » fehér asztali 1875
 » furmint 1875
 » fehér asztali 1874
 » sárfehér 1874

Vin de Helesfa furmint	1874	Helesfai furmint	1874
» » » »	1873	» furmint	1873
» » » Riesling	1873	» riesling	1873
» » » Espagnol	1873	» spanyol	1873
» » » Bajnár	1873	» bajnár	1873
» » » blanc	1873	» fehér asztali	1873
» » » Sárfehér	1873	» sárfehér	1873
» » » Bajnár	1867	» bajnár	1867
» » » Espagnol	1869	» spanyol	1869
» » » Sárfehér	1869	» sárfehér	1869
» » » Kadarka	1873	» kadarka	1873
» » » »	1875	» »	1875
» » » »	1874	» »	1874
» » » »	1867/9	» »	1867/9
» » » portugais	1875	» Portugali	1875
» » » »	1873	» »	1873
237. Nendtvich (Alexandre) Sándor, Villány.			
Vin de Villány, Riesling		Villányi riesling	
» » » Bourgogne blanc		» fehér burgundi	
» » » rouge		» vörös bor	
238. Okolicsny (Jean) János, Ungvár.			
Vin de table	1868	Asztali bor	1868
239. Palugyai (& fils, marchands de vin en gros) és fiai, bornagykereskedő, Pozsony.			
Vin de Neszmély		Neszmélyi	
» » Villányi Cabinet		Villányi Cabinet	
» » Château Palugyay		Château Palugyay	
» » Pozsony, Riesling		Pozsonyi riesling	
» » Tokaj		Tokaji bor	
» » » Cabinet		» cabinet bor	
» » » 1834		» 1834	
» » Bude, Sashegyi		Budai sashegyi morzsolt	
240. Parragh (Gabriel) Gábor, Budapest.			
Essence de Tokaj		Tokaji essentia	
Vin de Tokaj (szamorodni)		Tokaji (szamorodni)	
241. Pethő (Eméric & Co.) Imre és társa, Velence.			
Vin mousseux »Kisbér«		Kisbér pezsgő	
242. Pillitz (Guillaume Dr.) Vilmos dr., Budapest.			
Moût condensé		Must sűrítve	
243. Pokorny (François, fabricant et marchand de vin) Ferencz, gyáros és borkereskedő, Zágráb.			
Esprits de prunes		Szilvaszeszek	
Cognac		Cognac	
Diverses liqueurs		Különféle likőrök	
Compotes		Gyümölcs-párolmányok	
Vin de Szent János, blanc	1873	Szentjánosai fehér bor	1873
» » Szent Kereszt, »	1868	Szentkeresztai » »	1868
» » Varasd »	1868	Városdi » »	1868
» » Moslavac »	1868	Moslavaci » »	1868
» » Zágráb »	1868	Zágrábi » »	1868
» » » Muscatel	1875	» muskotály	1875
» » Samotok		Samotok	
» » Moslavac rouge	1873	Moslavaci vörös bor	1873
» » d'Imbrina »	1873	Imbrina » »	1873
» Kadarka »	1868	Kadarka » »	1868

(Exposition collective des producteurs de vins de la contrée vinicole de Pozsony) Pozsonyi vidéki bizottság gyűjteményes borkiállítása. Résztvevők:

244. Albrecht (Paul junior) Pál, Pozsony.

Vin de Pozsony rouge 1872

Pozsonyi vörös bor 1872

245. Falb (Paul) Pál, Pozsony.

Vin blanc 1875

Fehér bor 1875

» » 1869

» » 1869

246. Metzl Mátyás, Pozsony.

Vin de Pozsony 1875

Pozsonyi asztali bor 1875

247. Polnitzky (Louis) Lajos, Nagy-Szombat.

Vin de Sucha, Riesling 1873

Suchai riesling 1873

» rouge 1874

» vörös 1874

248. Pantzler (Godfroi) Gottfried, Pozsony.

Vin de Pozsony blanc 1874

Pozsonyi fehér bor 1874

» » » 1872

» » » 1872

249. Termendy Samu, Pozsony.

Vin de Pozsony blanc 1872

Pozsonyi fehér bor 1872

250. Torkos (Paul) Pál, Modor.

Vin de Modor blanc 1872

Modori fehér bor 1872

251. Welser (André) András, Pozsony.

Vin Velteline

Zöld veltelin

252. Société viticole, Vinczellér-egylet. Pozsony.

Vin Rothgipfler 1876

Rothgipfler 1876

* * *

253. Ransburg (Maurice marchand de vin) Mór, borkereskedő, Arad.

Vin de Ménes bakator 1848

Ménesi bakator 1848

» » sec 1852

» aszú 1852

» » rouge 1868

» vörös 1868

» » » 1869

» » 1869

» » blanc 1869

» fehér 1869

» » rouge 1874

» vörös 1874

» de Magyarát 1868

Magyaráti 1868

254. Rosenbaum. (Jules) Gyula, Pozsony.

Diverses liqueurs

Különféle likőrök

255. Sághevár (Alexis) Elek, Kővágó-Eörs.

Vin blanc de Fülöp

Fülöpi fehér bor

256. Sárkány (Niclas) apát, Bakonybél.

Vin de Kajár Muscat 1876

Muskotály Kajár 1876

» » Tramin 1876

Traminer » 1876

» » de table 1874

Asztali bor » 1874

» » de Balaton 1877

Balatoni » 1877

» » Bourgogne blanc 1875

Fehér burgundi » 1875

» » Riesling 1876

Riesling » 1876

» » Portugais 1877

Portugalli » 1877

» » » 1875

» » 1875

257. Schläger (Jean Mme), Comtesse Pauline Zichy.

Vin de Baglyas, Oporto 1874

Oporto, Baglyas 1874

» » Riesling 1872

Riesling » 1872

» » Sárfehér 1871

Sárfehér » 1871

258. Schnabel (Jules) Gyula, Oravicza.

Esprit de prunes

Valódi hegyi szilvaszesz

259. Schuth Vincze, Villány.

Vin Riesling choisi	1868	Riesling válogatott	1868
» » première qualité	1874	» legfinomabb	1874
» » »	1874	» »	1874
Vin de Villány, rouge et choisi	1874	Villányi vörös válogatott	1874
» » »	1874	» » »	1874

260. Schwarzkopf (Joseph) József, Szegszárd.

Vin rouge de Szegszárd	Szegszárdi vörös bor

261. Sina (Simon baron, successeurs) báró, örökösei, Budapest.

Vin de Világos, blanc 1873	Világosi fehér bor 1873
» » Kuvini » 1873	Kuvini » » 1873
» » » rouge 1875	» vörös » 1875
» » Magyarát 1874	Magyaráti 1874

262. Somssich Iván (comte) gróf, Budapest.

Vin de Villány, Kadarka	Villányi Kadarka

263. Spitzer (Ignace) Ignác, Siklós.

Vin blanc de Siklós	Siklósi asztali fehér bor
» rouge » »	» » vörös bor

264. Stoltz (Jean) János, Medgyes.

Divers vins de Medgyes	Különféle borok, Medgyes

265. Stubenberg (Joseph comte) József gróf, Székelyhid.

Vin de Székelyhid, Bakator 1869	Székelyhidi bakator 1869
» » » » 1868	» » » 1868
» » » » 1866	» » » 1866
» » » » 1862	» » » 1862
» » » de table 1866	» asztali bor 1866

266. Supka (Martin) Márton,

Vin de Somlyó 1868	Somlyai bor 1868

267. Szabadházy Andor, Buda-Eörs.

Vin blanc de Budaörs 1874	Budaörsi fehér bor 1874
» rouge » » 1874	» vörös » 1874

268. Szapáry (Jules comte, hors de concours) Gyula gróf, versenyen kívül mint jurytag, Budapest.

Vin rouge de Visonta 1876	Visontai vörös bor 1876

269. Szakály (Louis) Lajos, Köves-Kálá.

Vin blanc de Köveskálá 1874	Köveskálai fehér bor 1874
» » » » 1868	» » » 1868
» » » » 1866	» » » 1866

270. Szalay (Émeric) Imre, Lelle.

Vin rouge de Kishegy	Kishegyi vörös bor
» blanc » »	» fehér bor
» Sárféher	Sárféher
» Bourgogne	Burgundi

271. Szeles (François) Ferencz, Tördemicz.

Vin de Badacsony 1868	Badacsonyi 1868
» » » 1834	» 1834

272. (Société par actions des marchands de vins de la Sarmie) Szerémi első borkereskedő részvény-társulat, Illok.

Vin Schiller 1863	Schiller bor 1863
» » 1855	» » 1855
» » 1841	» » 1841
Vin blanc 1866	Fehér bor 1866
» rouge 1875	Vörös bor 1875
» » 1870	» » 1870
» sec 1875	Aszúbor 1875

Vin sec	1870	Aszúbor	1870
Esprit de prunes	1872	Szilvaszesz	1872
»	1870	»	1870
» cabinet	1873	» cabinet	1873
Esprit de lie	1877	Seprő-pálinka	1877
- 273. Takács (Michel) Mihály, Pomáz.**
Vin sec de Pomáz rouge	1868	Pomázi vörös aszú	1868
Essence de »	1868	» essentia	1868
Vin sec de » blanc	1868	» fehér aszú	1868
- 274. Taussig (Sigismond) Zsigmond, Villány.**
Vin Riesling de Villány		Villányi riesling	
» » » » sec		» » aszú	
» rouge » »		» vörös	
» choisi		» válogatott	
- * * *
- (Exposition collective des producteurs des vins des environs de Tokaj-Hegyalja) Tokaj-hegyaljai borvidék. Kiállítók:
- 275. Andrássy Aladár (comte) gróf, Budapest.**
Vin de Tokaj 4		Tokaji 4 puttonos	
» » » 5		» 5 »	
» » » szamorodni		» szamorodni	
- 276. Andrássy (Dyonis comte) Dénes gróf, Budapest.**
Vin de Tokaj 1874		Tokaji 1874	
» » » sec 1869		» aszú 1869	
» » » » 1834		» » 1834	
- 277. Andrássy (George comte) György gróf, Budapest.**
Vin sec de Tokaj 1866		Tokaji aszú 1866	
» » » » 1862		» » 1862	
- 278. Guthy (François) Ferencz, Beregszász.**
Vin Szamorodni 1868		Szamorodni bor 1868	
» » 1866		» » 1866	
» Riesling italien. 1875		Olasz riesling 1875	
» Riesling du Rhin 1875		Rajnai riesling 1875	
- 279. Hammersberg (Eugène) Jenő, Budapest.**
Vin sec de Tokaj-Hegyalja		Tokaj-hegyaljai aszú	
» Szamorodni de Tokaj-Hegyalja		» szamorodni	
» Muscat » »		» muskotály	
- 280. Ibrányi (Sigmond) Zsigmond, Tokaj.**
Vin sec de Tokaj-Hegyalja 1875		Tokaj-hegyaljai aszú 1875	
- 281. Kovácsy (Gabriel) Gábor, Tokaj.**
Vin de Tokaj, Muscat sec 1873		Tokaji muskotály aszú 1873	
» » » » » 1874		» » » 1874	
- 282. Lippóczy (François) Ferencz, Pudein.**
Vin de Tokaj-Hegyalja 1874		Tokaj-hegyaljai 1874	
» » » 1868		» 1868	
» » » 1862		» 1862	
- 283. Máriássy Aladár, Tokaj.**
Vin de Tokaj-Hegyalja		Tokaj-hegyaljai	
» » » d'Aszú 1874		» aszú 1874	
- 284. Schönfeld Albert, Tolcsva.**
Vin sec de Tokaj 1858		Aszúbor, tokaji 1858	
» » » » 1848		» » 1848	
» » » » 1836		» » 1836	

285. Szabó (Jules Dr.) Gyula dr., Miskolcz.

Vin de Tokaj 3 hottes 1874

Essence de Tokaj 1863

Muscat de Tokaj 1869

» » » 1874

Vin de Tokaj 4 hot. 1867

» » » » » 1869

» » » » » 1866

» » » » » 1874

» » » » » 1863

» » » » » 1874

Tokaji 3 puttonos 1874

» essentia 1863

» muskotály 1869

» » » 1874

Tokaji 4 puttonos 1867

» » » 1869

» » » 1866

» » » 1874

» » » 1863

» » » 1874

286. Szentlélek (Martin) Márton, Pozsony.

Vin sec de Tokaj

» de Hegyalja, Szamorodni

Tokaji aszúbor

Hegyaljai szamorodni bor

287. Windischgrätz (Louis prince) Lajos herceg.

Vin de Tokaj

» » » sec vieux

Tokaji bor

Tokaji aszú régi

* * *

(Exposition collective des producteurs de vins des environs de la contrée
vinicole de Versecz) Verseczi borvidék gyűjteményes kiállitása. Résztvevők:

288. (Adler W. (& fils) és fiai.

Vin rouge 1876

Esprit de prunes 1875

» » » 1870

» » lie 1875

Vörös bor 1876

Szilvaszesz 1875

» 1870

Seprőszesz 1875

289. Braichler F. C.

Vin rouge 1876

Vörös bor 1876

290. Enzmann L. (&) és Baumann.

Vin blanc 1874

» rouge 1874

» » 1876

Fehér bor 1874

Vörös bor 1874

» » 1876

291. Fillipp (Michel) Mihály.

Vin blanc 1868

Esprit de prunes 1853

Fehér bor 1868

Szilvaszesz 1853

292. Frisch (Jules) Gyula.

Vin blanc 1874

» » 1875

» » 1876

» » rouge 1875

Fehér bor 1874

» » 1875

» » 1876

Vörös bor 1875

293. Guist (Michel) Mihály.

Vin blanc 1873

» » 1874

» » 1875

» » 1876

» rouge 1873

» » 1874

» » 1875

» » 1876

Fehér bor 1873

» » 1874

» » 1875

» » 1876

Vörös bor 1873

» » 1874

» » 1875

» » 1876

294. Hatz (Guillaume) Vilmos.

Vin blanc 1868

» » 1875

Fehér bor 1868

» » 1875

295. Hauser (Charles) Károly.

Vin rouge 1874

» blanc 1875

Vörös bor 1874

Fehér bor 1875

296. Kehrér (Charles) Károly.

Vin rouge 1876
 » » 1875
 » » 1873
 » blanc 1876
 » » 1874

Vörös bor 1876
 » » 1875
 » » 1873
 Fehér bor 1876
 » » 1874

297. Köszl Ádám.

Vin blanc 1874
 Vin rouge 1877

Fehér bor 1875
 Vörös bor 1877

298. Kösel (Joseph) József.

Vin blanc de Schlossberg 1868
 » rouge » » 1868
 » » » Stocksüss 1874
 » blanc » Kapellenberg 1874
 Vin sec 1872
 Esprit de prunes 1868

Fehér bor Schlossberg 1868
 Vörös » » 1868
 » » Stocksüss 1874
 Fehér » Kapellenberg 1874
 Aszúbor 1872
 Szilvaszesz 1868

299. Lederer (Jean) János.

Vin blanc 1876

Fehér bor 1876

300. Lengauer (Mathé & fils) Mátyás és fiai.

Vin rouge 1876

Vörös bor 1876

301. Marinovics P. M.

Vin rouge 1872

Vörös bor 1872

302. Mihailovits (François) Ferencz.

Vin rouge 1876
 » » 1870
 » » 1868
 » blanc 1870

Vörös bor 1876
 » » 1870
 » » 1868
 Fehér bor 1870

303. Millekér (Charles) Károly.

Vin blanc 1875
 Vin rouge 1876

Fehér bor 1875
 Vörös bor 1876

304. Raber (Jaques) Jakab.

Vin blanc 1876
 » » 1875
 » » 1874

Fehér bor 1876
 » » 1875
 » » 1874

305. Rittinger (Edmond) Ede.

Vin blanc 1874
 Esprit de prunes 1875

Fehér bor 1874
 Szilvaszesz 1875

306. Schulz Albert.

Vin blanc 1853
 » » 1868
 » » 1876
 Vin rouge 1853
 » » 1868
 » » 1876

Fehér bor 1853
 » » 1868
 » » 1876
 Vörös bor 1853
 » » 1868
 » » 1876

307. Stürmer (Jean) János.

Vin rouge 1876

Vörös bor 1876

308. Thier Ádám.

Vin blanc 1875
 » » 1876
 » rouge 1875
 » » 1876
 Eau-de-vie de prunes 1868
 » » » » » 1871

Fehér bor 1875
 » » 1876
 Vörös bor 1875
 » » 1876
 Szilvaszesz 1868
 » » 1871

309. Voigt (Fredéric) Frigyes.
Vin rouge 1876 Vörös bor 1876
310. Watz (Fernande) Nándor.
Vin rouge 1875 Vörös bor 1875
311. Weifert (Jean) János.
Vin blanc 1875 Fehér bor 1875
» rouge 1876 Vörös » 1876
312. Wettl (Antoine) Antal.
Vin blanc de Versecz 1876 Verseczi fehér bor 1876
313. Windauer (Antoine) Antal.
Vin blanc 1875 Fehér bor 1875
» » 1876 » » 1876
314. Yettmann (Jean) János.
Vin blanc 1868 Fehér » 1868
» » 1870 » » 1870
» » 1875 » » 1875
» rouge 1870 Vörös bor 1870
» » 1871 » » 1871
» » 1874 » » 1874
Esprit de prunes 1874 Szilvaszesz 1874
315. Zoffmann (Charles) Károly. * * *
Vin rouge 1875 Vörös bor 1875
» » 1876 » » 1876
316. Wagner (Jean) János, Nezsider.
Vin de Ruszt Ruszti közönséges
» » » » morzsolt
317. Weiner (Charles) Károly, Szombathely.
Vin de Badacsony 1875 Badacsonyi 1875
» » Zalapogányvár 1875 Zalapogányvári 1875
Esprit de prunes 1875 Szilvaszesz 1875
318. Zichy (François comte) Ferencz gróf, Ér-Diószeg.
Vin Riesling 1873 Riesling 1873
» » 1874 » » 1874
» Juhfark 1873 Juhfark 1873
» Traminer 1873 Traminer 1873
» I. de table I. asztali bor
» II. de table II. asztali bor
» Bakar I Bakar I
» » II » II
» sec 1862 Aszú 1862
» Bakar 1827 Bakar 1827
» » 1862 » 1862
» » 1868 » 1868
» Sárfehér 1874 Sárfehér 1874
» » 1874 Szilvanizöld 1874
» Ruleander 1873 Ruleander 1873
319. Zichy Ferraris (Louis comte) Lajos gróf, Budapest.
Vin de Somló 1872 Somlai bor 1872
» » » 1868 » » 1868

HUITIÈME GROUPE.

Agriculture et pisciculture.

Une esquisse à grands traits de notre agriculture nous fournira les chiffres dont nous allons faire l'énumération.

Les terres fertiles du royaume de Hongrie mesurent 29.631,000 hectares et se répartissent comme suit :

terres arables	10.910,000 hectares
prairies	4.138,000 »
vignobles	404,000 »
pâturages	4.695,000 »

La superficie couverte de roseaux s'évalue à 158,000 hectares. Nous parlons ailleurs des forêts.

Nos 5 millions d'agriculteurs se répartissent comme suit :

propriétaires fonciers	1.925,000 hectares
fermiers	48,000 »
employés ruraux	16,000 »
ouvriers à l'année	1.681,000 »
journaliers	1.370,000 »

Le chiffre total des propriétés foncières de la Hongrie et de la Transylvanie (non-compris la Croatie-Esclavonie et les Confins militaires) s'élève à 2.486,265 qui, eu égard à leur grandeur, peuvent se répartir comme suit :

petites propriétés (paysans)	de 2 à 20 hectares	2.348,110
» moyennes	de 20 à 200 »	118,981
propriétés moyennes	de 200 à 500 »	13,748
» seigneuriales	de 500 à 5000 »	5,195
grandes propriétés (latifondia)	au delà de 5000 »	231

Répartissant la somme de ces superficies sur celle des propriétaires, nous trouvons qu'il y a :

en petites propriétés (paysans)	9.2 millions	d'hectares	ou 32 %
» » » moyennes	3.8 »	» »	14 »
» propriétés moyennes	3.7 »	» »	14.5 »
» » seigneuriales	8.1 »	» »	32 »
» grandes propriétés	2.2 »	» »	7.5 »

Ce qui nous montre que la propriété est assez régulièrement répartie entre les différentes classes de la population, fait qui ressortira mieux encore

NYOLCZADIK CSOPORT.

Földművelés és haltenyésztés.

Az alant felsorolt számadatok vázlatát nyújtják földművelésünk terjedelmének.

Magyarország termő földei 29.631.000 hektár területet foglalnak el és következőképen oszlanak meg:

szántóföld	10.910,000 hektár
rét	4.138,000 »
szőlő	404,000 »
legelő	4.695,000 »

A nádasok 158,000 hektárnyi területet foglalnak el.

Az erdőkről más helyen értekezendünk.

5 millió földművelőink következőkép oszlanak meg:

földbirtokos	1.925,000
bérlő	48,000
gazdatiszt	16,000
éves szolga	1.681,000
napszámos	1.370,000

Magyarország és Erdély földbirtokainak összes száma (beleértve Horvát-Szlavonországot és a végvidéket) 2.486,265 és nagyságukra nézve következőkép oszlanak meg:

kisbirtokok (vagy paraszt)	2	hectártól 20-ig	2.348,110
közép nagyságú kisbirtokok	20	» 200-ig	118,981
» » birtokok	200	» 500-ig	13,748
uradalmak	500	» 5000-ig	5,195
nagybirtokok (lati fundia)		5000 hton felül	231

Összevetve az egyes birtoknemek területét a birtok összes területével, következő eredményt nyerünk százalékokban:

kisbirtokok (vagy paraszt)	9.2	millió hektáron	32 %
közép nagyságú kisbirtokok	3.8	» »	14 »
» » birtokok	3.7	» »	14.5 »
uradalmak	8.1	» »	32 »
nagy birtokok	2.2	» »	7.5 »

A mi arra mutat, hogy a földbirtok a nép különböző osztálya közt helyes arányban oszlik meg. Az arányos megoszlás még jobban kitűnik, ha a

si nous réduisons les propriétés en 3 groupes seulement, car alors nous verrons que le tiers de la superficie totale des terres se répartit sur les petits propriétaires, une autre tiers sur les moyens et le troisième tiers sur les grands,

Considérées sous le rapport de la condition sociale des propriétaires les terres se répartiront de manière à ce que $\frac{3}{4}$ seront des propriétés individuelles et que l'autre quart constituera les biens de main morte:

Terres de l'État et de la couronne	1.6	mill. d'hect. soit	6 %
» » fondation	0.2	» » »	1 »
» des villes communes	3.6	» » »	10 5 »
» ecclésiastiques	0.7	» » »	3 »
Fidécourmis	0.3	» » »	1 »
Propriétés privées	20.4	» » »	78 5 »

Ayant donné au VII groupe quelques chiffres relatifs au bétail, nous passons à la pisciculture à l'égard de laquelle nous dirons que le chiffre des poissons ayant beaucoup diminué par la régularisation du cours des fleuves, ce n'est que dans le cours de ces dernières années qu'on a cherché à répandre la pisciculture artificielle en créant divers établissements dans ce but.

összes földbirtokot három főcsoportra osztjuk, a mikor is látható, hogy a földbirtok egyharmada a kisbirtokosok, egyharmada a középbirtokosok, és harmadik harmada a nagybirtokosok kezében van.

Tekintettel a földbirtokosok társadalmi állására, a földbirtok $\frac{3}{4}$ része személyes birtok, a negyedik negyed pedig a holt kéz birtoka.

A korona-birtokok területe	1.5 millió hektár	6 %
Alapítványi birtokok területe	0.2 »	1 »
Városi és községi birtokok területe	3.5 »	10.5 »
Egyházi birtokok területe	0.7 »	3 »
Fideicommiss birtokok területe	0.3 »	1 »
Magánbirtok	20.4 »	78.5 »

Miután az állattenyésztés viszonylagos számadatát már a VII-ik csoportnál felsoroltuk, itt csak a halászatot emlíjük, melyről meg kell jegyezni, hogy a folyók szabályozása által nagyon csökkent, újabb időben azonban a mesterséges haltenyésztés által igyekeznek a halak hiányát pótolni.

CLASSE 77. SZAKOSZTÁLY.

Chevaux, ânes, mulets etc.

Haras de Kisbér.

REMÉNY étalon pur sang anglais, bai moreau 172 cm., de 1873, père Buccaneer, mère Catastrophe.

HAJNAL étalon demi-sang anglais, alezan clair 173 cm., de 1875, père Ostreger, mère Revolver* out of Flora.

OSTREGER jument demi-sang anglaise baie 166 cm. de 1870; père Ostreger, mère Lucie.

POLMOODIE jument demi-sang anglaise 164 cm. de 1873; père Polmoodie, mère Justice to Kisbér o. of a Klinker mari.

Haras de Bábolna.

JUSSUF étalon pur-sang arabe bai, 160 cm. de 1869, p. Mahmoud Mirza, m. 113. Aghil Aga.

22 MAHMOUD MIRZA jument pur-sang arabe, bai 157 cm., de 1868, p. Mahmoud Mirza, m. 113. Aghil Aga.

SAMHAN étalon demi-sang arabe blanc, 159 cm., de 1874, p. Samhan, m. 93. Schagya x.

71 AMURATH BAIRACTAR jument demi-sang arabe, blanche 165 cm., de 1873, p. Amurath Bairactar, m. 89. Schagya x.

Haras de Fogaras.

FAVORY étalon blanc, 157 cm., de 1874, père Favory, mère: Majestoso.

PLUTO jument blanche, 155 cm., de 1874, père: Pluto, m. Conversano.

PLUTO jument blanche, 155 cm., de 1874, père: Pluto, m. Incitato.

Haras de l'État royal hongrois.

Haras de Mezöhegyes.

Chevaux:

GIDRAN XXXV. étalon alezan, 169 cm. de 1873 père: Gidran XXXII, mère 239. Amaty.

NORTH STAR III. étalon noir, 167 cm. de 1872 p. North Star I., m. 101. Deutscher Michel.

NONIUS XVI. étalon bai. 171 c. m. de 1871. p. Nonius XII. m. 747, Nonius LV.

12 GIDRAN XXXI. jument alezane. 165 cm. de 1868. p. Gidran XXXI., m. 230, Gidran XV.

Lovak, szamarak, öszvérek stb.

Kisbéri ménés.

REMÉNY s. pej angol telivér törzsmén 172 cm., sz. 1873, apja Buccaneer, anyja Catastrophe.

HAJNAL angol félvér törzsmén v. sga 173 c. m., sz. 1875, apja Ostreger, anyja Revolver out of Flora.

OSTREGER ang. félv. anyakancza pej 166 cm., sz. 1870, apja Ostreger, anyja Lucie.

POLMOODIE ang. félv. anyakancza 164 c. m., sz. 1873, apja Polmoodie, anyja Justice to Kisbér o. of a Klinker mari.

Bábolnai ménés.

JUSSUF arab telivér törzsmén 160 c. m. pej, sz. 1869, apja Mahmoud Mirza, anyja 113. Aghil Aga.

22 MAHMOUD MIRZA ar. tv. anyakancza pej, 157 c. m., sz. 1868, apja Mahmoud Mirza, anyja 113. Aghil Aga.

SAMHAN arab félvér törzsmén szürke, 159 c. m., sz. 1874, apja Samhan, anyja 93. Schagya x.

71 AMURATH BAIRACTAR szke arab fv. anyakancza, 165 c. m., sz. 1873, apja Amurath Bairactar, anyja 89. Schagya x.

Fogarasi ménés.

FAVORY szürke törzsmén, 157 c. m., szül. 1874, apja Favory, anyja Majestoso.

PLUTO szürke kancza, 155 c. m., sz. 1874, apja Pluto, anyja Conversano.

PLUTO szürke kancza, 155 c. m., sz. 1874, apja Pluto, anyja Incitato.

M. kir. államménések.

Mezőhegyesi ménés.

Lovak:

GIDRAN XXXV. törzsmén 169 cm., sárga, sz. 1873, apja Gidran XXXII., anyja 239. Amaty.

NORTH STAR III. fek. törzsmén 167 cm., szül. 1872, apja North Star I., anyja 101. Deutscher Michel.

NONIUS XVI. g. pej törzsmén, 171 cm., szül. 1871, apja Nonius XII., anyja 747. Nonius LV.

112 GIDRAN XXXI. sárga anyakancza, 165 cm., sz. 1868, apja Gidran XXXI., anyja 230. Gidran XVI.

30 GIDRAN XXXI. jument alezane, 169 cm., de 1871, p. Gidran XXXI., m. 144. Gidran XIX. 250 NONIUS XII. jument baie, 165 cm. de 1872, p. Nonius XII., m. 747. Nonius LV. 104 FURIOSO IX. jument alezane, 164 cm. de 1867, p. Furioso IX., m. 309. Marc Topley. 114 ORANIEN piment baie, 176 cm. de 1869, p. Oranien, m. 628. Furioso v. 312 MACBETH jument baie claire, 169 cm. de 1871, p. Macbeth m. 369. Nonius LI.	30 GIDRAN XXXI. sárga anyakancza, 169 cm., sz. 1871, apja Gidran XXXI., anyja 144. Gidran XIX. 250 NONIUS XII. g. pej anyakancza, 165 cm., sz. 1872, apja Nonius XII., anyja 747. Nonius LV. 104 FURIOSO IX. g. pej anyakancza, 164 cm., sz. 1867, apja Furioso IX., anyja 309. Marc Topley. 114 ORANIEN g. pej anyakancza, 176 cm., sz. 1869, apja Oranien, anyja 628. Furioso v. 312 MACBETH vil. g. pej anyakancza, 169 cm., sz. 1871, apja Macbeth, anyja 369. Nonius LI.

CLASSE 79. SZAKOSZTÁLY.

*Moutons, chèvres.**Juhok, kecskék.***Hunyady (comte E.) gróf E. Ürmény.**

Trois mâles, trois femelles mérino-negretti.

Három merino-negretti-kos, három anyabirka.

CLASSE 84. SZAKOSZTÁLY.

*Poissons, crustacés et mollusques.**Halak, héjas és puha állatok.***Révay Simon (baron) báró.**

Modèle d'un étang, bas-relief, poissons en quatre grandes et quatre petites cloches.

Mesterséges haltenyésztés mintában, dombormű, halak négy nagy és négy kis üvegben.

NEUVIÈME GROUPE.

Horticulture.

Ce n'est guère que chez quelques grands propriétaires ou jardiniers entrepreneurs que l'horticulture a commencé à s'établir chez nous au point de produire des résultats qui peuvent être comparés à ceux, auxquels on est parvenu dans d'autres pays. Cependant l'horticulture, au point où elle est arrivée, ne s'attache qu'à subvenir aux besoins de la population. Nous avons dans notre capitale plusieurs entreprises d'horticulture, mais ce n'est guère que des entreprises de jardiniers-fleuristes, néanmoins, nous avons des marchands, qui écoulent dans le pays leurs graines, semences et plants d'arbres fruitiers et essences forestières.

Cependant, nous avons certaines contrées où l'on donne de grands soins aux arbres fruitiers dont les fruits s'exportent avec bénéfice, ce sont celles de Soprony, du lac Fertő, la vallée du Danube, Keeskemét, Nagy-Körös, d'autres, (dont les pastèques sont très recherchées) et d'autres enfin qui produisent d'excellents raisins.

D'un autre côté, l'Italie nous envoie ses fruits qui mûrissent plus prématurément que les nôtres, ce qui constitue un mouvement d'importation et plus tard d'exportation qui peut s'évaluer au chiffre que nous avons donné pour l'importation des fruits du midi à savoir à 80 à 100.000 q. mét. valant 5 à 7 millions de francs.

En revanche, l'exportation de nos fruits qui peut aller à 60 et même 120.000 q. m. représente une valeur de 3 à 4 millions de francs.

KILENCZEDIK CSOPORT.

Kertészet.

Nálunk a kertészet csekély terjedelmű, csak is néhány nagybirtokos és kertészeti vállalkozó kezdte meg a kertészetet, de e téren koránt sem mutathatunk fel oly eredményeket, mint más országok. Jelenlegi kertészetünk működése csupán a lakosság szükségleteire terjed ki. Fővárosunkban is van ugyan több kertészeti vállalkozó, de ezek nagyobbára csak virágtenyésztéssel foglalkoznak, mindazáltal virág-, növény- és gyümölcsfa magvakkal és növény-szerekkel élénk kereskedést űznek a vidékre is.

Nagy gondot fordítanak honunk némely vidékein a gyümölcs-tenyésztésre, sőt egyes gyümölcsfajok a kivitel előnyös tárgyát is képezik, ilyen vidékek vannak Sopronmegyében, a Fertő tó körül, a Duna völgyén, Kecs-kemét és Nagy-Kőrös városok körül stb. Némelyeknek görög dinnyéi és más-nemű gyümölcsei igen keresettek, míg mások kitűnő szőlőt termelnek. Más részről Olaszországból hozatunk gyümölcsöt, mely ott természetesen hamarább érik meg, mint saját termékeink, ez tehát behozatalt idéz elő, mit saját gyümölcsfajaink kivitele követ. Az összes déligyümölcs-behozatal körülbelől 80—100.000 mázsára 5—7 millió frank értékben tehető. Ellenben saját gyümölcskivitelünk 60—120.000 métermázsára rúg, mely 3—4 millió frank értéket képvisel.

CLASSE 87. SZAKOSZTÁLY.

Plantes potages.

Konyhakertészet.

Novotarszky N., Pécs.

Plantes d'asperge.

Diszspárga növények.

ANNONCES

HIRDETÉSEK

POSNER KÁROLY LAJOS

BUDAPESTEN,

cs. és kir. udvari szállító, az első magyar vonalzó intézet, kereskedelmi könyvek
gyár, könyv- és könyomda tulajdonosa:

ajánlja

nagyszerűen berendezett raktárát

mindennemű

levél-, író-, rajz-, csomagoló- és zacskó-papirokból,

nemkülönb irodai- és rajz-eszközökből,

valamint

GYÁRI INTÉZETÉNEK

minden e szakba vágó gyártmányait

a legeslegolcsóbb árakon.

CARL LOUIS POSNER

BUDAPEST,

kais. & kön. Hoflieferant, Eigenthümer der ersten ungar. Rastriranstalt, Geschäftsbücher-Fabrik,
Buchdruckerei und Lithographie:

empfiehlt

sein grossartiges Lager

aller Gattungen

Brief-, Schreib-, Zeichen-, Pack- u. Sackelpapiere, Zeichen- u. Comptoir-Requisiten,

sowie sämtliche Erzeugnisse

seines

FABRIKS-ETABLISSEMENTS

zu den allerbilligsten Preisen.

KRALIK SÁMUEL

CS. és KIR. UDVARI ÓRÁS

Óraműhely és raktár: BUDAPEST IV. belvár., kigyóutcza 5.

Az üzlet 1822 óta áll fenn; készít az idő legszabatosabb mérésére alkalmas inga- és csillagászati órákat; a kerék-rendszer szerkezetét fűrt drágakövekben saját és idegen találmányok szerint; valamennyi létező akadályozó rendszert, mint tengerészeti chronométereket, tourbillons, Ancre ligne droite, kettős-henger, chinois s egyéb mindenféle szerkezetet.

S. KRALIK

HORLOGER DE LA COUR IMPÉRIALE ET ROYALE

BUDAPEST.

Dépôt et atelier d'horloges et des montres, IV., rue kigyó-utcza 5.

Produit: de pendules et d'horloges astronomiques à mesurer le plus précisément le temps; la construction des roues en paires précieux forés selon les systèmes d'invention propre et étrangère; tous les systèmes d'arrêter, comme chronomètres de la marine, tourbillons, ancres ligne droite, doubles-cylindres, chinois etc. etc.

SAMUEL KRALIK

k. und k. Hof-Uhrmacher

verfertigt Pendel- und astronomische Uhrwerke für die genaueste Bemessung der Zeit; Construction der Rädergetriebe, in gebohrtem Edelstein laufende eigene und ausländische Systeme; alle vorkommenden Hemmungs-Systeme, als Marine-Chronometer, Tourbillons, Ancre ligne droite, Dupplet-Cylinder, Chinois etc.

Budapest

Uhrenlager und Werkstätte: IV. Innere Stadt, Schlangengasse Nr. 5.

MEMORANDUM.

Tekintettel az általam kiállított

GYERMEK-FÜLBEBVALÓK

gyártmányára vagyok bátor megjegyezni, hogy figyelmemet már évek hosszú során át ezen árucikk javítására és tökéletesítésére szentelém, és sikerült is buzgó igyekezetemnek és sokszoros kísérleteimnek ezen gyártmányt a tökély oly fokára emelni, hogy az 1873-iki bécsi világtárlaton érdeméremmel való kitüntetésben részesültem; valamint az országos magyar iparegylet is ezen árucikk tökéletesítéseért az első jutalomra érdemesített. Az országos magyar iparegylettől nyert okmány szóról szóra így hangzik: »Az általam napvilágra hozott újítások és javításokért.«

A már évek óta fennálló gyáramnak készítményei kiváló megkedveltetésben részesülnek és példa gyanánt említem, hogy egyedül Osztrák-Magyarországban évente 30,000 pár fülbevalót árúsítok el.

A gyermekfülbevalók, — mióta ezen árucikket mint specialitást gyártom — kivitelképességet nyertek, s az utóbbi években más országokba ép úgy törtek utat magok részére mint Amerikába.

Minekutána rendkívül iparkodom, hogy a legjutányosabb áron a legmegfelelőbb árút nyújtsam, becses tudomásra adom, hogy folyton jelentékeny készletet tartok a 14 s 18 karátos gyermek-fülbevalókból raktáromban és erősen hiszem, hogy gyártmányom most is az 1878-iki párisi világtárlaton szíves tetszésben részesülend.

Spitzer Miksa.

Je prends la liberté de remarquer relativement à la fabrication

DES BOUCLES D'OREILLES

pour enfants que j'ai dirigé mes intentions depuis plusieurs années sur l'amélioration de cet article de marchandise et c'est par mes peines zélées et par mes tentations multipliées, que j'ai acquis à l'exposition universelle de Vienne en 1873 la médaille de mérite et que le premier prix me fut adjugé par la société industrielle hongroise pour perfectionner cet article.

La société industrielle hongroise dit verbalement dans le diplôme qu'elle m'a donné »Pour les renouvellements et les améliorations qu'ont été créés par moi«.

La prédilection pour les productions de mes fabriques fondées avant plusieurs années, est aussi grande, que je vends par an seulement en Autriche et dans l'Hongrie 30,000 paires de boucles d'oreilles.

Les boucles d'oreilles pour enfants sont capables à l'exportation depuis que je les produis comme spécialité et elles ont gagnées l'entrée non-seulement dans tous les pays de l'Europe mais aussi en Amérique. Puis que j'efforce de livrer chez mes fabrications le mieux aux prix les plus convenables je prends la liberté d'annoncer que je tiens en réserve toujours des boucles d'oreilles de 14 ou de 18 carats et je crois, que cet article trouvera aussi à présent à l'exposition universelle de Paris en 1878 l'estimation, qu'il mérite.

M. SPITZER.

Mit Bezug auf das von mir ausgestellte Fabrikat

KINDER-OHRGEHÄNGE

erlaube ich mir zu bemerken, dass ich seit einer langen Reihe von Jahren, mein Augenmerk auf die Verbesserung und Vervollkommnung dieses Artikels richtete und ist es meinen eifrigen Bemühungen und vielfachen Versuchen gelungen mein Fabrikat auf diejenige Stufe zu erheben, dass ich bei der Weltausstellung zu Wien 1873 mit der Verdienstmedaille ausgezeichnet wurde, so wie mir auch vom Ungarischen Landes-Industrie-Verein für Vervollkommnung dieses Artikels der I. Preis zuerkannt wurde. Im Diplome des Ungarischen Landes-Industrie-Verein heisst es wörtlich: Für durch mich ins Leben gerufene Erneuerungen u. Verbesserungen.

Die Erzeugnisse meiner vor Jahren gegründeten Fabrik, erfreuen sich einen besondern Beliebtheit und sei beispielsweise bemerkt, dass ich in Oesterreich-Ungarn allein jährlich 30,000 Paar Ohrgehänge absetze.

Kinderohrgehänge sind, seit ich diesen Artikel als Spezialität erzeuge, **exportfähig geworden** und haben sich diese in den letzten Jahren in den meisten Staaten Europa's wie nach Amerika Eingang verschafft.

Nachdem ich besonders bestrebt bin, bei meinem Fabrikate in Ausführung das Gefälligste zu convenablestem Preise zu liefern, bringe ich zur gefälligen Kenntnissnahme, dass ich stets bedeutenden Vorrath an 14 sowie 18 karätigen Gold-Kinderohrgehängen am Lager halte und bin ich gewiss, dass mein Fabrikat auch jetzt, in der Weltausstellung zu Paris 1878 günstigen Anklang finden dürfte.

Max Spitzer.

